

Analiza situației existente + Analiza Diagnostic ***Volumul II***

Structura socio-demografică, Rețeaua de localități, Activitățile economice, Patrimoniul construit

CUPRINS:

1. Patrimoniu construit, peisaje	8
2. Rețeaua de localități	24
3. Structura socio-demografică	34
3.1. Evoluția populației și potențialul demografic	34
3.2. Resurse umane	69
3.3. Infrastructura socială	80
3.4. Structura activităților economice (conform clasificării CAEN)	97
3.4.1. Mediul antreprenorial (IMM-uri)	97
3.4.2. Structura economică	101

Pagină de semnături:

Director proiect/Coordonator principal: Conf. dr. geogr. urb. Iuliu VESCAN

Coordonator secundar: Arh. urb. Florin Dan FLORUȚ

Colectiv de elaborare:

Arh. urb. Florin Dan FLORUȚ

Arh. urb. Doina BUBULETE

Soc. ec. Simona Zărnescu (Braniște)

Urb. dr. soc. Andreea Pene (Acasandre)

Ec. Adrian Mihai NECȘULESCU

Lista figurilor

Figura 1- Evoluția numărului de locuitori în Jud. Maramureș la recensămintele populației din perioada 1930 - 2011, Sursă date: Institutului Național de Statistică	34
Figura 2- Evoluția comparativă a numărului populației la 1 iulie în Județul Maramureș în perioada 1992-2021, Sursă date: Institutului Național de Statistică, Baza de date Tempo online	35
Figura 3- Distribuția spațială a populației cu domiciliul la 1 iulie 2021 în județul Maramureș (persoane)	36
Figura 4– Evoluția populației localităților județului Maramureș în perioada 2011-2021	38
Figura 5- Densitatea populației județului Maramureș la 1 iulie 2021,	39
Figura 6- Evoluția populației cu domiciliul la 1 iulie în orașele Județului Maramureș, în perioada 2011-2021, Sursă date: Institutului Național de Statistică	41
Figura 7–Structura populației județului Maramureș la 1 iulie pe grupe de vârstă, tinerii 0-14 ani,	44
Figura 8- Evoluția populației județului Maramureș pe grupe mari de vârstă (%)	44
Figura 9– Structura populației județului Maramureș pe grupe mari de vârstă. Analiză comparativă 2011-2021, Sursă date: Institutului Național de Statistică, Baza de date Tempo online	45
Figura 10- Populația pe grupe anuale de vârstă și pe gen în Județul Maramureș la 1 iulie 2011	46
Figura 11- Populația pe grupe anuale de vârstă și pe gen în Județul Maramureș la 1 iulie 2021	47
Figura 12– Piramida comparativă a vârstelor populației județului Maramureș în anii 2009 și 2020	48
Figura 13- Populația pe grupe de vârstă și gen în Județul Maramureș (urban) la 1 iulie 2021	49
Figura 14- Populația pe grupe de vârstă și pe gen în Județul Maramureș (rural) la 1 iulie 2021	49
Figura 15- Populația pe grupe de vârstă și pe gen în Județul Maramureș pe medii de rezidență la 1 iulie 2020 (%), Sursă date: Institutului Național de Statistică	50
Figura 16– Ponderea populației cu vârsta între 0-14 ani și peste 65 ani în total populație Jud.Maramureș, 1992-2021 (%), Sursă date: Institutului Național de Statistică	52
Figura 17– Evoluția numărului Ponderea populației cu vârsta între 0-14 ani și peste 65 ani în total populație Jud.Maramureș, 1992-2021 (%), Sursă date: Institutului Național de Statistică	52
Figura 18- Ponderea persoanelor cu vârsta peste 65 de ani în unitățile administrativ-teritoriale din Jud. Maramureș, Sursă date: Institutului Național de Statistică	53
Figura 19 – Indicele îmbătrânirii populației județului Maramureș la 1 iulie 2021	55
Figura 20– Raportul de dependență demografică (%),	56
Figura 26– Evoluția ratei natalității populației jud.Maramureș României	58
Figura 27 – Evoluția ratei natalității populației	
Figura 23– Evoluția mișcării naturale a populației județului Maramureș	58

Figura 24– Evoluția ratelor natalității pe medii de rezidență, județul Maramureș	59
Figura 25- Rata natalității populației în unitățile administrativ-teritoriale ale Județului Maramureș în anul 2020, Sursă date: Institutului Național de Statistică	60
Figura 26- Rata mortalității în unitățile administrativ-teritoriale ale Județului Maramureș în anul 2020	62
Figura 27– Evoluția ratei mortalității infantile a populației județului Maramureș pe medii de rezidență	62
Figura 28– Evoluția numărului decedaților cu vârsta sub 1 an în județul Maramureș	63
Figura 29– Rata mortalității infantile la 1 iulie 2020 în localitățile județului Maramureș	64
Figura 30- Sporul natural al unităților administrativ-teritoriale din Județul Maramureș, determinat pentru date la 1 iulie 2020, Sursă date: Institutului Național de Statistică	65
Figura 31 – Durata medie a vieții în Județul Maramureș (ani) în perioada 1996-2020	66
Figura 32-Evoluția migrației populației județului Maramureș	67
Figura 33– Rata sporului migrator al unităților administrativ-teritoriale din Județul Maramureș, determinat la 1 iulie 2020, Sursă date: Institutului Național de Statistică	68
Figura 34– Evoluția comparativă a sporurilor natural și migrator a populației județului Maramureș	69

Figura 1. Populația activă la nivelul Județului Maramureș, în raport cu cele două medii de rezidență – urban vs. rural. Analiză comparativă 2010-2021.....	70
Figura 2. Distribuția populației pe vârste, ca procent din populație, în raport cu cele două medii de rezidență – urban vs. rural. Analiză comparativă 2010-2021	71
Figura 3. Evoluția numărului de salariați, la nivelul Județului Maramureș, în perioada 2010-2020.....	72
Figura 4. Evoluția numărului de salariați, ca procent din populația ocupată la nivelul Județului Maramureș, în perioada 2010-2020.....	73
Figura 5. Numărul persoanelor înscrise în unitățile de învățământ din Județul Maramureș în perioada 1992-2020.....	76
Figura 6. Evoluția numărului șomerilor total, indemnizați și neindemnizați, din Județul Maramureș în perioada decembrie 2011-decembrie 2021	79

Figura 1 Zone defavorizate sau dependente de o singură activitate economică	106
Figura 3 - Distribuția suprafețelor de terenuri agricole	110
Figura 4 Zone cu folosire intensivă	114
Figura 5 Situația diminuării fondului forestier din județul Maramureș, raportat la anul 2010.....	127
Figura 6 Zone cu resurse nevalorificate.....	134
Figura 7 Situația zonelor industriale din județul Maramureș	146
Figura 8 Zone lipsite de servicii economice și sociale de bază.....	163
Figura 9 Zone cu potențial turistic insuficient valorificate	188

Lista tabelelor

Tabel 1– Evoluția populației din centrele urbane ale județului Maramureș	9
Tabel 2– Comune cu creștere demografică de peste 5% la 1 iulie în anii 2011/2021 (INS, 2021)	9
Tabel 3– Comune cu scădere demografică de peste 10% la 1 iulie în anii 2011/2021 (INS, 2021).....	10
Tabel 4– Populația pe grupe mari de vârstă	12
 Tabel 1. Volumul populației școlare din Județul Maramureș, în raport cu nivelul de învățământ și zona de domiciliu. Perioada 2020-2021	6
Tabel 2. Situația statistică privind personalul încadrat în învățământ. Perioada 2020-2021	8
Tabel 3. Populația de elevi înscriși în învățământul postliceal (inclusiv cel special), în Județul Maramureș, în anul 2020	13
 Tabel 1 Întreprinderi active pe activități ale economiei naționale după numărul de salariați în județul Maramureș, 2020	97
Tabel 2 - Evoluția suprafeței fondului funciar, după modul de folosință, județul Maramureș	109
Tabel 3- Repartiția suprafeței fondului funciar privat, după modul de folosință, județul Maramureș	110
Tabel 4- Structura suprafeței agricole, pe categorii de terenuri, la nivel de județ.....	112
Tabel 5 - Valoarea producției ramurii agricole pe forme de proprietate - județul Maramureș, 2010,2020.....	115
Tabel 6 - Parcul de tractoare și mașini agricole, aflate în proprietate publică, județul Maramureș(perioada 1990-2020)	119
Tabel 7- Amenajări piscicole în județul Maramureș, 2020	120
Tabel 8 - Suprafața fondului forestier Maramureș, 2020 (mii ha).....	125
Tabel 9 - Volumul de lemn recoltat pe specii, în județul Maramureș, în perioada 2015- 2020.....	126
Tabel 10 - Suprafata terenurilor pe care s-au executat regenerari artificiale, în județul Maramureș, în perioada 2010- 2020.....	128
Tabel 11 Fonduri cinegetice la nivelul județului Maramureș	128
Tabel 12 Specii lemnoase la nivel județean	129
Tabel 13 Ocoale silvice la nivel județean	130
Tabel 14 - Populația ocupată civilă din activitățile industriei județului Maramureș, perioada 2010-2020	134
Tabel 15 - Numărul mediu al salariaților din activități ale industriei județului Maramureș, pe secțiuni și diviziuni conf. CAEN Rev.2, în perioada 2010-2020.....	136
Tabel 16- Distribuția firmelor din județul Maramureș sectorul industrial, unități cu peste 250 salariați în anul 2020.....	141
Tabel 17 Primele 10 firme din industria județului Maramureș, după cifra de afaceri realizată în anul 2020.....	143
Tabel 18 Localizarea și domeniile în care activează firmele cu performanță remarcabilă (top 10 firme din industrie, prin cifra de afaceri înregistrată în anul 2020).....	144
Tabel 19 - Populația ocupată civilă, în activități de construcții, județ Maramureș	147
Tabel 20 - Numarul mediu al salariatilor din activități de construcții, în perioada 2010-2020.....	147
Tabel 21 - Top 10 firme din construcții, după cifra de afaceri realizată în anul 2020	148
Tabel 22 - Populația ocupată civilă, in servicii, județ Maramureș.....	151

Tabel 23 - Numarul mediu al salariatilor pe activități ale economiei naționale (secțiuni si diviziuni) CAEN Rev.2, perioada 2010-2020.....	154
Tabel 24 Primele 10 subramuri în domeniul serviciilor în funcție de cifra de afaceri raportată în 2020	156
Tabel 25 Întreprinderi active în sectorul serviciilor în județul Maramureș perioada 2010-2020	157
Tabel 26 Top firme servicii, după cifra de afaceri realizată în anul 2020	159
Tabel 27 Salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare în Regiunea Nord-Vest 2010-2020	160
Tabel 28 Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare în Regiunea Nord-Vest 2010-2020.....	161
Tabel 29 - Populația ocupată civilă în activități de comerț, județ Maramureș.....	164
Tabel 30 – Evoluția numărului mediu de salariați din activități de comerț, în perioada 2008-2019	164
Tabel 31 Primele 10 subramuri comerciale în funcție de cifra de afaceri raportată în 2020	165
Tabel 32 Top firme comerț, după cifra de afaceri realizată în anul 2020	167
Tabel 33 Valoarea exporturilor pe secțiuni în județul Maramureș în anul 2021	169
Tabel 34 Valoarea exporturilor la nivelul Regiunii Nord-Vest anul 2021	176
Tabel 35 Valoarea importurilor pe secțiuni, județul Maramureș anul 2021	177
Tabel 36 Valoarea importurilor la nivelul Regiunii Nord-Vest anul 2021	184
Tabel 37 Numărul mediu de salariați care realizează activități de servicii hoteliere si restaurante	191
Tabel 38 – Primele 10 firme din domeniul serviciilor turistice și ospitalitate, după cifra de afaceri realizată în anul 2020	192
Tabel 39 - Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	194
Tabel 40 - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, pe tipuri de structuri, la nivel județean, în perioada 1990-2021.....	195
Tabel 41 – Structuri de primire turistica cu funcțiuni de cazare, în județul Maramureș și în localitățile acestuia, 2021	196
Tabel 42 Tipuri de structuri de primire turistică- Hoteluri	198
Tabel 43 Tipuri de structuri de primire turistică- Hosteluri.....	199
Tabel 44 Tipuri de structuri de primire turistică- Moteluri	200
Tabel 45 Tipuri de structuri de primire turistică- Pensiuni turistice.....	201
Tabel 46 Tipuri de structuri de primire turistică- Pensiuni agroturistice.....	202
Tabel 47 - Capacități de cazare turistică existente în structuri turistice, la nivel teritorial, în perioada 2010-2022.....	205
Tabel 48 - Capacități de cazare turistică existente în structuri turistice, la nivel de județ și localități componente, în perioada 2010-2021.....	205
Tabel 49 Sosiri ale turistilor în structuri de primire turistica cu functiuni de cazare turistica, pe tipuri de structuri, în județul Maramureș (anii 2010, 2021).....	209
Tabel 50 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, în județul Maramureș (anii 2010, 2021)	210
Tabel 51 Investiții străine în regiunea nord- vest.....	

Lista cartogramelor

Cartogramă 1. Distribuția procentuală a salariaților în funcție de evoluția procentuală în perioada 2010-2020	74
Cartogramă 2. Ierarhia zonelor rurale din Județul Maramureș în raport cu potențialul socio-economic de dezvoltare	82
Cartogramă 3. Localizarea în teritoriu a U.A.T.-urilor care nu beneficiază de cabinete stomatologice .	87
Cartogramă 4. Localizarea în teritoriu a U.A.T.-urilor care nu beneficiază de farmacii	87
Cartogramă 5. Distribuția beneficiarilor de venit minim garantat, ca procent din populația totală, la nivelul U.A.T.-urilor din Județul Maramureș	91
Cartogramă 6. Distribuția serviciilor sociale la nivelul U.A.T.-urilor din Județul Maramureș	92
Cartogramă 7. Modificarea stocului de locuințe 2011-2020.....	94

1. Patrimoniu construit, peisaje

1.1. Caracteristici generale ale cadrului geografic al teritoriului județului Maramureș și semnificația lor cu privire la formarea și dezvoltarea istorică a așezărilor

Geografic, județul Maramureș este situat în partea de nord a țării, delimitat de județele Satu Mare la vest, Sălaj, Cluj, Bistrița Năsăud la sud și Suceava la est, iar la nord are ca limită frontiera cu Ucraina.

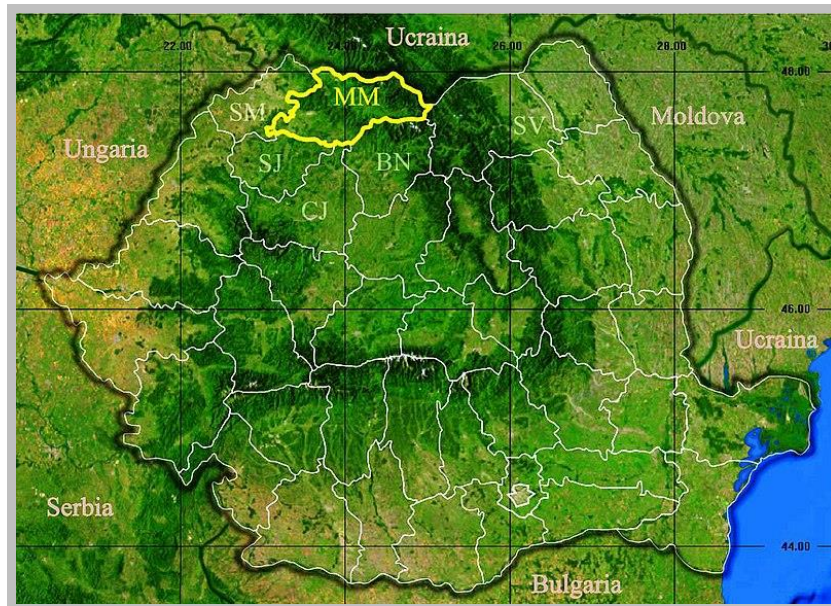

Fig. 1 Localizarea județului Maramureș pe harta României

(Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%99Bul_Maramure%C8%99)

El este format din teritorii ale regiunilor istorice Maramureș, Ardeal și Crișana (respectiv Partium). Practic, el a fost înființat în 1968 prin reorganizarea teritoriului Regiunii Maramureș (raioanele Șomcuta Mare, Baia Mare, Sighet, Lăpuș și Vișeu). O parte însemnată din teritoriul actualului județ a fost în fapt, parte a Județului Maramureș interbelic, respectiv a Comitatului Maramureș antebelic.

Are o suprafață de 6 304 km² (2,6% din suprafața țării) și un relief variat ca morfologie și complexitate geologică.

Teritoriul actualului județ este compus din "Țara Maramureșului" (sau Maramureșul "Voievodal", "istoric" sau "de dincolo de Deal"), învecinat la sud cu "Țările" Lăpușului, Chioarului, (parte rămasă din județul Sălaj) și Codrului (parțial rămas în județele Satu Mare și Sălaj). Țara Maramureșului reprezintă actualmente o regiune geografică și etno-culturală care se desfășoră pe teritoriile României și Ucrainei. Ea se întinde geografic în Depresiunea Maramureșului situată pe cursul superior al Tisei și versanții munților înconjurători (Oașului, Gutâi, Țibleș și Rodnei spre vest și sud și ai Munților Maramureșului la est și nord). Sudul regiunii aparține în prezent României și constituie partea nordică

The map illustrates the Maramureș region, divided into four traditional counties: Țara Codrului (Sălaj), Țara Chioarului (Sălaj), Țara Maramureșului (Maramureș), and Țara Lăpușului (Cluj). It shows major cities, towns, and villages, as well as various tourist attractions including castles, museums, and natural reserves. The map is titled "JUDEȚUL MARAMUREȘ HARTĂ TURISTICĂ" and includes a legend for different types of landmarks and transportation routes.

(Sursa: <https://regiomm.ro/diferenta-dintre-tara-maramuresului-si-judetul-maramures/>)

Climatic sunt sesizate diferențe datorate formelor de relief. În general clima este *temperat-continentală*, cu vânturi din direcții sud-vest și sud-est și temperaturi pozitive în majoritatea zilelor din an. Precipitațiile sunt foarte însemnate (900-1000 mm pe an) în circa 70% din teritoriul județean.

Patrimoniul natural însumează 35 de arii naturale protejate, dintre care un *parc național* – *Parcul Național Munții Rodnei-Rezervație a Biosferei și un parc natural* - *Parcul Natural Munții Maramureșului*, a cărui declarare prin HG 215/2004 a promovat județul pe locul 2 în plan național, ca suprafață de arii naturale protejate.

1.2. Evenimente istorice în teritoriul județului Maramureș

1.2.1 Cronologia principalelor etape și evenimente istorice. Evoluția teritoriului administrativ al actualului județ Maramureș

Pământurile maramureșene au fost locuite, încă din preistorie

Se marchează apoi, ca importante, urmele triburilor dace care au trăit în antichitate, lăsând urme de locuire, obiecte și câteva cetăți. Au rămas însemnele centrelor de olărit, ale prelucrării de metale (bronz și apoi fier). De asemenea s-au exploatat zăcămintele de sare. Provincia Dacia ce a urmat cuceririi romane, întinsă până în preajma Maramureșului a sprijinit romanizarea triburilor dacice. Populația locală nu a avut niciodată o mare densitate, răspirarea satelor pe văi fiind justificată de evenimente naturale sau istorice. Acestea au determinat și migrări ale locuitorilor spre Moldova, Ardeal, Sătmăr sau chiar Polonia, până înspre Moravia.

Străvechea regiune românească apare atestată în documente sub această denumire în 1199 (o diplomă a regelui Emeric I prin care se donează "comitelui" Laurențiu o suprafață de pământ ca recompensă pentru salvarea regelui de la moarte (pe când se afla la o vânătoare în regiune), din perioada expansiunii ungare în Transilvania și până după anul 1383. În acea perioadă exista populație românească în tot Maramureșul, iar în regiunile vecine li se garantau românilor dreptul de a-și alege liber voievozii și cel de a fi judecați după „dreptul valah”. Maramureșul era organizat din punct de vedere politico - administrativ în cnezate de sat și cnezate de vale: cnezatul Cuhea al Bogdăneștilor, cnezatul Mara, cnezatul Cosăului etc.

Între 1241 și 1334 au loc mai multe invazii tătare care prăduiesc și devastează voievodatele maramureșene.

Ținutul s-a păstrat independent până la sfârșitul secolului al XII-lea. A fost locul de origine al marilor descălecători ai Țării Moldovei: Dragoș, către 1340, vasal încă regelui Ungariei și Bogdan, la 1359, care era liber de orice supunere.

Din secolul al XIV-lea, regii Ungariei, dorind să instaureze și aici feudalismul occidental, au înnobilit conducătorii locali. Unii s-au integrat în ierarhia feudală a regatului, iar alții s-au opus, dar în cele din urmă au trecut munții spre Polonia și, remarcându-se în bătălii, au primit titluri și pământ spre răsărit unde au întemeiat voievodatul Moldovei (Ex.: Bud, Sandor, Ioan, Dragomir și Balea primesc de la regele Ungariei cnezatul Ozon din Maramureș).

Astfel, în anul 1359 Bogdan Vodă din Cuhea, după ce s-a opus o lungă perioadă înpunerii sistemului feudal în Maramureș, numit în documentele maghiare ale anilor 1342-1343 „fost voievod” și „infidel”, a trecut munții și a învins pe Balc, urmașul lui Dragoș Vodă, întemeind voievodatul Moldovei.

În 1359, Bogdan vodă din Cuhea, după ce s-a opus câțiva ani introducerii sistemului feudal ungar în Maramureș, a trecut munții împreună cu oștenii săi și l-a alungat pe Balc, urmașul lui Dragoș și a impus independența voievodatului Moldova față de Ungaria.

Evenimentul a marcat și trecerea de la organizarea tradițională, de voievodate și cnezate, la cea feudală, odată cu înstăpânirea urmașilor lui Dragoș Vodă, care au primit titluri nobiliare și domenii atât în Maramureș, cât și în regiunile vecine din Ungaria medievală. Ei au cumulat titlurile cneziale cu cele nobiliare vestice, iar Balc a fost timp de 30 de ani voievod și comite de Maramureș, făcând trecerea la organizarea administrativă de comitat".

(https://ro.wikipedia.org/wiki/Maramure%C8%99#Dacii._Romanizarea)

Balc împreună cu rudele sale Dragu, Dragomir și Ștefan, a primit din partea regelui Ungariei, ca despăgubire, odată cu titlul de comite al Maramureșului și cetățile Sighet, Hust, Chioarul și Rodna. Astfel s-a făcut trecerea de la organizarea tradițională în cnezate și voievodate la cea feudală în comitate, iar conducătorii vor cumula titlurile nobiliare cu cele cneziale. Totuși o anumită autonomie locală s-a păstrat inclusiv în planul spiritualității. Pentru obținerea autonomiei religioase se va obține de la Constantinopol titlul de Stavropighie pentru Mănăstirea din Peri, ctitoria lui Balc, aceasta devenind un centru cultural românesc. Aici au fost consemnate primele scrieri în limba română, datând de la începutul secolului al XV-lea, așa-numitele „texte rotacizante” sau „texte maramureșene”.

Aceste texte nu s-au păstrat, dar ***Nicolae Iorga afirma că originalele cărților de slujbă, Apostolul și Psaltirea, au fost traduse la Mănăstirea Peri din Maramureș între anii 1434-1437.***

De menționat este și refugiul în 1397, în Ungaria a cneazului Podoliei care a adus (la început în Bereg, apoi și în Maramureș), mii de familii de ruteni – cetățeni din centrul Europei răsăritene, de la nordul și sudul Carpaților, constituiți în timp ca o minoritate persistentă.

În secolul al XV-lea, Maramureșul avea 3 cetăți: Dolha, Hust și Rona și 5 târguri: Câmpulung, Hust, Sighet, Cuhea și Ticeu.

În vremea lui Matei Corvin, a fost acordat multor maramureșeni titlul de “baron liber”, ceea ce însemna că respectivii erau supuși doar regelui.

Un moment important l-a constituit Unirea realizată de Mihai Viteazul (1599-1600), când o mare parte a zonei Maramureșului, inclusiv Cetatea Chioarului, a intrat în stăpânirea sa.

La 1556, Județul Maramureș a fost alipit Principatului Ardealului. Din anul 1688, Maramureșul a devenit parte a Imperiului habsburgic, odată cu întreaga Transilvanie.

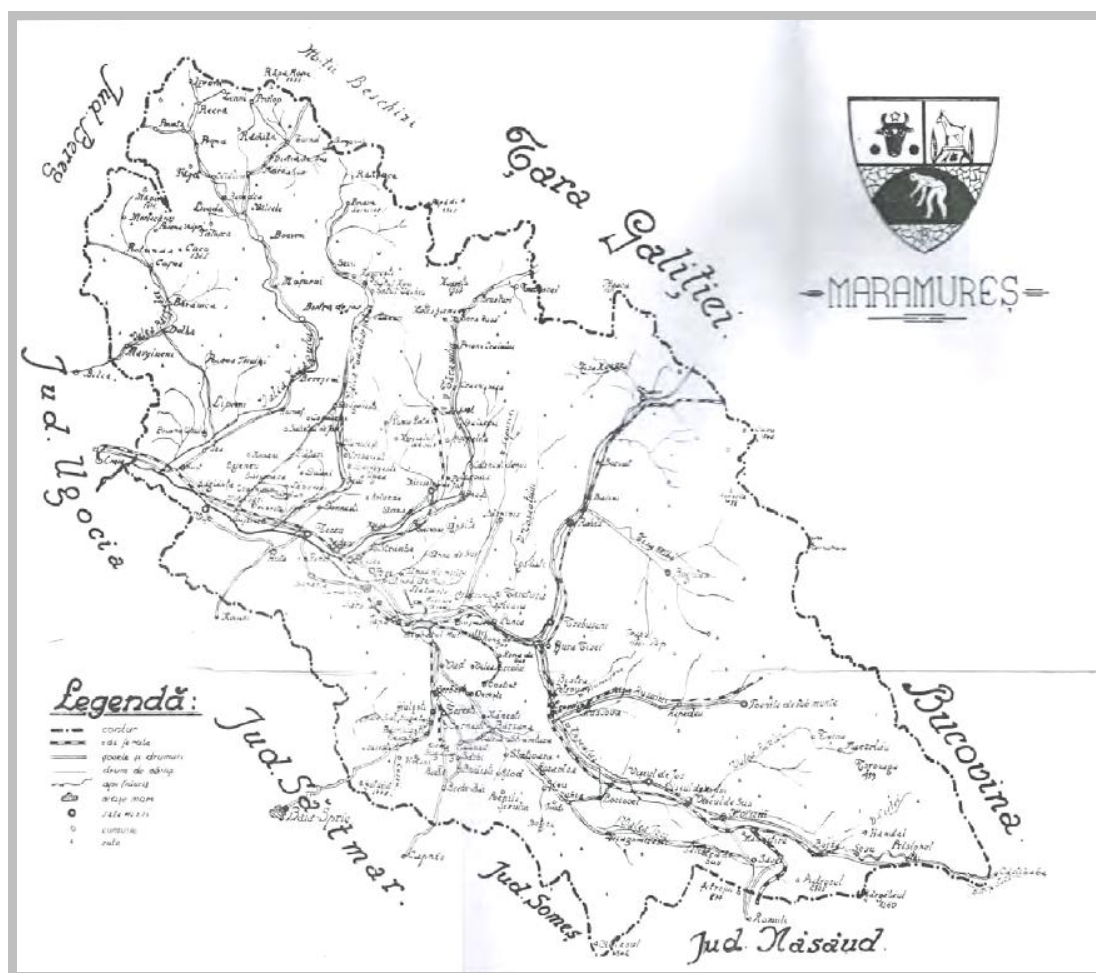

Fig. 3 (Sursa: Alexandru Filipașcu - Istoria Maramureșului, 1997)

In timpul stăpânirii austriece, din punct de vedere administrativ, ținutul Maramureș era împărțit în patru plăși: Iza, Sighet, Șugag și Vișeu.

Locuitorii Maramureșului au rămas ortodocși până spre sfârșitul secolului al XIX-lea, fapt atestat prin mănăstirile Bârsana, Ieud și Moisei care erau afiliate mănăstirilor moldovene. Doar cele afiliate Episcopiei Rutene a Muncaciului au trecut la greco-catolicism

In 1717 a avut loc ultima invazie a tătarilor, care deși veneau ca aliați ai moldovenilor împotriva armatelor austriece care atacaseră Moldova, nu s-au abținut în trecerea lor prin Maramureș de la jafuri și au ars bisericile de lemn, au luat prăzi, vite și robi. În 1848 a fost desființată iobăgia.

După ultima lor invazie din 1717, tătarii au fost opriți la Căvnic de armata imperială, iar la întoarcere, maramureșenii i-au surprins la Strâmtura, pe Valea Izei, și în Pasul Prislop, la Preluca Tătarilor, mai sus de Borșa. Cei câțiva tătari scăpați cu viață au lăsat prăzile și au fugit spre Moldova

(Sursa: http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Fi%C8%99ier:Harta_Maramuresului_1919.jpg)

Ca urmare a sprijinului acordat de armata română către Cehoslovacia în vederea blocării ofensivei Ungariei bolșevice, din anul 1919 către Slovacia, pentru scurt timp, în întreg Maramureșul, prin înțelegere cu autoritățile statului cehoslovac a funcționat o administrație militară și civilă românească. Însă această înțelegere nu a mai

Map of the Sighetu Marmăraș area showing the route of the Sighetu Marmăraș Railway. The map includes labels for neighboring regions (Cehoslovacia, Polonia, România), counties (Jud. Satu Mare, Jud. Sălaj, Jud. Bistrița-Năsăud), and towns (Sighetu Marmăraș, Sighet, Săgești, Bistrița). A scale bar indicates distances up to 30 km. A legend identifies four locations: 1. Iza, 2. Sighet, 3. Săgești, and 4. Bistrița.

(Sursa: <http://romaniainterbelica.memoria.ro/judete/maramures/>)

În aceste condiții s-a produs o migrare destul de puternică a forței de muncă spre țările vest-europene (în special Italia și Spania). S-au remarcat multiple efecte negative ale acestor migrări, în special în

privața schimbării percepției valorilor autohtone excepționale, supuse adesea unor transformări devastatoare ("importul" neselectiv al unor modele de viață și, implicit de locuire, pierderea sentimentului mândriei față de valorile autentice, denaturarea relațiilor proprietari/beneficiari-autorități locale, în condițiile în care finanțările publice s-au diminuat în favoarea unor investiții private insuficient controlate).

Din teritoriul actual al județului Maramureș mai fac parte :

- **Țara Lăpușului - o regiune geografică și etno-culturală românească din partea de nord-vest a depresiunii Transilvaniei**, amplasată în depresiunea Lăpușului, pe cursul mijlociu și superior al râului Lăpuș (principalul afluent de dreapta al Someșului). Cuprinde din județ, comunele Băiuț, Coroieni, Cupșeni, Groșii Țibleșului, Lăpuș și Suci de Sus. Graiul vorbit în Țara Lăpușului este Graiul Ardelenesc cu puternice influențe din partea Graiului Maramureșean. O serie de localități lăpușene au fost întemeiate de nobili maramureșeni în secolul al XIV-lea.
- **Țara Chioarului – o regiune istorică din România, dezvoltată pe teritoriile județelor Cluj și Maramureș.**

Prima atestare documentară a numelui, în denumirea *Castrum Kewar* (forma latinizantă a denumirii maghiare Kővár „Cetatea de piatră”), datează din 1367. Denumirea zonei etnografice vine de la Cetatea Chioarului, cunoscută fortificație situată pe cursul mijlociu al râului Lăpuș.

Cetatea Chioarului a fost amintită pentru prima oară în 1319, într-un document în care se arată că „*nobilii transilvăneni, răsculați împotriva regelui Carol I Robert de Anjou, au cucerit cetățile Cehu și Chioar*”. În 1367 cetatea a intrat în posesia lui Drag, iar în 1378 apare cu numele castrum Kewar, aflată în proprietatea voievozilor maramureșeni Balc și Drag. Regele Ungariei, Ludovic I, a donat Chioarul voievozilor români Drag și Balc pentru a atrage de partea sa nobilimea română din Maramureș. Ludovic I a făcut danii familiei Drăgoșeștilor (urmașii lui Dragoș) determinându-i pe aceștia să-i rămână loiali.

Chioarul cuprinde atât satele ce au aparținut domeniului Baia Mare („fiscuș”) și cetății Chioar (așanumita „Țară a Chioarului”), precum și satele dintre Baia Mare și Seini.

- **Țara/Ținutul Codrului - o regiune istorică din România, situată pe teritoriile județelor de azi Satu Mare, Maramureș și Sălaj.** Zona se află în nord-vestul țării, de o parte și de alta a culmii Făgetului sau a Codrului, cum i se spune în aria locală. Codrul este o zonă de dealuri, populată majoritar de români, după cum indică chiar denumirile latinești: possessiones Valahales, villa ollachalis, etc.

Primele atestări scrise ale localităților din zona Codrului datează din secolul al XIII-lea, astfel: : Supur la 1215, Ardusat, Crucișor, Tămaia, toate la 1231, Săcășeni la 1240, Hodișa în 1271, legheriște în

1272, Homorodul de Jos, Homorodul de Sus și Medișa în 1273, apoi în secolul al XIV-lea: Arduzel, Hodod în 1334, Giurtelec și Sălsig (pe atunci pe malul drept al Someșului) în 1378, Babța în 1383, Motiș și Șandra în 1387, Oarța de Jos, Orțița și Oarța de Sus (toate trei numite Trywarcha), Băsești, Urmeniș Asuajul de Jos și Asuajul de Sus în 1391, Bicău în 1395, iar în secolele al XV-lea și al XVI-lea mai sunt atestate încă 19 localități codrenești: Ulmeni la 1405, Stremț la 1410, Băița de sub Codru, Chelinta, Mânău, Cehal și Corund la 1423, Odești, Săliște, Săuca, Socond, Soconzel, Stâna, Tămășești, Tohat la 1424, Bârsău de Jos, Bârsău de Sus la 1470, Solduba la 1475, Ariniș la 1543. În secolul al XVII-lea mai sunt menționate alte trei localități.

1.3. Patrimoniul cultural al județului Maramureș

1.3.1. Situri arheologice înscrise în Repertoriul Arheologic Național (RAN)

În ceea ce privește inventarul siturilor arheologice mai menționăm evidențele din **Repertoriul Arheologic Național (RAN)** în care se înscriu obiective ce se regăsesc și în LMI și obiective care nu au fost înregistrate în listă. (menționăm în acest sens 289 obiective arheologice neînscrise în LMI 2015).

1.3.2 Elemente constitutive ale patrimoniului construit înscrise în Lista Monumentelor Istorice 2015 și în anexele la Legea 5/2000 pentru aprobarea PATN secțiunea 5 – zone protejate

Pe baza tipologizării de mai sus evidențiem următoarele date: **județul are înscrise în LMI 2015, 610 monumente istorice** (cca. 2% din totalul pe țară), **din care 38 sunt ansambluri și 17 situri**. 181 de monumente sunt înscrise în grupa valorică A, iar 429 fac parte din grupa valorică B. 127 monumente sunt obiective de arheologie, 443 sunt monumente de arhitectură, 13 sunt monumente de for public, iar 17 sunt memoriale/funerare.

Mai trebuie menționat că din cele 6 situri din România, care grupează 31 de monumente istorice înscrise în **Lista Patrimoniului Mondial UNESCO**, unul **aparține județului Maramureș, cuprinzând 8 biserici de lemn (procent de reprezentare de 24,8%)**. Bisericile au fost înscrise în evidențele UNESCO în 1999, pe baza unor dosare

Se pot distinge selectiv, ca principale categorii de monumente:

- Situri și așezări cu semnificative concentrări de valori arheologice;
- Ansambluri urbane sau rurale;
- Cetăți și incinte fortificate;
- Clădiri cu funcțiune culturală sau educație;
- Clădiri cu funcție economică sau administrativă;
- Biserici, construcții și ansambluri cu funcții ecleziastice;
- Biserici din lemn;
- Biserici de piatră;

- Sinagogi;
- Case parohiale, curii, clopotnițe de lemn;
- Case, porți de lemn;
- Palate, castele, conace, restaurante, hanuri, hoteluri;
- Case cu valoare arhitecturală;
- Statui, obeliscuri, troițe, cruci, necropole, cimitire, edificii funerare;
- Parcuri.

În privința vechimii, dominante în LMI sunt clădirile din epoca migrațiilor, epoca bronzului, Evul Mediu clasic și, nu în ultimul rând, din epoca modernă.

Densitatea constatată a monumentelor din lemn, "cultura" lemnului care a susținut însăși evoluția comunităților umane, asociată unui profund sentiment religios căroră acestea le-au fost continuu atașate au construit trăsături emblematică, recunoscute, inclusiv pe planul internațional cel mai elevat, al UNESCO.

Pe de altă parte, în Anexa III, punctul I Valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare excepțională) la Legea 5/2000 pentru aprobarea PATN Secțiunea a III-a – zone protejate este evidențiată următoarea situație:

ANEXA III, punctul I Valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională,

subpunctul 1. Monumente și ansambluri de arhitectură sunt menționate:

a) o cetate, h) 14 biserici din lemn, i) 1 muzeu etnografic în aer liber, m) 2 monumente de arhitectură populară locuiește sătești),

subpunctul 2. Monumente și situri arheologice sunt menționate:

c) 2 așezări și necropole din epoca bronzului, j) 1 monument medieval identificat pe baza cercetărilor arheologice

ANEXA III, punctul II. Unități administrativ-teritoriale cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național. Sunt remarcate:

- ❖ **Municipii:** Baia Mare, Sighetu Marmăției (2 UAT)
- ❖ **Orașe:** Baia Sprie, Borșa, Cavnic, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus (5 UAT)
- ❖ **Comune:** Bârsana, Bogdan Vodă, Botiza, Budești, Călinești, Copalnic-Mănăstur, Cupșeni, Desești, Dumbrăvița, Giulești, Groși, Ieud, Lăpuș, Mireșu Mare, Ocna Șugatag, Poienile Izei, Remetea Chioarului, Rozavlea, Săcălășeni, Poienile Izei, Remetea, Chioarului, Rozavlea, Săcălășeni, Săcel, Strâmtura, Suciul de Sus, Șişeti, Șomcuta Mare, Ulmeni, Vadu Izei, Vișeu de Jos.

În raport cu cele mai sus precizate rezultă că decalajul temporal și anumite diferențe de abordare metodologică dintre **Legea 5/2000 pentru aprobarea PATN Secțiunea a III-a – zone protejate și Lista Monumentelor Istorice 2015** generează anumite diferențe în evidențele specifice. Actualmente putem

considera că LMI 2015 este cel mai cuprinzător document de evidență a patrimoniului construit românesc, chiar dacă și acesta conține anumite erori. Viitorul PATJ, precum și toate documentațiile de urbanism de tip PUG sau PUZ ce se vor elabora își vor putea aduce contribuția concretă pentru corectări de erori materiale, completări sau descărcări de obiective dispărute sau grav avariate și/sau nerecuperabile.

1.3.3. Patrimoniu mobil: muzee, puncte muzeale, case memoriale, colecții

Cele mai cunoscute componente ale **patrimoniului cultural mobil** sunt: artefactele arheologice, creațiile artistice, operele de cultură populară, arhivele, manuscrisele, colecțiile private și publice care, din punct de vedere științific, istoric, antropologic, artistic, estetic sau tradițional au o valoare națională și/sau universală, indiferent dacă sunt elemente izolate sau colecții.

Se poate înregistra astfel, pe de o parte, existența mai multor **societăți științifice, centre științifice și artistice, complexe muzeale/muzee**, astfel: Muzeul Județean de Istorie și Arheologie, Memorialul Sighet (muzeul din fosta închisoare, casa memorială Elie Wiesel și muzeul culturii evreiești), Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș din Baia Mare – expoziție pavilionară cu trei părți distincte), Muzeul Județean de Artă – Centrul Artistic Baia Mare), Muzeul de Mineralogie din Baia Mare (denumit uzual Muzeul florilor de mină).

În județ există, de asemenea, și **muzee neinstituționalizate (comunale, sătești, școlare, puncte muzeale, case tradiționale-muzeu, muzee private** – ex.: Muzeul Florean – inițiativă privată a unui om de afaceri). În ultimă instanță, extrem de originale, satele de pe văile Izei, Marei, Vișeuului și Tisei se arată ca reale muzee în aer liber, iar exemplificări de arhitectură autentic rurală regăsim la Borșa, Izvoarele și Mogoșa.

Unic în lume este și **Cimitirul vesel de la Săpânța**.

1.3.4. Patrimoniu imaterial: tradiții, obiceiuri, ocupații tradiționale ale locuitorilor

Cultura tradițională maramureșeană conține câteva componente semnificative: arta tradițională a prelucrării lemnului, arta vestimentară, arta culinară, arta coregrafică și interpretativă vocală, arta ceramicii.

Câteva **simboluri ale creației în lemn** sunt recunoscute chiar universal. Amintim aici spre exemplificare: **poarta maramureșeană** (structură din lemn sau poartă cu încrustații și basoreliefuri, cu formă de arc roman sau arc ogival, plasată la intrarea unei gospodării din Maramureșul tradițional), **troița maramureșeană**, (mereu prezentă în curțile bisericilor maramureșene), **fusul cu zurgălăi** (relicvă a industriei casnice textile tradiționale), **pecetarul** (obiect de cult confecționat, în general din lemn, utilizat, îndeosebi pentru marcarea rituală a pâinilor).

Piese de port popular reprezintă produse ale industriei casnice textile, pornind de la culturi de plante tehnice și finalizând cu țesut de pânze, croitorie, brodate.

Arta dansului păstrează diferite caracteristici aproape ritualice și diferă de alte zone prin ritmică (tropotită) și muzicalități speciale. Specific băieților este dansul **Bărbătescul sau feciorescul**, iar pentru perechi remarcăm **Învârtita**. Specific în zonă este și **Jocul lui Vili**, cu tradiție haiducească.

Arta muzicală este preponderent **lirică** (variante de dor, de jale, de cătanie, de haiducie), dar repertoriul tradițional este completat cu piese ritualice, de colind, de leagăn, bocete și balade. Se remarcă virtuozități instrumentale datorate și unor instrumente speciale (cetera – vioară cu patru coarde, zongora – chitară obișnuită cu 2, 3 sau 4 coarde, doba – tobă artizanală, cu două membrane, contra – vioară secundă și gorduna – contrabas mic, ambele în taraf). Ritmul muzical suplinește adesea instrumentele, rezultând din tropotitul dansului sau din bătăi din palme. Semnificative în privința melodiilor, dar și al textelor sunt, mai ales refrenele repetate ale cântecelor. *"Astfel, identificăm în refrenele unor cântece (propriu-zise, de leagăn, dar în special în colinde), o relație cu sacralitatea. Se presupune că incantațiile și melosul îndeplineau și o funcție curativă, profilactică în tratarea unor maladii (de regulă, psihice), știut fiind faptul că, în vechime, procesul medical de recuperare viza spiritul și trupul deopotrivă."* (v. Dorin Ștef, 2005).

O caracteristică specială o au **graiurile din județul Maramureș**. În așa numitul Maramureș istoric, graiul maramureșean, vorbit în satele de pe văile Mara, Cosău și Iza este unul din cele cinci subdialecte de bază ale celui daco-român. Alte subgraiuri vorbite mai sunt: cel **chiorean**, cel **lăpușean** și cel **codrenesc**, toate făcând parte din Graiul Ardelenesc cu influențe mari din partea celui maramureșean. În ultimă instanță se mai remarcă influențe și din alte arii învecinate (ex.: graiul creișean). Trebuie menționat că județul Maramureș de astăzi este constituit din Țara Maramureșului sau Maramureșul voievodal/istoric, delimitat spre sud de "Țările" Lăpușului, Chioarului (parțial) și Codrului (tot parțial). Între 1299-1538 și 1733-1918 Țara Maramureșului a aparținut direct Ungariei, în timp ce celelalte două au fost legate de Transilvania.

Ocupațiile tradiționale s-au legat de agricultură, îndeosebi de creșterea animalelor, dar și de exploatarea forestieră ori de zăcămintele, și, mai ales de prelucrarea lemnului care a generat o reală

1.4. Aspecte generale privind peisajul. Peisajul cultural

Ca în toate cazurile, aspectele legate de peisaj la scara unui macro-teritoriu sunt relaționate cu cadrul geografic și cu trăsăturile socio-culturale ale evoluției societății.

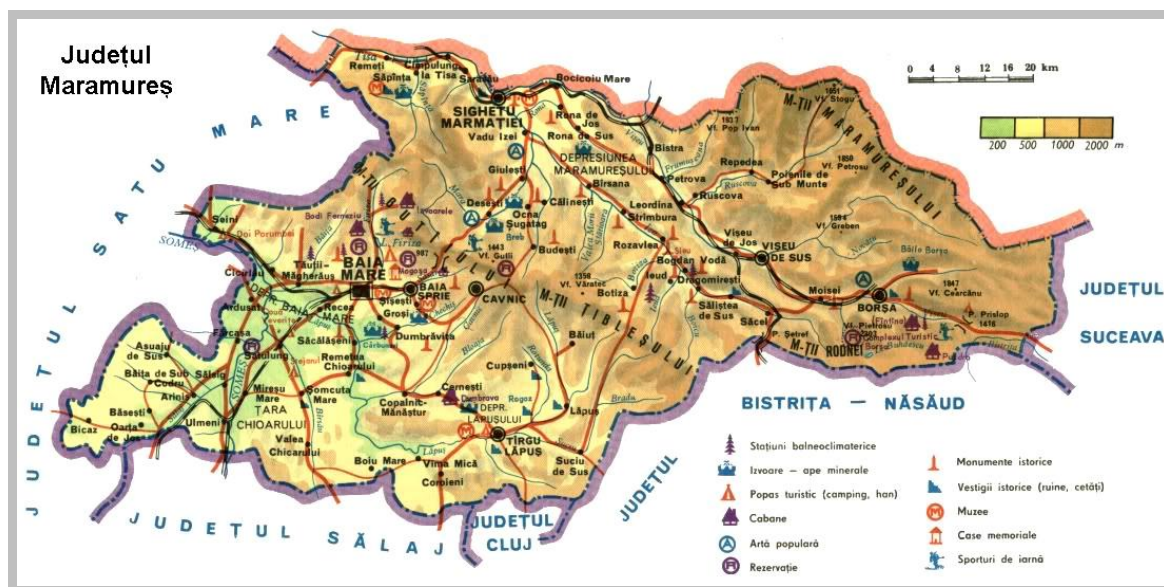

Fig. 9 Harta fizică a județului Maramureș, cu reprezentarea treptelor de relief

Sub aspect geografic, teritoriul județului Maramureș prezintă mai toate tipurile de forme de relief, prezente ca unități spațiale bine definite: zona montană predominantă (43%) cu Munții Rodnei, Maramureșului, lanțul vulcanic Igriș-Gutâi-Țibeleș, Podișul Someșan, dealuri și platouri (30%) cu Dealurile Vestice, Subcarpații Transilvaniei, depresiuni, lunci și terase (27%) cu Depresiunea Maramureșului, luncile râurilor Tisa, Vișeu, Iza, Lăpuș, Someș și arealele lacurilor Albastru, Morărenilor, Vinderel. **Tipurile de relief conduc destul de clar spre definirea unor unități corespunzătoare de peisaj natural sau cu dominantă naturală**

Analizele de peisaj ce vor caracteriza demersul de actualizare al PATJ Maramureș vor avea ca reper conținutul articolului 6 din **Convenția Europeană a Peisajului adoptată la Florența la 20 octombrie 2000**, conform căruia „**peisajul desemnează o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani**”.

În același timp, evoluția complexă cultural-istorică a teritoriului și localităților județului Maramureș induce abordarea **peisajului cultural**, noțiune complexă care, în accepțiunea UNESCO (Convenția pentru Patrimoniul Mondial/World Heritage Convention, 1992) **”însumează spațial locul unde umanitatea și natura s-au îmbinat în timp, rezultând o simbioză echiibrată între activitățile antropice, rezultatele acestor activități și mediul înconjurător, (precum și zonele urbane și rurale unde s-au conservat elemente de viață tradițională, probate prin patrimoniu mobil și imobil, spații culturale sau sacre, mărturii ale unor meșteșuguri și tehnici agricole, care au dispărut lăsând încă urme vizibile și locuri cu biodiversitate remarcabilă).**” Definirea peisajului cultural ia în considerare, alături de elementele definitorii ale peisajului natural și amploarea și varietatea patrimoniului material și imaterial care conferă identitate locală. Patrimoniul cultural grupează situri arheologice, monumente istorice, monumente religioase, muzee și case memoriale, elemente de etnografie și folclor, de mic patrimoniu, etc. sub acest aspect trebuie subliniată

complexitatea peisajelor culturale ale centrelor urbane, influențate de factori deosebit de diferiți, dar aplicați Se au în vedere transformările administrative ale așezărilor, modele de coabitare ale locuitorilor, influențele religioase, principiile atribuirii rangurilor în rețeaua de localități. Pentru definirea și delimitarea unităților de peisaj, îndeosebi a unităților particularizate de peisaj cultural este nevoie de informații coroborate, de natură geografică și urbanistic–arhitecturală, de sociologie, etnografie pentru a susține o viziune coerentă de protejare și punere în valoare a acestora, materializată prin strategii, programe, proiecte.

1.5. Protejarea patrimoniului cultural și a peisajului

La nivel general, problemele și disfuncționalitățile pe care le ridică patrimoniul natural și cel cultural-istoric se leagă de:

- **Inexistența unei evidențe realiste, concrete a obiectivelor de patrimoniu, pe baza unor investigări complete, amănunțite și profesionale și a revizuirii celor mai importante documente privind aceste evidențe (LMI; RAN; inventare situri naturale protejate, etc.)**
- **Evaluarea insuficientă a stării obiectivelor (integritate, stare fizică, alterări,), respectiv a modului concret de protejare (instituirea, pe baza unor studii aprofundate a zonelor de protecție pentru monumente istorice și/sau a unor zone protejate care să marcheze și să conserve identități locale, zonale, naționale);**
- **Insuficienta conștientizare a potențialului de valorificare a semnificațiilor obiectivelor de patrimoniu pentru cultura și dezvoltarea teritoriului și a localităților**

În privința **evidenței obiectivelor de patrimoniu** se constată:

- Situații neconcordante cu realitatea la nivelul listelor de valori clasate în LMI sau RAN – se perpetuează evidențe cu poziții "descoperite" de obiective care, fie au dispărut (prin degradare, vandalizare, catastrofe naturale), fie sunt în pragul colapsului, salvarea lor fiind aproape imposibilă
- Situații neconcordante între documente de evidență emise în perioade diferite și neactualizate
- Nu sunt operate clasări ale unor valori care au fost semnalate prin studii, cercetări, documentații, dar ale căror dosare de înregistrare în LMI nu au fost inițiate sau a căror clasare durează foarte mult din cauza unor aspecte confuze;
- Nu s-au desfășurat încă (sau nu s-au inițiat investigări complexe ale mai multor situri arheologice) pentru cunoașterea potențialului unor zone presupuse valoroase și pentru descărcarea corectă de sarcini arheologice, în vederea utilizării judicioase a terenurilor.

- Coexistența unor documente aflate în vigoare, dar depășite și redundante sau a unor reglementări juridice incomplete sau confuze, cu documente de evidență de nivel național, județean, local (ex. diferențe între conținutul anexelor la Legea 5/2000 și LMI 2015)

În privința **cunoașterii stării reale a obiectivelor și a protecției lor** se pot menționa:

- **Aspecte de ordin instituțional** (lipsă personal competent, cu sarcini precise și corect retribuit) care împiedică exercitarea unui control riguros pe teren a situației fizice a obiectivelor - unele situri, ansambluri sau monumente istorice sunt degradate, abandonate sau chiar vandalizate, recuperarea lor fiind aproape imposibilă în anumite cazuri;
- Lipsa unor accesuri facile către obiective și a semnalizării lor pe trasee bine definite;
- Precaritatea unor arhive specializate și surse de informare publică, a evidenței materialelor documentare (mai ales a studiilor și cercetărilor întreprinse în timp cu scopul fundamentării unor documentații de urbanism sau a unor lucrări de investiții));
- Lipsa delimitărilor clare a unor zone de protecție a obiectivelor naturale și construite și a reglementărilor aferente; se poate menționa faptul că materializarea delimitărilor în documentațiile de urbanism, fie nu debutează corect și complet (lipsa unui personal calificat), fie este aprobată prin proceduri anevoioase și cronofage, generatoare de reale pagube;
- Lipsa unui sistem de protecție particularizat pentru monumente, împotriva riscurilor naturale sau antropice;
- Lipsa unui sistem de măsuri (juridice și fiscale) de protejare în regim de urgență a unor obiective apropiate de colaps;
- Sistem relaxat de sancțiuni pentru intervenții neconforme asupra unor obiective.

Conștientizarea valorilor de patrimoniu cultural are în vedere utilizarea potențialului acestora în dinamizarea unei dezvoltări logice a teritoriului local, regional, național. Din acest punct de vedere se constată că:

- Nu este asigurată vizibilitatea corespunzătoare a obiectivelor, fapt ce poate genera o stare de indiferență a locuitorilor și turiștilor;
- Nu există suficiente documente de informare privitoare la obiectivele naturale și culturale, chiar dacă s-au înființat centre specializate pentru turism;
- Se constată doar inițiative sporadice de vizitare a unor obiective clasate sau a unor locuri cunoscute pentru valori ambientale deosebite, gestionate insuficient de "profesionist" de către investitori privați, ONG-uri, asociații tematice, etc.
- Lipsa de "convingere/încredere" a administrațiilor, dar și a investitorilor față de valorile materiale și imateriale zonale, de o excepțională varietate și calitate, conferite, fie de integrarea fondului construit

și amenajat într-un cadru natural de excepție, fie multi-etnicității și multi-confesionalității generatoare de multi-culturalitate.

În raport cu disfuncțiile sesizate se pot preconiza o serie de **măsuri reparatorii**, astfel:

- **Revizuirea tuturor evidențelor valorilor de patrimoniu natural și construit din documentele oficiale cu care se operează curent (LMI; RAN; planuri de management, etc.)**
- **Actualizarea tuturor ridicărilor topografice și de cadastru pe teritoriile tuturor unităților teritorial-administrative, cu clarificarea oricăror aspecte litigioase;**
- **Precizarea aspectelor de proprietate și de administrare ale monumentelor istorice și ale rezervațiilor naturale;**
- **Definitivarea prin documentații de urbanism a delimitărilor zonelor de protecție sau a zonelor protejate;**
- **Întocmirea Obligațiilor de folosință ale tuturor monumentelor istorice,**
- **Întocmirea și promovarea unor propuneri raționale de noi obiective pentru LMI;**
- **Explorarea tuturor siturilor arheologice încă necercetate;**
- **Inițierea unui program de valorificarea turistică a patrimoniului natural și cultural, cu diversificare tematică pentru adecvarea interesului față de obiectivele specifice;**
- **Semnalizarea obiectivelor în teritoriu și utilizarea de mijloace de popularizare a informațiilor științifice complete și corecte despre monumentele istorice și zonele protejate naturale;**

2. Rețeaua de localități

Caracterele rețelei de așezări din Maramureș sunt pe de-o parte rezultatul evoluției istorice, economice și sociale, iar pe de altă parte sinteza modului în care au reușit să valorifice avantajul pozițional oferit de suma elementelor cadrului natural.

Rețeaua de așezări cuprinde 13 municipii și orașe, 63 comune și 214 sate

1. Localitățile rurale

Din punct de vedere statistic, satele din județul Maramureș se încadrează în mediile naționale. Analiza datelor subliniază caracterele lor specifice, mai ales la nivelul regiunilor componente. Maramureșul este județul „țărilor”, patru dintre acestea fiind cantonate aici.

În județul Maramureș predomină comunele cu 1, 2 sau 3 sate componente, cu sate de dimensiuni medii și mari. Satele mici și foarte mici (sub 250 locuitori) se grupează în comune cu număr mai mare de sate (7-12 componente) fiind considerate atipice.

Mărimea medie a comunelor, după numărul de locuitori este de 3353 loc/comună, iar cea a satelor de 983 loc/sat. 123 sate (57%) se situează sub această medie, datorită celor 7 sate foarte mari: Bârsana, Ieud, Moisei, Poienile de sub Munte, Repedea, Ruscova, Vișeu de Jos. Abaterea de la medie este semnificativă în Țara Maramureșului, unde comunele cu un singur sat și populație mare participă la creșterea valorilor medii pe județ.

Tipologia așezărilor **după dimensiune:**

Categoria	Număr de sate	Populația satelor din categorie (loc.)	Pondere din total rural (%)
Mici (sub 500loc)	58	17545	8
Mijlocii (500-1500loc.)	90	76189	36
Mari (1500-4000loc.)	32	75207	35
Foarte mari (peste 4000loc.)	7	42310	20

Localizarea diferitelor categorii dimensionale de sate a relevat importanța factorului politico-administrativ și minimizarea rolului factorului natural. În jumătatea sudică a județului o serie de cătune au fost transformate în sate, din punct de vedere administrativ. În Țara Maramureșului, ele au fost alipite nucleului central, astfel încât în documentele statistice ele nu mai apar ca atare, iar la nivel de centru de comună este dificilă caracterizarea lor spațială și demografică. Satele mici sunt amplasate de regulă marginal și sunt

afectate de exodul rural intens spre centrul polarizator. La nivel de comună, predomină comunele cuprinse între 1500-3500 locuitori.

Încadrarea așezărilor **după indicatorii clasici (structura și textura vetrei)** a relevat prezența tuturor tipurilor de sate: adunate, răsirate, risipite, cu textura ordonată sau haotică

Localități din Munții Maramureșului care au în componență cătune

Nr. crt.	Localitatea	Nr. cătune
1	Bistra	11
2	Crasna Vișeuului	13
3	Leordina	7
4	Moisei	23
5	Petrova	10
6	Poienile de sub Munte	19
7	Repedea	14
8	Ruscova	4
9	Valea Vișeuului	11
10	Vișeu de Jos	16

Indicele de simetrie, calculat ca raport între lungimea maximă a vetrei și lățime, a dus la identificarea următoarelor tipuri de așezări: liniare (29%), poligonale (33%) și stelate (38%).

Satele cu forma liniară, alungită, concordante cu rețeaua hidrografică și de comunicație, sunt specifice Țării Maramureșului și într-o măsură mai mică Țării Lăpușului. Satele cu formă poligonală se dezvoltă în culoarul Someșului și al Lăpușului, în periurbanul Băii Mari, iar cele cu formă stelată sunt specifice ariilor de confluență din zona de deal.

După **suprafața administrativă**, comunele județului Maramureș se pot clasifica în:

Tabelul *Tipologia comunelor, după suprafața administrativă*

Categoria	Suprafața (ha)	Număr de comune	Pondere din numărul total (%)	Populația comunelor din categorii (loc.)
mici	1000-3000	15	24	32285
medii	3000-6000	17	27	50760
mari	6000-10000	21	33	79084

foarte mari	peste 10000	10	16	49122
max.	29336	Poienile de sub Munte		
min.	1295	Colțău		
media	6600			

Relația dintre suprafața administrativă și populație este direct proporțională, comune mici au populație mică.

2. Localitățile urbane

Urbanul județului Maramureș este format din 2 municipii de rangul II: Baia-Mare și Sighetu Marmăției și 11 orașe de rangul III: Borșa, Baia Sprie, Cavnic, Târgu Lăpuș, Seini, Dragomirești, Săliștea de Sus, Vișeu de Sus, Șomcuta Mare, Tăuții-Măgherauș, Ulmeni. Ele s-au dezvoltat în zone de contact cu munții și în importante zone de convergență, cuprinzând 54% din numărul de locuitori (cca. 300 000 de locuitori) și 34% din suprafața județului.

Municipiul **Baia Mare** (municipiul reședință de județ) este situat pe cursul râului Săsar, în depresiunea omonimă, într-un areal de convergență (fluvială și rutieră), pe un ax de comunicație spre vest. În componența lui intră și localitățile: Blidari, Firiza, Valea Neagră și Valea Borcutului. Suprafața administrativă de cca 23347 ha se compune din 3170 ha teren agricol (9,5%), 18599 ha păduri (79,6%), și 1804 ha construcții (7,7%) și alte suprafețe (150ha lacuri artificiale). Versantul sudic al Munților Igriș și Gutâi a constituit o premisă a dezvoltării activităților miniere și de turism.

Municipiul **Sighetu Marmăției** se încadrează în grupa orașelor mijlocii ale României, situat la confluența Iza-Tisa-Ronișoara, pe un fost ax de comunicație spre vest, amputat de fixarea graniței în anul 1920. Aria sa de influență are formă asimetrică, predominant pe malul stâng al Tisei. După deschiderea podului istoric peste Tisa, rolul de centru polarizator a fost reluat, dar la intensitate mult mai mică datorată statutului regiunii. Sighetu Marmăției cuprinde o serie de cartiere, foste sate, bine delimitate teritorial, dar recenzate împreună: Iapa, Lazu Baciului, Valea Hotarului, Valea Cufundoasă și Șugăul.

Borșa și Vișeu de Sus sunt orașe cu suprafața administrativă foarte mare (peste 40 000ha). Datorită așezării în bazine montane cu suprafața administrativă etajată pe altitudine, până în zona montană, cartierele lor au o structură răsfirată, asemănătoare cătunelor din alte localități ale Munților Maramureșului.

Săliștea de Sus a fost declarat oraș în anul 2004, întrunind condițiile de dotare urbană necesare, dar având încă aspect de comună tipic maramureșeană, cu arhitectură tradițională din lemn. Face parte din

categoria orașelor mici (5122), viabile, cu economie bazată pe industrializarea lemnului și servicii. Prin apariția sa în peisajul urban maramureșean, a redus dimensiunea ariei predominant rurale (conform PATJ secțiunea IV, 70km), dintre Sighetu Marmației și Vișeu de Sus.

Dragomireștiul, deși nu îndeplinește criteriul demografic, a fost declarat oraș în anul 2004, ulterior orașului Săliște de Sus, din considerente de dotări urbane. Datorită modului în care funcționează așezările din Țara Maramureșului a fost imposibilă cuprinderea în aria sa a altor sate din apropiere (după modelul celor din Țara Lăpușului, Chioarului etc).

Baia Sprie, Cavnic și Tăuții Măgherauș sunt orașe mici, legate organic de municipiul Baia Mare prin profilul activităților economice (miniere și de servicii/aeroportul). Axa spre vest este continuată de orașul **Seini**, la contactul cu Țara Oașului.

Târgu Lăpuș este centrul polarizator al Țării Lăpușului, situat pe cursul superior al Lăpușului, în depresiunea omonimă. Suprafața administrativă mare (24735ha) se explică prin prezența a 13 sate aparținătoare care reprezintă mai mult de jumătate din populația totală a orașului.

Șomcuta Mare a funcționat mult timp ca centru polarizator supracomunal, în Țara Chioarului. Face parte din categoria orașelor mici (7921 locuitori), având 4 localități componente (Buciumi, Ciolt, Hovrila, Vălenii Șomcutei) și 3 sate ce aparțin orașului (Bozânta Mare, Merișor și Ulmoasa), aproximativ jumătate din populația totală a orașului.

Ulmeni are o poziție excentrică, pe culoarul Someșului, polarizând o parte din comunele din zona Codrului ce aparțin județului Maramureș. Are 6 sate ce aparțin orașului (Arduzel, Chelinta, Mănău, Someș-Uileac, Țicău și Vicea) și o localitate componentă, Tohat (considerat mai nou cartier).

3. Sate ce aparțin orașelor

Situația este marcată de o dinamică recentă accentuată, pe fondul modificărilor ulterioare adoptării PATN-Secțiunea IV, din anul 2001. Au avut loc modificări ale statutului unor sate, unele devenind localități componente ale orașelor/municipiilor, altele fiind declarate cartiere. În județul Maramureș există 28 de sate ce aparțin orașelor.

4. Repartiția unităților administrative pe treptele de relief

Relieful este considerat unul dintre factorii habigeni esențiali. Din punct de vedere statistic, repartiția așezărilor pe trepte de relief este subliniată de grupe dependente de altitudinea vetrei. Spațiile depresionare specifice județului Maramureș: Depresiunea Maramureșului (împreună cu bazinele depresionare aferente), Depresiunea Lăpușului, Depresiunea Baia Mare, au dictat dezvoltarea vetrelor și etajarea teritoriului administrativ.

În condițiile în care multe variabile depind de treapta de relief, situația a relevat câteva disfuncționalități:

- există 39 de UAT-uri în zone montane
- comune situate pe terasele râurilor principale sunt clasificate ca fiind de șes-deal, chiar dacă o parte a teritoriului este etajat în zona de deal și funcționează ca atare (Ocna Șugatag, Giulești, Leordina, Strâmtura, Cicârlău, Cernești etc);
- comunele desprinse din alte unități administrative, după anul 2004 nu sunt încadrate (-).

5. Distanța dintre localități

Configurația rețelei de așezări și a infrastructurii de comunicație a impus structurarea pe trei sisteme majore convergente spre Baia Mare: Maramureș, Lăpuș și Chioar- Codru. În interiorul sistemelor distanța dintre localități se menține relativ în jurul valorii de 5km. Între sisteme distanțele cresc considerabil, 15-35km, datorită factorului orografic. Culoarul Someșului slab dotat cu poduri a dus la dezvoltarea unor sisteme paralele de așezări și de drumuri, calitatea și rangul celui de pe malul drept fiind inferioară celui de pe malul stâng.

Localitățile ce se constituie în interfețe sunt situate la 25-40km de Baia Mare în sectorul sudic al județului, iar în Țara Maramureșului la 130km (Borșa). O serie de sate pot fi considerate extreme, izolate. Numărul de sate din această categorie se ridică la 32 (sate cap-de-linie, la mai mult de 3 km de un drum județean/modernizat, Tabelul 50).

6. Sisteme de așezări și aria de polarizare a centrelor urbane

Sistemul de așezări din județul Maramureș este conturat de caracterele grafului și de relațiile dintre componente. Morfologia grafului este dependentă de factori ca: rețeaua hidrografică, rețeaua de căi de comunicație, relațiile istorice între comunități și relief. Sistemul este trasat însă de tipologia relațiilor dintre componente, dimensiunea și forma ariei de polarizare a centrilor urbani.

1. Baia Mare: un centru urban de rangul II (după PATN, secțiunea IV, 2001 și PATR-NV, 2004), cu populație peste 100 000 loc., cu influență interjudețeană;
2. Sighetu Marmăției: un centru urban de rangul II (după PATN, secțiunea IV, 2001), cu populație peste 40 000 loc, cu influență asupra jumătății nordice a județului, care reprezintă 50% din suprafața și 40% din populația județului, întreaga Țară a Maramureșului; odată cu deschiderea podului peste Tisa aria de polarizare a început treptat să-și reia forma istorică;

3. Centre urbane de rangul III prezente în PATN, secțiunea IV, 2001: Borșa, Vișeu de Sus, Cavnic, Baia Sprie, Târgu Lăpuș, Seini, cu influență urbană consolidată;
 - Târgu Lăpuș este pol al Țării Lăpușului,
 - Borșa și Vișeu de Sus centralizează fluxurile din bazinul Vișeuului și din bazinul superior al Izei;
 - Cavnic, Baia Sprie și Seini cu economie monospecializată au influență locală
4. Centre urbane de rangul III absente din PATN, secțiunea IV, 2001, foste centre supracomunale, orașe din 2004, cu influență și infrastructură urbană în curs de consolidare: Tăuții-Măgherauș, Ulmeni, Șomcuta Mare, Săliștea de Sus și Dragomirești.
5. Centre supracomunale de rang IV, având relații administrative directe cu polii de rangul II: Ocna Șugatag, Rozavlea, Băiuț, Mireșu-Mare;
6. Localități rurale de rang IV, cu funcție de centru de comună (59)
7. Localități rurale de rang V, sate ce aparțin comunelor sau orașelor, localități componente (162).

Aria de polarizare a centrelor urbane corespunde în general conturului regiunilor de tip „țară” la care se adaugă zona Baia Mare. Suprafețele și populația aferentă dovedesc viabilitatea constituirii poliilor regionali, difluența sistemelor. Spațiul rural maramureșean poate fi înțeles punând accent deosebit pe patru dintre componente: **axe, noduri, relații între axe și repere marcante**.

Repartiția localităților pe 4 regiuni geografice de tip „țară”: Maramureș, Lăpuș, Chioar și Codru, la care se adaugă zona Baia Mare .

La o analiză de ansamblu se poate constata faptul că vetrele așezărilor din **Țara Maramureșului** sunt dispuse pe văile principale care constituie axele vitale, structurante ale spațiului maramureșean, foarte puține fiind excepții de la această regulă. O altă constantă, larg acceptată este dispunerea altitudinală a majorității vetrelor până la 500m. Explicația rezidă în caracterele morfometrice ale reliefului, în special altitudinea relativă dintre luncă și interfluviile ce aparțin administrativ așezărilor. Din punct de vedere evolutiv se evidențiază fenomenul de scădere altitudinală a vetrelor odată cu extinderea satelor spre văile principale și cu strămutarea drumurilor de culme specifice perioadei medievale, în luncă sau pe terasele inferioare (situație menținută până azi).

În **Țara Lăpușului** rețeaua de așezări este grupată în jurul unui nucleu central cu trei sisteme periferice satelite, ce se suprapun unei infrastructuri arhaice, perpetuate până azi, cele din arealul submontan, din zona bordurii montane nordice, Măgura Preluca, la care se mai adaugă cele de la sud de Culmea Breaza.

Țara Chioarului are un sistem atipic de localități datorită limitei vestice pe culoarul Someșului. Satele mici sunt grupate în comune cu număr mare de localități componente (Copalnic-Mănăștur fiind practic comuna cu cel mai mare număr de sate).

Satele de pe clina estică a Culmii Codrului aparțin **Țării Codrului**, sunt dispuse în zona de contact și de-a lungul culoarului Someșului. Cele din nordul zonei sunt așezări de dimensiuni mai mari și cu tendințe centrifuge mai accentuate, ca dovadă ultimele reorganizări administrative din anul 2006. Zona Codrului este extinsă și dincolo de limitele administrative ale Județului Maramureș; în județul Sălaj – orașul Cehu Silvaniei și comunele Benesat, Sălțig, în județul Satu Mare – Bogdand și Hodod.

Zona Baia Mare gravitează în jurul municipiului reședință de județ, conferindu-i astfel rolul de pol regional interjudețean de rangul II în regiunea de Nord-Vest (după PATR-NV, 2004), de-a lungul celui mai important ax de comunicație spre vest, pe clina sudică a Munților Gutâi și Igriș. Este un bun exemplu de aglomerație ce se interpune cu regiunile geografice de tip „țară” menționate mai-sus, la care se mai adaugă și Țara Oașului din județul Satu Mare. Cuprinde 5 orașe și 5 comune suburbane mari ce susțin o parte din infrastructura municipiului. Partea nordică, aferentă Munților Igriș, cu sate componente foste exploatare miniere importante, se transformă treptat în zonă turistică având ca bazin de recepție locuitorii din Baia Mare.

Țara Maramureșului este incontestabil o regiune funcțională polarizată, chiar dacă în limitele ei actuale ea este de fapt un subsistem al unui sistem natural și istoric mai amplu. Vechea organizare administrativ-teritorială de tipul cnezatelor de sat și de vale, pe fondul unui conservatorism în ceea ce privește decupajul teritorial a stat la baza actualului model. Elementul de specific național și regional este deosebit de important, având în vedere că Țara Maramureșului a fost întotdeauna un avanpost, o regiune de graniță în adevăratul sens al cuvântului. Funcțiile economice, începând cu modul tradițional de valorificare a resurselor naturale și terminând cu actuala formă, sunt în același timp premise și consecințe ale organizării spațiului în Țara Maramureșului.

- Zona de influență a municipiului **Sighetu Marmăției** este cea mai extinsă din spațiul studiat, dar delimitată și cu caracteristici bine marcate: populație rurală în regres de unde și o puternică îmbătrânire a populației. Populația urbană este în ascensiune continuă prin dinamica naturală dar și printr-un bilanț demografic teritorial pozitiv. Structura etnică și confesională este relativ omogenă cu elemente mixte, mai ales în culoarul Tisei. Principalul centru urban Sighetu Marmăției, își exercită influența cea mai puternică până la 20km, fapt demonstrat de analiza și sinteza tuturor datelor regionale.
- **Zona de influență a orașului Borșa** prezintă aria de extindere cea mai redusă datorită poziției sale nefavorabile în raport cu căile de comunicație. Deși nu este cel mai mic din Țara Maramureșului nu cuprinde decât spațiul comunei Moisei și al localităților periurbane

adiacente (Baia Borșa și Borșa complex) precum și un imens spațiu forestier și minier aferent zonei Munților Rodnei și Maramureșului. În schimb, dispune de un potențial turistic semnificativ pentru sezonul hibernal, în contrast cu absolut toate zonele maramureșene în discuție. Caracterile sale demografice se aseamănă foarte mult cu cele ale zonei tampon dar interpunerea zonei Vișeuului de Sus a impus delimitarea ei ca zonă separată.

- **Zona de influență a Vișeuului de Sus** se caracterizează printr-o formă de “L” cuprinzând și zona Săcel. Prezența căii ferate ce face legătura dintre Salva și Vișeu de Jos a concentrat populația în aceste zone. Totuși este într-un regres continuu din cauza sporului migrator negativ spre Germania dar și spre alte regiuni ale țării. Structura etnică mixtă menținută mai multe secole a înrădăcinat și ea un model familial specific ce a condus spre îmbătrânirea populației și la regres economic, altfel spus Vișeu de Sus a ajuns oraș de rangul 7 în ierarhia orașelor României.
- **Zona Dragomirești - Săliștea de Sus** constituie o fâșie de lățimi variabile ce se interpune între zona Sighetului și zona Vișeuului de Sus. Este foarte bine marcată, putând fi considerată o zonă de tranzit între cele două. Orientarea ei generală este nord-sud și cuprinde comune cu aceleași caractere demografice și dinamice: o creștere continuă a populației, contrastantă cu celelalte zone, astfel încât nici nu se resimt efectele generate de valul de îmbătrânire a populației.

În Țara Maramureșului termeni ca Valea Izei, Valea Vișeuului Valea Cosăului sau a Marei nu se referă la realități de ordin hidrogeografic. Văile sunt grupări teritoriale de sate, situate în bazine hidrografice omonime, dar ale căror nume nu derivă din hidronim ci sunt o prescurtare (tipic maramureșeană!) a termenului vechi “Cnezatul văii”.

Abordarea spațiului rural maramureșean pe lângă descoperirea sistemelor regionale, cu forme și structuri specifice, trebuie să ajute și la înțelegerea raporturilor dintre locuitori și locuri, pornind de la ideea lui Bailly A și Ferrier J-P (Bailly S A , Ferrier J-P ,1986, p.259-264) atentă la viața cotidiană și continuând cu înțelegerea modului în care se formează sistemul de valori și teritorialitatea corespunzătoare lor.

Axele structurante identificate atât din punct de vedere geografico-uman cât și din perspectivă interdisciplinară (istorică, etnografică, toponimică, antropologică etc) sunt considerate pentru Țara Maramureșului văile principale: Tisa, Vișeu, Iza, unii afluenți mai importanți (Mara cu Cosăul, Ronișoara, Ruscova). Complementar și indispensabil se constituie în axe structurante și principalele drumuri: DN 19 Huta-Sighetu Marmăției; DN 18 Baia Mare- pasul Gutâi- Sighetu Marmăției- Rona de Sus- Petrova- Borșa; DN 17C Dealul Ștefăniței- Săcel- Moisei; DJ 186 Vadu Izei- Săcel; calea ferată Sighetu Marmăției- Salva.

Nodurile au valorificat cel mai bine avantajul pozițional oferit de intersecția căilor de comunicație și suportul fizic al bazinetelor depresionare formate la marile confluente. Astfel, sunt considerate noduri și poli de creștere de-a lungul timpului următoarele așezări rurale: Vadu Izei, Giulești, Leordina, Vișeuul de Jos, Valea Vișeuului, Săcel, Bogdan Vodă, Rozavlea, Bârsana, Moisei. Dintre acestea Valea Vișeuului și Giulești au populația în jurul mediei pe Maramureș, restul sunt sate mari, dar se încadrează în modele evolutive diferite. Nodurile din partea centrală au potențial de creștere mare, cu bilanț demografic pozitiv, spre deosebire de cele aflate spre limite.

Relațiile dintre axele maramureșene și axele regiunilor limitrofe sunt mediate de așezări considerate adevărate interfețe la scară mică. Este cazul așezărilor: Piatra, Mara, Budești, Săcel, Valea Vișeuului, Câmpulung la Tisa la care se adaugă orașul Borșa și în viitorul apropiat și Sighetu Marmăției prin podul construit peste Tisa. Spațial se diferențiază trei “versanți” de interferență reală, cu fluxuri complexe, ca axe economice și de propagare a elementelor de ordin inovator din exteriorul Țării Maramureșului:

- **sectorul vestic:** Mara, cel mai simplu din punct de vedere spațial, cu așezări liniare, de dimensiuni reduse, cu potențial demografic în scădere, fără cătune risipite pe versanți. În contrast cu aceste trăsături sunt practic interfețele cele mai active din perspectiva traficului rutier, caracterele lor se datorează proximității municipiului Sighetu Marmăției, spre care sunt drenate toate fluxurile, inclusiv potențialul uman de dezvoltare.
- **sectorul sudic:** Budești și Săcel asigură interfața spre sud, iar prin intermediul orașului Borșa și spre est. Calea ferată Sighetu Marmăției - Salva prin Săcel este singura poartă feroviară cu restul țării. Așezările sunt mari, cu sector răsflat și risipit bine dezvoltat care asigură nu numai o interfață concentrată de-a lungul căilor de comunicație ci și prin intermediul legăturilor umane peste interfluviul montan.
- **Sectorul nordic** se suprapune peste culoarul Tisei, iar prin trăsăturile sale ar trebui să fie cel mai activ. Pentru România sunt considerate interfețe cu Ucraina așezările Valea Vișeuului, Câmpulung la Tisa. Din punct de vedere al spațiului perceput culoarul Tisei este un tot unitar, lățimea maximă a sectorului umanizat 6-7km , zonă de maximă complexitate geografico- umană, fapt pentru care este placa turnantă a regiunii transfrontaliere româno-ucrainiene a Maramureșului.

Țara Lăpușului a evoluat în condiții de cvasiruralitate până în anul 1968, când centrul polarizator al regiunii, Târgu Lăpuș, a fost declarat oraș și a continuat consolidarea funcțiilor administrative și economice deținute până atunci. Elementele esențiale pe care se bazează sistemul de așezări se pot clasifica în:

- Poli de creștere de diferite mărimi: principal (Târgu Lăpuș), secundar (Băiuț și Răzoare),
- Axe de dezvoltare: axa majoră de-a lungul Lăpușului și legătura cu Baia Mare; axa secundară (între spațiul Lăpușan și axa Someșului la sud); axe intraregionale (spre Rohia, Suciul de sus etc).

Țara Chioarului a funcționat mult timp (până în anul 2004) fără centru urban polarizator, dar Șomcuta Mare a avut rol de loc central, iar pe PATN-IV figurează ca și centru supracomunal. A beneficiat de axa de comunicație DN 18 pentru a-și întări statutul de pol. Localitățile situate la limita nordică a regiunii au fost puternic influențate de Baia Mare, manifestând tendințe centrifuge.

Elementele esențiale ale sistemului sunt:

- polul urban nou: Șomcuta Mare
- poli de creștere secundari: Mireșu Mare, Satulung
- axa principală: DN18 - valea Bârsăului
- axe secundare: culoarul Someșului și culoarul Lăpușului.

Zona Codrului reprezintă partea estică a regiunii numite **Țara Codrului**, alături de sate componente ale județelor vecine (menționate mai-sus), orașul cu funcție de pol este Cehu Silvaniei, de rangul III, în afara județului. Din această cauză sistemul din Zona Codrului pare destructurat, la prima vedere.

- Axa majoră o constituie culoarul Someșului, exploatat prin poziția drumului principal pe malul stâng (codrean, mai bine întreținut și funcțional, DJ 108A).
- Axa secundară marcată de DJ 108E și valea Sălajului, concentrează fluxurile de pe versantul estic al Culmii Codrului, cu așezări considerate extreme/izolate: Asuaju de Sus, Băița de sub Codru etc;
- Polul de creștere este orașul Ulmeni, fost centru supracomunal care gestiona relațiile administrative cu Baia Mare.

Relațiile dintre așezările județului Maramureș sunt încadrate în două mari categorii: relații administrative și relații în cadrul „țării”.

- Relațiile administrative se referă al ansamblul relațiilor economice și sociale care au loc pe fondul actualei organizări teritoriale, cu centrul și originea în exteriorul regiunii de tip „țară”; ele se împart în: relații administrative cu polul regional de rangul II și relații cu polul de rangul IV.
- Relațiile în cadrul „țării” au ca fond apartenența comunelor la sisteme arhaice de organizare, menținute până în prezent, ceea ce se numește generic relație urban-rural intra-regional asumat.

Funcționalitatea sau disfuncționalitățile sunt relevate de acele relații „inter-țări”, menținute pe fond economic (Botiza-Poiana Botizii, Budești-Cavnic, Vima Mică-Boiu Mare, Ulmeni-Șomcuta Mare etc).

3. Structura socio-demografică

3.1. Evoluția populației și potențialul demografic

Numărul de locuitori înregistrat la recensămintele populației din perioada 1930 - 2011 a crescut continuu în Județul Maramureș (Figura 1), conturându-se un trend relativ stabil și uniform ascendent pentru perioada 1930-1992.

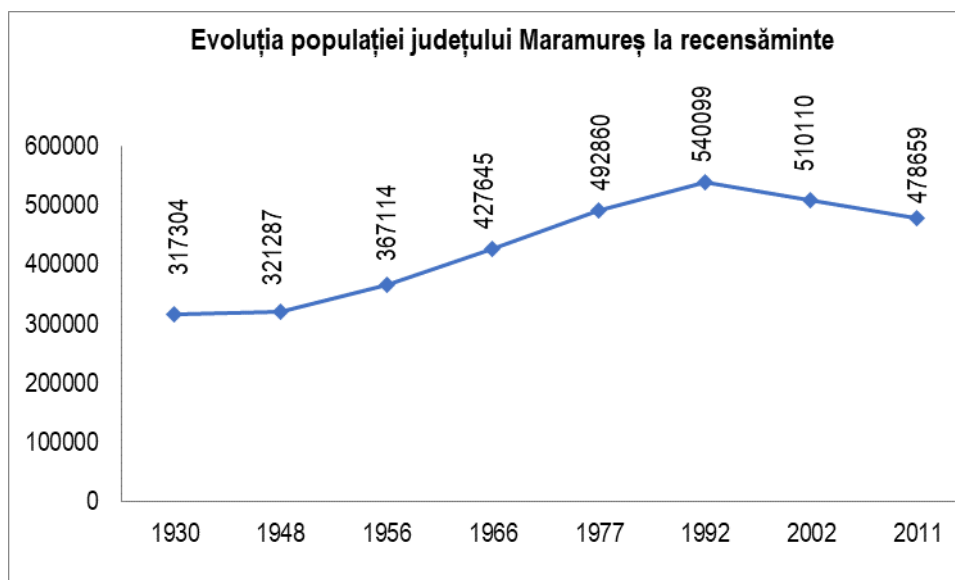

Figura 1- Evoluția numărului de locuitori în Jud. Maramureș la recensămintele populației din perioada 1930 - 2011, Sursă date: Institutului Național de Statistică

În timpul regimului comunist (1947 – 1989) s-a înregistrat creștere demografică continuă pentru Județul Maramureș, aceasta fiind impulsionată de politicile pronataliste inițiate prin Decretul 770/1966. După 1990 evoluția demografică a fost de descreștere lentă, perioadă caracterizată de un proces de reorganizare socială și restructurare economică cu efecte în plan demografic, respectiv reducerea natalității și creșterea tendinței de emigrație. Între 1992 și 2021 județul Maramureș a pierdut aproximativ 40.000 persoane (37929 persoane), scăderea cu 6,8%, procent mai mare decât cel înregistrat la nivel național în aceeași perioadă (4,7%). Putem afirma că județul Maramureș a pierdut un oraș de dimensiunile municipiului Sighetu-Marmației, al doilea centru urban ca mărime după orașul-reședință.

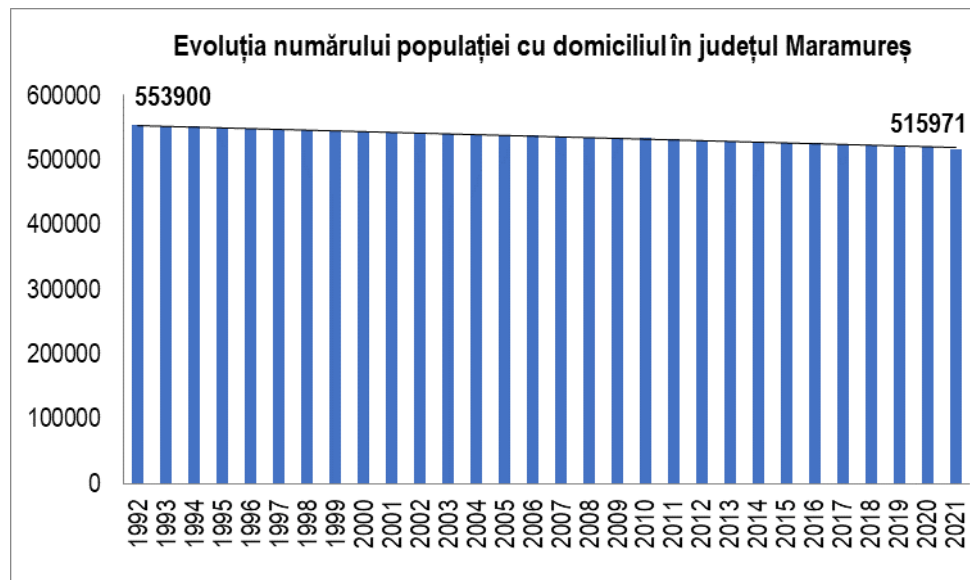

Figura 2- Evoluția comparativă a numărului populației la 1 iulie în Județul Maramureș în perioada 1992-2021,

Sursă date: Institutului National de Statistică, Baza de date Tempo online

Evoluția populației pe medii de rezidență arată creșterea demografică a numărului populației din mediul urban și scăderea numărului populației din mediul rural. Cele mai mari reduceri demografice au fost înregistrate în mediul rural, ponderea numărului populației din mediul urban în total populației crescând cu aproape 7% în perioada 1992-2021, de la 53,5% în anul 1992 la 59,8% în anul 2021.

După mărimea localității, din cele 76 de UAT-uri, aproape jumătate (33) sunt de mărime medie între 2500 și 5000 locuitori, majoritatea fiind comune, două orașe aparținând acestei categorii (orașele Dragomirești și Săliștea de Sus), localități urbane care au dobândit relativ recent acest statut (anul 2004) care nu îndeplinesc condiția din Planul de Amenajare a Teritoriului Național de 5000 locuitori.

36

însemna că un număr de 15 localități, *respectiv 20% din toate localitățile județului ar fi nesustenabile în timp, rezultând necesitatea comasării cu alte localități.*

3.1.1. Dinamica populației

Între 1992-2021 doar 15 localități au avut o evoluție pozitivă iar dintre acestea 4 sunt centre urbane (orașele Ulmeni, Borșa, Baia Sprie și Tăuții Măgherauș). Cel din urmă a înregistrat cea mai mare creștere demografică din județul Maramureș, cu 40% în intervalul 1992-2021. De subliniat este faptul că *12 localități au suferit un proces intens de depopulare, reducerea demografică între 1992 și 2021 fiind între 30-55%, respectiv localitățile Săcăleşeni, Rozavlea, Suciul de Sus, Salsig, Botiza, Bicăz, Bârsana, Oarța de Jos, Asuaju de Sus, Strâmtura, Băiuț și Bogdan Vodă, unele din aceste unități administrative ajungând să fie locuite de mai puțin de 1500 locuitori cum sunt Oarța de Jos, Salsig, Bicăz, Asuaju de Sus (populația câtorva din aceste comune s-a redus prin scindarea din alte comune, cazul comunelor Săcăleşeni, Rozavlea, Suciul de Sus, Botiza). Astfel, 16% din numărul localităților județului Maramureș trec printr-un proces de depopulare accentuată, suprafața ocupată de acestea din teritoriul județului fiind de 11,4%. Aceste localități care sunt caracterizate de o scădere accentuată de populație necesită acțiuni de sprijin și revitalizare.*

Dacă vom corela aceste date relativ recente cu cele evidențiate în PATN Rețeaua de localități, în județul Maramureș erau identificate următoarele comune cu scăderi de populație între 30-50% între 1966-1998: Ariniș, Asuaju de Sus, Băsești, Bicăz, Vima Mică. Astfel, se disting câteva comune pentru care declinul demografic accentuat a fost continuu: Asuaju de Sus, Bicăz (Sursa: LEGE nr.351 din 6 iulie 2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități).

Modificările de statut administrativ reflectă în fapt schimbările socio-economice ale unor localități care au trecut printr-un proces rapid de dezvoltare. Astfel, comuna Seini a fost declarată oraș în anul 1998 iar comunele Dragomirești, Șomcuta Mare, Ulmeni, Săliștea de Sus, Tăuții Măgherauș au fost declarate orașe în anul 2004.

Se observă că pentru perioada 2011-2021 creșterea demografică a fost mult mai intensă în unitățile administrativ-teritoriale aflate în proximitatea Municipiului Baia Mare, două dintre comunele situate în prima și a doua coroană concentrică de unități-administrativ teritoriale devenind orașe în anul 2004 (Tăuții Măgherauș și Șomcuta Mare). Se remarcă orașul Tăuții Măgherauș a cărui creștere demografică a fost cu 40% în anul 2021 față de 1992 (de la 6428 în anul 1992 la 9024 în anul 2021). Procesul de suburbanizare a fost intens în perioada 2011-2021, creșterea demografică fiind cu peste 5% în 2021 față de 2011 (localitățile Colțău, Recea, Fărcașa, Groși, Tăuții Măgherauș, Satulung, Săcăleşeni), acestea fiind localitățile care au concentrate cele

mai multe investiții locale. Creșterea demografică a localităților periurbane Municipiului Baia Mare este complementară scăderii numărului populației centrului reședință de județ, localitățile limitrofe fiind mai atractive pentru stabilire, prețurile terenurilor sau locuințelor fiind mai accesibile. Așa cum se observă în harta de mai jos, localitățile din proximitatea Municipiului Baia Mare au o creștere demografică mai accentuată comparativ cu localitățile mai îndepărtate, dezvoltarea fiind orientată spre sudul județului, fiind favorizată de condițiile de relief.

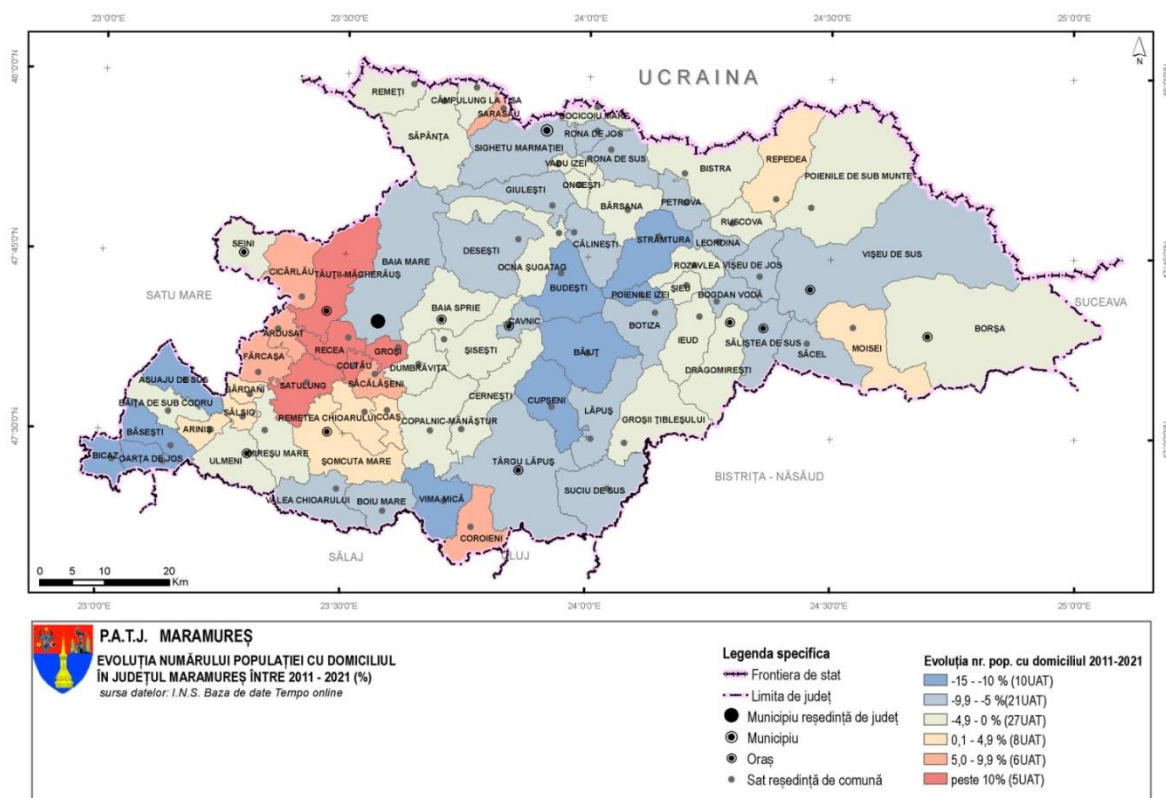
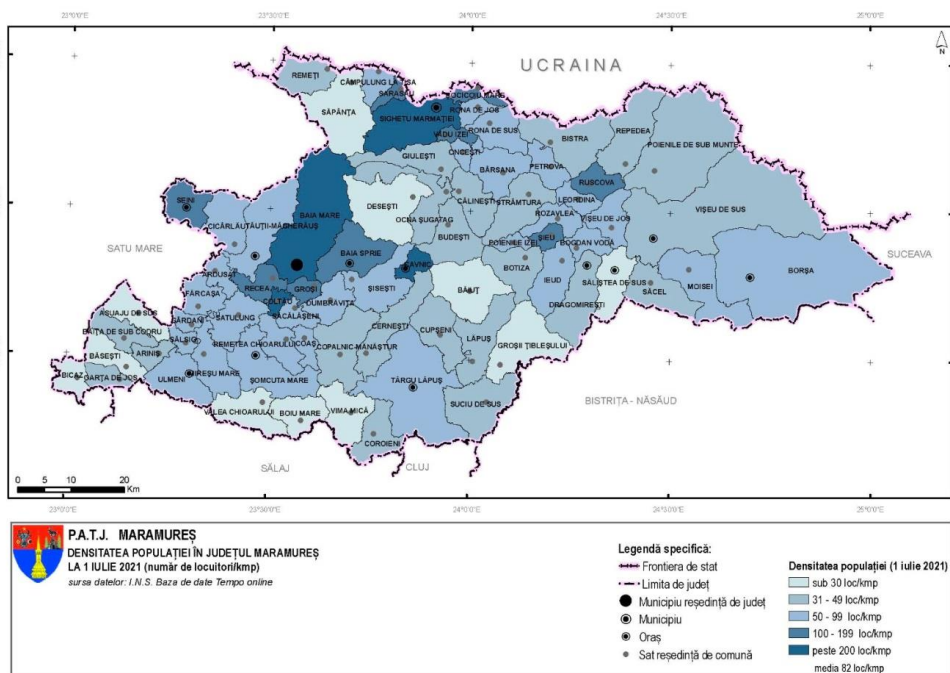

Figura 4– Evoluția populației localităților județului Maramureș în perioada 2011-2021
Sursă date: Institutului Național de Statistică

3.1.2. Densitatea populației

În anul 2021, valoarea densității populației județului Maramureș era de 82 locuitori/kmp, ceea ce situează județul pe locul al 22-lea din cele 41 județe, iar după criteriul suprafață este pe al 28-lea loc în ierarhia județelor. La nivelul localităților componente, densitatea lua valori de la 16 locuitori/kmp (comuna Desești) până la 610 locuitori/kmp (Municipiul Baia Mare) (Sursa: INS, Tempo online, date la 1 iulie 2021). Un număr de 64 din cele 77 unități administrativ-teritoriale din Județul Maramureș au o densitate sub media densității populației la nivel național – 92 loc/kmp (date la 1 iulie 2021), una dintre explicații fiind ponderea mare a teritoriului montan (altitudini de peste 1000 m) din totalul suprafeței județului, respectiv 19,2%. Pe medii de

Harta densității populației județului Maramureș arată că cele mai dens populate localități se află în zonele urbanizate, fiind și cele mai atractive pentru locuire datorită distanței reduse față de cele mai dezvoltate centre urbane, municipiile Baia Mare și Sighetul Marmăției. Valorile cele mai mici ale densității populației (sub 30 loc./kmp) se înregistrează în unele localități din Țara Codrului (Bicaz, Băsești și Asuaju de Sus) și în localități aflate la granița sudică cu județul Sălaj (Vima Mică, Boiu Mare, Valea Chioarului) și în câteva din localitățile montane din Munții Tibleșului (Groșii Tibleșului, Băiuț, Desești).

3.1.3. Structura populației pe medii de rezidență, gen, grupe de vârstă

Distributia populatiei pe medii de rezidentă

Distribuția populației în plan teritorial pe medii de rezidență indică o pondere constant mai mare a populației cu rezidența în mediul urban în total populație în perioada 1992-2021, cu o creștere procentuală de aproximativ 6 puncte în anul 2021 față de 1992. Dacă în anul 1992 populația din mediul urban al județului Maramureș avea o pondere de 54% (296170 persoane dintr-un total de 553900 persoane), în anul 2004 a

crescut ponderea celor ce trăiesc în mediul urban prin transformarea unor comune în orașe, ajungându-se în anul 2021 la o pondere de 61% populație urbană, diferența fiind de 101391 persoane, față de doar 38440 persoane în anul reper 1992.

Evoluția demografică pe medii de rezidență arată o creștere cu 12511 **persoane înregistrate în 2021 față de 1992 (cu 4% mai multe persoane trăiesc în mediul urban în anul 2021 față de 1992)**, în timp ce în mediul rural scăderea a fost dramatică, cu 50440 persoane în intervalul analizat (cu 20% mai puține persoane în 2021 față de 1992). În anul 2004, 5 localități rurale au devenit orașe, respectiv Dragomirești, Șomcuta Mare, Ulmeni, Săliștea de Sus și Tăuții Măgherauș, dublându-se astfel numărul centrelor urbane și crescând numărul populației urbane. Creșterea numărului persoanelor care trăiesc în mediul urban se datorează declarării unor comune ca orașe și migrației rural-urban. Mediul rural îmbătrânit, afectat de depopulare constantă în anumite areale, caracterizat de mortalitate ridicată, speranță mai redusă la naștere decât populația din mediul urban, scade continuu demografic.

După reorganizările administrative din anul 2004 care au determinat creșterea ponderii populației care trăiește în mediul urban (60%), județul Maramureș a ajuns pe locul al VII-lea la nivel național după ponderea populației care locuiește în mediul urban (județul Hunedoara are cea mai mare pondere 78% populație în mediul urban iar Dâmbovița cea mai redusă pondere de 32%, media națională fiind de 56% în anul 2021).

Județul Maramureș se numără printre județele cu o rețea urbană extinsă, indicatorul număr de orașe la 1000 kmp evidențiază la nivel național doar 6 județe cu peste 2 orașe/1000 kmp: Ifov (5), Prahova (3), Maramureș, Sibiu, Hunedoara și Vâlcea (2) (Sursa: Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Raport privind starea teritoriului România 2017, <https://www.mdlpa.ro/userfiles/Raport%20privind%20starea%20teritoriului%202017.pdf>).

Suprafața celor 11 localități urbane este de 215.031 ha față de 415.405 ha a celor 63 localități rurale, însă numărul populației pe medii de rezidență este mai mare în mediul urban, cu 101.391 persoane (date la 1 iulie 2021). Rezultă o densitate de aproximativ 3 ori mai mare în urban comparativ cu mediul rural, respectiv 144 față de 50 persoane/kmp în mediul rural. Populația celor 11 orașe din județul Maramureș a continuat în general trendul demografic descendent care se înregistrează la nivel național, reducere cu 4% în intervalul 2011-2021, doar două orașe înregistrând creștere, respectiv orașele de mărime medie Șomcuta Mare și Tăuții Măgherauș. În contextul unor reduceri demografice generalizate, este remarcabilă evoluția orașului Tăuții Măgherauș, cu o creștere de aproape 20% în doar 10 ani.

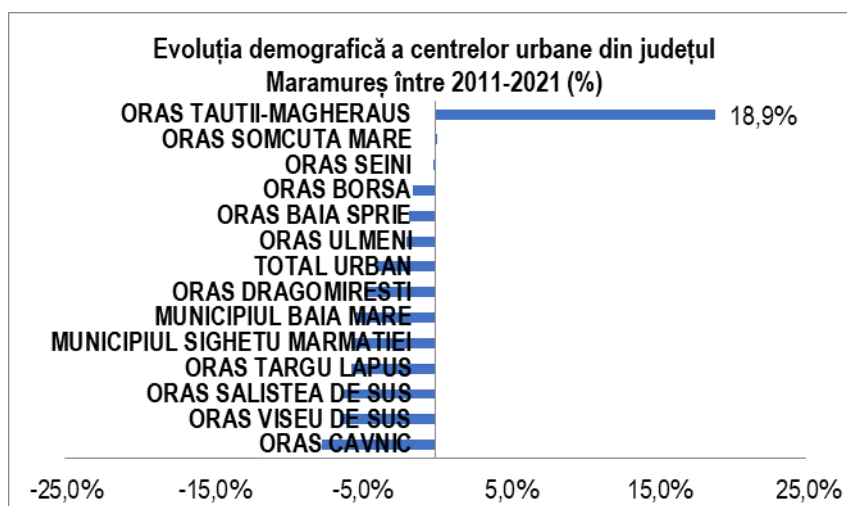

Figura 6- Evoluția populației cu domiciliul la 1 iulie în orașele Județului Maramureș, în perioada 2011-2021,
Sursă date: Institutului Național de Statistică

	2011	2021	2021/2011	2011/2021 (%)
ORAS CAVNIC	5447	5028	-419	-7.7%
ORAS VISEU DE SUS	18707	17506	-1201	-6.4%
ORAS SALISTEA DE SUS	5255	4920	-335	-6.4%
ORAS TARGU LAPUS	13541	12772	-769	-5.7%
MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	44907	42373	-2534	-5.6%
MUNICIPIUL BAIA MARE	150701	142525	-8176	-5.4%
ORAS DRAGOMIREȘTI	3280	3122	-158	-4.8%
TOTAL URBAN	321747	308681	-13066	-4.1%
ORAS ULMENI	7626	7476	-150	-2.0%
ORAS BAIA SPRIE	17195	16897	-298	-1.7%
ORAS BORSA	29886	29428	-458	-1.5%
ORAS SEINI	9588	9577	-11	-0.1%
ORAS SOMCUTA MARE	8023	8033	10	0.1%
ORAS TAUTII-MAGHERAUS	7591	9024	1433	18.9%

Tabel 1– Evoluția populației din centrele urbane ale județului Maramureș
Sursă date: Institutului Național de Statistică, Baza de date Tempo online

Evoluția demografică a localităților rurale în intervalul 2011-2021 a fost în general descendentă, doar 10 din cele 63 de comune având creștere a numărului populației. Acestea din urmă sunt situate în proximitatea marilor centre urbane ale județului, respectiv Municipiul Baia Mare (comunele din prima și a II-a coroană- Groși 21%, Colțău 19%, Recea 17%, Satulung 12%, Săcălășeni 9%, Ardușat 7%, Fărcașa 5% și Cicărlău). În jurul Municipiului Sighetu-Marmației (scădere demografică cu 6%) comuna Sărăsău a avut o creștere cu 5%

iar în proximitatea orașului Târgu Lăpuș, comuna Coroieni a avut o creștere demografică remarcabilă cu 7% în condițiile în care populația orașului a scăzut cu aproape 6%.

COMUNA	2011	2021	2021/2011	2021/2011 (%)
CICARLAU	4180	<u>4387</u>	207	5.0%
SARASAU	2693	<u>2829</u>	136	5.1%
FARCASA	3833	<u>4041</u>	208	5.4%
ARDUSAT	2649	<u>2829</u>	180	6.8%
COROIENI	2350	<u>2516</u>	166	7.1%
SACALASENI	2255	<u>2433</u>	178	7.9%
SATULUNG	5724	<u>6383</u>	659	11.5%
RECEA	5752	<u>6729</u>	977	17.0%
COLTAU	2606	<u>3109</u>	503	19.3%
GROSI	2621	<u>3163</u>	542	20.7%

Tabel 2– Comune cu creștere demografică de peste 5% la 1 iulie în anii 2011/2021 (INS, 2021)

Sursă date: Institutului Național de Statistică

10 comune din cele 63 au înregistrat scăderi de populație de peste 10%, jumătate din acestea fiind comune cu număr redus de populație sub 1500 sau chiar sub 1000 locuitori, ceea ce arată declinul lor demografic accelerat și lipsa de viabilitate pe termen lung (comunele Poienile Izei, Asuaju de Sus, Oarța de Jos, Bicaș, Băsești, Vima Mică).

COMUNA	2011	2021	2021/2011	2021/2011 (%)
POIENILE IZEI	941	804	-137	-14.6%
BAIUT	2594	2217	-377	-14.5%
ASUAJU DE SUS	1403	1203	-200	-14.3%
OARTA DE JOS	1268	1100	-168	-13.2%
STRAMTURA	3900	3429	-471	-12.1%
BICAZ	1087	956	-131	-12.1%
BASESTI	1502	1333	-169	-11.3%
VIMA MICA	1521	1353	-168	-11.0%
CUPSENI	3639	3240	-399	-11.0%
BUDESTI	3269	2921	-348	-10.6%

Tabel 3– Comune cu scădere demografică de peste 10% la 1 iulie în anii 2011/2021 (INS, 2021)

Sursă date: Institutului Național de Statistică

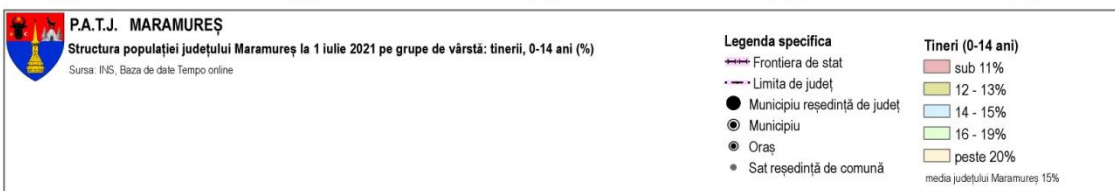
Doar 8 comune din județul Maramureș au peste 5000 locuitori, cea mai mare fiind Poienile de sub Munte - 10255 locuitori la 1 iulie 2021 urmată de Moisei 9339, Recea 6729, Satulung 6383, Ruscova 5593, Copalnic-Mănăstur 5562, Sisești 5311 și Repedea 5032 locuitori. De menționat că cele mai mari comune din punct de

vedere demografic sunt situate în zona montană din estul județului, Munții Rodnei, Pietrosul Maramureșului și Munții Farcău (comunele Poienile de sub Munte, Moisei, Ruscova și Repedeș).

Structura populației pe grupe de vârstă și gen

Reprezentarea structurii pe grupe de vârstă permite evaluarea nivelului de îmbătrânire al populației. Conform clasificării folosite de Institutul Național de Statistică, populația tânără s-a considerat între 0-14 ani, cea adultă între 15-64 ani și cea îmbătrânită, peste 65 ani. Între 2011 și 2021 ponderea populației tinere 0-14 ani în total populație a scăzut de la 16 la 15%, reducere care în cifre absolute înseamnă un efectiv important de populație, respectiv 10334 persoane. Explicațiile constă în efectele migrației externe, persoanele tinere la vârsta fertilității având tendința de a pleca în căutarea unui loc de muncă. **Scăderea cu 12% a efectivelor tinerilor în anul 2021 față de 2011** necesită luarea în considerare a modificării structurii pe grupe de vârstă în luarea deciziilor de concentrare a dotărilor educaționale.

La nivelul județului Maramureș, localitățile cu **pondere a tinerilor** de peste 20% tineri sunt Salsig, Poienile de sub Munte, Satulung, Repedeș, Colțau și Coroieni. Localitățile cu pondere redusă a tinerilor, deci cu populație îmbătrânită, sunt Poienile Izei (cea mai mică pondere a tinerilor 8%), Strâmtura, Vima Mică, Boiu Mare, Cupșeni și Rona de Jos cu doar 11% tineri. Aproape jumătate din localitățile județului Maramureș (30 din 77) au o pondere scăzută a populației tinere, sub 13%.

Sursă date: Institutului Național de Statistică

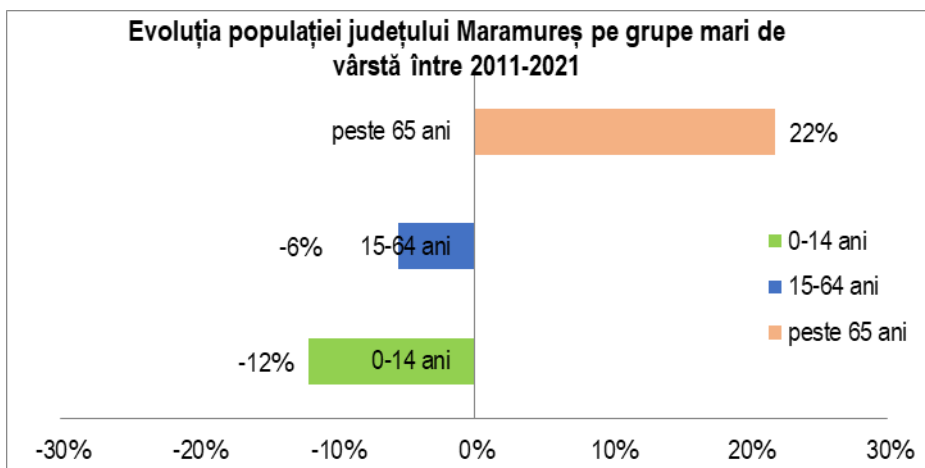

Figura 8- Evoluția populației județului Maramureș pe grupe mari de vârstă (%)

Sursă date: Institutului National de Statistică, Baza de date Tempo online

Piramidele vârstelor

Piramidele vârstelor, reprezentate pentru anii de referință 2011 și 2021 pentru populația cu domiciliu la 1 iulie permit observarea principalelor schimbări care au avut loc în structura demografică a populației.

Analiza piramidei vârstelor realizată pentru populația pe grupe anuale de vârste a Județului Maramureș la 1 iulie 2021, relevă o piramidă cu baza în scădere și cu vârful în creștere. Corpul piramidei arată schimbările care se vor produce în următorii ani când populația mai numeroasă născută în perioada politicilor nataliste va depăși vârsta de 65 ani, crescând ponderea acestora în total populație și accentuând procesul de îmbătrânire demografică. O parte semnificativă din populație care în prezent are între 32-55 ani reprezintă populația născută după Decretul 770 din 1 octombrie 1966 de interzicere a avortului pentru stimularea natalității și până în anul 1989. Este o perioadă distinctă când statul a intervenit în viața cuplurilor, fiind interzis controlul sarcinilor, astfel că numărul nașterilor a fost mult mai mare decât după 1990, ceea ce se vizualizează ușor în piramida vârstelor. Peste 8-10 ani, respectiv după 2030, aceste generații pletorice vor începe să se retragă din activitate, ceea ce va pune presiune atât asupra sistemului național de pensii cât și la nivel local asupra dotărilor de sănătate, asistență socială etc.

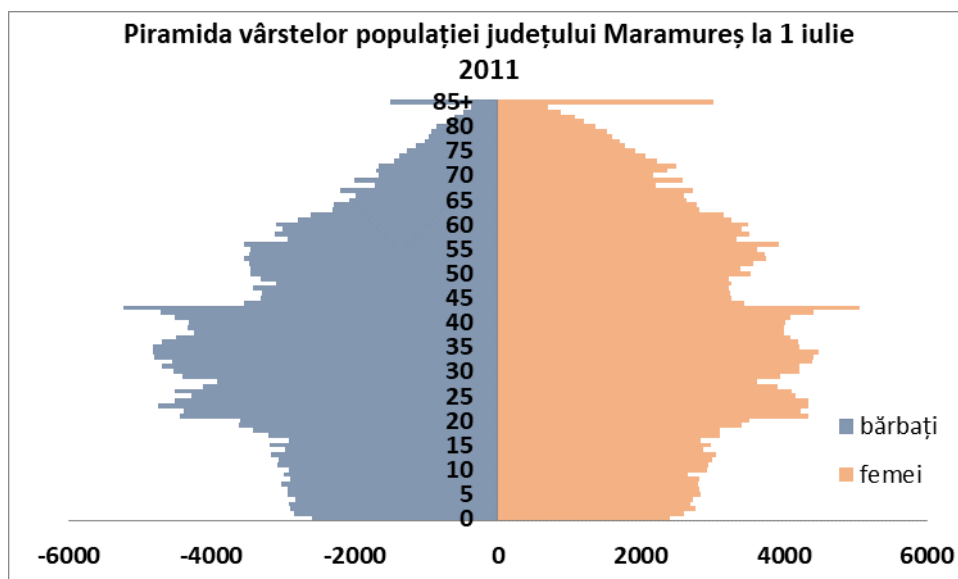

Figura 10- Populația pe grupe anuale de vârstă și pe gen în Județul Maramureș la 1 iulie 2011
Sursă date: Institutului Național de Statistică

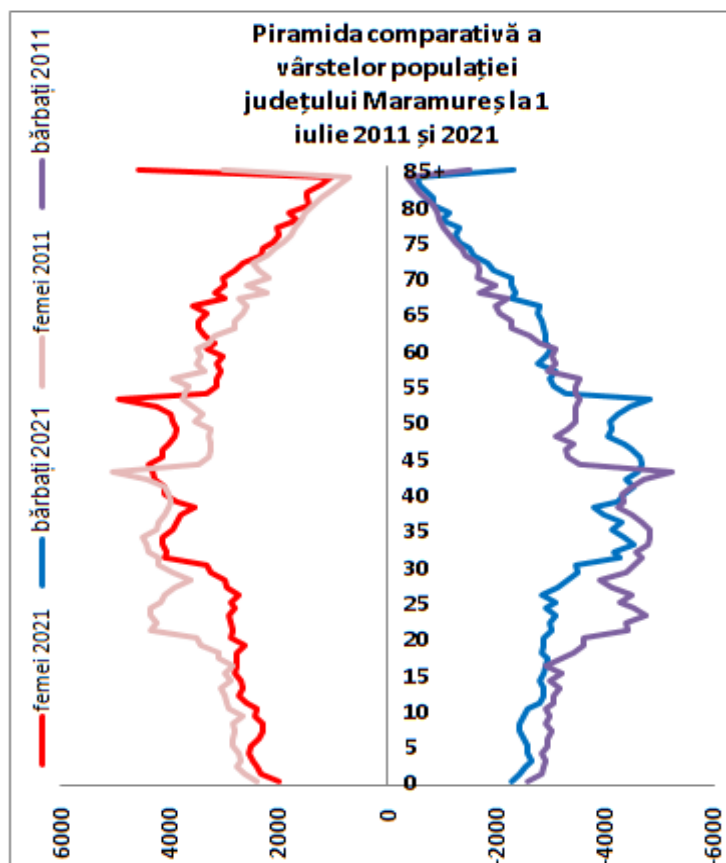

Figura 12– Piramida comparativă a vârstelor populației județului Maramureș în anii 2009 și 2020
Sursă date: Institutului Național de Statistică, Baza de date Tempo online

Structura populației pe grupe de vârstă prezintă diferențieri importante între **mediul urban** (**Error! Reference source not found.**) și **mediul rural** (**Error! Reference source not found.**), cu o pondere mai importantă a populației adulte în mediul urban, ceea ce arată o concentrare evident mai mare a locurilor de muncă. De asemenea, se remarcă ponderea mai mare în mediul rural a populației îmbătrânite cu vârsta peste 65 ani.

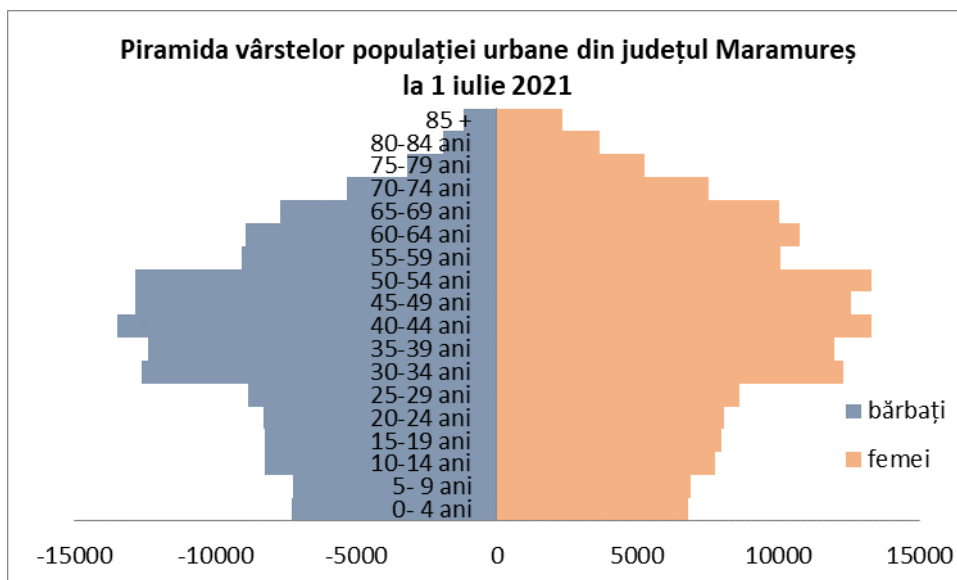

Figura 13- Populația pe grupe de vârstă și gen în Județul Maramureș (urban) la 1 iulie 2021

Sursă date: Institutului Național de Statistică

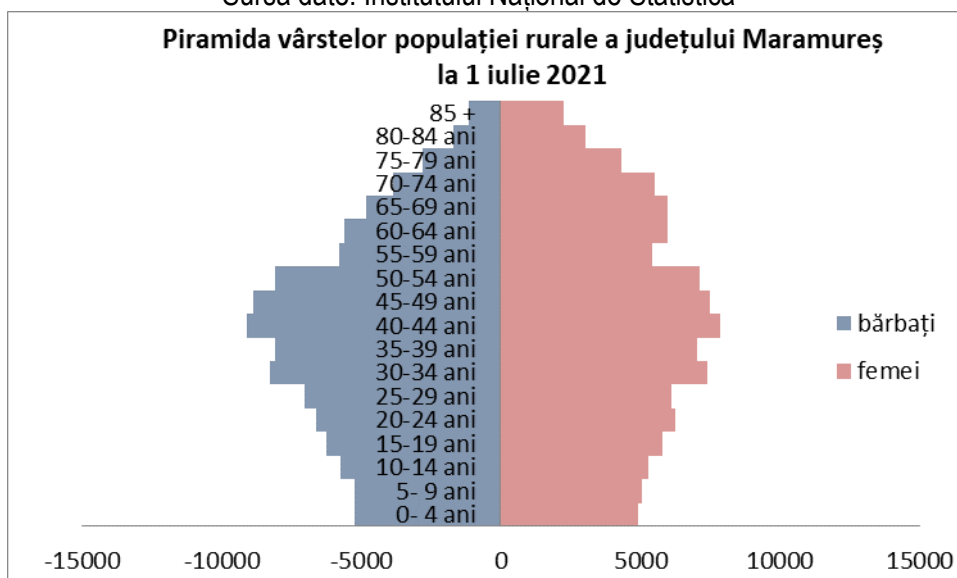

Figura 14- Populația pe grupe de vârstă și pe gen în Județul Maramureș (rural) la 1 iulie 2021

Sursă date: Institutului Național de Statistică

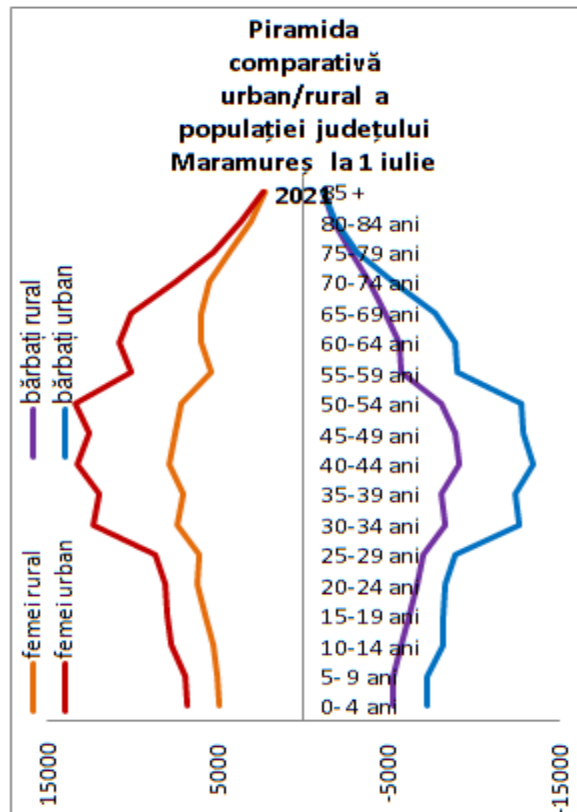

Figura 15- Populația pe grupe de vârstă și pe gen în Județul Maramureș pe medii de rezidență la 1 iulie 2020
(%), Sursă date: Institutului Național de Statistică

Prin comparație cu situația la nivel național, caracteristicile demografice ale populației Județului Maramureș sunt similare, respectiv scăderea în ritm accelerat a numărului populației tinere, reducerea lentă a populației adulte și creșterea numărului vârstnicilor.

3.1.4. Îmbătrânirea populației județului Maramureș

România se înscrie în rândul țărilor în care populația îmbătrânește, cu consecințe la nivel individual, social și național. România se confruntă cu schimbări demografice care au implicații pe termen mediu și lung, determinate de deteriorarea structurilor celor 3 componente ale dinamicii populației – natalitatea, mortalitatea și migrația externă. Conform prognozelor demografice, procesul de îmbătrânire, caracterizat prin reducerea ponderii tinerilor în cadrul populației, simultan cu creșterea ponderii persoanelor vârstnice (65 ani și peste) se va accentua până în anul 2060.

Îmbătrânirea populației determină schimbări la nivelul societății, cu implicații în domenii precum sănătate, protecție socială, piața muncii, locuire, transport, precum și legături familiale și intergeneraționale.

Cauzele directe care au determinat îmbătrânirea populației au fost scăderea ratei natalității și creșterea speranței de viață alături de influența fluxurilor de migrație însă factorul determinant l-a jucat scăderea ratei natalității care a influențat considerabil structura pe grupe de vârstă a populației. În România, diminuarea ratei natalității a fost influențată esențial de fenomenul de migrare a populației tinere din mediul rural care a adoptat comportamentul demografic din urban, bazat pe o planificare riguroasă a nașterilor. Astfel s-a produs o accentuare a îmbătrânirii demografice în mediul rural și un decalaj între cele două medii. Fenomenul de părăsire a țării, în principal de către populația tânără și adultă, se înscrie de asemenea ca un factor care a condus la accelerarea procesului de îmbătrânire demografică în România. Evoluția fenomenelor și proceselor demografice în România a fost influențată în mod specific și de factori economici, sociali, politici, culturali etc. care au acționat în mod direct asupra nivelului și tendințelor factorilor demografici: natalitate, mortalitate și migrație. Scăderea ratei natalității în România se înscrie într-o tendință specifică modelului demografic european, iar ca rezultat al acestei tendințe, îmbătrânirea demografică reprezintă un proces normal care se va amplifica.

Începutul procesului de îmbătrânire demografică se consideră atunci când populația de 65 de ani și peste atinge pragul de 5% din efectivul total al populației și se încheie când ajunge la peste 20%.

Toate statele europene sunt afectate de îmbătrânire demografică, cu proiecții ale ponderii populației vârstnice de peste 25% la nivelul anului 2030 în unele regiuni. Dacă la nivel național se constată creșterea ponderii acestei grupe de vârstă (19,5% în total populație în anul 2021), la nivelul județului Maramureș ponderea vârstnicilor peste 65 ani era la 1 iulie 2021 de 16%, în creștere cu 3% față de ponderea din 2011 când se înregistra 13%, ceea ce arată scăderea numărului populației tinere și adulte prin reducerea ratei natalității, menținerea tendinței de migrație și creșterea numărului persoanelor în vârstă prin mărirea continuă a speranței de viață.

Compararea evoluției ponderii populației tinere (0-14 ani) și a celei cu vârsta peste 65 ani arată schimbările în structura pe grupe de vârste a populației județului pe fondul reducerii ratei natalității, creșterii speranței de viață și migrației. În perioada 1992-2021, populația tânără cu domiciliul în județul Maramureș a înregistrat un trend descrescător al ponderii în totalul populației, reprezentând 15% la 1 iulie 2021, iar populația de 65 ani și peste a înregistrat o creștere în intervalul analizat, reprezentând 16% în totalul populației. Schimbarea raportului dintre ponderea tinerilor și cea a vârstnicilor s-a produs în anul 2018 iar în România ponderea populației tinere sub 15 ani a fost devansată de ponderea populației vârstnice de 65 ani și peste în anul 2009.

Ponderea populației cu vârsta între 0-14 ani și peste 65 ani în total populație județul Maramureș între 1992-2021

An	0-14 ani (%)	peste 65 ani (%)
1992	25%	9%
1993	24%	9%
1994	23%	9%
1995	22%	9%
1996	21%	9%
1997	20%	9%
1998	20%	9%
1999	20%	9%
2000	19%	10%
2001	18%	10%
2002	18%	10%
2003	17%	10%
2004	17%	11%
2005	16%	11%
2006	16%	11%
2007	16%	11%
2008	16%	12%
2009	16%	12%
2010	16%	12%
2011	15%	12%
2012	15%	12%
2013	15%	13%
2014	15%	13%
2015	15%	14%
2016	15%	14%
2017	15%	15%
2018	15%	15%
2019	15%	15%
2020	15%	16%
2021	15%	16%

Evoluția numărului populației cu vârsta peste 65 ani pe medii de rezidență

An	Rural	Urban
2004	31000	30000
2005	31500	31000
2006	32000	32000
2007	32500	33000
2008	33000	34000
2009	33500	35000
2010	34000	36000
2011	34500	37000
2012	35000	38000
2013	35500	39000
2014	36000	40000
2015	36500	41000
2016	37000	42000
2017	37500	43000
2018	38000	44000
2019	38500	45000
2020	39000	46000
2021	35516	48063

52

Indicele de îmbătrânire al populației reprezintă numărul persoanelor vârstnice (de 65 ani și peste) care revine la 100 persoane tinere (sub 14 ani). În anul 1992 indicele de îmbătrânire al populației județului Maramureș era de 35 persoane cu vârsta peste 65 ani la 100 tineri, în anul 2021 raportul s-a inversat, 110 vârstnici revenind la 100 tineri, comparativ cu o valoare de 118 la nivel național. Până în anul 2017 numărul tinerilor îl depășea pe cel al vârstnicilor, iar din anul 2018 raportul s-a schimbat, vârstnicii depășind numărul tinerilor.

În viitor se prognozează la nivel național o creștere a acestui raport în favoarea vârstnicilor, în perspectiva anului 2070 indicele de îmbătrânire va fi de 194 de vârstnici la 100 de tineri.

La 1 iulie 2021 ecartul dintre populația vârstnică de 65 ani și peste și populația tânără de 0-14 ani a fost de 7897 persoane (75682 persoane tinere la 83579 persoane cu vârsta peste 65 ani). Localitățile din zona Munților Maramureșului (Poienile de sub Munte și Repedea) înregistrează un raport favorabil tinerilor, indicele îmbătrânirii fiind de aprox. 45 bătrâni la 100 tineri.

Sunt de menționat localitățile cu raport supraunitar în favoarea persoanelor în vârstă, peste 200 persoane vârstnice la 100 tineri, respectiv comunele Strâmtura, Boiu Mare, Vima Mică și Poienile Izei unde raportul este de 333 la 100. Gradul ridicat de îmbătrânire al acestor localități pune sub semnul întrebării viabilitatea acestor comunități. Mai mult, aceste unități administrative se numără printre cele cu efectivele cele mai mici de populație: Poienile Izei este comuna cu cel mai mic număr de populație, 804 la, Vima Mică 1353, Boiu Mare 1109 (date la 1 iulie 2021).

Sursă date: Institutului Național de Statistică

Raportul de dependență demografică se determină prin raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă" (persoane sub 14 ani și de peste 65 ani) și populația în vârstă de muncă (15- 65 ani) exprimat la 100 de persoane. În cazul Județului Maramureș, la 1 iulie 2021, raportul de dependență demografică, conform datelor INS era de 45%, fapt ce indică o pondere ridicată a populației active. Situația de la nivelul județului

este mai bună decât cea de la nivel național unde rata de dependență în anul 2021 era de 54 (conform INS, publicația Tendințe sociale, 2021).

Desigur, cele mai mici valori ale ratei de dependență demografică se înregistrează în localitățile cu pondere ridicată a persoanelor adulte, în localitățile bine dezvoltate economic care se află în prima și a II-a coroană a Municipiul Baia Mare (**Groși, Tăuții Măgherauș, Baia Sprie, Cicârlău, Șeini, Baia Mare, Cavnic**) și în localitățile de munte Borșa, Vișeu de Sus, Moisei și Ruscova.

Cele mai ridicate valori ale dependenței demografice sunt identificate în localitățile din sud-vestul județului la granița cu județele Sălaj și Satu Mare, în zona numită Țara Codrului, respectiv o grupare compactă de comune: **Bicaz, Oarța de Jos, Băsești, Ariniș, Asuaju de Sus și Băița de sub Codru**. O altă grupare de două comune cu valori mari ale indicatorului dependență demografică este formată din localitățile Vima Mică și Coroieni. Aceste comune sunt caracterizate de un grad ridicat de îmbătrânire și de un număr redus de populație în vârstă de muncă, ceea ce are efecte negative în plan economic.

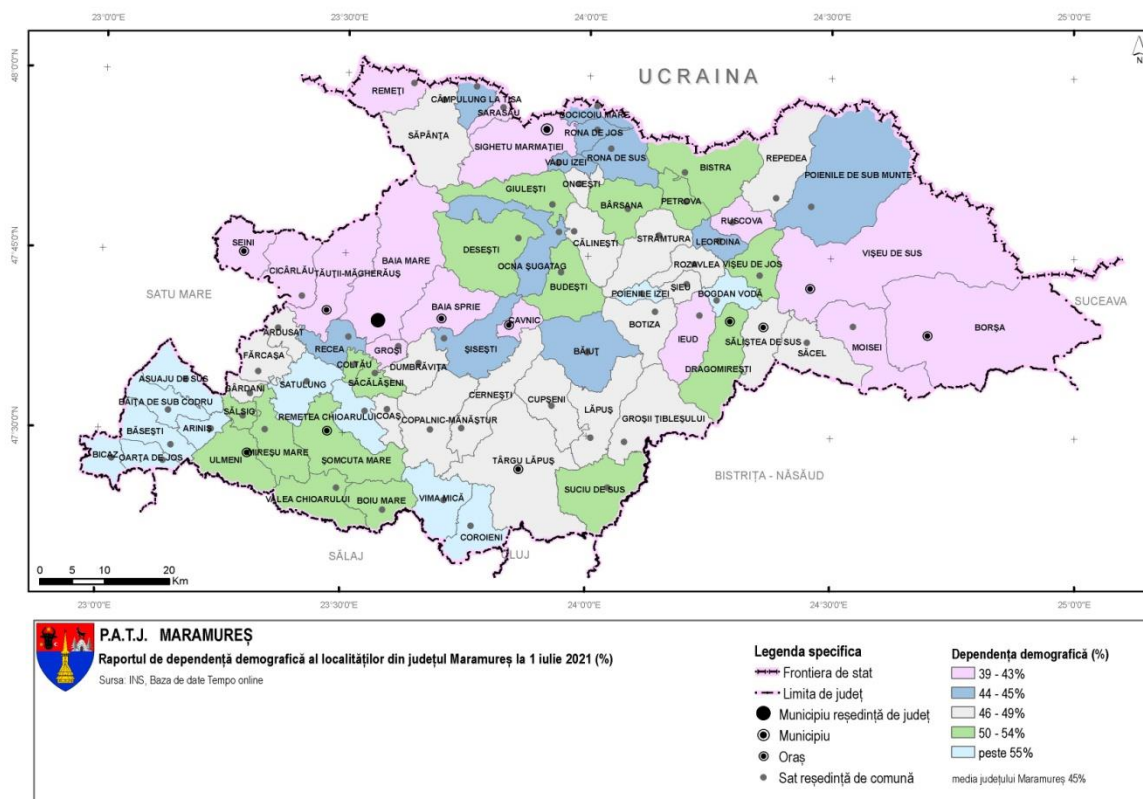

Figura 20– Raportul de dependență demografică (%),
Sursă date: Institutului Național de Statistică, Baza de date Tempo online

Unitățile administrativ teritoriale cu rată mare a dependenței demografice înseamnă resurse umane limitate care nu vor putea susține în timp dezvoltarea socio-economică a localităților.

3.1.5. Mișcarea naturală a populației județului Maramureș

Ratele natalității și mortalității populației județului Maramureș

Natalitatea este un fenomen demografic complex, cu importanță biologică, socială, politică, culturală, sanitară, ce exprimă frecvența sau intensitatea nașterilor în cadrul unei populații sau subpopulații dintr-un anumit teritoriu și o anumită perioadă de timp. La nivel național, rata natalității a fost de 8,1 născuți vii la 1000 locuitori în anul 2020, mai mică decât valoarea înregistrată în anul 2019 de 9,2 născuți vii la 1000 locuitori, scădere semnificativă cu 1,1 puncte. Analiza datelor privind natalitatea la nivel național în anul 2020 indică scăderi ale ratelor natalității în toate județele. Rata natalității s-a menținut în jurul valorii de 9 născuți vii la 1000 locuitori, însă în dinamică, natalitatea are un trend descendent în perioada analizată 2009-2019 (*Sursa: Raportul național al stării de sănătate a populației, 2020, Centrul Național de Evaluare și Promovare a stării de sănătate*).

Datele înregistrate în anul 2020 la nivel național arată cele mai scăzute valori ale numărului născuților vii, 178.124, număr similar celui înregistrat în anul 1877 când efectivul populației României era de patru ori mai mic. În 1886, când pe teritoriul țării erau cu puțin peste 5 milioane persoane s-au născut 212.820 de copii, cu 35.000 mai mulți decât în anul 2020.

La nivelul județului Maramureș a scăzut numărul născuților vii de la 7671 în anul 1992 la 4703 în anul 2020, reducere semnificativă cu 2968, respectiv cu 39%. Explicația constă în scăderea numărului persoanelor de gen feminin cu vârsta cuprinsă între 15-49, creșterea vârstei mamei la prima naștere, modificarea comportamentului reproductiv în sensul reducerii numărului de copii pe care o familie dorește să-i aducă pe lume.

Județul Maramureș se înscrie în tendințele demografice generale de scădere a ratelor natalității și de creștere a ratelor mortalității, înregistrându-se deficit natural începând cu anul 2002, mai mulți decedați decât născuți vii raportați la numărul populației.

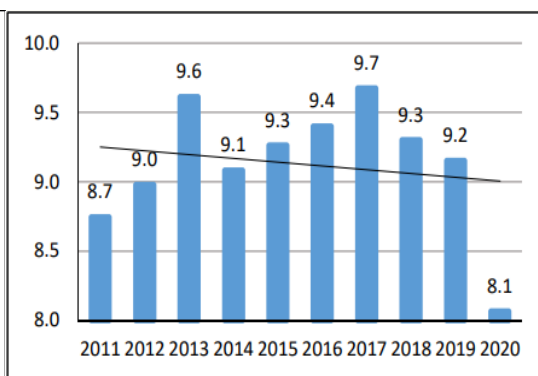

Figura 22 – Evoluția ratei natalității

populației României

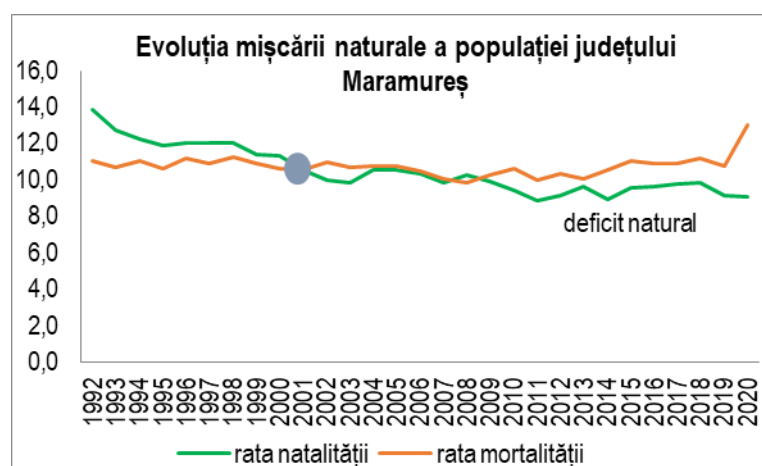

Figura 23– Evoluția mișcării naturale a populației județului Maramures

Sursă date: Institutului National de Statistică, Baza de date Tempo online

Dinamica natalității pe medii de rezidență

58

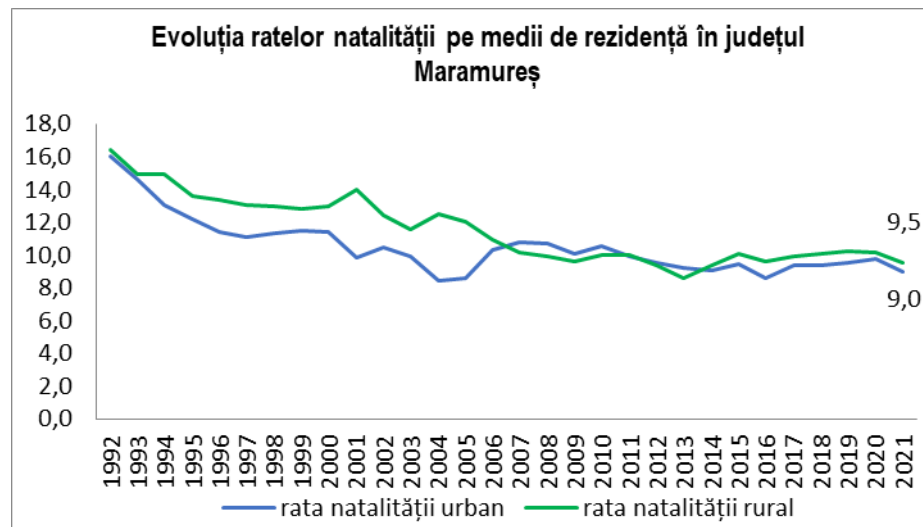

Figura 24– Evoluția ratelor natalității pe medii de rezidență, județul Maramureș

Sursă date: Institutului Național de Statistică, Baza de date Tempo online

Comparativ cu rata natalității la nivel național (8,6‰), determinată pentru anul 2020, mai mult de jumătate din localitățile județului Maramureș depășesc această valoare (40 din cele 76 UAT-uri) (**Error! Reference source not found.**). Localitățile cu cele mai mici rate ale natalității sunt Băsești, Strâmtura, Oncești, Cupșeni, Bicz, Boiu Mare, Giulești, Botiza, Bocicoiu Mare, Valea Chioarului, Băiuț, Lăpuș, Călinești și orașul Dragomirești. Se observă faptul că în grupa localităților cu cele mai reduse rate ale natalității (sub 7 la mia locuitori) se află un singur oraș, deși ratele fertilității pe medii de rezidență sunt mai reduse în mediul urban.

La 1 iulie 2020 (ultimul an pentru care avem informații statistice în Baza de date Tempo online) în județul Maramureș se înregistrau 12,2 decese la 1000 locuitori în mediul urban (comparativ cu 11,9‰ la nivel național), respectiv 14,3‰ în mediul rural (față de 15,5‰ la nivel național). La nivelul județului rata mortalității înregistrată în anul 2020 era de 13‰, similară celei de la nivel național (13,5‰). Mortalitatea este mai ridicată în localitățile din mediul rural, cu valori care depășesc media națională, de peste 20‰, îndeosebi în cazul celor situate în extremitatea sud-vestică a Județului Maramureș: Bicăz (32,6‰), Băsești (21,6‰), Asuaju de Sus (23,8‰). Alte două localități, Orașul Dragomirești (23,7‰) și Poienile Izei (31‰) situate în zona de sud-est sunt caracterizate de valori înalte ale ratei mortalității. Și comuna Vima Mică (20,3‰) situată în sudul județului face parte din grupa localităților cu peste 20 de decese la 1000 locuitori în anul 2020 (**Error! Reference source not found.**). Anul 2020 a marcat un vârf al mortalității populației la nivel național din cauza pandemiei de Coronavirus, valorile fiind peste mediile obișnuite.

Cele mai reduse rate ale mortalității în Județul Maramureș, sub 9,9‰ se înregistrează în zona de nord-est a județului la granița cu Ucraina, respectiv comunele Repedea (6,8‰), Roscova (8,8‰) și Poienile de sub Munte (9,4‰). Comuna Colțâu (8,6‰), caracterizată de asemenea de o rată redusă a mortalității este situată în altă zonă geografică, în vestul județului.

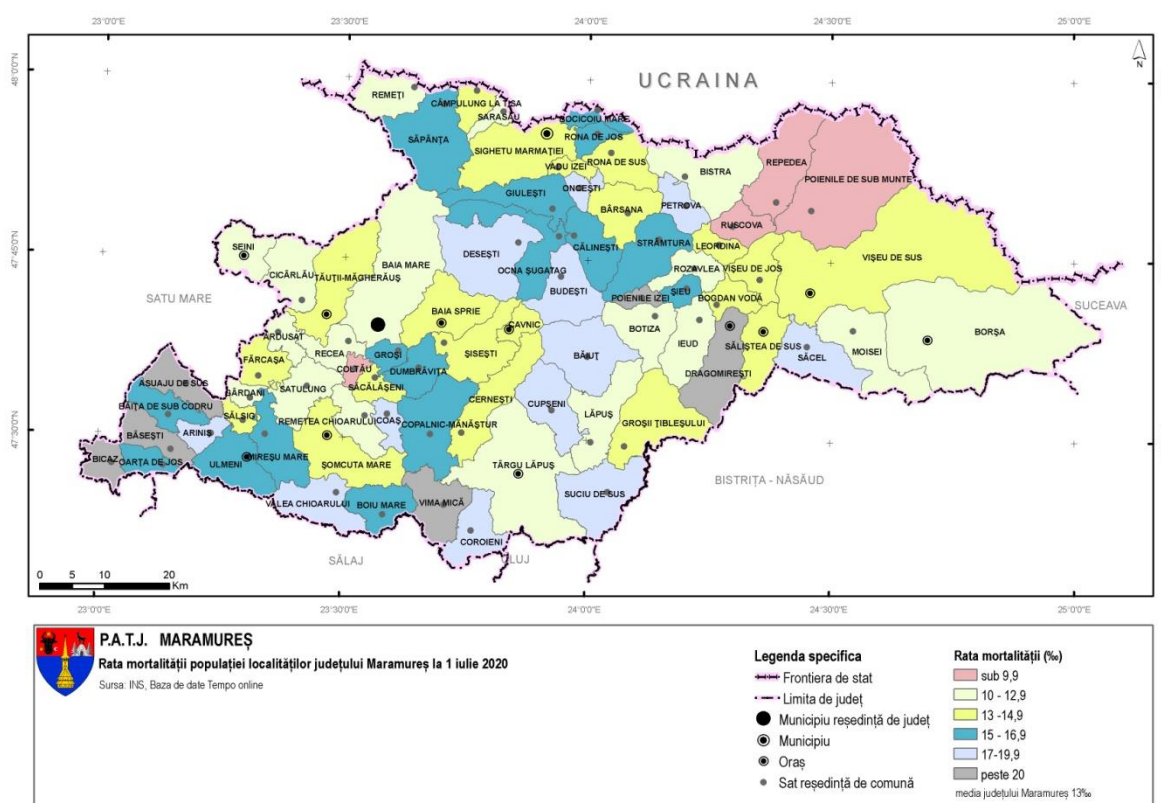

Figura 26- Rata mortalității în unitățile administrativ-teritoriale ale Județului Maramureș în anul 2020

Sursă date: Institutului Național de Statistică

Mortalitatea infantilă

Mortalitatea infantilă este un indicator important care reflectă pe de o parte dezvoltarea sectorului medical și starea socio-economică a unei populații pe de altă parte. Este considerat un indice al bunăstării, civilizației și nivelului cultural al unei națiuni sau al unei regiuni. Se calculează ca raport între numărul deceselor sub vârsta de 1 an la numărul total al născuților vii dintr-un an. Dacă la nivelul țărilor europene rata mortalității infantile a scăzut de la 6,6‰ în anul 1998 la 3,3‰ în anul 2020, România continuă să fie țara cu cea mai mare rată de mortalitate, 5,6‰ în același an, similar Bulgariei și Slovaciei (5,1‰) iar cele mai scăzute rate au fost înregistrate în Estonia (1,4 decese la 1000 născuți vii) și Finlanda (1,8‰) (Sursa: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Mortality_and_life_expectancy_statistics#Infant_mortality). Cu o rată a mortalității infantile de 6,6‰ înregistrată în anul 2020, județul Maramureș depășește rata de la nivel național de 5,6‰. Pe medii de rezidență, în mediul urban din Județul Maramureș se înregistrează o mortalitate infantilă de 4,8‰ față de (4,5‰ la nivel național) și de 9‰ în mediul rural (6,6‰ la nivel național). Valorile sunt mai mari decât cele înregistrate la nivel național, indicând o stare a serviciilor medicale inferioară și un nivel mai scăzut al calității vieții. Diferența rural/urban a indicatorului rata mortalității infantile este semnificativă în județul Maramureș, valoarea înregistrată în anul 2020 în mediul rural (9‰) fiind dublă față de mediul urban (4,8‰). Mai mult, observăm că discrepanța este mult mai mare între mediile urban/rural la nivelul județului față de nivelul național. După valoarea ratei mortalității infantile, Județul Maramureș se situa în anul 2020 pe locul 30 între cele 41 județe.

Valorile ratei mortalității în mediul rural sunt în descreștere în perioada analizată 1990-2020 însă depășesc cu mult ratele mortalității din mediul urban al județului și media națională, ceea ce atrage atenția asupra situației specifice din teritoriu. În intervalul 2012-2020 pentru care dispunem de date statistice un număr de 13 localități nu au înregistrat decedați sub 1 an, fiind vorba de localități cu un număr foarte redus de locuitori-sub 2000, cu populație îmbătrânită, cum sunt Poienile Izei, Ariniș, Oarța de Jos, Boiu Mare, Asuaju de Sus, Gârdani sau Rona de Jos.

Figura 27– Evoluția ratei mortalității infantile a populației județului Maramureș pe medii de rezidență
 Sursă date: Institutului Național de Statistică, baza de date Tempo online

Figura 29– Rata mortalității infantile la 1 iulie 2020 în localitățile județului Maramureș
Sursă date: Institutului Național de Statistică, baza de date Tempo online

Sporul natural

Definit în literatura de specialitate ca diferență între numărul nașcuților vii și cel al decedaților într-un an, acest indicator relevă creșterea sau diminuarea naturală a populației. Sporul natural a înregistrat valori pozitive până în anul 2001, după care a înregistrat valori negative, cu excepția anului 2008. Explicația pentru sporul natural negativ constă în creșterea numărului decedaților și scăderea numărului nașcuților vii ca rezultat al reducerii ratei natalității și a contingentului în scădere de populație aflată la vârsta fertilă.

Distribuția spațială a localităților județului Maramureș după valorile sporului natural arată că doar 12% din localități au spor natural pozitiv, respectiv 9 din cele 76 unități administrative. Localitățile Poienile de sub Munte, Repedea, Ruscova sunt situate în Munții Maramureșului iar comunele Ieud, Rozavlea în Munții Țibleșului au o pondere ridicată a populației tinere aflată la vârsta fertilității.

O rată a natalității în scădere, coroborată cu îmbătrânirea demografică, implică un spor natural cu valori reduse. Problemele cele mai mari se înregistrează în comunele Bicăz (-26,5‰), Poienile Izei (-23,6‰), Băsești (-17,1‰), Orașul Dragomirești (-16,7‰), Asuaju de Sus (-15,6‰) (**Error! Reference source not found.**), unde sporul natural are valori foarte reduse (sub -15‰), dar și în Valea Chioarului, Băiuț, Oncești, Cupșeni, Săcel, Strâmtura, și Desești (valori între -15‰--10‰). Cea mai mare valoare 9,6‰, se înregistrează în comuna Colțau iar valoarea medie înregistrată la nivelul județului Maramureș la 1 iulie 2020 a fost de -4‰.

Figura 30- Sporul natural al unităților administrativ-teritoriale din Județul Maramureș, determinat pentru date la 1 iulie 2020, Sursă date: Institutului Național de Statistică

Pe termen lung, sporul natural negativ se reflectă în îmbătrânirea populației și reducerea numărului de locuitori, cu consecințe negative asupra vitalității comunităților.

Durata medie a vieții sau speranța de viață la naștere reprezintă numărul mediu de ani pe care îi are de trăit un nou născut dacă ar trăi tot restul vieții în condițiile intensității mortalității pe vârste din perioada de referință a tabelii de mortalitate. Acest indicator este considerat un *barometru care reflectă efectul îngrijirilor medicale acumulate de-a lungul mai multor generații, depinzând de un complex de factori legați de dezvoltarea economică, nivelul de trai, tradițiile culturale în ceea ce privește tratamentul medical*. În Județul Maramureș durata medie a vieții a înregistrat un trend crescător în perioada 1996-2020, depășind valoarea de la nivel național începând cu anul 2015 (**Error! Reference source not found.**).

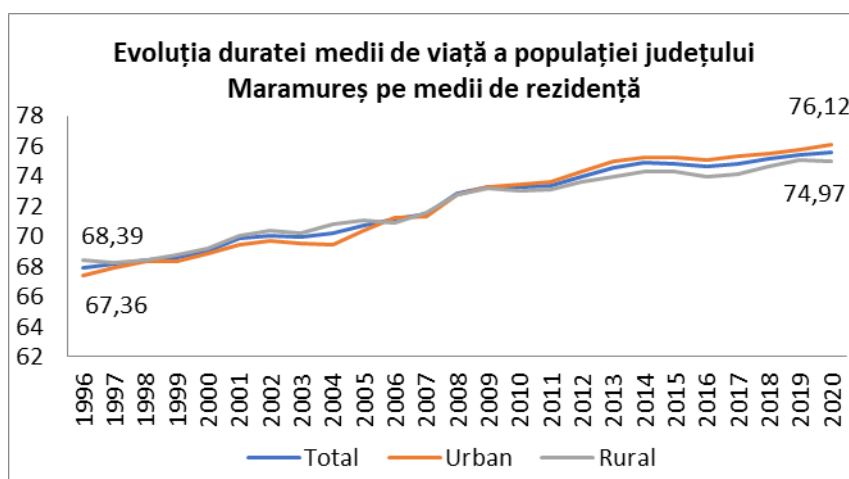

Figura 31 – Durata medie a vieții în Județul Maramureș (ani) în perioada 1996-2020

Sursă date: Institutului Național de Statistică, baza de date Tempo online

Durata medie de viață a crescut semnificativ în România în ultimii 60 de ani, speranța de viață la naștere crescând cu aproximativ 14 ani pentru femei și 10 ani pentru bărbați. La nivelul populației județului Maramureș durata medie a vieții a crescut în ultimii 28 ani cu 7 ani, durata medie a vieții femeilor fiind mai mare cu aproximativ 7 ani față de cea a bărbaților.

Pe medii de rezidență, speranța de viață a celor ce locuiesc în mediul urban din județul Maramureș este de 76,12 ani, mai mare decât cea a populației rurale 74,97 ani (date la 2020, Tempo online).

3.1.6. Mișcarea migratorie a populației județului Maramureș

În cadrul migrației distingem migrația internă, în cadrul aceleiași țări, între unități teritorial-administrative, între sate și orașe și migrația internațională sau externă. Calculat ca diferență între numărul de stabiliri de domiciliu și de plecări, sporul migrației interne relevă creșterea sau diminuarea populației determinată de fluxul urban-rural – numit și de întoarcere sau rural-urban sau de emigrația în altă țară.

Din graficul de mai jos se observă faptul că sporul migrator a fost constant negativ (mai multe plecări decât stabiliri). Distingem perioada până în anul 2012 când sporul migrator înregistra mai mult cu 1000 plecări decât stabiliri și perioada după anul 2013 până în prezent când ecartul între plecări și stabiliri a fost sub 1000, marcând astfel reducerea intensității procesului de emigrație sau de schimbare a domiciliului în alt județ din țară.

Sporul migrator pozitiv și mărirea acestuia arată gradul de atractivitate al unei localități. Dacă analizăm distribuția spațială a localităților după sporul migrator raportat la 1000 locuitori, rezultă că majoritatea localităților județului Maramureș au un anumit grad de atractivitate pentru stabilire (mai multe stabiliri decât plecări), cele mai atractive fiind cele situate în prima coroană a Municipiului Baia Mare, respectiv Groși, Recea, Colțău, Tăuții Măgherauș, acesta din urmă având valoarea sporului migrator peste 20‰ în anul 2020. Comunele care fac parte din a II-a coroană au înregistrat de asemenea un spor migrator pozitiv de peste 10‰, comunele Ardușat, Coaș, Remetea Chioarului și Săcălășeni. Fiind calculat doar pentru un an, sporul migrator poate varia în funcție de condițiile specifice. Evident, cele mai atractive sunt localitățile aflate în zona periurbană a celui mai dezvoltat centru urban din județ. Astfel, localitățile aflate în prima coroană a

Rata

Figura 33—
sporului
migrator al
unităților

administrativ-teritoriale din Județul Maramureș, determinat la 1 iulie 2020, Sursă date: Institutului Național de
Statistică

Localitățile cele mai puțin atractive, cu spor migrator negativ ridicat (sub -5%) în anul 2020 sunt majoritatea centre urbane, dintre care Municipiul Baia Mare a înregistrat cea mai mare valoare negativă a ratei sporului migrator, respectiv -8,6%. Tendința de suburbanizare a determinat plecarea din Municipiul Baia Mare și stabilirea în localitățile din vecinătatea centrului de județ, determinând reducerea numărului locuitorilor municipiului și creșterea demografică a localităților periurbane.

Orașele Dragomirești, Borșa, Târgu Lăpuș și Ulmeni se numără printre orașele cu valori negative ridicate ale ratei sporului migrator, ceea ce arată declinul economic al acestor localități. Cele mai puțin atractive localități rurale, cu rate mari negative ale sporului migrator sunt comunele Săcel, Ruscova, Băiuț, Strâmtura și Băița de sub Codru.

îmbătrânire demografică, fapt confirmat și de creșterea mediei de vârstă de la 38,1 ani (în 2010, la nivelul județului Maramureș) la 41,3 ani (în 2021, la nivelul județului Maramureș).

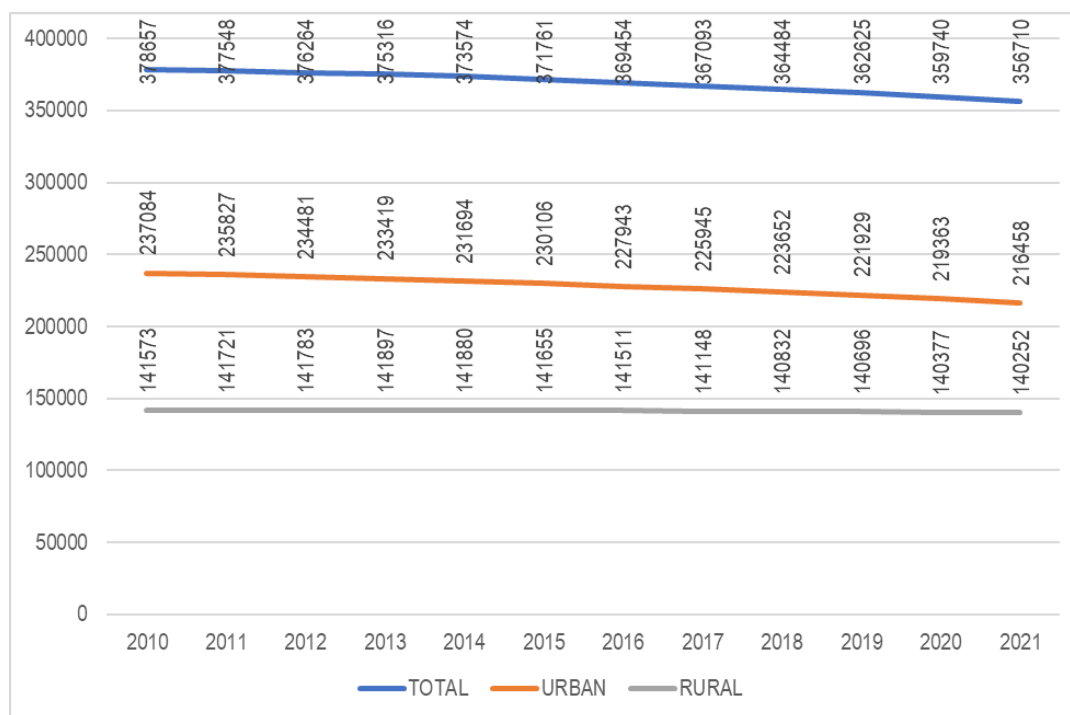

Figura 35. Populația activă la nivelul Județului Maramureș, în raport cu cele două medii de rezidență – urban vs. rural. Analiză comparativă 2010-2021

Sursa. INS, Baza de date TEMPO

Date privind volumul populației active în raport cu mediile de rezidență (*urban-rural*) indică o **îmbătrânire a populației mai accentuată în mediul rural față de mediul urban**. Dacă valorile populației active rămân relativ constante pe parcursul perioadei 2010-2021, populația activă din mediul urban înregistrează pierderi de populație activă de aproximativ 20,6 mii de persoane. Cu toate acestea, din

Figura 35, prezentată anterior, **se remarcă faptul că populația activă este mai degrabă concentrată în mediul urban decât în mediul rural**, valorile fiind constant mai ridicate în cazul mediului urban de rezidență, de-a lungul perioadei 2010-2021.

Din perspectivă procentuală, **populația activă din Județul Maramureș în anul 2010 este distribuită astfel: 62,61% în mediul urban și 37,39% în mediul rural**. Prin comparație, populația din Județul Maramureș era repartizată, la momentul 2010, după cum urmează: **60,49% în urban și 39,51% în rural**. În anul 2021, **populația activă din județul Maramureș este distribuită 60,68% în mediul urban și 39,32% în mediul rural**. În același timp, la nivelul anului 2021, populația totală a județului se distribuie în procent de 59,83% în urban și 40,17% în rural. Se remarcă, deci, **o creștere a procentului de locuitori din mediul rural față de mediul urban, în perioada analizată, 2010-2021**. Totodată, se remarcă și o **creștere a procentului de locuitori din grupa de vârstă activă, 15-64 ani, în mediul rural**, indicând probabil o atractivitate ridicată a acestui mediu de rezidență.

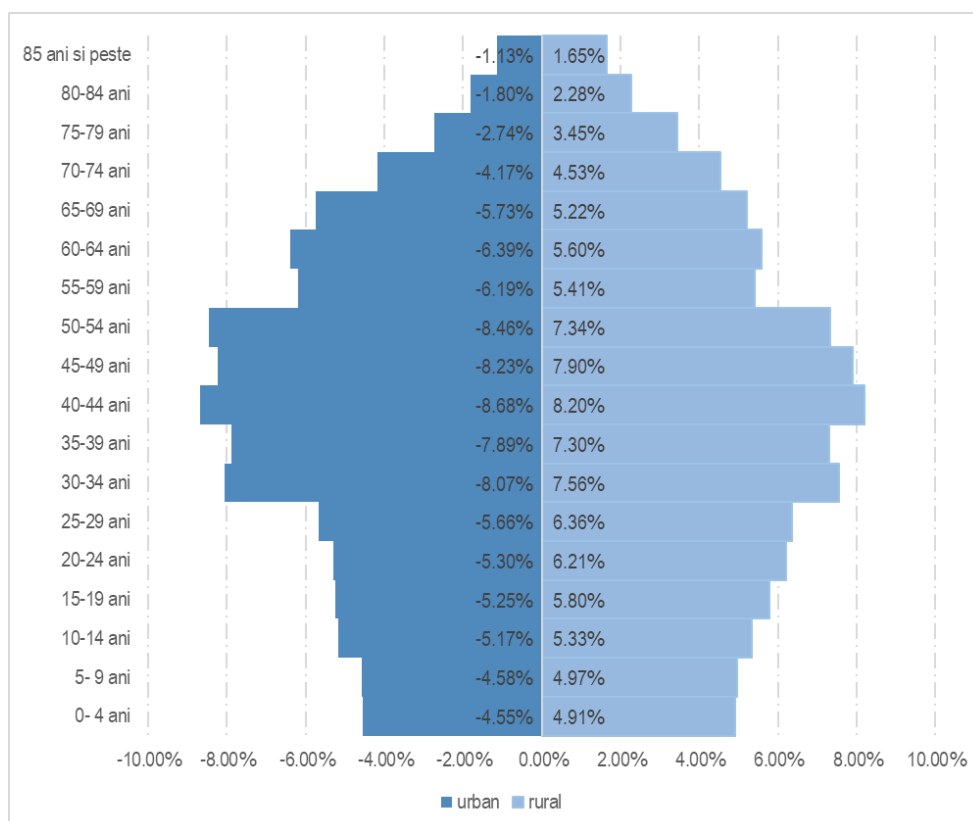

Figura 36. Distribuția populației pe vârste, ca procent din populație, în raport cu cele două medii de rezidență – urban vs. rural. Analiză comparativă 2010-2021

Sursa. INS, Baza de date TEMPO

Analiza distribuției pe vârste în raport cu mediul de rezidență indică **un volum simțitor mai mare de populație, din perspectivă procentuală, în categoria 30-54 ani**, în mediul urban față de mediul rural. Totodată, **categoria de vârstă de peste 74 de ani este mai bine reprezentată, din punct de vedere procentual, în mediul rural**.

Categoria de vârstă tânără, cu vârstă de până în 14 ani, se găsește reprezentată similar, din perspectivă procentuală, atât în mediul rural cât și în urban, însă categoria 15-29 de ani pare mai accentuată, ca volum de populație, în mediul rural față de mediul urban.

Distribuția salariaților

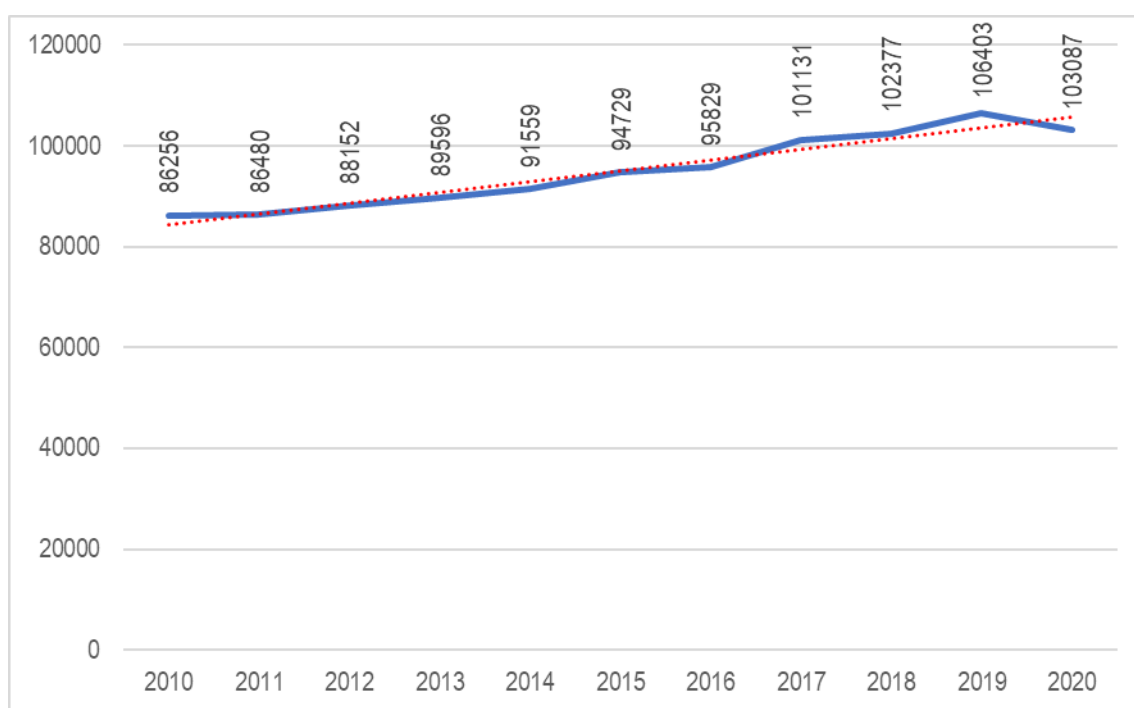

Figura 37. Evoluția numărului de salariați, la nivelul Județului Maramureș, în perioada 2010-2020

Sursa. INS, Baza de date TEMPO

Pentru perioada 2010-2020, se remarcă în figura prezentată anterior, **numărul de salariați se găsește pe o pantă ascendentă, crescând de la 86 256 persoane salariate în anul 2010, la 103 087 persoane salariate în anul 2020**, la nivelul Județului Maramureș. **Cel mai mare număr de salariați din Județul Maramureș a fost înregistrat în anul 2019, atunci fiind raportate 106 403 persoane salariate.**

Creșteri procentuale semnificative, în ceea ce privește salariații la nivelul Județului Maramureș au fost înregistrate în localitățile **Dumbăvița** (o creștere de la 0,4% în 2010 la 2,17% în 2020), **Orașul Tautii-Magheraus** (o creștere de la 1,16% în anul 2010 la 2,32% în anul 2020) și **Orașul Borșa** (o creștere de la 2,75% în anul 2010 la 3,83% în anul 2020). Detalii cu privire la distribuția localităților în raport cu modificările suferite în perioada 2010-2020 pot fi observate în Cartogramă 1, prezentată mai jos. Astfel, creșterile de populație salariată cele mai ridicate se observă în zonele din proximitatea celor două municipii, în special în zona Municipiului Baia Mare. În cazul zonei de influență a Municipiului Sighetu Marmăției, creșteri procentuale ale numărului de angajați se observă mai degrabă în zona sud-estică.

Cartogramă 1. Distribuția procentuală a salariaților în funcție de evoluția procentuală în perioada 2010-2020

Sursa. INS, Baza de date Tempo

Volumul cohorței de copii

Situația numerică a populației școlare din Județul Maramureș indică un total de 70 506 de elevi înscriși în învățământul preuniversitar, în anul școlar 2020-2021¹. Dintre aceștia, un total de 19 650 de elevi sunt în mediul rural și 50 856 în mediul urban. Învățământul postliceal se găsește doar în mediul urban, acolo unde sunt înregistrați 1 853 de elevi, dintre care 914 sunt de sex masculin și 939 de sex feminin. Se observă, deci, un echilibru destul de bun între modul în care sunt reprezentați elevii înscriși în acest tip de învățământ, în raport cu cele două sexe.

NIVEL	TOTAL	RURAL			URBAN		
		Fete	Băieți	Total	Fete	Băieți	Total
Preșcolar	13 105	2 608	2 506	5 114	4 078	3 913	7 991
Primar	19 513	3 8520	3 555	7 407	6 299	5 807	12 106
Gimnazial	16 514	3 195	2 950	6 145	5 354	5 015	10 369
Liceal	17 145	46	43	89	8 672	8 384	17 056
Învățământ profesional	2 376	273	622	895	516	965	1 481
Posliceal	1 853	-	-	-	939	914	1 853
Total	70 506	9 974	9 676	19 650	25 858	24 998	50 856

Tabel 5. Volumul populației școlare din Județul Maramureș, în raport cu nivelul de învățământ și zona de domiciliu. Perioada 2020-2021

Sursa. Strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar din Județul Maramureș. Perioada 2021-2026

La nivelul liceal, **se remarcă o discrepanță pronunțată între cele două medii, în zona rurală nefiind înregistrați decât 89 de elevi, în timp ce în zona urbană se găsesc, conform datelor, 17 056 de elevi înscriși.** Acest fapt se datorează, în principal, dominanței unităților de învățământ liceal în mediul urban.

¹ Strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar din Județul Maramureș. Perioada 2021-2021

valoarea a fost înregistrată în anul 2019, când au fost raportați 135 de înscriși în învățământul de maiștri din Județul Maramureș.

Din perspectiva învățământului antepreșcolar, Județul Maramureș raportează un număr foarte mic de înscriși, fapt datorat și unui număr redus de instituții de învățământ de acest tip.

Date furnizate de Institutul Național de Statistică pentru anul 2020 precizează **prezența a 75 714 elevi** înscriși în unitățile de învățământ din Județul Maramureș, inclusiv creșe și grădinițe. În învățământul preuniversitar sunt înscriși, în total, 57 102 elevi.

Din totalul copiilor înscriși în grădinițe, Institutul Național de Statistică precizează faptul că cei mai mulți sunt înscriși în cele două municipii ale Județului, respectiv **Baia Mare** și **Sighetul Marmăției**. Astfel, conform datelor furnizate de către INS, în Municipiul Baia Mare, în anul 2020, erau înscriși 3 739 de copii și în Municipiul Sighetu Marmăției erau înscriși 1 233 de copii. Numărul acestora este în scădere față de anul de referință 2011, când la nivelul Județului Maramureș erau înscriși 16 896 de copii în grădinițe, în total, în Baia Mare fiind înscriși 4 493 de copii și în Sighetu Marmăției fiind înscriși 1 814 copii.

Elevii înscriși în învățământul primar și gimnazial, la nivelul Județului Maramureș, sunt în număr total de 35 480 copii (conform datelor INS, baza de date Tempo). Cei mai mulți dintre aceștia sunt localizați în cele două municipii, Baia Mare și Sighetu Marmăției, aici fiind 11 018 copii și respectiv 3 403 copii. Diferența foarte mare între efectivele de copii este justificată și prin prezența, în Municipiul reședință de Județ, Baia Mare, a unui număr de școli cu mult mai ridicat decât în alte localități, respectiv 25 (*a se vedea Anexa 2 a prezentului studiu*).

Alte localități ce beneficiază de un număr considerabil de copii înscriși în unitățile de învățământ sunt **Borșa (1 581 de copii în învățământul primar și gimnazial), Vișeu de Sus (1 180 de copii – dintre care 71 sunt copii înscriși în învățământul primar și gimnazial special din localitate) și Târgu Lăpuș (992 de copii înscriși în învățământul primar și gimnazial, dintre care 78 sunt înscriși în cel special).**

Cei mai puțin copii înscriși în învățământul primar și gimnazial, conform datelor statistice furnizate de INS pentru anul 2020, sunt în localitățile **Poienile Izei, Boiu Mare, Oarta de Jos, Grădinari, Ariniș, Bicz, Vima Mică, Rona de Jos, Oncești, Valea Chioarului, Asuaju de Sus și Coas**. Toate aceste localități raportează mai puțin de 100 de copii înscriși în învățământul primar și gimnazial.

Învățământul liceal este restrâns, în mare măsură, la localitățile urbane, fie ele municipii sau orașe. Dintre localitățile rurale care au și licee pe teritoriul lor menționăm următoarele: **Satulung (26 de copii înscriși în**

învățământ liceal), Petrova (61 de copii înscriși în învățământ liceal), Ocna Șugatag (23 de copii înscriși în învățământ liceal), Farcașa (10 copii înscriși în învățământ liceal) și Colțau (13 copii înscriși în învățământ liceal). Acestea, desigur, prezintă un număr restrâns de copii înscriși în învățământul liceal prin raportare la copii înscriși în învățământul liceal din mediul urban al Județului Maramureș. Totodată, conform Strategiei de dezvoltare a învățământului preuniversitar din Județul Maramureș, unitățile de învățământ liceal din zona rurală prezintă rate de promovabilitate foarte scăzute², performanța acestora fiind redusă.

Câteva localități din Județul Maramureș beneficiază de prezența unor elevi înscriși în **unități de învățământ profesional**. Numărul acestora este detaliat în tabelul de mai sus și totalizează, în anul 2020, aproape 2500 de elevi înscriși. Cea mai mare parte a lor este localizată în Municipiul Baia Mare, urmat fiind de Municipiul Sighetu Marmăției. Spre deosebire de anul 2011, numărul acestor elevi a crescut considerabil, INS-ul menționând, la nivelul anului 2011, un total de doar **334 de elevi înscriși în învățământul profesional**, ei fiind localizați doar în **Baia Mare, Sighetu Marmăției, Borșa, Târgu Lăpuș și Vișeu de Sus**.

Volumul de cadre didactice

Titulari	Suplinitori calificați	Personal asociat	Pensionari	Suplinitori necalificați	Total cadre didactice	Personal didactic	Personal nedidactic	Total persoane
4 182	940	113	56	66	5 357	720	1 429	6 750

Tabel 6. Situația statistică privind personalul încadrat în învățământ. Perioada 2020-2021

Sursa. Strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar din Județul Maramureș. Perioada 2021-2026

Conform date lor furnizate de Ministerul Educației, în Județul Maramureș există un număr total de 9 117 profesori calificați, dintre care 2 717 sunt în mediul rural, față de 6 460 în mediul urban. Se remarcă, deci, o dominantă procentuală sesizabilă a mediului urban față de cel rural din perspectiva volumului de cadre didactice. Astfel, din totalul profesorilor calificați, 70,4% sunt în mediul urban și doar 29,6% în mediul rural³.

² Strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar din Județul Maramureș. Perioada 2021-2021

³ Ministerul Educației, disponibil la: <https://www.siiir.edu.ro/carto/#/statistici>, accesat în data de 14.07.2022

Așa cum se remarcă în tabelul prezentat anterior, la nivelul Județului Maramureș, menționează Strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar din Județul Maramureș (Perioada 2021-2026), în momentul de față există doar 4 182 de titulari și 940 de suplinitori calificați.

Șomaj

Cu scopul uniformizării datelor, în cadrul prezentei analize am studiat șomerii din luna decembrie a anilor 2011-2021. Astfel, se observă faptul că la nivelul Județului Maramureș numărul total al șomerilor se află pe o pantă descendentă. Astfel, dacă cel mai mare număr al șomerilor din Județ a fost de 8588 persoane, în anul 2012, în decembrie 2021 este raportat cel mai mic număr de șomeri, adică 3711 persoane.

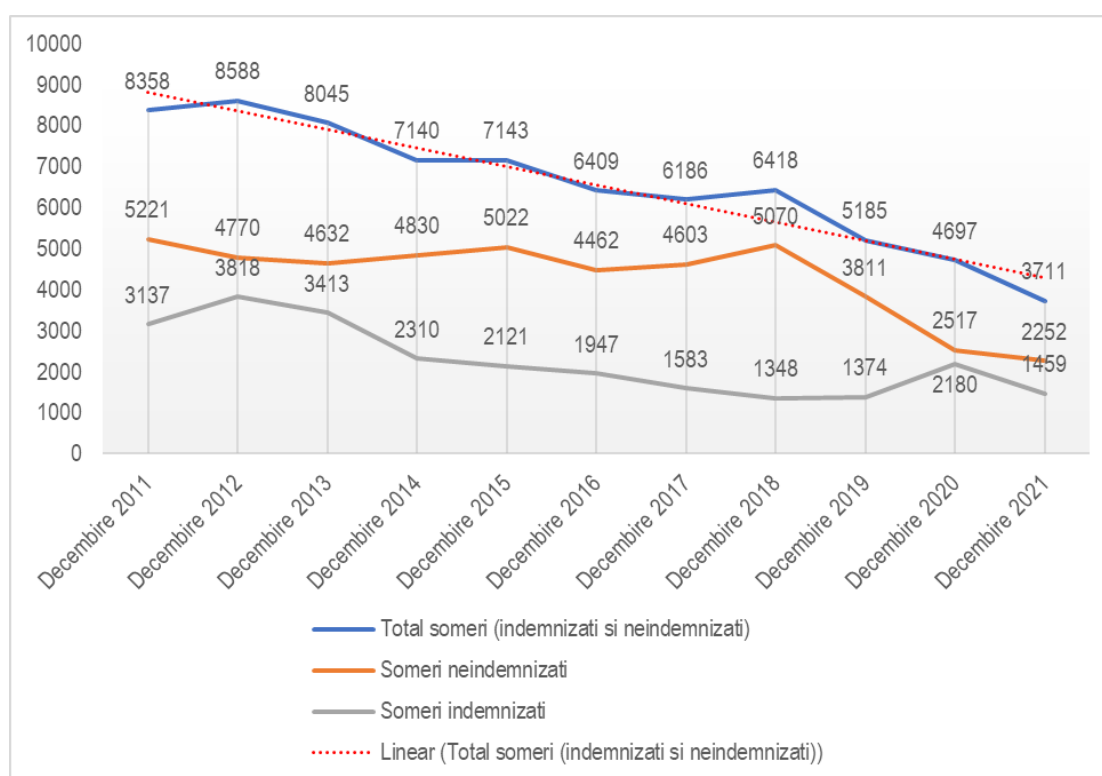

Figura 40.
Evoluția

numărului șomerilor total, indemnizați și neindemnizați, din Județul Maramureș în perioada decembrie 2011-decembrie 2021

Sursa. INS, Baza de date Tempo

La nivelul Județului Maramureș, rata șomajului în raport cu cele două sexe se menține echilibrată. Astfel, dacă în anul 2011 rata șomajului înregistra un total de 4,1 dintre care rata șomajului masculin era de 4,3 și rata șomajului feminin era de 3,9, în anul 2016, rata șomajului a fost egală pentru cele două sexe, adică 3,3. În momentul 2020, rata șomajului raportată este de 2,3, din care rata șomajului pentru sexul masculin este de 2,2 și rata șomajului pentru persoanele de sex feminin este de 2,5.

3.3. Infrastructura socială (educație, infrastructura medicală)

Nivelul de trai al populației

În cadrul programului PNDR, Academia de Studii Economice din București a realizat, în perioada 2014-2020, studiul privind *Stabilirea potențialului socio-economic de dezvoltare al zonelor rurale din România*. Scopul principal al acestui studiu a fost *furnizarea premiselor teoretice și practice pentru implementarea unor politici de dezvoltare rurală și fundamentarea pe termen mediu și lung a măsurilor de sprijin al comunelor* (Guvernul României, 2015). Raportul întocmit de către ASE București și asumat de Guvernul României, calcuizează și descrie, deci, potențialul de dezvoltare pentru zonele rurale din țara noastră, indiferent de zonele în care se găsesc. Astfel, în baza a cinci indicatori, a fost stabilit potențialul de dezvoltare socio-economică pentru fiecare dintre comunele din România. Cei cinci indicatori în baza cărora s-a realizat ierarhia menționată anterior au fost:

- potențialul endogen (numărul de locuitori, suprafața agricolă, numărul de animale, suprafața forestieră, patrimonial cultural);
- caracteristicile fizico-geografice (altitudinea medie, densitatea fragmentării, suprafața siturilor de importanță comunitară, ponderea suprafeței forestiere în suprafața UAT);
- capitalul uman (densitatea populației, ponderea populației de 15-64 ani în totalul populației, ponderea populației cu studii medii, numărul de medici/1000 locuitori, nr elevi/cadru didactic, ponderea populației care utilizează internetul cu vârsta peste 6 ani);
- activități economice (numărul sosiri în unit. turist, nr agenți economici/1000 locuitori, nr angajați în IMM, AF și PFA/1000 loc), număr unități de cazare, ponderea exploatațiilor de peste 5 ha în total expl, ponderea populației ocupate în sectorul secundar și terțiar în totalul populației ocupate);
- echipare tehnico-edilitară (ponderea locuințelor alimentate cu apă din rețeaua publică, ponderea locuințelor racordate la canalizare, ponderea locuințelor racordate la rețeaua de gaze, densitatea rețelei de drumuri publice)

Metoda utilizată în calculul indicatorilor, descrisă în cadrul raportului prezentat, a fost cea a “intervalului determinat de abaterea intercuartilică” (Guvernul României, 2015), rezultând totuși anumite valori extreme. Lucrarea menționează faptul că, din dorința de a oferi cât mai multor comune șansa obținerii unor valori cât mai ridicate (deci de a prezenta un potențial de dezvoltare cât mai mare), s-a evitat eliminarea outlierilor. “Totuși, pentru a Evita un impact “dăunător” asupra scorului comunelor am aplicat o transformare asupra datelor pentru a atenua diferențele majore din punct de vedere al distribuției valorilor. Astfel pentru indicatorii cu valorile extreme și pentru cei ale căror valori se întind pe o plajă extrem de mare (ex: altitudinea medie,

numărul de sosiri, numărul de unități de cazare, etc.) s-a folosit transformarea $y_i = (y_{iinit})^{1/3}$ (Guvernul României, 2015).

Potențialul socio-economic al zonelor rurale din România arată o distribuție peponderentă a comunelor cu potențial ridicat, marcate ca “selectate”, în partea central și vestică a țării, precum și în zona Dobrogei. Se remarcă faptul că cele mai defavorizate zone rurale din România sunt concentrate în partea Estică (regiunea Nord-Est) și partea Sudică (regiunea Sud-Vest), cu precădere. Regiunile Sudică și Sud-Estică sunt divizate, ambele având atât zone cu concentrare mare de potențial socio-economic, cât și zone cu concentrare mare de comune cu un potențial scăzut din punct de vedere socio-economic.

Din perspectiva Județului Maramureș, cele mai dezvoltate zone rurale sunt localizate în principal în jumătatea vestică a teritoriului, concentrându-se în special în proximitatea Municipiului Baia Mare, în raza de 30 km distanță. Alte comune dezvoltate sunt în coroana următoare de localități, în timp ce cele mai slab dezvoltate localități rurale sunt concentrate în zona estică, sudică și mai ales în zona de sud-vest, în Țara Codrului (a se vedea **Cartogramă 2**, prezentată mai jos).

Din perspectiva unităților de învățământ, cele mai multe dintre acestea sunt, la nivelul Județului Maramureș, din categoria școlilor primare și gimnaziale. În cadrul listei publicate de către Inspectoratul Școlar Județean Maramureș se remarcă prezența școlilor în majoritatea localităților. Localitățile care nu beneficiază de prezența niciunei școli sunt însă destul de numeroase și reprezintă în general sate componente ale unor comune sau sate aparținând unor orașe sau municipii. Acestea sunt: sat Firiza (Municipiul Baia Mare), sat Săbișa (Oraș Seini), oraș Târgu Lăpuș, sate Cufoaia, Borcut, Dobricu Lăpușului, Stoiceni (Oraș Târgu Lăpuș), oraș Tăuții Măgheruş, sate Băița, Bozânta Mare, Bușag (oraș Tăuții Măgheruş), sat Stremț (Comuna Băsești), sate Buciumi, Vălenii Șomcuței (oraș Șomcuța Mare), sate Mocira, Bozânta Mică (Comuna Recea), sat Ocna Șugatag (Comuna Ocna Șugatag), sate Ocoliș și Sat Nou de Jos (Comuna Grosi), sat Berchez (Comuna Remetea Chioarului), sat Someș-Uileac (Comuna Ulmeni), sat Coștiui (Comuna Rona de Sus), sat Cătălina (Comuna Coltău), sate Dăneștii Chioarului, Remeți pe Someș, Iadăra (Comuna Mireșu Mare), sat Rozavlea (Comuna Rozavlea), sat Mogoșești (Comuna Satulung), sate Bocicioiu Mare, Lunca la Tisa, Tisa (Comuna Bocicioiu Mare), sate Dumbrăvița, Cărbunari, Chechiș (Comuna Dumbrăvița), sat Piatra (Comuna Remeți), sat Hărniciești (Comuna Desești), sat Vălenii Lăpușului (Comuna Coroieni), sat Urmeniș (Comuna Baița de Sub Codru), sat Corni (Comuna Bicz), sate Ungureni, Costeni (Comuna Cupșeni), sat Oarța de Jos (Comuna Oarța de Jos).

Între localitățile menționate anterior, trebuie precizat că se regăsesc și localități care nu beneficiază de prezența niciunei unități de învățământ (fie ea grădiniță, școală sau liceu/colegiu/școală profesională). Acestea sunt, conform datelor ISJ Maramureș, **sat Firiza (Municipiul Baia Mare), sat Bușag (oraș Tăuții Măgheruş), sat Vălenii Șomcuței (oraș Șomcuța Mare), sate Ocoliș și Sat Nou de Jos (Comuna Grosi), sat Cătălina (Comuna Coltău), sate Bocicioiu Mare, Lunca la Tisa și Tisa (Comuna Bocicioiu Mare), sat Urmeniș (Comuna Baița de Sub Codru).**

În județul Maramureș regăsim șapte școli profesionale, după cum urmează: **două școli profesionale la Vișeu de Sus și câte o școală profesională la Poienile de Sub Munte (în satul reședință), Ruscova (în satul reședință), Repedea (în satul reședință), Dumbrăvița (în satul reședință) și în satul Sârbi din comuna Budești.**

Din perspectiva învățământului particular din Județul Maramureș, acesta s-a desfășurat în perioada de referință 2020-2021 în 20 de unități școlare, dintre care 16 sunt acreditate (7 grădinițe, 6 licee și 3 școli postliceale) și 4 sunt autorizate (1 grădiniță, 2 școli primare, 1 liceu)⁴. În mediul rural sunt doar 3 unități de

⁴ Strategia de dezvoltare a învățământului preuniversitar din Județul Maramureș. Perioada 2021-2021

Învățământ în sistem particular, acestea regăsindu-se în **Comuna Recea (învățământ preșcolar), Comuna Săpânța (învățământ preșcolar) și Comuna Moisei (învățământ preșcolar)**. În Municipiul Baia Mare se găsesc 3 grădinițe particulare și în Municipiul Sighetul Marmăției încă o grădiniță particulară.

Învățământul liceal particular este prezent în localitățile **Ulmeni, Orașul Vișeu de Sus, Municipiul Sighetu Marmăției, oraș Târgu Lăpuș, Municipiul Baia Mare**. Învățământul postliceal în sistem particular este prezent, la nivelul Județului Maramureș, în localitățile **Municipiul Sighetu Marmăției și Municipiul Baia Mare**. Există și două unități de învățământ primar particular, localizate în **Municipiul Baia Mare**.

LOCALITATE	NUMĂR ELEVI ÎNSCRIȘI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL (INCLUSIV CEL SPECIAL)
TOTAL	1933
MUNICIPIUL BAI A MARE	1174
MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	504
ORAS BORSA	29
ORAS TARGU LAPUS	94
ORAS VISEU DE SUS	132

Tabel 7. Populația de elevi înscriși în învățământul postliceal (inclusiv cel special), în Județul Maramureș, în anul 2020

Sursa. Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo, numărul total al elevilor înscriși în învățământul postliceal (inclusiv învățământul special) este, în anul 2020, de **1 933 de persoane**, numărul acestora fiind în creștere față de anul 2011, când erau raportate doar 1 780 de persoane înscrise. Dacă în anul 2011 erau persoane înscrise în acest tip de învățământ doar din Baia Mare și din orașul Vișeu de Sus, în anul 2020 aceste persoane sunt localizate și în localități precum Sighetu Marmăției, Borșa sau Târgu Lăpuș (a se vedea **Tabel 7**, prezentat anterior).

Deși datele furnizate de INS cu privire la evoluția unităților de învățământ de maiștri din Județul Maramureș nu sunt concludente, nefiind disponibile date din acest punct de vedere decât până în anul 1998, informațiile cu

privire la populația de persoane înscrise în aceste forme de învățământ indică un total de 107 persoane la nivelul județului, localizate în **Baia Mare și Sighetu Marmăției**. În trecut, datele indică existența unei școli de maiștri și la Borșa, dar în prezent aceasta nu mai apare menționată.

Serviciile de sănătate și sănătatea populației

Rețeaua de unități medicale din Județul Maramureș, la nivelul anului 2020, indică o diferență remarcabilă între mediile de rezidență urban-rural. Astfel, analiza cu privire la spitale, ambulatorii și dispensare subliniază o prezență foarte redusă a acestora, în special în mediul rural. În ceea ce privește **spitale și ambulatorii**, la nivelul Județului Maramureș se remarcă prezența a doar 8 spitale de stat și 5 spitale private. Majoritatea se găsesc în cele două municipii și câteva orașe, după cum urmează: **Municipiul Baia Mare (3 spitale publice și 4 spitale private); Municipiul Sighetu Marmăției (1 spital public), Oraș Borșa (1 spital public); Oraș Cavnic (1 spital public); Oraș Târgu Lăpuș (1 spital public); Oraș Vișeu de Sus (1 spital public). Singura zonă rurală în care se găsește un spital, de această dată privat, este Comuna Coltău. Ambulatorii aferente spitalelor se găsesc în toate cele 8 spitale publice și într-unul dintre spitalele private din Baia Mare. Alte trei ambulatorii independente se mai găsesc în Municipiul Baia Mare (2 publice și 1 privat).**

Situația **dispensarelor** din U.A.T.-urile Județului Maramureș este una foarte defavorabilă. Astfel, din datele furnizate de Institutul Național de Statistică observăm prezența a doar 5 astfel de unități medicale, toate în sistem public și toate în zone urbane. **Localitățile care dispun de prezența unui dispensar pe teritoriul lor sunt: Municipiul Baia Mare, Municipiul Sighetu Marmăției, Oraș Borșa, Oraș Târgu Lăpuș și Oraș Vișeu de Sus. Nicio altă localitate din Județul Maramureș nu dispune de dispensar.**

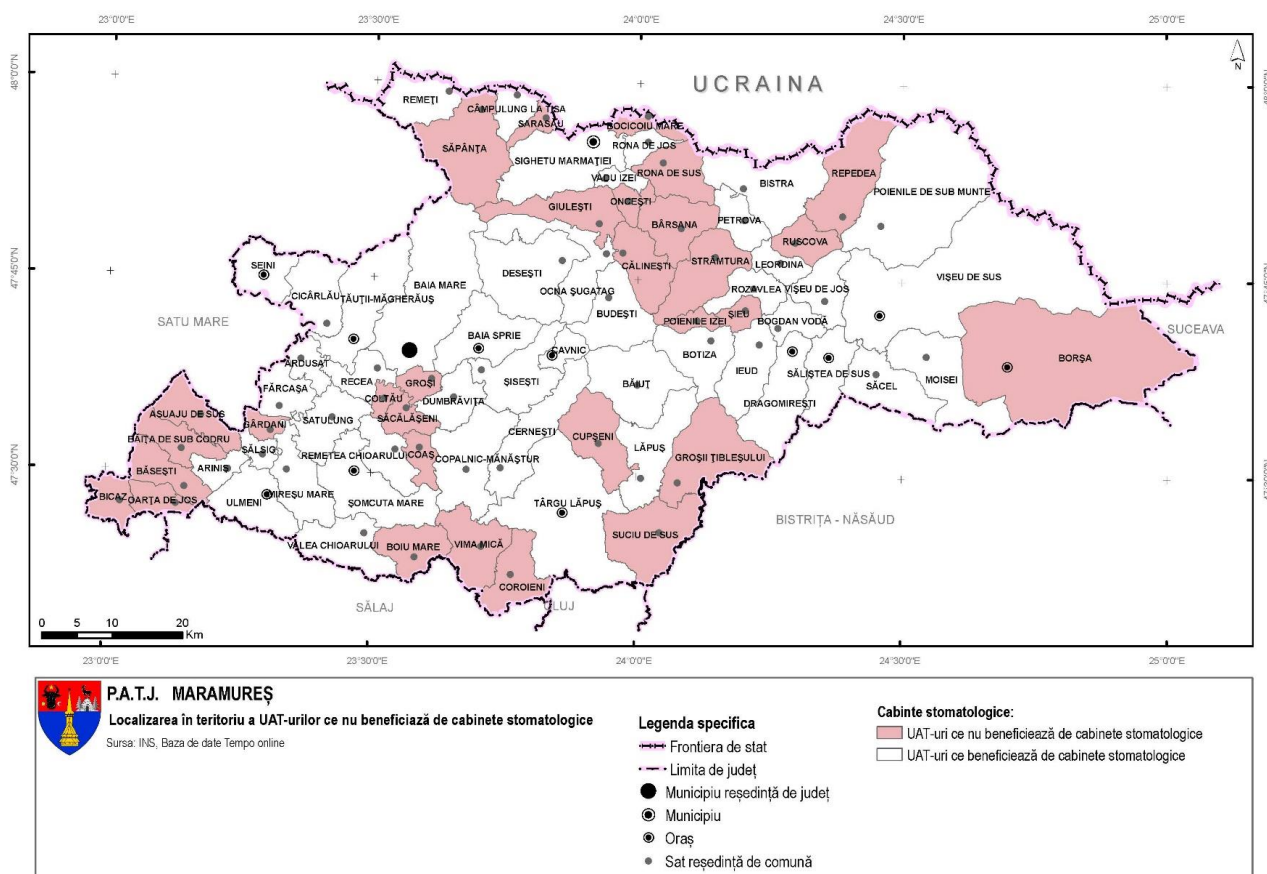
Rețeaua de cabinete medicale de familie, în anul 2020, indică absența completă a **cabinetelor medicale aflate în sistem public la nivel județean, pe teritoriul Județului Maramureș regăsindu-se totuși un total de 244 de cabinete medicale de familie în sistem privat.**

Sunt, la nivelul Județului Maramureș, 7 U.A.T.-uri din zona rurală care **nu dispun de niciun cabinet de medici de familie**. Localitățile care **nu dispun de niciun cabinet de familie sunt următoarele: Băiuț, Coaș, Coltău, Gârdani, Oncești, Poienile Izei și Săpânța**. Totodată, remarcăm unele localități în care numărul cabinetelor de medici de familie este foarte redus în raport cu populația totală a localității. Între acestea, la nivelul Județului Maramureș, cele mai afectate sunt localitățile **Repedea, Bocicoiu Mare, Ieud și Bistra**, unde există doar câte un cabinet de medici de familie, deși populația acestor localități depășește 4000 locuitori.

Comparativ cu anii precedenți, se observă faptul că numărul total al cabinetelor medicale de familie este în scădere și se remarcă, totodată, o schimbare a regimului proprietar. Cu alte cuvinte, dacă în anul 2011 la nivel

Județean era raportat un total de 262 cabinete medicale (169 în proprietate publică și 93 în proprietate privată), în 2016 se raportează un total de 256 de cabinete medicale (dintre care doar 1 cabinet în proprietate publică și 255 în proprietate privată). În prezent, așa cum am precizat anterior, Județul Maramureș dispune de doar 244 cabinete medicale, toate acestea fiind în proprietate privată.

Din totalul celor 63 de localități rurale ale Județului Maramureș, **29 nu au niciun cabinet stomatologic**, fie el privat sau public. Distribuția spațială a acestora se remarcă în **Cartogramă 3**, prezentată mai jos. În cazul analizei cu privire la evoluția cabinetelor stomatologice din Județul Maramureș, remarcăm o creștere numerică a acestora însoțită totodată de o schimbare a regimului juridic, în special în perioada 2011-2016 (la fel ca în cazul cabinetelor de medici de familie). Astfel, în anul 2011 este raportat un total de 298 de cabinete stomatologice, 68 dintre acestea fiind încă în proprietate publică. În anul 2016 se raportează doar 1 cabinet în proprietate publică, fiind totuși menționate 344 de cabinete în proprietate privată. În prezent, la nivelul anului 2020, INS raportează un total de 368 de cabinete stomatologice, toate fiind în proprietate privată.

Cartogramă 3. Localizarea în teritoriu a U.A.T.-urilor care nu beneficiază de cabinete stomatologice

Sursa. INS, Baza de date Tempo

Din perspectiva **numărului de farmacii la nivelul Județului Maramureș**, se remarcă faptul că, în anul 2020, numărul acestora se ridică la **210 farmacii** (dintre care 8 în proprietate publică și 202 în proprietate privată). Numărul farmaciilor private este în creștere față de anul 2011, când erau 140 de unități la nivel județean și respectiv 2016, când numărul acestora era de 197 de unități. **Există, totuși, la nivelul Județului Maramureș un număr de 11 localități rurale lipsite de farmacii.** Distribuția în teritoriu a acestor localități se regăsește în

Cartogramă 4. Localizarea în teritoriu a U.A.T.-urilor care nu beneficiază de farmacii

Sursa. Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo

La nivel general, numărul de **medici din sistemul public** din Județul Maramureș este în creștere față de anii precedenți. În anul 2020, **numărul total de medici aflați în sistemul public din Județul Maramureș era de 552**, în timp ce în anul 2016 erau raportați 506 medici la nivel județean. Dintre aceștia, mai mult de jumătate se găsesc în Municipiul Baia Mare, unde în anul 2020 sunt 340 de medici în sistemul public, în ușoară

creștere față de 2016, când sunt raportați doar 323 de medici. Municipiul Sighetu Marmăției raportează 98 de medici în sistemul public în 2020, numărul acestora fiind în scădere față de anul 2016, când era în localitate 105 medici. Personal medical numeros se mai găsește, la nivelul anului 2020 în Județul Maramureș, și în orașele **Vișeu de Sus (46 medici), Borșa (38 medici) și Târgu Lăpuș (21 medici)**. Tot în sistemul medical public, dar de data aceasta în număr mai redus, regăsim personal medical în localitățile **oraș Cavnic (7 medici), oraș Baia Sprie (1 medic), comuna Poienile de Sub Munte (1 medic)**.

Personalul medical din sistemul privat este **mai puțin numeros, la nivel general, însă mai echitabil distribuit în teritoriul județului**. Astfel, dintr-un total de 377 medici aflați în sistemul privat (în creștere față de anul 2016, când erau 364 de medici), **177 sunt în Municipiul Baia Mare, 30 sunt în Municipiul Sighetu Marmăției, 12 sunt în orașele Târgu Lăpuș și Borșa, 10 sunt în orașele Baia sprie și Vișeu de Sus. Localitățile care au câte 7 medici în sistemul privat sunt orașul Șomcuța Mare și comuna Poienile de Sub Munte**. Fărcașa are 6 medici în sistemul privat. Orașele **Cavnic, Seini, Tăuții-Magherauș și Ulmeni** au câte 4 medici. Celelalte localități din Județul Maramureș au între 1-3 medici în sistemul privat. Există, însă, și localități **lipsite de medici în sistemul privat. Acestea sunt comunele Baiut, Bogdan Vodă, Coas, Săpânța, Vadu Izei, Poienile Izei, Gardani, Colțau și Oncești**. Remarcăm faptul că toate aceste 8 localități din Județul Maramureș nu figurează ca având medici nici în sistemul public, fiind astfel lipsite de personal medical în întregime.

Așa cum am prezentat în capitolul anterior, dedicat cabinetelor medicale de familie, la nivelul județului Maramureș se remarcă două tendințe generale din acest punct de vedere. **Pe de o parte asistăm la o privatizare a cabinetelor de medici de familie în multe dintre localitățile județului și pe de altă parte se remarcă o plecare a medicilor de familie din unele localități, în special în intervalul 2016-2020**. Astfel, dacă în anul 2011 județul Maramureș dispunea de un total de 268 de medici de familie (dintre care 180 în sistemul public și 88 în sistemul privat), în anul 2016 județul avea 254 de medici de familie (dintre care doar 8 în sistemul public și 248 în sistemul privat). Prima tendință, menționată anterior, se produce deci în intervalul 2011-2016, prin migrarea medicilor de familie din sistemul public în cel privat. Ulterior, remarcăm faptul că în anul 2020 există 247 de medici de familie, 8 în sistem public (7 în Municipiul Baia Mare și 1 în Orașul Baia Sprie) și 239 în sistemul privat. În intervalul acesta, 2016-2020, se produce cea de-a doua tendință generală, adică părăsirea de către medicii de familie a unor localități, lăsate fiind acum fără beneficiile prezenței unui medic de familie. Localitățile din Județul Maramureș care nu au în prezent niciun medic de familie sunt 9 la număr, după cum urmează: **comunele Băiuț, Colțău, Bogdan Vodă, Coas, Săpânța, Vadu Izei, Poienile Izei, Gârdani și Oncești**.

Din perspectiva raportului față de numărul de locuitori, la nivel general, în județul Maramureș există aproximativ 1 medic de familie la puțin peste 2000 de locuitori. În **Error! Reference source not found.** se remarcă, însă, faptul că există localități la care este raportat un singur medic de familie la un număr mai mare de 5000 de locuitori. Acestea sunt **comunele Repedea și Ruscova**.

Concluzionând acest capitol, se remarcă următoarele:

- **Localități lipsite de medici de familie (9 comune):** Băiuț, Bogdan Vodă, Coas, Săpânța, Vadu Izei, Poienile Izei, Gârdani, Oncești, Colțău
- **Localități lipsite de farmacii (11 comune):** Asuaju de Sus, Băiuț, Boiu Mare, Coas, Cupșeni, Sroși, Oarța de Jos, Poienile Izei, Sarasău, Valea Chioarului, Vima Mică
 - **Localități lipsite de cabinete stomatologice (29 de comune):** Vima Mică, Suciul de Sus, Strâmtura, Șieu, Sarasau, Săpânța, Săcălășeni, Ruscova, Rona de Sus, Repedea, Poienile Izei, Oncești, Oarța de Jos, Groșii Țibleșului, Groși, Giulești, Gârdani, Cupșeni, Coroieni, Colțău, Coas, Călinești, Boiu Mare, Bocicoiu Mare, Bicz, Băsești, Bârsana, Băița de Sub Codru, Asuaju de Sus

Sărăcie și protecție socială

Conform datelor furnizate de Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Maramureș, în luna Decembrie a anului 2021, la nivelul județului erau înregistrate 3 690 de persoane beneficiare de **venit minim garantat**, cu 637 de persoane mai puține decât în luna Ianuarie a aceluiași an. Cea mai mare parte a acestor beneficiari se găsește în localitățile **Sighetu Marmăției (6,61% - 244 persoane)** și **Ulmeni (6,34% - 234 persoane)**, aceste procente fiind urmate de cele înregistrate în localitățile **Baia Mare (4,96% - 183 persoane)** și **Coroieni (4,39% - 162 persoane)**.

Analizat în raport cu populația totală pe localități, se remarcă faptul că cel mai mare procent de populație beneficiară de venit minim garantat se găsește în **Comuna Coroieni**, unde dintr-o populație totală de 2 516 locuitori, 162 sunt beneficiari ai venitului minim garantat (deci 6,44%). Acestei localități îi urmează **Poienile Izei (5,35% din totalul locuitorilor)**, **Petrova (4,17%)** și **Strâmtura (4,17%)**.

În cadrul imaginii ilustrate prin **Cartogramă 5**, se observă distribuția spațială a beneficiarilor de venit minim garantat, ca procente din populația totală a fiecărui U.A.T. din Județul Maramureș. Se remarcă, astfel, o concentrare impresionantă a localităților cu **procente ridicate de populație ce beneficiază de venit minim garantat în zona estică a județului**. Așa cum am precizat anterior, cele mai mari procente sunt prezente în

Cartogramă 5. Distribuția beneficiarilor de venit minim garantat, ca procent din populația totală, la nivelul U.A.T.-urilor din Județul Maramureș

Sursa. Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Maramureș. Raport privind ajutorul social (venit minim garantat) – decembrie 2021

Din perspectiva serviciilor sociale, cea mai mare parte a acestora, la nivelul Județului Maramureș, sunt livrate de către sectorul public, însă nu la mare distanță de cele livrate de sectorul privat. Astfel, dintr-un total de 124 de servicii sociale disponibile, 74 sunt livrate de sectorul public în timp ce 50 sunt livrate de cel privat. Serviciile sociale publice sunt majoritare în cadrul **centrelor rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție socială** (*spre exemplu – case de tip familial, unități de tip familial*), acestea fiind urmate de **centrele de zi pentru persoane adulte cu dizabilități** și de **centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie**.

Se remarcă un raport oarecum disproporționat, înclinând mai degrabă înspre sectorul privat, în cazul **centrelor rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoanele vârstnice**, aceeași situație fiind întâlnită și în cazul **centrelor de zi pentru copii – copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți**.

Există, conform figurii prezentate anterior, și unele servicii ce se regăsesc, cel puțin la nivelul Județului Maramureș, doar în sistemul public. Acestea sunt **centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru victimele violenței în familie (domestice)**, **centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru mamă și copil**, **centre de zi pentru victimele violenței în familie și agresori**, **centre rezidențiale de îngrijire și asistență medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală**.

Așa cum era de așteptat, cea mai mare prezență a serviciilor sociale este înregistrată în mediul urban, prezența acestora în mediul rural fiind foarte limitată și restrânsă doar la **centre rezidențiale pentru copii în sistemul de protecție specială**, **centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități**, **centre de zi pentru copii – copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți**, **centre de zi pentru asistență și suport pentru alte persoane aflate în situații de nevoie**, **centre rezidențiale de îngrijire și asistență pentru persoane vârstnice**.

Analiza datelor în raport cu locul de acordare (*centre de zi, centre rezidențiale, la domiciliul beneficiarului sau în comunitate*) indică o distribuție disproporțională între urban și rural. Se observă faptul că **serviciile sociale acordate în comunitate sau la domiciliu sunt localizate doar în mediul urban**, în timp ce serviciile din **centrele de zi și cele din centrele rezidențiale** sunt în proporție foarte ridicată în zonele urbane. Din punct

de vedere procentual, mai mult de 80% (*mai exact, 83,87%*) din totalul serviciilor sunt localizate în mediul urban, în timp ce doar 16,13% se găsesc în mediul rural.

Localizarea spațială a serviciilor sociale, ilustrată în **Cartogramă 6**, prezentată mai jos, indică prezența unui număr ridicat de servicii sociale, în special în **jumătatea vestică a județului și cu precădere în zonele urbane**. Cele mai multe dintre serviciile sociale disponibile la nivelul județului sunt din sistemul public, un număr mai mare de servicii sociale din sistemul privat regăsindu-se doar în Municipiul Baia Mare (37) și Orașul Baia Sprie (4).

Cartogramă 6. Distribuția serviciilor sociale la nivelul U.A.T.-urilor din Județul Maramureș

Sursa. Ministerul Muncii și Solidarității Sociale. Direcția Politici Servicii Sociale. Servicii Sociale Licențiate în baza Legii 197/2012 – aprilie 2022

Structura fondului construit

Din datele furnizate de INS, se observă faptul că, la nivelul întregului județ stocul de locuințe a crescut, în perioada 2011-2020, cu 6 808 locuințe. Dintre acestea, 65 sunt în proprietate publică și 6 747 sunt în proprietate privată. Analiza în raport cu fiecare UAT indică în general creșteri ale stocului de locuințe, în perioada de referință, **singurele scăderi fiind raportate pentru comunele Baiut (-1 locuință) și Cupșeni (-11 locuințe)**. Localități care nu au înregistrat modificări ale stocului de locuințe, în perioada 2011-2020, sunt **Băsești, Boiu Mare, Rona de Jos, Suciu și Vima Mică**.

Din perspectivă procentuală, stocul de locuințe din Județul Maramureș a crescut cu 3,38%, cele mai mari creșteri fiind înregistrate în **Comunele Groși (26,22%), Recea (15,32%), Colțâu (14,09%), orașul Tăuții Magherauș (12,77%) și comuna Săcălășeni (10,58%)**.

O distribuție grafică a modului în care s-a modificat stocul de locuințe în perioada 2011-2020 poate fi găsită în **Cartogramă 7**. Astfel, remarcăm faptul că cea mai mare creștere procentuală a stocului de locuințe apare în vecinătatea imediată a Municipiului Baia Mare și cu precădere în zona vestică și sudică a acestuia. Din perspectiva **modificării stocului de locuințe aflate în proprietate publică**, remarcăm o creștere procentuală impresionantă în următoarele localități: **Comuna Dumbrăvița (creștere de 200% în perioada 2011-2020), Oraș Șomcuța Mare (creștere de 177,78% în perioada 2011-2020), Comuna Budești (creștere de 100% în perioada 2011-2020), Oraș Seini (creștere de 96,77%) și Comuna Fărcașa (creștere de 83,72%)**. Cea mai mare parte a locuințelor aflate în proprietate publică se găsesc în proces de stagnare numerică în perioada 2011-2020, însă au fost identificate și câteva localități care au înregistrat o scădere procentuală în perioada aceasta. Amintim, astfel, **orașul Vișeu de Sus, care a înregistrat o scădere procentuală a numărului de locuințe aflate în proprietate publică de 2,38%, orașul Cavnic (o scădere de 11,11%) și orașul Târgu Lăpuș (o scădere de 46,15%)**.

orașul Vișeu de Sus sau Comunele Băsești, Lăpuș, Moisei, Săpânța, Sisești. În anul 2011 era menționat câte un muzeu și în localitățile Tăuții-Magherauș și Colțău, însă în anul 2017 nu mai apare această mențiune. Pentru anul 2020 nu sunt oferite date cu privire la numărul de muzee, însă informațiile privind numărul de vizitatori din muzee sunt actualizate până la nivelul anului 2020. Astfel, privitor la numărul de vizitatori în muzee, remarcăm faptul că, deși Municipiul Baia Mare beneficiază de cel mai mare număr de muzee, din perspectiva numărului de vizitatori se detașează Sighetu Marmăției, având cel mai mare număr de vizitatori în anul 2017, adică 178 286 persoane.

Cele mai cunoscute muzee maramureșene sunt:

1. Muzeul Satului Maramureșan – Sighetu Marmăției
2. Muzeu etnografic al Maramureșului – Sighetu Marmăției
3. Casa Memorială „Elie Wiesel” – Muzeul culturii evreiești din Maramureș – Sighetu Marmăției
4. Memorialul victimelor comunismului și rezistenței – Sighetu Marmăției
5. Muzeul de Istorie și Arheologie – Sighetu Marmăției
6. Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș – Baia Mare
7. Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș – Baia Mare
8. Muzeul Județean de Artă „Centrul Artistic Baia Mare” – Baia Mare
9. Muzeul de Mineralogie – Baia Mare
10. Muzeul satului Baia Mare
11. Bastionul Măcelarilor – Baia Mare
12. Planetariu – Baia Mare
13. Muzeul Satului Tăuții – Magherauș
14. Centrul Documentar – Expozițional al Nobilimii Maramureșene Române de la Vișeu de Sus
15. Muzeul de Istorie și Etnografie Vișeu de Sus

Acestora mai sus menționate li se adaugă niște obiective turistice extrem de apreciate, cum ar fi **Mănăstirea Bârsana** (situată în Valea Izei), **cimitirul vesel de la Săpânța**, **casa memorială Stan Ion Pătraș**, **Mănăstirea Peri**, **Vâltorile din Săpânța**, **bisericile de lemn**, **satul Breb** (*considerat a fi cel mai autentic sat din Maramureș, renumit pentru construcțiile de lemn, atât de reprezentative pentru zonă*), **lacul Albastru** (zona Căvnic – Baia Sprie), **zona cu șmen** (în apropierea localității Budești)⁵, **mocănița de pe Valea Vaserului** (pornire din Vișeu de Sus), **Lacul Știol**, **Cascada Cailor**, **Peștera și Izbul Izvorul Albastru al Izei**.

⁵ „mașinile urcă singure la deal, iar apa curge în sus, contrazicând toate legile fizicii. Se pare că măsurătorile GPS ar fi arătat că este vorba despre o iluzie optică – o zonă de pantă pe care o percepi ca fiind rampă.” – sursa: jurnaldecatorie.ro/9-locuri-de-vizitat-in-maramures/, accesat la data de 09 iunie 2020

Din perspectiva structurilor de cazare, Județul Maramureș beneficiază de un număr de 392 de unități de cazare raportate la nivelul anului 2021, în creștere constantă față de anul 2011, când erau doar 172 de unități sau față de anul 2016 când erau raportate 225 de unități de cazare. Din totalul acestor unități de cazare, cele mai multe sunt **pensiuni agroturistice (264 unități), pensiuni turistice (70 unități) și hoteluri (34 unități)**. Din perspectiva evoluției, în perioada 2011-2021 se remarcă o creștere rapidă a numărului de pensiuni agroturistice. Astfel, dacă în anul 2011 erau raportate doar 77 de astfel de unități de cazare, observăm faptul că în anul 2016 numărul acestora a crescut la 104 iar în anul 2021, așa cum am precizat anterior, sunt raportate 264 de unități de cazare.

Sport

Din perspectiva activităților sportive din Județul Maramureș, în ceea ce privește **numărul total al sălilor de gimnastică pe niveluri de educație**, județul dispune de un total de 100 de astfel de spații, numărul lor fiind mai redus decât în anul 2011, când erau 103 săli de gimnastică în întregul județ.

Din perspectiva terenurilor de sport, în Județul Maramureș sunt înregistrate 116 terenuri de sport aferente unităților de învățământ, în anul 2020, numărul acestora fiind în scădere față de 2011, când erau menționate 132 de terenuri.

Se remarcă faptul că, în întregul Județ Maramureș nu este raportat decât 1 bazin de înot aferent unităților de învățământ, acesta fiind la o școală primară și gimnazială din Municipiul Baia Mare.

3.4. Structura activităților economice (conform clasificării CAEN)

3.4.1. Mediul antreprenorial (IMM-uri)

Întreprinderile mici și mijlocii și microîntreprinderile (IMM-urile) constituie motorul economiei. Acestea sunt o sursă importantă de locuri de muncă, contribuie la dezvoltarea spiritului antreprenorial și inovativ, având astfel un rol crucial în creșterea competitivității și a gradului de ocupare a forței de muncă.

IMM-urile sunt întreprinderile care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

1. au un număr mediu anual de salariați mai mic de 250; și
2. realizează o cifră de afaceri anuală de până la 50 milioane euro, echivalent în lei, sau dețin active totale care nu depășesc echivalentul în lei a 43 milioane euro, conform ultimei situații financiare aprobate. Prin active totale se înțelege active imobilizate plus active circulante plus cheltuieli în avans.

Tabel 8 Întreprinderi active pe activități ale economiei naționale după numărul de salariați în județul Maramureș, 2020

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale - secțiuni)	Clase de marime	Ani
Total	Total	12,492
	0-9 persoane	11,230
	10-49 persoane	1,087
	50-249 persoane	155
	250 persoane și peste	20
A Agricultură, silvicultură și pescuit	Total	429
	0-9 persoane	395
	10-49 persoane	33
	50-249 persoane	1
B Industria extractivă	Total	69
	0-9 persoane	56
	10-49 persoane	11
	50-249 persoane	2
C Industria prelucrătoare	Total	1,629
	0-9 persoane	1,270
	10-49 persoane	263

	50-249 persoane	79
	250 persoane si peste	17
D Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	Total	14
	0-9 persoane	13
	10-49 persoane	1
E Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	Total	49
	0-9 persoane	38
	10-49 persoane	6
	50-249 persoane	4
	250 persoane si peste	1
F Constructii	Total	1,964
	0-9 persoane	1,719
	10-49 persoane	223
	50-249 persoane	22
G Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	Total	3,203
	0-9 persoane	2,934
	10-49 persoane	251
	50-249 persoane	18
H Transport si depozitare	Total	1,463
	0-9 persoane	1,346
	10-49 persoane	107
	50-249 persoane	9
	250 persoane si peste	1
I Hoteluri si restaurante	Total	758
	0-9 persoane	682
	10-49 persoane	72
	50-249 persoane	4
J Informatii si comunicatii	Total	310
	0-9 persoane	292
	10-49 persoane	15

	50-249 persoane	3
K Intermedieri financiare si asigurari	Total	120
	0-9 persoane	113
	10-49 persoane	4
	50-249 persoane	2
	250 persoane si peste	1
L Tranzactii imobiliare	Total	273
	0-9 persoane	269
	10-49 persoane	4
M Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	Total	1,021
	0-9 persoane	993
	10-49 persoane	28
N Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	Total	389
	0-9 persoane	345
	10-49 persoane	36
	50-249 persoane	8
P Invatamant	Total	105
	0-9 persoane	101
	10-49 persoane	4
Q Sanatate si asistenta sociala	Total	248
	0-9 persoane	230
	10-49 persoane	16
	50-249 persoane	2
R Activitati de spectacole, culturale si recreative	Total	166
	0-9 persoane	162
	10-49 persoane	3
	50-249 persoane	1
S Alte activitati de servicii	Total	282
	0-9 persoane	272
	10-49 persoane	10

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Conform INS în anul 2020 la nivelul județului Maramureș erau active 12.492 întreprinderi, după numărul angajaților 99,8% se încadrează în sectorul IMM, având mai puțin de 250 angajați, iar întreprinderile mari, cu un număr mai mare de 250 salariați au o pondere de 0.02% în total întreprinderi.

Cel mai mare număr de agenți economici au 0-9 salariați – 11.230 agenți economici (89,89%). Întreprinderile care au 10-49 salariați dețin o pondere de 8,7% - 1.087 întreprinderi, iar clasa de marime de 50-249 salariați reprezintă 12,4% - 155 întreprinderi.

Distribuția pe sectoarele economice a IMM-urilor se prezintă astfel:

- Agricultură, silvicultură și pescuit – 429 IMM-uri – 3,4% din total întreprinderi
- Industria extractivă – 69 IMM-uri – 0,55% din total întreprinderi
- Industria prelucrătoare – 1.612 IMM-uri – 12,9% din total întreprinderi
- Producția și furnizarea utilităților – 63 IMM-uri – 0,5% din total întreprinderi
- Construcții – 1.964 IMM-uri – 15,7% din total întreprinderi
- Comerț – 3.203 IMM-uri – 25,6% din total întreprinderi
- Transport – 1.462 IMM-uri – 11,7% din total întreprinderi
- Hoteluri și restaurante - 758 IMM-uri – 6% din total întreprinderi
- Informații și comunicații - 310 IMM-uri – 2,5% din total întreprinderi
- Intermedieri financiare și asigurări - 119 IMM-uri – 0,9% din total întreprinderi
- Tranzacții imobiliare - 273 IMM-uri – 2,2% din total întreprinderi
- Activități profesionale – 1.021 IMM-uri – 8,2% din total întreprinderi
- Servicii administrative - 389 IMM-uri – 3% din total întreprinderi
- Învățământ - 105 IMM-uri – 0,8% din total întreprinderi
- Sănătate - 248 IMM-uri – 2% din total întreprinderi
- Cultură - 166 IMM-uri – 1,3% din total întreprinderi

Cele mai multe IMM-uri sunt în sectoarele: comerț 3.203 întreprinderi (25,6%), construcții 1.964 întreprinderi (15,7%), industria prelucrătoare 1.612 întreprinderi (12,9%).

Din punct de vedere al cifrei de afaceri raportată, 7 agenți economici din județul Maramureș au raportat cifră de afaceri mai mare de 50 mil eur echivalent în lei. Cifra de afaceri cumulată raportată de către aceștia a fost în anul 2021 de 5,03 miliarde lei, reprezentând 21,96% din cifra de afaceri raportată la nivel județean. Sectorului IMM contribuie la cifra de afaceri din Maramureș cu 17,87 miliarde, reprezentând 78,04% din valoarea raportată la nivel de județ.

3.4.2. Structura economică

Evoluția indicatorilor în context economic

Economia județului Maramureș se bazează pe câteva domenii economice principale, dintre care amintim fabricarea de mobilă, fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității, fabricarea de aeronave și nave spațiale, extracția sării. Alte industrii, precum cea extractivă, au cunoscut un declin în ultimele două decade, doar exploatarea sării fiind la un nivel stabil. Sectorul agricol a cunoscut de asemenea o contracție în perioada post-decembristă cauzată de restructurarea unor mari unități de procesare din zonă și a fermei de cercetare a bovinelor. În ultima perioadă se înregistrează o revenire, odată cu dezvoltarea susținută a unor agenți economici din industria agro-alimentară și din sectorul zootehnic. Cu toate acestea, sectorul primar rămâne un domeniu departe de a ajunge la întregul său potențial. Sectorul turistic are mare potențial dar este insuficient promovat și valorificat.

Per total, sectoarele economice cele mai dezvoltate sunt cele ce valorifică poziția în apropierea graniței de vest dar și avantajele de forță de muncă ieftină. Drept dovadă, în județul Maramureș valoarea exporturilor este în creștere însă și cele cu cel mai mic nivel mediu salarial. Acesta reprezintă principala vulnerabilitate a bazei economice locale, fiind sensibilă la decizii de relocalizare a investitorilor în funcție de criterii de cost și mai puțin pe baza unor avantaje competitive locale. Se impune astfel o prioritizare a măsurilor menite să crească valoarea adăugată a industriilor ce compun baza economică locală și să crească retenția acestora.

Structurile de sprijin pentru afaceri au fost dezvoltate în special în zona metropolitană Baia Mare (cu o serie de parcuri industriale aflate în proiect), cu rezultate pozitive, dar și la Sighetu Marmăției, Borșa, Baia Sprie. Inițiative curente sau viitoare trebuie orientate spre a sprijini competitivitatea și reziliența întreprinzătorilor susținuți precum și a promova diversificarea bazei economice locale în zonele cu profil mono-industrial, dar și dezvoltarea unui incubator de afaceri, dezvoltarea sectorului energiei regenerabile.

Analiza dinamicii PIB total în perioada 2000-2019, conform datelor furnizate de INS, evidențiază creșterea valorii PIB de aproximativ 14 ori la nivel județean (de la 1.299,7 mil RON în anul 2000 la valoarea de 18.008 mil RON în anul 2019), existând un trend crescător de la un an la altul pentru întreaga perioadă de timp.

PIB-ul total înregistrat la nivelul județului Maramureș în anul 2019 reprezintă aproximativ 14% din PIB-ul regional, ocupând locul 3 din punct de vedere a contribuției la PIB-ul Regiunii Nord-Vest. În vederea stimulării unei creșteri a PIB-ului județean, sunt necesare măsuri concertate vizând pe de o parte stimularea agriculturii și a industriei prelucrătoare, sectoarele competitive pe plan județean, corelate cu măsuri de creștere a productivității muncii în mediul rural, precum și dezvoltarea sectorului terțiar la nivel județean. De asemenea micii producători locali trebuie încurajați să-și dezvolte afacerile, creșterea sectorului IMM contribuind la dezvoltarea economică a județului.

În anul 2019 PIB/locuitor raportat la nivelul județului Maramureș a fost de 34.478 lei, mai mic decât PIB/locuitor înregistrat la nivelul Regiunii Nord-Vest care a fost de 45.800 lei /locuitor. La nivelul regiunii PIB-ul/locuitor obținut de județul Maramureș îl situează pe locul 5 în regiune.

În cazul PIB-ului obținut de județul Maramureș indică o îmbunătățire a condițiilor economice din județ, valoarea în creștere, indicând condiții economice mai bune înregistrate la nivel județean. De asemenea trebuie menționat că județul Maramureș obține o valoare mai redusă a indicatorului PIB/locuitor și datorită unui număr mare de locuitori, județul Maramureș având a treia cea mai mare populație din regiune. De asemenea județele din regiune: Cluj, Bihor au o valoare mai mare a indicatorului PIB datorită faptului că sunt mai dezvoltate economic, având sectoarele economice mai performante, atrăgând astfel resurse financiare, și investitori.

În cazul productivității medii obținute în Regiunea Nord-Vest, județul Maramureș se situează pe locul 5 în regiune, având productivitate mică comparativ cu celelalte județe din regiune. În anul 2020 valoarea productivității medii obținute în județul Maramureș a fost de 185.280 lei cu 34% mai redusă decât productivitatea județeană cea mai mare obținută de județul Cluj care a fost în 2020 de 286.043 lei.

Analizând indicii de specializare economică pentru județul Maramureș, cu date din anul 2020, se observă că sub-sectoarele economice în care județul este mai dezvoltat, față de nivelul național, sunt: silvicultura, activități ale industriei prelucrătoare, construcții, comerț, hoteluri și restaurante, servicii de transport.

Graficul evoluției numărului șomerilor din județul Maramureș are o traiectorie descendentă indicând o scădere a numărului șomerilor înregistrați la nivelul județului.

La nivelul anului 2010 în Maramureș au fost raportați 12.490 șomeri, numărul lor scăzând de aproximativ 4 ori până la valoarea de 3.711 înregistrată în anul 2021, fiind cea mai redusă valoare din intervalul analizat.

Populația ocupată a județului Maramureș deține o pondere de 16% în totalul populației ocupate din Regiunea Nord-Vest ocupând locul 3 în regiune. Comparând datele furnizate de INSSE, constatăm că la nivelul anului 2020, populația activă a județului Maramureș este mai mare decât populația ocupată cu 4.700 de persoane, putând concluziona că există șomeri la nivelul județului, și o rată în scădere de ocupare a forței de muncă.

Se remarcă o scădere însemnată a populației ocupate în perioada 1992-2000, numărul persoanelor angajate scăzând cu 14%. În anul 2010 piața muncii din județul Maramureș a continuat să scadă, numărul persoanelor ocupate fiind de 195,1 mii, reprezentând o scădere de 8% față de anul 2000. În 2020 numărul persoanelor ocupate din Maramureș a prezentat tendințe de creștere, până la valoarea de 195,2 mii angajați.

Scăderea numărului persoanelor ocupate în perioada analizată, în condițiile economiei de piață (nu economiei socialiste) indică o scădere a economiei județului, pe piață, agenții economici reducând oferta de locuri de muncă, datorită eficientizării sau închiderii afacerilor. Acest fapt poate indica o înrăutățire pe piața muncii, un șomaj ridicat și migrația forței de muncă din județ.

Cea mai mare pondere a populației ocupate din județul Maramureș lucrează în sectorul industrial – 27% urmată de populația ocupată în sectorul agricol 26%, sectorul comercial – 12%, construcții – 7%, transporturi și depozitare 5%.

Repartiția la nivel teritorial a numărului de salariați

Prin evoluția numărului de salariați la nivelul teritorial, în perioada 2015 - 2020, se identifică următoarele aspecte:

- un număr de 27 UATB din județ înregistrează creșteri în structura salariaților mai mari de 20%. Cele mai însemnate creșteri, de peste 50%, sunt înregistrate în 9 localități: com. Ardușat (+56,19%), Bârsana (+55,04%), Botiza (+50%), Călinești (+77,71%), Cicărlău (+53,05%), Coltau (+111,54%), Coroieni (+54,29%), Desești (+52,88%), Dumbrăvița (+61,49%).

Creșteri medii (30-50%) sunt înregistrate în alte 6 localități: Tăuții-Magheraus (+31,74%), Coas (+32,35%), Ieud (+34,67%), Oarta de Jos (+39,62%), Remetea Chioarului (+48,15%), Vadu Izei (+31,33%).

Ușoare creșteri, de până la 30%, sunt înregistrate în localitățile: Ariniș (+22,63%), Băița de sub Codru (+23,89%), Bocicoiu Mare (+29,38%), Budești (+25,15%), Cernești (+20,57%), Giulești (+25,68%), Groșii Țibleșului (+23,13%), Leordina (+24,37%), Poienile Izei (+21,43%), Rona de Sus (+21,23%), Săcălăseni (+25,58%), Sisești (+27,71%).

- scăderi în structura salariaților au fost înregistrate în 18 din localități din județ. Scăderi mai mari, peste 30% au fost înregistrate în 1 localitate: Bistra (-30,27%), scăderi între 10-30% au fost înregistrate în localitățile: Baia Spire (-14,09%), Asuaju de Sus (-13,04%), Băiuț (-15,28%), Bogdan Voda (-10,64%), Gardani (-19,05%), Oncești (-13,64%), Salsig (-15,51%), Săpânța (-27,01%).

Investiții în economie - Pe parcursul anilor, dar și în ultimii ani au fost realizate o serie de proiecte de investiții importante atât pentru infrastructura publică a județului Maramureș, cât și proiecte de investiții destinate mediului privat.

Județul Maramureș reprezintă un important punct de concentrare industrială din România, având o dezvoltare economică complexă și infrastructură în curs de dezvoltare pentru atragerea de investiții în multe activități din economie.

Argumentele în susținerea viabilității dezvoltării județului Maramureș, privit în context regional, național și internațional, ar putea fi sintetizate astfel:

- amplasarea județului în zona de frontieră cu Ucraina și în proximitatea frontierei cu Ucraina favorizează relații de parteneriat cu județe învecinate din Ucraina și accesul facil la piețe externe din UE;

- existența unei rețele de drumuri, căi ferate și de telecomunicații care, deși nu este nici pe departe comparabilă cu cea existentă în țările puternic dezvoltate, este semnificativ superioară celei din interiorul țării;
- existența unei forțe de muncă calificate și instruite, capabilă să asimileze tehnologii noi din toate domeniile producției de bunuri și valori materiale, de la agricultură și industria prelucrătoare până la biotehnologii și industria transmiterii informațiilor.

Indicele de specializare economică este utilizat pentru a arăta domeniile de activitate în care județul este mai dezvoltat față de nivelul național. Calculul indicatorului se face pe baza numărului de salariați din domeniul respectiv. Modalitatea de calcul presupune raportarea ponderii salariaților din total salariați ai domeniului respectiv la nivel județean la ponderea numărului de salariați pe domeniul analizat din total salariați la nivel național. Domeniile de specializare relevante se consideră a fi cele care au indicele de specializare mai mare decât 1.

Analizând indicele de specializare economică pentru județul Maramureș, calculat pe baza datelor statistice din anul 2020, evidențiază sub-sectoarele economice în care județul este mai dezvoltat, față de nivelul național, identificând că acestea sunt prezente în cea mai mare parte de sectorul secundar prin activități ale industriei prelucrătoare și de sectorul terțiar prin servicii de transport. Astfel, cu un indice de specializare fabricarea de mobilă (8,01) și prelucrarea lemnului (5,16); industria alimentară (3,40); fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (2,38). Construcțiile au un indice de specializare de 6,72. Sectorul comercial înregistrează o valoare ridicată a indicelui de specializare economică în activități de transporturi terestre și transporturi prin conducte (12,44);

Parteneriat local prin Grupuri de Acțiune Locală (GAL)

Asocierea prin GAL reprezintă o formă de parteneriat constituită într-un teritoriu rural care reunește reprezentanți ai sectoarelor public, privat și ai societății civile din teritoriul respectiv. Această formă de parteneriat este constituită cu scopul de a implementa metodele LEADER de dezvoltare rurală. În județul Maramureș sunt 6 structuri de tip GAL constituite și selectate pentru a fi finanțate:

- „Asociația Grupul de Acțiune Locală **Valea Izei-Moisei**” (comunele Strâmtura, Ieud, Șieu, Rozavlea, Poienile Izei, Botiza, Moisei, Săcel, Vișeu de Jos (Jud. Maramureș), Dragomirești (oraș, Jud. Maramureș), Saliștea de Sus (oraș, jud. Maramureș)
- Asociația Grupul de Acțiune Locală **Mara-Gutâi** (comunele Bîrsana, Bocicoiu Mare, Budești, Călinești, Câmpulung la Tisa, Desești, Giulești, Ocna Șugatag, Oncești, Remeți, Săpânța, Sarasău, Vadu Izei (Jud. Maramureș), Cavnic (oraș, Jud. Maramureș)

- Asociația Microregională **Mara-Natur** (comunele Cernești, Coltău, Coroieni, Recea, Săcălășeni, Groșii Țibleșului, Groși, Șișești, Copalnic Mănăștur, Cupșeni, Lăpuș, Băiuț, Suci de Sus, Coaș, Dumbrăvița, Vima Mică (jud. Maramureș), Baia Sprie (oraș, Jud. Maramureș)
- Asociația „Grupul de Acțiune Locală **Maramures Vest**” – GALMMV (comunele Ardușat, Ariniș, Asuaju de Sus, Băița de Sub Codru, Băseești, Cicîrlău, Fărcașa, Gărdani, Mireșu Mare, Oarța de Jos, Remetea Chioarului, Sălsig, Satulung, Pomi (jud. Maramureș), Tăuții Măgherauș (oraș, Jud. Maramureș)
- Asociația de Dezvoltare Microregională a **Comunităților din Zona Sătmărilor** (comunele Agriș, Botiz, Dorolț, Halmeu, Lazuri, Micula, Odoreu, Păulești, Porumbesti, Socond, Turulung, Vetis, Viile Satu Mare (Jud. Satu Mare), Ardud, Livada (Orașe, Jud. Satu Mare), Bicz (Jud. Maramureș)
- Asociația Grupul de Acțiune Locală **”Valea Someșului”** (comunele Chiuiești, Cășeiu, Câțcău, Vad, Jichișu de Jos, Recea Cristur (județul Cluj) Gâlgău, Poiana Blenchii, Rus, Simișna, Zalha, Cristolț, Gîrbou, Băbeni, Letca, Lozna, Ileanda (județul Sălaj) Boiu Mare, Valea Chioarului (județul Maramureș), Șomcuta Mare (Jud. Maramureș)

Structurile de tip GAL elaborează o strategie de dezvoltare rurală locală integrată și sunt responsabile de implementarea acesteia. Finanțarea proiectelor se realizează în baza unei bugetări prin intermediul instrumentului FEADR, cu scopul de a participa la cofinanțarea proiectelor de tip Leader din arealul de acoperire.

Zone defavorizate

Prin OUG nr. 24 din 30 sept. 1998 s-a definit **zona defavorizată** ca un spațiu geografic, delimitat teritorial, care trebuie să îndeplinească unele criterii clare:

- Să dețină spații productive monoindustriale care să mobilizeze cel puțin 50% din populația activă;
- Să reprezinte zone miniere care au fost restructurate, personalul minier disponibilizat depășind 25%;
- S-au efectuat concedieri colective ca urmare a restructurării sau privatizării unor agenți economici ceea ce a determinat intrarea în șomaj a peste 25% dintre angajații cu domiciliu în zona respectivă;
- Rata șomajului depășește cu 30% media existentă la nivel național;
- Sunt zone izolate, lipsite de mijloace de comunicații și infrastructura este slab dezvoltată.

1. Zona montană defavorizată (ZMD), suprapunându-se aproape în totalitate peste Munții Carpați și alcătuită din 657 de unități administrativ-teritoriale (municipii reședință de județ, municipii, orașe și comune).
2. Zona semnificativ defavorizată (ZSD), suprapunându-se în totalitate peste Rezervația Deltei Dunării.
3. Zone defavorizate de condiții naturale specifice (ZDS), criteriul de delimitare fiind cel al terenurilor cu o nota de bonitate sub un anumit prag stabilit.

- ZMD – zonă montană defavorizată: Baia Mare, Baia Sprie, Bârsana, Băiuț, Bistra, Bogdan Vodă, Borșa, Botiza, Budești, Căvnic, Cernăști, Coroieni, Cupșeni, Desești, Dragomirești, Giulești, Groșii Țibleșului, Ieud, Lăpuș, Lordina, Moisei, Ocna Șugatag, Oncești, Petrova, Poienile de sub Munte, Poienile Izei, Remeti, Repedea, Rona de Jos, Rona de Sus, Rozavlea, Ruscova, Săcel, Salistea de

Sus, Săpânța, Strâmtura, Suci de Sus, Șieu, Sisști, Tăuții_magheraus, Valea Chioarului, Vima Mică, Vișeu de Jos, Vișeu de Sus

- ZDS – zonă defavorizată de condiții naturale specifice: Sărăsău, Sighetu Marmăției, Vadu Izei

Conform Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/1998 Se declară zona minieră Baia Mare, județul Maramureș, ca zonă defavorizată, cuprinzând localitățile: Cicârlău, Tăuții-Măgherauș, Baia Mare, Baia Sprie, Băiuț, Căvnic, Șişești, Chiejd, Bobota, având unități-teritoriale în suprafață de 75.225 ha.

Zonele în declin industrial sunt: zona montană din nordul regiunii, cuprinzând arii însemnate de pe teritoriul județului Maramureș. Acesta deține totuși resurse importante, dintre care menționăm: minereuri complexe și auro- argentifere), sare, materiale de construcții, lemn. Restructurările din domeniul minier au afectat acest sector extractiv și au dus la disponibilizări masive și la declararea zonelor defavorizate Baia-Mare-Borșa-Vișeu. Sectorul industriei neferoase este amenințat în Baia-Mare de rezultatul unui referendum local pentru interzicerea acelor tipuri de activități care poluează orașul. Pentru relansarea zonelor sunt necesare investiții atât în infrastructură cât și în echipamentele de exploatare a resurselor.

Un alt fenomen care este prezent la nivel județean este cel de concentrare a persoanelor provenind din grupuri defavorizate în anumite cartiere/sate ale orașelor și comunelor, ceea ce a condus la apariția de comunități marginalizate, cu probleme complexe de locuire, ocupare, acces la utilități, educație, sănătate, servicii sociale etc. și care necesită măsuri integrate urgente, realizate cu sprijinul mediului ONG, dar și al reprezentanților respectivelor comunități.

Abandonul școlar este un alt fenomen îngrijorător la nivelul județului, mai ales în rândul grupurilor defavorizate, precum romii sau familiile fără venituri. Pe termen mediu și lung, aceasta va conduce la accentuarea marginalizării unor comunități deja defavorizate, a șomajului în rândul tinerilor etc. De asemenea, interesul tot mai scăzut al absolvenților de gimnaziu pentru studiile tehnice și profesionale, în favoarea liceelor tehnologice cu promovabilitate redusă la examenul de Bacalaureat, creează probleme legate de asigurarea necesarului de forță de muncă tânără cu studii medii.

Principalele probleme și disfuncționalități

PIB-ul total înregistrat la nivelul județului Maramureș în anul 2019 reprezintă aproximativ 14% din PIB-ul regional, ocupând locul 3 din punct de vedere a contribuției la PIB-ul Regiunii Nord-Vest. În vederea stimulării unei creșteri a PIB-ului județean, sunt necesare măsuri concertate vizând pe de o parte stimularea agriculturii și a industriei prelucrătoare, sectoarea competitivă pe plan județean, corelate cu măsuri de creștere a productivității muncii în mediul rural, precum și dezvoltarea sectorului terțiar la nivel județean. De asemenea micii producători locali trebuie încurajați să-și dezvolte afacerile, creșterea sectorului IMM contribuind la dezvoltarea economică a județului.

Conform INS în anul 2020 la nivelul județului Maramureș erau active 12.492 întreprinderi, după numărul angajaților 99,8% se încadrează în sectorul IMM, având mai puțin de 250 angajați, iar întreprinderile mari, cu un număr mai mare de 250 salariați au o pondere de 0.02% în total întreprinderi. Sectorul întreprinderilor mari ar trebui să fie mai reprezentativ la nivel județean.

În anul 2020, localitățile unde se înregistrează un număr mai mare de 100 șomeri/UAT sunt: mun. Baia Mare (664), Ulmeni (441), Borșa (277), Sighetul Marmăției (183), Poienile de sub munte (157), Satulung (143), Repedea (140), Vișeu de Sus (116), Săcălășeni (105). Localitățile din județul Maramureș, cu o structură a șomerilor cuprins în intervalul 50-100 pers./UAT, sunt: Baia Sprie, Șomcuta Mare, Târgu Lapuș, Leordina, Moisei, Remeti, Rozavlea, Stramtura,

Populația ocupată a județului Maramureș deține o pondere de 16% în totalul populației ocupate din Regiunea Nord-Vest ocupând locul 3 în regiune. Comparând datele furnizate de INSSE, constatăm că la nivelul anului 2020, populația activă a județului Maramureș este mai mare decât populația ocupată cu 4.700 de persoane, putând concluziona că există șomeri la nivelul județului, și o rată în scădere de ocupare a forței de muncă.

Se remarcă o scădere însemnată a populației ocupate în perioada 1992-2000, numărul persoanelor angajate scăzând cu 14. În anul 2010 piața muncii din județul Maramureș a continuat să scadă, numărul persoanelor ocupate fiind de 195,1 mii, reprezentând o scădere de 8% față de anul 2000. În 2020 numărul persoanelor ocupate din Maramureș a avut o ușoară creștere, până la valoarea de 195,2 mii angajați.

Cele mai accentuate scăderi ale salariaților, scăderi care depășesc -30% sunt în Bistra (-30,27%)

Tendința de scădere în rândul salariaților este manifestată în multe localități din județ (18 localități).

Existența zonelor defavorizate de tipul zonelor montane defavorizate, zonelor defavorizate de condiții naturale specifice, zone miniere, zone în declin industrial, zone defavorizate social.

3.4.2.1. Agricultură

Structura fondului funciar

După modul de folosință, fondul funciar se împarte în două mari categorii de terenuri: terenuri agricole și terenuri neagricole. Terenurile agricole grupează suprafețele de teren arabil, pășuni, fânețe naturale, vii, pepiniere viticole, livezi și pepiniere pomice. Terenurile neagricole grupează suprafețele de terenuri cu păduri și alte vegetații forestiere, terenuri cu construcții, terenuri ocupate cu drumuri și căi ferate, suprafețe de ape și bălți, terenuri degradate și neproductive, alte suprafețe neagricole.

În anul 2014 suprafața agricolă a județului Maramureș reprezenta 48,46 % din suprafața totală, ponderea cea mai mare parte fiind reprezentată de suprafața ocupată de fânețe 19%, urmata de suprafața ocupată de pășuni 16%, arabilă 13%, livezi și vii. Suprafața agricolă a județului Maramureș a scăzut față de anul 1990 cu 5.607 hectare. Suprafața arabilă a scăzut cu 4.148 hectare. Suprafața ocupată de pășuni a scăzut în 2014 la 96.888 ha, față de 1990 reprezentând o creștere de 2.514 hectare față de suprafața ocupată de pășuni în anul 1990.

Suprafața ocupată de finețe a crescut cu 3.280 hectare față de anul 2014. Suprafața ocupată de păduri reprezintă 46% din suprafața totală a județului, în creștere față de anul 1990.

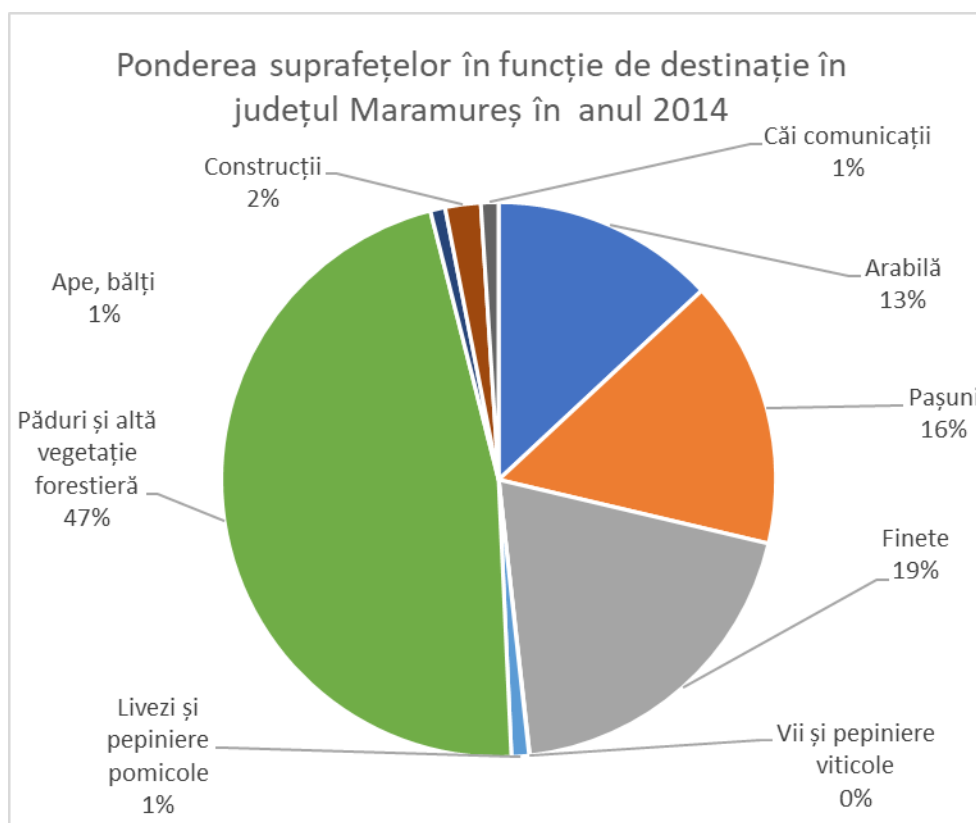
La nivel județean se observă ponderea mare a suprafeței Agricole, formată din suprafața ocupată de finețe – 19% din totalul fondului funciar, suprafața ocupată cu pășuni are o pondere de 16% din totalul fondului funciar, suprafața arabilă ocupă 13% din fondul funciar. În privința suprafețelor neagricole padurile ocupa 46% din total fond funciar, construcțiile 2% din total fond funciar, căile de comunicații ocupă 1% din total fond funciar, apele și bălțile detin 1% din total fond funciar.

Tabel 9 - Evoluția suprafeței fondului funciar, după modul de folosință, județul Maramureș

	1990	2000	2010	2014
Total	630,436	630,436	630,436	630,436
Sup agricolă	311,135	311,225	306,192	305,528
Arabilă	85,220	83,827	82,855	81,072
Pășuni	99,402	101,084	96,495	96,888
Finete	117,739	120,030	120,260	121,019
Vii și pepiniere viticole	246	246	243	243
Livezi și pepiniere pomicole	8,528	6,038	6,339	6,306
Neagricole	0	319,211	324,244	324,908
Păduri și altă vegetație forestieră	289,309	289,185	290,236	290,041
Ape, bălți	5,650	5,650	5,380	5,387
Construcții	0	11,304	12,401	12,827
Căi comunicații	0	6,287	6,430	6,389
Degradate	24,342	0	0	0

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Figura 42 - Distribuția suprafețelor de terenuri agricole

În funcție de modul de folosință al terenurilor, în județul Maramureș 67,7% reprezintă terenurile ce se află în folosință privată și numai 32,3% sunt terenuri în folosință publică.

Tabel 10- Repartiția suprafeței fondului funciar privat, după modul de folosință, județul Maramureș

Modul de folosinta pentru suprafata agricola	Forme de proprietate	Ani		
		Anul 2000	Anul 2010	Anul 2014
		UM: Ha		
		Hectare	Hectare	Hectare
Total	Total	630,436	630,436	630,436
-	Proprietate privata	0	415,348	426,706
Agricola	Total	311,225	306,192	305,528
-	Proprietate privata	0	284,630	285,343
Arabila	Total	83,827	82,855	81,072
-	Proprietate privata	0	82,340	80,483
Pasuni	Total	101,084	96,495	96,888
-	Proprietate privata	0	76,531	78,254
Finete	Total	120,030	120,260	121,019
-	Proprietate privata	0	119,260	120,139

Vii si pepiniere viticole	Total	246	243	243
-	Proprietate privata	0	243	243
Livezi si pepiniere pomicole	Total	6,038	6,339	6,306
-	Proprietate privata	0	6,256	6,224
Terenuri neagricole total	Total	0	324,244	324,908
-	Proprietate privata	0	130,718	141,363
Paduri si alta vegetatie forestiera	Total	0	290,236	290,041
-	Proprietate privata	0	107,003	117,526
Ocupata cu ape, balti	Total	0	5,380	5,387
-	Proprietate privata	0	2,632	2,033
Ocupata cu constructii	Total	0	12,401	12,827
-	Proprietate privata	0	11,390	11,880
Cai de comunicatii si cai ferate	Total	0	6,430	6,389
-	Proprietate privata	0	1,237	917
Terenuri degradate si neproductive	Total	0	9,797	10,264
-	Proprietate privata	0	8,456	9,007

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

Din categoria terenurilor agricole, 93% sunt suprafețe de terenuri agricole private, dintre acestea, pe categorii sunt: livezi și pepiniere pomicole (98,7%), terenurile arabile (99,3%), fânețe (99,7%), vii și pepiniere viticole (100%). O distribuție mai redusă a terenurilor cu statut privat se înregistrează în rândul suprafețelor de terenuri ocupate cu pășuni, acestea fiind în pondere de 80,7% terenuri în folosință privată și 19,3% terenuri în folosință publică. Pentru terenurile agricole și pentru cele cu fânețe, tendința este de reconversie prin trecerea acestor suprafețe de terenuri din folosință privată, în folosință publică.

Terenurile neagricole au o distribuție mai mică în folosință privată, reprezentând 43,5% din suprafețele de terenuri neagricole ale județului Maramureș(2014). Tendința urmează o distribuție de creștere în folosință privată, în detrimentul folosinței publice. Această creștere în folosință terenurilor în regim privat se înregistrează în categoria terenurilor ocupate cu păduri, vegetații forestiere, terenurilor ocupate cu diferite construcții, dar și a terenurilor degradate și neproductive. Terenurile degradate și neproductive aflate în folosință privată, încep să se constituie pe fondul inutilizării terenurilor agricole, terenuri ce au fost date anterior în proprietatea și în folosință persoanelor fizice.

După fondul funciar total deținut la nivel de UATB se constată că cele mai mari suprafețe de terenuri sunt înregistrate în următoarele localități : Vișeu de sus (44.306 ha), Borșa (42.412 ha), Poienile de sub munte (29.336 ha), Târgu Lăpuș (24.735 ha) Baia Mare (23.347 ha), Desești (14.416), Săpânța (13.917ha).

Potențialul agricol

Structura și distribuția terenurilor agricole

În anul 2014 suprafața agricolă a județului Maramureș reprezenta 48,46 % din suprafața totală, ponderea cea mai mare parte fiind reprezentată de suprafața finețe, urmata de suprafața ocupata de pasuni, arabilă , livezi si vii. Suprafața agricolă a localității Maramureș a scăzut față de anul 1990 cu 5.697 hectare.

Prin pondere suprafețelor de terenuri agricole, în totalul suprafețelor de teren din UATB, se constată că 6 localități au o pondere a terenurilor agricole de peste 80% de terenuri agricole în totalul suprafeței de terenuri. Dintre localitățile cu un pronunțat caracter agrar, identificăm localitățile: Grosi (89,8%), Giulești (84,48%), Sieu (84,75%), Dumbrăvița (83,08%), Ariniș (82,79%), Sacaleni (80,88%).

Ponderi mai reduse ale suprafețelor de terenuri agricole, sub 25% din totalul suprafețelor de teren la nivel de UATB, se înregistrează în localitățile : Baia Mare (7,70%), Baiuș (9,96%), Vișeu De Sus (16,13%), Tautii Magheraus (19,85%), Cărlău (21,89%).

Cele mai extinse suprafețe de terenuri agricole – peste 7.000 de ha sunt în localitățile: Târgu Lăpuș (15.895 ha), Borsa (14.181 ha), Poienile de sub Munte (9.790 ha), Căpâlnic-Manastur (8.595 ha), Somcuta Mare (7.949 ha), Moisei (7.725ha), Vișeu de Sus (7.146 ha).

Cele mai mici suprafețe de terenuri agricole, sub 1500 ha sunt în localitățile: Gardani (863 ha), Coltau (923 ha), Baiuș (1.130 ha), Vadu Izei (1.226 ha), Coas (1.362 ha), Rona de Jos (1.435 ha), Oncești (1.463 ha)

Structura terenurilor agricole, pe categorii de terenuri

Prin repartizarea terenurilor agricole pe categorii de terenuri, se constată că cele mai mari suprafețe sunt cele ocupate de finețe, urmate de pășuni și suprafață arabilă. Distribuția procentuală este, următoarea: fânețele reprezintă (19,2%); pășunile (15,4%); terenurile arabile (12,9%); livezi și pepiniere pomicele (1%).

Tabel 11- Structura suprafeței agricole, pe categorii de terenuri, la nivel de județ

Modul de folosință a fondului funciar	Ani	
	Anul 2014	
	UM: Ha	
Total	630.436	
Agricola	305.528	48,46
Arabila	81.072	12,85

Pasuni	96.888	15,36
Finete	121.019	19
Vii si pepiniere viticole	243	0
Livezi si pepiniere pomicole	6.306	1

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

Distribuția terenurilor pe categorii de folosință, la nivel teritorial

Ponderile cele mai mari ale suprafețelor arabile din total suprafață administrativă (peste 45%) sunt înregistrate în localitățile: Arinis (55,11%), Ardasat(49,05%), Oarta de Jos (46,47%), Biczaz (45,48%).

Suprafețe mai mici ale terenurilor arabile (sub 5% din teritoriu) se întâlnesc în localitățile: Baiut (0,83%), Cavnic (0,97%), Baia Mare (1,33%), Vișeu de Sus (1,95%), Poienile de sub munte(2,61%), Repedea (2,41%), Groșii Țibleșului (2.80%), Săpânța (3,09%), Bistra (3,93%), Desesti (14,40%), Cristioru de jos (4,09%), Budești (4,93%).

Ponderi mari ale suprafețelor ocupate cu pășuni (peste 30%) din totalul suprafeței administrative au fost raportate în localitățile: Boiu Mare (33,62%), Copalnic Manastur (33,47%) Moisei (31,12%), Vima Mica (30,23%), Coroieni (30,43%).

Ponderi mai mici (sub 5%) ale suprafețelor ocupate cu pășuni regăsim în localitățile: Vadu Izei(1,01%),Rona de Jos (1.01%), Ruscova (1,22%), Petrova (1,64%), Leordina (3,21%), Poienile Izei (3,24%), Rona de sus (4,28%), Vișeu de jos (4,40%).

Suprafețele cele mai mari ocupate de finete sunt identificate în localitățile: Poienile Izei (49,35%), Giulești (47,96%), Stramtura (47,40%), Vișeu de jos (45,27%),Ocna Șugatag (43,63%),Leordina (43,35%), Budești (42,89%); Petrova (42,35%), Calinesti (41,42%).

Cele mai mici ponderi ocupate de finete (sub 5%) întâlnim în localitățile: Baiut (4,98%), Cicarlau (4,93%), Tautii Magheraus (4,76%), Asaju de sus (4,48%).

Cele mai mari suprafețe ocupate de vii și pepiniere viticole sunt prezente în : Seini (53 ha), Cicarlau (48 ha), Ulmeni (24 ha), Băsești (19ha), Biczaz (18 ha)

Suprafețele cele mai mari ocupate de livezi și pepiniere pomicole sunt în localitățile: Somcuta Mare (704 ha), Sighetul Marmăției (421 ha), Seini(391 ha),Remetea Chiorului (336 ha), Cernești (308 ha), Dumbrăvița (307 ha), Ieud (250 ha), Mireșu Mare (215 ha), Rona de Sus (209 ha).

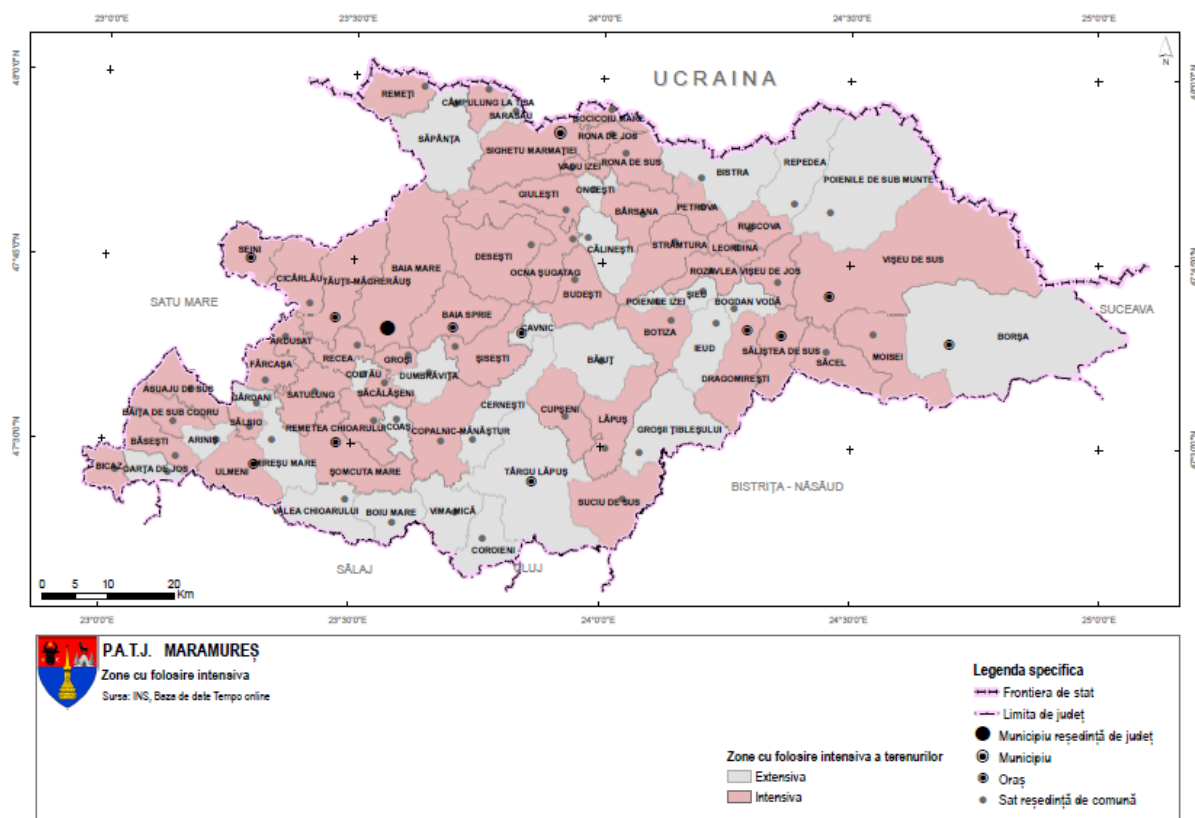

Figura 43 Zone cu folosire intensivă

Agricultura intensivă presupune exploatarea la potențial maxim a fiecărui hectar, pentru a obține o producție cât mai mare. Folosirea tehnologiilor care solicită la maxim potențialul pământului ar putea afecta semnificativ suprafața agricolă fertilă, existând un foarte mare pericol de deșertificare. Agricultura care exploatează resursele naturale peste limite poate avea însă, în timp, efecte dăunătoare pentru calitatea mediului. Un simplu exemplu îl constituie lucrările necorespunzătoare ale solului, care pot duce la reducerea fertilității solului, la eroziune și limitarea surselor de apă

Datorită reliefului, și a suprafețelor agricole limitate la nivelul județului Maramureș se practică agricultura intensivă în majoritatea localităților, în vederea obținerii de producții mari, care să asigure un grad mare de rentabilitate și profitabilitate.

Folosirea extensivă a terenurilor are o serie de avantaje față de agricultura intensivă: este necesară mai puțină forță de muncă pe unitatea de suprafață pentru a cultiva suprafețe mari, mai ales că modificările costisitoare ale terenului (cum ar fi terasarea) sunt complet absente. Mecanizarea poate fi utilizată mai eficient pe suprafețe mari și plane.

La nivelul județului Maramureș în unele localități s-au exploatat intensiv fondurile forestiere, folosirea intensivă a condus la reducerea dimensiunii acestora, rezultând terenuri ce au putut fi reconvertite în suprafețe agricole și alipite la terenurile agricole existente. Creșterea suprafețelor agricole, alături de gradul de mecanizare

ridicat la nivelul județului crează premisele agriculturii extensive în localitățile Dragomirești, Lăpuș, Moisei, Rona de Jos, Vadu Izei.

Suprafața cultivată

În anul 2020 în județul Maramureș au fost cultivate 65.341 hectare de terenuri. Principalele culturi au fost cele de: porumb, legume, cartofi, secară, porumb boabe, orz, orzoaică, floarea soarelui, rapiță, soia boabe, legume, furaje verzi din teren arabil. Terenurile destinate culturilor în sere sunt de 6 hectare în anul 2020, cu o tendință de creștere. O tendință descendentă se identifică la terenurile necultivate, aflate în repaus. Pentru această categorie de terenuri, în anul 2020, se înregistrează 9 ha, în scădere de la 7.228 ha înregistrate în anul 2015, respectiv cu 29 ha față de anul precedent. Aceste suprafețe de terenuri sunt necultivate necontribuind la producția agricolă anuală.

Culturi agricole care au înregistrat creșteri ale suprafețelor cultivate, în perioada 2010-2020, sunt: culturile de porumb (+451.647 ha) , floarea soarelui(+379.558ha), soia (+100.738 ha), orz (+29.051 ha), leguminoase pentru boabe (+69.440 ha).

Producția agricolă

Valoarea producției ramurii agricole din județul Maramureș este de 1.702.655 mii lei în anul 2020, cu un aport al mediului privat de 99%. Valoarea producției agricole la nivel de județ a înregistrat o creștere de 25,66% în perioada 2010-2020, creștere ce a provenit în principal din producția animală (creștere de 49,53%), respectiv producția vegetală (creștere de 10,57%).

Tabel 12 - Valoarea producției ramurii agricole pe forme de proprietate - județul Maramureș, 2010,2020

	Forme de proprietate	Ani		
		Anul 2010	Anul 2020	Dinamica 2020/2010
		Mii lei RON	Mii lei RON	
Total	Total	1,354,934	1,702,655	25.66%
-	Proprietate privata	1,328,905	1,682,035	26.57%
Vegetala	Total	827,318	914,757	10.57%
-	Proprietate privata	802,142	894,630	11.53%
Animala	Total	526,894	787,845	49.53%

-	Proprietate privata	526,706	787,405	49.50%
Servicii agricole	Total	722	53	-92.66%
-	Proprietate privata	57	0	-100.00%

Sursa: INS baza de date TEMPO

Județul Maramureș înregistrează producție vegetală în valoare de 1.702.655 mii lei în anul 2020, cu o contribuție a mediului privat de 98,8%. Prin producția animală se realizează o valoare economică a producției de 787.845 mii lei în anul 2020, cu o contribuție majoritară de 99.99% a mediului privat.

Serviciile agricole contribuie cu 53 mii lei la formarea valorii producției agricole județene (2020). Serviciile agricole realizate la nivel de județ, urmează o tendință de scădere față de anul 2010, prin scăderea valorii de la 722 mii ron(anul 2010) la 53 mii ron(anul 2020).

Din valoarea producției agricole la nivel de județ, 53,7% provine din producția vegetală, 46,3% din producția animală.

Agricultura - Producția agricolă vegetală

Suprafețele cultivate cu principalele culturi în județul Maramureș sunt ocupate de culturile de grâu, orz și orzoaică, ovăz, porumb, floarea soarelui, legume, cartofi, suprafețele cultivate oscilând anual datorită rotației culturilor, datorită cererii de pe piața internă și externă, datorită avantajelor economice urmărite de producătorii agricoli.

În privința suprafețelor cultivate cu grâu județul Maramureș ocupă ultimul loc în cadrul regiunii având o pondere de 2 % din totalul suprafețelor cultivate cu grau din regiune.

Județul Maramureș a raportat în anul 2020 18.516 ha plantate cu porumb, situându-se pe ultimul loc în cadrul Regiunii Nord-Vest, culturile de porumb din Maramureș au o pondere de 7% la nivel regional.

Județul Maramureș a raportat în anul 2020 1.022 ha plantate cu floarea soarelui, reprezentând 3% din totalul suprafeței cultivate cu floarea soarelui la nivelul regiunii, plasând județul pe locul 5 în regiune.

Suprafața cultivată cu cartofi a fost în anul 2020 în județul Maramureș de 9.748 ha situând județul pe locul 1 în clasamentul regional, cu o pondere de 29 % din totalul suprafețelor ocupate de culturile de cartofi din regiune. Datorită reliefului preponderant montan și a suprafețelor neagricole ocupate de păduri, suprafețele arabile care pot fi cultivate au suprafețe foarte mici, rezultând ponderi reduse la nivel regional.

Județul Maramureș se confruntă cu condiții pedo-climatice defavorabile practicării agriculturii extensive, precum și cu un fenomen complex de degradarea a solurilor, astfel încât 44 de UAT-uri sunt încadrate în categoria zonelor montane defavorizate, iar 3 în cea a zonelor defavorizate de condiții naturale specifice, ambele beneficiind de subvenții agricole în vederea menținerii agriculturii;

În cazul producției medii/hectar județul Maramureș se remarcă prin:

- producția medie/hectar de 3.453 kg la cultură de grâu plasează județul pe locul 5 în regiune, producția fiind mai scăzută decât media regiunii
- producția la hectar pentru cultura de porumb a fost în anul 2020 în județul Maramureș de 4.159 kg, producție ce plasează județul pe ultimul loc în regiune, fiind mai redusă decât media regională
- producția medie la hectar obținută la orz și orzoaică în județul Maramureș a fost în 2020 de 2,512 kg/ha, producție ce plasează județul pe locul 4 în regiunea nord-vest, fiind mai mică decât media regiunii
- cultura de floarea soarelui a avut în județul Maramureș în 2020 o producție medie de 2.453 kg/ha, mai mare decât media regională, plasând județul Maramureș pe locul 2 în regiunea nord-vest.

Producția medie la hectar obținută la cultura cartofului în județul Maramureș a fost în anul 2020 de 12.415 kg/ha fiind cea mai scăzută producție din regiune

Zootehnia - Producția agricolă animală

Creșterea animalelor și producția agricolă animală, reprezintă o componentă importantă pentru sectorul agricol, zootehnic și de prelucrare, reprezentând o oportunitate în dezvoltarea mediului economic rural.

Efectivele de bovine din județul Maramureș plasează județul pe locul 5 în regiune, având o pondere de 18% din totalul exemplarelor din regiune.

În privința numărului de porcine, județul Maramureș deține 68.767 exemplare, clasând județul pe locul 5 în regiune cu o pondere de 13% din numărul total de exemplare..

În județul Maramureș au fost raportate 196.265 capete din familia ovinelor, situându-se pe locul 6 în regiunea nord -vest cu o pondere de 11% din totalul efectivelor de ovine raportat în regiunea nord-vest.

În județul Maramureș a fost raportat un număr de 28.676 caprine, reprezentând o pondere de 23,5% din numărul total de exemplare raportat în regiunea nord-vest, situând județul Maramureș pe locul 1 în regiune.

În Maramureș au fost raportate în anul 2020 47.646 familii de albine, reprezentând 15% din totalul raportat la nivelul regiunii, județul Maramureș având al treilea cel mai mare număr de familii de albine din regiune.

Producția agricolă animală la nivelul anului 2020 este de 19.482 tone greutate vie (1,3% la nivel național), 11.980 mii hl lapte vacă și bivoliță (4,2% din total național), 515 tone lână (2,2% din total național) și 97 mil.

Bucăți ouă (1,8% din total național), 489 tone miere (. 1,6 din total național). Producția agricolă animală este scăzută, reprezentând ponderi scăzute din producția națională.

- La nivel local, asociații reprezentative de crescători de animale, sunt:
- Asociația crescătorilor de ovine Maramureș
- ASOCIATIA Crescatorii de animale si detinatorii de terenagricol si forestier VALEA VISEULUI Comuna BISTRA sat Valea Viseului judet MARAMURES
- ASOCIATIA CRESCATORILOR DE TAURINE "BRUNA - SCHWYZ" MARAMURES
- Asociația crescătorilor de animale din Saliste -Maramureș
- Asociația crescători de animale Presina Borșa jud Maramureș
- Asociația Pro Ovis Maramureș

Sectorul pomicol

În privința producției de fructe, județul Maramureș are următoarele caracteristici:

- producția de prune de 19.151 tone obținută în anul 2020 este a 3 a din regiune, reprezentând 14,5% din producția regiunii
- producția de mere a fost în 2020 de 49.862 tone, cea mai mare producție de mere din regiune, reprezentând 35% din producția totală a regiunii
- în județul Maramureș s-a raportat în 2020 cea mai mare producție de pere din regiunea nord-vest, reprezentând 25,7% din producția totală a regiunii
- producția de cireșe raportată de județul Maramureș a fost în 2020 de 2.718 tone, fiind cea mai mare din regiunea nord-vest , reprezentând 24,8% din producția regiunii
- producția de nuci din Maramureș a fost în 2020 de 3.684 tone, plasând județul pe locul 1 în Regiunea Nord-Vest, cu o pondere de 36,4% din producția totală
- Județul Maramureș ocupă locul II la nivel național (după Brașov) la numărul de produse tradiționale atestate (56), acestea fiind un adevărat brand gastronomic al județului. Cele mai multe dintre acestea sunt produse de panificație, cofetărie și patiserie, de legume-fructe, de băuturi, de produse lactate etc. Produsele tradiționale – alimentare, care prezintă o varietate deosebită sunt apreciate atât la nivel național, cât și la nivel internațional.

Parcul de tractoare și mașini agricole

În ceea ce privește gradul de mecanizare a agriculturii, județul Maramureș se situează pe locul 2 în cadrul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest din punct de vedere a numărului de tractoare agricole.

Tabel 13 - Parcul de tractoare și mașini agricole, aflate în proprietate publică, județul Maramureș (perioada 1990-2020)

Categorii de tractoare si masini agricole	Ani				
	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2020	Evoluție 2019-1990
	UM: Numar				
Tractoare agricole fizice	1,501	2,723	4,955	10,838	722.05%
Pluguri pentru tractor	527	2,071	2,899	6,253	1186.53%
Cultivatoare mecanice	81	87	168	337	416.05%
Semanatori mecanice	187	362	554	1,060	566.84%
Masini de imprastiat ingrasaminte chimice	96	41	0	0	0.00%
Masini de stropit si prafuit cu tractiune mecanica	165	63	19	56	33.94%
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale	152	269	267	322	211.84%
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje	39	13	14	24	61.54%
Combine si masini pentru recoltat cartofi	41	28	185	354	863.41%
Prese pentru balotat paie si fan	103	39	198	885	859.22%
Vindrovere pentru furaje	40	14	6	11	27.50%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Numărul tractoarelor și a utilajelor din agricultură este în creștere conform datelor analizate. Numărul tractoarelor agricole fizice existente în 2020 este de aproape 7 ori mai mare decât valoarea raportată în 1990, și în creștere față de numărul de tractoare existente în Maramureș în anii 2000 și 2010.

Numărul semăntorilor mecanice din Maramureș a fost în 2020 de 5 ori mai mare față de anul 1990, valoarea fiind în creștere și față de anii 2000 și 2010.

Numărul cultivatoarelor și semăntorilor mecanice a crescut în anul 2020 față de anii anteriori.

Combinele și mașinile pentru recoltat cartofii au fost în anul 2020 de 8 ori mai multe față de anul 1990, numărul utilajelor fiind în creștere față de anul 2010.

Se poate concluziona ca este un interes crescut pentru agricultura eficientă, mecanizată, care implica eficiență mai mare și pe termen lung costuri mai mici de producție.

Totuși multe terenuri sunt fragmentate și de mici dimensiuni, proprietarii făcând agricultură de subzistență, muncind manual sau cu pluguri cu tracțiune animală. De asemenea nu se cunoaște gradul de uzură fizică și morală a parcurilor de tractoare și mașini agricole, și acesta ar putea fi un impediment pentru obținerea de productivități mari în sectorul agricol.

3.4.2.2. Silvicultură și piscicultură

Piscicultura și acvacultura

Acvacultură în ape dulci se realizează de un număr de 10 societăți comerciale, care au în structură un număr redus de salariați: ROMANITA IMPEX (BAIA MARE), TIALEX&CO (BORSA), CHEIA NORDDULUI (BORSA), FLG (SARASAU), PESCARIA CASCADE (BORSA), LUMIROM (BAIA MARE), SALMO SPRIA (BAIA MARE), IZVOR ȚIBLEȘ CMG (SUCIU DE SUS), ACVATIC STAR (ASUAJU DE SUS), EXPERT GRUP PAS (SUGHETU MARMAȚIEI)

Societatea cu cele mai bune rezultate ale cifrei de afaceri din domeniu în anul 2020 este SC ROMANITA IMPEX, societate realizează o valoare a cifrei de afaceri de 5.586.598 lei, cu 20 salariați, având sediul în Baia Mare. Pe locul secund se afla firma TIALEX&CO care a realizat în 2020 cifră de afaceri de 760.766 lei având 4 salariați. Pe al treilea loc se afla compania CHEIA NORDDULUI care a realizat în 2020 cifră de afaceri de 533.892 lei având 1 salariat.

Acvacultura este o activitate economică care se dezvoltă și este prezentă în economiei, tot mai des în ultimii ani. Acvacultura se practică cu precădere în localitățile rurale, dar este întâlnită tot mai frecvent și în localități urbane.

Amenajări piscicole din județul Maramureș

Amenajările piscicole din județul Maramureș, localizarea acestora și alte elemente specifice acestora se prezintă în tabelul alăturat.

Tabel 14- Amenajări piscicole în județul Maramureș, 2020

Nr.crt.	Proprietar	Amenajarea	Adresa	Suprafata	SPECII

			amenajare	totala	
1	S.C. COSMA S.R.L.	AMENAJAREA PISCICOLA ARINIS - CRESCATORIE	LOC. BASESTI, NR. 331, JUD. MARAMURES	56	CA, CAs, R
2	S.C. COSMA S.R.L.	AMENAJAREA PISCICOLA ARINIS - PEPINIERA	LOC. BASESTI, NR. 331, JUD. MARAMURES	26	CA, CAs, R
3	S.C. TURISM PALTINIS CERBUL S.R.L.	AMENAJAREA PISCICOLA PALTINIS - CRESCATORIE	LOC. BORSA, JUD. MARAMURES	00,184	PĂSTR
4	S.C. ALEXIS PROD PAN S.R.L.	AMENAJAREA PISCICOLA PASTRAVARIA MARA - CRESCATORIE	SAT MARA, FN, COM. DESESTI, JUD. MARAMURES	01,088	PĂSTR
5	S.C. TURISM PALTINIS CERBUL S.R.L.	AMENAJAREA PISCICOLA PASTRAVARIA PALTINIS - PEPINIERA	LOC. BORSA, JUD. MARAMURES	00,184	PĂSTR
6	OCOLUL SILVIC BAIA MARE	PASTRAVARIA FIRIZA - CRESCATORIE	LOC. VALEA NEAGRA, NR. 6, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	0,224	PĂSTR
7	OCOLUL SILVIC BAIA MARE	PASTRAVARIA FIRIZA - PEPINIERA	LOC. VALEA NEAGRA, NR. 6, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	0,096	PĂSTR

8	OCOLUL SILVIC BAIA MARE	PASTRAVARIA PISTRUIA-BLIDARI - CRESCATORIE	LOC. BLIDARI NR. 127, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	01,745	PĂSTR
9	OCOLUL SILVIC BAIA MARE	PASTRAVARIA PISTRUIA-BLIDARI - PEPINIERA	LOC. BLIDARI, NR. 127, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	00,534	PĂSTR
10	S.C. ROMANITA IMPEX S.R.L.	PASTRAVARIA ROMANITA - CRESCATORIE	STR. BLIDARI NR. 13B, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	01,163	PĂSTR
11	S.C. ROMANITA IMPEX S.R.L.	PASTRAVARIA ROMANITA - PEPINIERA	STR. BLIDARI NR. 13B, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	003	PĂSTR
12	Roman Gavril și Roman Maria	PASTRAVARIA Lostrița PEPINIERA	STR. BLIDARI NR. 13B, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	004	PĂSTR
13	Roman Gavril și Roman Maria	PASTRAVARIA Lostrița Crescătorie	STR. BLIDARI NR. 13B, BAIA MARE, JUD. MARAMURES	0,086	PĂSTR
14	R.N.P. "ROMSILVA" - OCOLUL SILVIC SIGHET	PASTRAVARIA SAPANTA - PEPINIERA	COM. SAPANTA, JUD. MARAMURES	0,065	PĂSTR
15	SC TIMALEX & CO SRL	Păstrăvăria Gura Repezii	Borșa, str. Apelor nr. 1	00,103	PĂSTR
16	SC TIMALEX & CO SRL	Păstrăvăria Gura Repezii	Borșa, str. Apelor nr. 1	00,932	PĂSTR

17	SC Turist Șuior SRL	Păstrăvăria Șuior	Baia Spriei, str. G Coșbuc nr. 121	00,492	PĂSTR
18	BOZAI GHEORGHE ȘI BOZAI IRINA	AMENAJAREA PISCICOLĂ SAT ȘUGATAG	SAT ȘUGATAG, NR. 287, JUD. MARAMUREȘ	0,325	PĂSTRĂV
19	SC LUMIROM SRL	PĂSTRĂVĂRIA BLOAJA	SAT IZVOARELE, NR.24, COMUNA CERNEȘTI, JUD. MARAMUREȘ	03,079	PĂSTRĂV CURCUBEU
20	SC LUMIROM SRL	PĂSTRĂVĂRIA BLOAJA	SAT IZVOARELE, NR.24, COMUNA CERNEȘTI, JUD. MARAMUREȘ	00,004	PĂSTRĂV CURCUBEU
21	RNP ROMSILVA DIR. SILV. MARAMUREȘ O.S. SIGHET	PĂSTRĂVĂRIA SĂPÂNȚA	COM. SĂPÂNȚA, NR.1162, AMENAJ. SILVIC UP III, JUD. MARAMUREȘ	0,240,691	PĂSTRĂV CURCUBEU
22	SC ALEXIS PROD PAN SRL	Păstrăvăria ALEX	Sat Mara, nr.89, Comuna Desești, Județul Maramureș	01,751	PĂSTRĂV CURCUBEU

23	SC ELLETI COM TRANS SRL	Păstrăvăria Sofia	Str. George Coșbuc, nr.120A, Loc. Baia Sprie, Județul Maramureș	02,884	CRAP, PĂSTRĂV CURCUBEU
24	SC FILIPCIUC- MOARA DIN DEAL SRL	Păstrăvăria Moara din Deal	Sat Crasna Vișeuului, Nr.35, Comuna Bistra, Județul Maramureș	0,227	PĂSTRĂV CURCUBEU
25	SC PESCĂRIA CASCADA SRL	Păstrăvăria Cascada	Str. Al. I. Cuza, Nr.76A, Loc. Borșa, Județul Maramureș	00,955	PĂSTRĂV CURCUBEU, PĂSTRĂV INDIGEN, PĂSTRĂV FÂNTÂNEL

Amenajările piscicole funcționează la nivel teritorial, prin licențe emise și reevaluate periodic de RUA, prin Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură. Conform informațiilor disponibile (martie 2020), în județul Maramureș sunt 25 amenajări piscicole ce realizează activități în crescătorii de pești dar și pepiniere destinate acestora. Principale specii de pești întâlnite în aceste amenajări piscicole, sunt cele de păstrăv, știuca, crap, caras, somn, șalău. Sunt și câteva ferme piscicole cu sturioni.

Silvicultura. Potențialul forestier

Fondul forestier

Fondul forestier reprezintă totalitatea suprafețelor de păduri, a terenurilor destinate împăduririi, a terenurilor care servesc nevoilor de cultura, producție sau administrație silvică.

Fondul forestier mai cuprinde suprafețele cu iazuri, albiile pâraielor și alte terenuri cu destinație forestieră, inclusiv cele neproductive, indiferent de forma lor de proprietate.

Suprafața pădurilor reprezintă terenurile cu o suprafață de minim 0,25 ha acoperite cu arbori. Totodată, se va ține cont de unele caracteristici ale arborilor, aceștia trebuie să atingă o înălțime minimă de 5 m la maturitate, în condiții normale de vegetație.

Suprafața altor terenuri care fac parte din fondul forestier cuprinde terenurile neîmpădurite, care servesc nevoilor de cultură, producție și administrație silvică, terenuri ocupate de construcții și curțile aferente acestora, terenuri în clasa de regenerare, iazurile, albiile pâraielor, terenurile destinate împăduririi, terenurile neproductive, fâșie frontieră, terenurile scoase temporar din fondul forestier și terenurile forestiere deținute de diverse persoane fizice și juridice fără titlu definitiv de proprietate și pentru care există acțiuni de revendicare în justiție sau pe cale administrativă.

În anul 2020, suprafața fondului forestier din județul Maramureș este de 260.000 hectare, reprezentând 25,7% din suprafața totală a județului.

Pădurile de foioase acoperă cele mai mari suprafețe, peste 56% din fondul forestier, urmate de pădurile de rășinoase care dețin 41%.

Tabel 15 - Suprafața fondului forestier Maramureș, 2020 (mii ha)

	1990	2000	2010	2020	Evoluție 2020-1990
Total	262.2	263	258.9	260	99.16%
Rășinoase	100.2	95.4	109.3	107.1	106.89%
Foioase	157.3	162.8	142.6	146.6	93.20%
Alte terenuri	4.7	4.9	7	6.3	134.04%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Suprafața pădurilor din județ, ocupă 253,7 mii hectare, reprezentnd 97,6% din suprafața fondului forestier din județul Maramureș, în anul 2020. Alte categorii de vegetații forestiere sunt extinse pe 6,3 mii hectare, reprezentând 2,4% din suprafața fondului forestier din județ.

Analizând suprafețele de păduri, pe specii de păduri, constatăm că cele mai extinse sunt suprafețele împădurite cu foioase (146,6 mii ha), reprezentând 56,4% din suprafața totală a pădurilor din județ și 41,2% sunt păduri de rășinoase (107,1 mii ha).

În perioada 1990-2010 se constată o ușoară scădere a suprafeței fondului forestier total din județ , în anul 2020 se constată o creștere cu 1,1 mii ha a fondului funciar raportându-ne la anul 2010.

În anul 2020, pădurile de foioase sunt mai întinse cu 4 mii ha față de anul 2010, reprezentând o creștere de 2,8%, valoarea înregistrată în anul 2020 este mai mică cu 7% față de valoarea raportată în anul 1990 . Pădurile de rășinoase au crescut în anul 2020 cu doar 7% față de suprafața înregistrată în anul 1990. Suprafața ocupată de pădurile de rășinoase în anul 2020 este în scădere cu 2% față de anul 2010.

Suprafața fondului forestier per locuitor

Privind raportul dintre suprafața fondului forestier din județ și numărul de locuitori, în anul 2020, județul Maramureș înregistrează o valoare de 0.5 ha fond forestier/locuitor, valoare ce se poziționează peste repartiția națională de 0.3 ha/locuitor.

Obiectul de activitate al Direcției Silvice Maramureș îl prezintă aplicarea strategiei RNP-ROMSILVA pentru pădurile primite în administrare, conservarea și dezvoltarea durabilă a fondului forestier proprietate publică a statului, gospodărirea fondurilor de vânătoare și pescuit atribuite conform legii, recoltarea și valorificarea produselor forestiere specifice conform prevederilor legale în condiții de eficiență economică. Este o direcție importantă atât prin mărimea suprafeței cât și prin diversitatea fondului forestier și cinegetic. În cadrul direcției se desfășoară o gamă largă de activități a caror rezultat este crearea bazei economico-financiare pentru a susține ansamblul de măsuri tehnice în vederea gospodăririi durabile a pădurilor.

Funcțiile pădurilor

Funcția economică a pădurii joacă un rol important în dezvoltarea județului, însă aceste activități trebuie realizate în condițiile unei dezvoltări durabile și armonioase, păstrând o relație echilibrată între mediul natural și cel economic. Anual sunt valorificate diverse produse principale și secundare ale pădurii.

Volumul de lemn recoltat în anul 2020, este de 628,3 mii mc, volum în scădere cu 22% față de anul 1990, respectiv 2% față de anul 2010. Se constată reducerea volumului de lemn recoltat, în perioada 2010-2020.

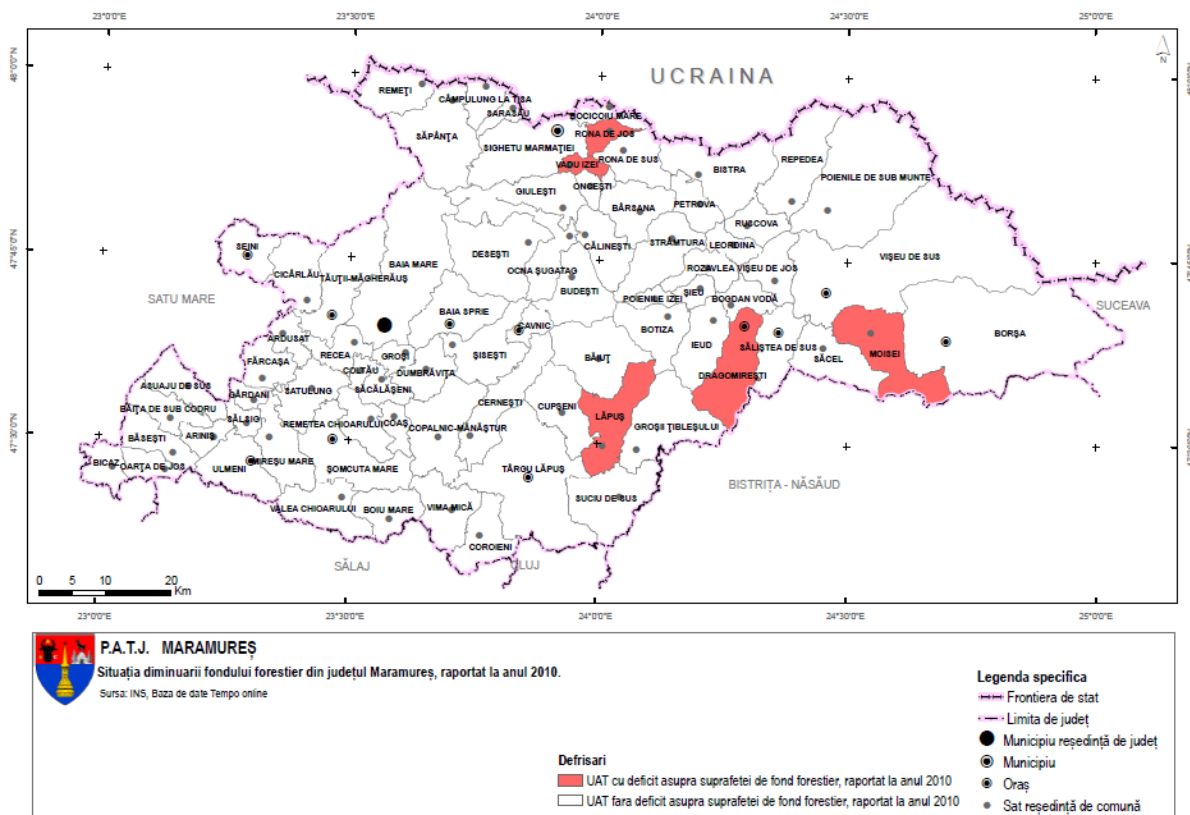
Tabel 16 - Volumul de lemn recoltat pe specii, în județul Maramureș, în perioada 2015- 2020

	1990	2000	2010	2020
Total	809.5	475	639.8	628.3
Rășinoase	295.1	168.6	302.3	217.7
Fag	421.8	260.6	279.6	336
Stejar	21.4	22.3	27.9	27.2
Diverse specii tari	58.5	20.3	25	27.2
Diverse specii moi	12.7	3.2	5	10.2

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

Analizând volumul de lemn recoltat în anul 2020 pe speciile de pădure, se constată faptul că lemnul de fag a fost recoltat în volum de 336 mii mc, reprezentând 53% din volumul de lemn recoltat în județului Maramureș, urmat de lemnul rășinoaselor (217,7 mii mc), volumul recoltat al lemnului de stejar a fost în 2020 de 27,2 mii mc, reprezentând 4% din totalul lemnului recoltat în județul Maramureș.

Situația defrișărilor

Situația diminuării fondului forestier din județul Maramureș reflectă scăderea fondului forestier în localitățile: Rona de Jos (-123 ha), Vadu Izei (-184 ha), Lăpus (-42 ha), Dragomirești (-38 ha), Moisei (-208 ha).

Regenerarea suprafețelor de pădure de pe care s-a recoltat masa lemnoasă se face de regulă pe cale naturală, iar în cazurile în care aceasta nu este posibilă, reconstrucția ecologică a acestor suprafețe se face pe cale artificială prin împăduriri.

Se constată că în anul 2020, în județul Maramureș au fost executate regenerări artificiale pe o suprafață de 302 ha. În funcție de speciile de pădure, regenerările artificiale au fost executate pe o suprafață de 81 ha de păduri de foioase (26,8% din total suprafețe regenerare) și pe 221 ha păduri de rășinoase (reprezentând 73,2% din pădurile regenerare din județ)

Regenerarea suprafețelor de pădure de pe care s-a recoltat masa lemnoasă se face de regulă pe cale naturală, iar în cazurile în care aceasta nu este posibilă, reconstrucția ecologică a acestor suprafețe se face pe cale artificială prin împăduriri.

Tabel 17 - Suprafata terenurilor pe care s-au executat regenerari artificiale, în județul Maramureș, în perioada 2010-2020

Categorii de regenerari artificiale (pe specii de paduri)	Ani						
	Anul 2010	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Ha						
Regenerari artificiale - total	342	441	433	496	521	482	302
Rasinoase	276	351	360	416	441	400	221
Foioase	66	90	73	80	80	82	81

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

În anul 2020 suprafața regenerată a fost cu 12% mai redusă decât suprafața regenerată în anul 2010. În anul 2018 s-au regenerat artificial 521 ha de pădure, mai mult cu 72,5% față de anul 2020.

În anul 2020 suprafața de păduri regenerare a fost de 302 ha, fiind cea mai redusă suprafață regenerată din perioada 2010-2020.

Tabel 18 Fonduri cinegetice la nivelul județului Maramureș

FOND DE VANATOARE	DENUMIRE	SUPRAFATA
-------------------	----------	-----------

	FOND DE VANATOARE	FONDULUI DE VANATOARE
		- ha -
1	Valea Babei	12.477
2	Faina	14.365
5	Rica	16.026
15	Baicu leud	18.115
31	Valea Neagra	12.116
33	Baita	7.202
40	Fersig	9.013
51	Strambu	10.203
53	Tibles	11.1
TOTAL		120.686

Sursa: <http://baiamare.rosilva.ro/>

La nivelul județului Maramureș există 9 fonduri cinegetice gestionate de Romsilva: 1 Valea Babei, 2 Faina, 5 Rica, 15 Baicuc leud, 31 Valea Neagra, 33 Baita, 40 Fersig, 51 Strambu, 53 Tibles

Direcția Silvică Maramureș, administrează fondul forestier proprietate publică a statului. Suprafața totală a fondului forestier al județului Maramureș este de 194.262 ha , din care 137.078 ha reprezinta fon forestier proprietate publică, 57.184 ha ond forestier proprietatea UAT-urilor, a persoanelor juridice și fizice.

Fondul forestier administrat de Directia Silvica Maramures este arondat conform Hotararii Consiliului de Administratie nr. 18/27.11.2018 prin 13 ocoale silvice, 48 districte silvice, 249 cantoane silvice

Suprafața fondului forestier de stat este administrată de Direcția Silvică Maramureș și de Ocoalele Silvice din teritoriu, ce sunt în subordinea acestora. Unitățile care administrează fondul forestier public din județ sunt:

Tabel 19 Specii lemnoase la nivel județean

SPECIA	SUPRAFATA paduri - ha	%
TOTAL, d.c.	132.445	100%
Rasinoase, d.c.	47.889	36%
Molid	43.801	33%

Brad	2.199	2%
Alte rasinoase	1.889	1%
Foioase, d.c.	84.556	64%
Fag	69.036	53%
Quercinee	7.254	5%
Diverse tari	7.246	5%
Diverse moi	1.02	1%

Sursa datelor: <http://baimare.rosilva.ro/>

Tabel 20 Ocoale silvice la nivel județean

Ocoale Silvice din județul Maramureș	Localitate	Caracteristici
O.S. BAIA SPRIE	BAIA SPRIE	Suprafata: 11.077 ha Forma de relief: campie, deal, munte
O.S. BORȘA	BORȘA	Suprafata: 8.575 ha Forma de relief: deal, munte
O.S.DRAGOMIREȘTI	DRAGOMIREȘTI	Suprafata: 13.045ha Forma de relief: deal munte
O.S. FIRIZA	TAUTII DE SUS	Suprafata: 10.324ha Forma de relief: campie, deal, munte
O.S. GROȘII ȚIBLEȘULUI	GROȘII ȚIBLEȘULUI	Suprafata: 10.279 ha Forma de relief: deal, munte
O.S. MARA	SIGHETU MARMAȚIEI	Suprafata: 11.455 ha Forma de relief: deal munte
O.S. POIENI	RUSCOVA	Suprafata: 22.551 ha Forma de relief: deal munte
O.S. SIGHET	SIGHETU MARMAȚIEI	Suprafata: 9.663 ha Forma de relief: deal, munte
O.S. ȘOMCUȚA MARE	ȘOMCUȚA MARE	Suprafata: 12.272 ha Forma de relief: campie, deal
O.S. STRIMBU-BAIUȚ	STRAMBU BAIUȚ	Suprafata: 14.060 ha Forma de relief: deal, munte

Ocoale Silvice din județul Maramureș	Localitate	Caracteristici
O.S. BAIA SPRIE	BAIA SPRIE	Suprafata: 11.077 ha Forma de relief: campie, deal, munte
O.S. TĂUȚII-MAGHERAUS	TĂUȚII MAGHERAUS	Suprafata: 8.957 ha Forma de relief: campie,deal, munte
O.S. TÂRGU LĂPUȘ	TÂRGU LAPUȘ	Suprafata: 15.377 ha Forma de relief: campie,deal, munte
O.S. ULMENI	ULMENI	Suprafata: 9.387 ha Forma de relief: campie,deal
O.S. VIȘEU	VIȘEU DE SUS	Suprafata: 8.957 ha Forma de relief: deal, munte

Sursa datelor: <http://baiamare.rosilva.ro/>

Volumul de lemn recoltat în anul 2020, este de 628,3 mii mc, volum în scădere cu 22% față de anul 1990, respective 2% față de anul 2010. Se constată o reducere a volumului de lemn recoltat, în perioada 2010-2020. Analizând volumul de lemn recoltat în anul 2020, pe speciile de pădure, se constată faptul că lemnul de fag a fost recoltat în volum de 336 mii mc, reprezentând 53% din volumul de lemn recoltat în județului Maramureș, urmat de lemnul rășinoaselor (217,7mii mc), volumul recoltat al lemnului de stejar a fost în 2020 de 27,2 mii mc, reprezentând 4% din totalul lemnului recoltat în județul Maramureș. Volumul de lemn recoltat ce a provenit de la diverse specii tari de arbori a fost de 27,2 mii mc, reprezentând 4% din total volum de lemn recoltat în anul 2020. În cantități mai reduse au fost recoltate speciile moi cu un volum recoltat de 10,2 mii metri cubi, reprezentând 1,6% din total lemn recoltat în județ.

În județul Maramureș în anul 2020 s-a recoltat un volum de 628,3 mii mc, reprezentând 25,5% din totalul volumului de lemn recoltat în Regiunea Nord-Vest. Din punct de vedere al volumului de lemn recoltat, județul Maramureș se plasează pe locul unu în regiune. În privința lemnului de fag recoltat în 2020, județul Maramureș a recoltat cel mai mult material lemnos din aceasta specie, 36,5% din total recolatat la nivel regional. În județul Maramureș, în anul 2020 s-a recoltat 217,7 mii mc din categoria rășinoaselor, fiind a doua cea mai mare valoare din regiune.

Un volum mare de lemn recoltat aduce beneficii atât proprietarilor de păduri cât și companiilor care prelucreează, comercializează și distribuie materialul lemnos. Trebuie avut în vedere ca pădurile trebuie exploatate responsabil, și autoritățile trebuie să urmărească atât exploatările cât și campaniile de replantare.

Principiile dezvoltării durabile, și de protejare a resurselor regenerabile trebuie respectate, pentru ca respectivele resurse să poată fi valorificate și pe viitor.

Principalele probleme și disfuncționalități

În județul Maramureș se identifică un potențial natural important, favorabil creșterii producției agricole și zootehnice, cu implicații favorabile asupra dezvoltării industriei alimentare. Populației ocupate în agricultură reprezintă 25,61% din populația ocupată a județului.

Județul Maramureș, deține o suprafață de 630.436 hectare, suprafață ce se menține constantă din anul 1990 și până în prezent. Suprafața agricolă reprezintă 48,46% din totalul terenurilor din județ, în timp ce terenuri negricole 52,54%.

La formarea producției agricole la nivel de județ, aportul valoric provine în pondere de 53,7% din producția vegetală, 46,3% din producția animală. Serviciile agricole realizate la nivel de județ, urmează o tendință de regres față de anul 2010, prin reducerea valorică a producției cu 669 mii ron. Producțiile agricole și zootehnice sunt modeste comparativ cu județele din regiune.

În ceea ce privește gradul de mecanizare a agriculturii, județul Maramureș numărul tractoarelor și utilajelor folosite în agricultura este în creștere în intervalul analizat.

Datorită reliefului, și a suprafețelor agricole limitate la nivelul județului Maramureș se practică agricultura intensivă în majoritatea localităților, în vederea obținerii de producții mari, care să asigure un grad mare de rentabilitate și profitabilitate.

La nivelul județului Maramureș în unele localități s-au exploatat intensiv fondurile forestiere, folosirea intensivă a condus la reducerea dimensiunii acestora, rezultând terenuri ce au putut fi reconvertite în suprafețe agricole și alipite la terenurile agricole existente. Creșterea suprafețelor agricole, alături de gradul de mecanizare ridicat la nivelul județului crează premisele agriculturii extensive.

Scăderea fondului forestier la nivelul unor localități datorită exploatării intensive, a defrișărilor ilegale, și indirect a lipsei politicilor de regenerare a fondului forestier.

Sectorul zootehnic este bine reprezentat la nivelul județului, în Maramureș raportându-se cel mai mare număr de exemplare caprine din Regiunea Nord-Vest. Pentru bovine, porcine, ovine, păsări județul Maramureș deține exemplare puține, situându-se pe ultimele locuri la nivel regional.

Sectorul pomicol a obținut producții bune pentru anul 2020, în județul Maramureș raportându-se cele mai mari producții de mere, pere, cireșe, nuci din Regiunea Nord-Vest.

În anul 2020, suprafața fondului forestier din județul Maramureș este de 260.000 hectare, reprezentând 41,24% din suprafața totală a județului. Pădurile de foioase acoperă cele mai mari suprafețe, 56,4%, urmate de pădurile de rășinoase 41,2%.

Funcția economică a pădurii joacă un rol important în dezvoltarea județului, însă aceste activități trebuie realizate în condițiile unei dezvoltări durabile și armonioase, păstrând o relație echilibrată între mediul natural și cel economic.

Din punct de vedere al volumului de lemn recoltat, județul Maramureș se plasează pe primul loc în regiune cu 628,3 mii mc de lemn recoltat în anul 2020.

Majoritatea societăților comerciale care activează în domeniul piscicol din județul Maramureș, practică acvacultura în ape dulci. În județul Maramureș sunt 25 amenajări piscicole ce realizează activități în crescătorii de pești dar și pepiniere destinate acestora. Principale specii de pești întâlnite în aceste amenajări piscicole, sunt cele de păstrăv, stiuca, crap, caras, somn, șalău.

3.4.2.3. Industrie și construcții

Industria

Resurse locale valorificate de industrie

Resurse minerale: în subsolul județului se găsește o diversitate de resurse: minereuri neferoase- cupru, plumb, zinc, aur, argint, sarea gema, argile, marmură, calcare, marne, materiale construcții (agregate).

Resursele naturale ale județului Maramureș sunt localizate în:

- minereuri polimetalice la Ilba, Nistru, Băița, Herja, Baia Sprie, Șuitor, Cavnic, Băiuț, Țibleș, Baia Borșa, Vișeu etc.;
- minereuri cuprifere la Nistru, Poiana Botizii, Baia Borșa, Vișeu etc.;
- minereuri aurifere la Săsar, Valea Roșie, Dealu Crucii, Șuitor, Băița;
- minereuri de fier și mangan la Răzoare;
- depozite de bentonită la Valea Chioarului și Răzoare;
- acumulări de șisturi bituminoase la Vișeu, Borșa, Săcel și Târgu Lăpuș;
- roci diverse și foarte utile, cum ar fi: andezite, amfibolite, calcare, gresii, tufuri vulcanice,
- roci folosite pentru placaje decorative, roci silicoase pentru abrazivi, pietriș și nisip în albiile râurilor Someș, Lăpuș, Tisa, Iza, Vișeu, Ruscova.

În județul Maramureș există zăcămintele de uraniu, vechile exploatați minere (Repedea, Poienile de sub Munte) din care se extrăgea uraniu în perioada comunistă au fost abandonate, nefiind ecologizate, acestea amenință viețile maramureșenilor.

Pășunile și fânețele naturale, pădurile formate din gorun, stejar, brad, molid și resursele de apă în special cele termale (Baile Dragomirești, Băile Ocna Șugatag) completează resursele naturale ale județului.

Figura 45 Zone cu resurse nevalorificate

Industria extractivă este prezentă în următoarele localități: Baia Mare, Baia Sprie, Borșa, Cavnic, Seini, Tăuții-Magheraus, Ulmeni, Băiuț, Bocicoiu Mare, Botiza, Budești, Cicărlău, Groși, Lăpuș, Miresu Mare, Recea, Rona de Jos.

Există la nivelul județului Maramureș localități care dispun de resurse minerale ale subsolului, dar acestea nu sunt valorificate, neexistând exploatații pentru acestea: Șomcuța Mare, Târgu Lăpuș, Bistra, Câmpulung la Tisa, Cernești, Copalnic-Mănăstur, Ocna Șugatag, Remetea Chioarului, Rona de Sus, Săcel, Săpânța, Valea Chioarului.

Resursele de muncă din industrie

Populația ocupată în industrie

În analiză, populația ocupată civilă grupează toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent (pe cont propriu) în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură, etc.

Tabel 21 - Populația ocupată civilă din activitățile industriei județului Maramureș, perioada 2010-2020

	Ani					
	Anul	Anul	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020

	2010	2016				
	UM: Mii persoane					
Total	195.1	190	192.7	194.3	196.6	195.2
INDUSTRIE	46.2	55.8	56.8	56.9	56.7	57.3
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	0.4	0.6	0.5	0.5	0.5	0.6
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	43	52.3	53.2	53.3	53.1	53.5
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	2.1	2.3	2.5	2.5	2.5	2.6

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

Populația ocupată civilă din sectorul industrial al județului Maramureș este de 57,3 mii persoane în anul 2020, reprezentând 29,35% din populația ocupată în economia județului.

Distribuția populației ocupate civile, pe ramuri ale industriei, evidențiază o ocupare de 93,4% în industria prelucrătoare; 4,5% în industria de distribuție a apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; 1% în industria de furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; și 1% din industria extractivă.

Prin evoluția populației ocupate în activități ale industriei maramureșene, se constată o creștere cu 24% în perioada 2010-2020. Raportând populația ocupată din industrie în anul 2020, față de anul precedent se înregistrează o creștere a populației ocupate din industrie cu 600 persoane.

Industria prelucrătoare generează modificări ale sectorului industrial în ansamblu, având în componență 93,4% din populația ocupată în industrie județul Maramureș. Populația ocupată din industria prelucrătoare, este în creștere cu 24,4% față de anul 2010, în creștere cu 1% față de anul 2019.

Numărul de salariați din industrie

Indicatorul numărul mediu al salariaților cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă sau raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată.

*Tabel 22 - Numărul mediu al salariaților din activități ale industriei județului Maramureș, pe secțiuni și diviziuni
conf. CAEN Rev.2, în perioada 2010-2020*

CAEN Rev.2 (activități ale economiei naționale)	Ani					
	Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Numar persoane					
TOTAL	86,256	95,829	101,131	102,377	106,403	103,087
INDUSTRIE	32,015	37,465	39,156	39,509	40,788	39,497
B INDUSTRIA EXTRACTIVA	357	474	468	475	473	567
07 Extractia minereurilor metalifere	253	218	219	186	214	248
08 Alte activități extractive	102	255	249	283	259	319
09 Activități de servicii anexe extractiei	2	1	:	6	:	:
C INDUSTRIA PRELUCRATOARE	29,446	34,782	36,462	36,721	38,019	36,684
10 Industria alimentara	2,835	3,713	3,883	3,447	3,864	3,813
11 Fabricarea bauturilor	407	94	87	92	75	82
13 Fabricarea produselor textile	370	1,039	1,018	1,048	1,107	1,005
14 Fabricarea articolelor de imbracaminte	4,310	3,339	2,957	3,022	2,984	2,661

15 Tabacirea si finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj si marochinarie, harnasamentelor si incaltamintei; prepararea si vopsirea blanurilor	437	802	911	992	1,249	1,187
16 Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn si pluta, cu exceptia mobilei; fabricarea articolelor din paie si din alte materiale vegetale impletite	4,771	5,300	5,311	5,322	5,609	5,431
17 Fabricarea hartiei si a produselor din hartie	178	275	317	302	285	335
18 Tiparire si reproducerea pe suporti a inregistrarilor	354	264	369	448	447	444
20 Fabricarea substantelor si a produselor chimice	319	800	1,147	1,145	1,148	1,156
21 Fabricarea produselor farmaceutice de baza si a preparatelor farmaceutice	160	225	208	210	202	201
22 Fabricarea produselor din cauciuc si mase plastice	776	1,111	1,150	1,242	1,213	1,218
23 Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	777	872	1,045	962	896	794

24 Industria metalurgica	823	1,051	1,232	1,514	2,042	2,018
25 Industria constructiilor metalice si a produselor din metal, exclusiv masini, utilaje si instalatii	2,622	3,186	3,245	3,230	2,836	2,496
26 Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	223	84	50	54	56	52
27 Fabricarea echipamentelor electrice	2,241	3,256	3,651	3,771	3,813	4,102
28 Fabricarea de masini, utilaje si echipamente n.c.a.	268	232	328	320	693	616
29 Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor si semiremorcilor	246	609	607	424	328	307
30 Fabricarea altor mijloace de transport	:	:	:	3	:	:
31 Fabricarea de mobila	7,100	8,234	8,593	8,803	8,660	8,375
32 Alte activitati industriale n.c.a.	44	281	297	233	289	212
33 Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	185	15	56	137	223	179
D PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA	659	550	574	623	613	602

CALDA SI AER CONDITIONAT						
E DISTRIBUTIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DESEURILOR, ACTIVITATI DE DECONTAMINARE	1,553	1,659	1,652	1,690	1,683	1,644

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Analizând structura salariaților din activități ale industriei județului Maramureș, se constată că în anul 2020 erau 39.497 salariați, numărul lor fiind în creștere cu 23,37% față de anul 2010.

În sectorul industriei extractivă , în anul 2020 s-au raportat 567 salariați, numărul lor fiind în creștere cu 58,82% față de anul 2010.

În sectorul industriei prelucrătoare numărul salariaților înregistrați în 2020 a fost de 36.684 persoane cu 24,58% mai mare față de anul 2010. Salariații din industria prelucrătoare reprezintă 92,9% din totalul salariaților din sectorul industrial, si 35,6% din totalul salariaților din județul Maramureș.

În cadrul industriei prelucrătoare, sunt prezente următoarele subramuri:

- industria alimentară 3.813 salariați, în creștere cu 34,5% față de 2010
- fabricarea băuturilor 82 salariați, în scădere cu 79,85% față de anul 2010
- fabricarea produselor textile 1.005 salariați în creștere cu 171,62% față de 2010
- fabricarea articolelor de îmbrăcăminte 2.661 salariați în scădere cu 38,26% față de 2010
- prelucrarea și finisarea produselor din pielărie 1.187 salariați în creștere cu 171,62% față de 2010
- prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn 5.431 salariați în creștere cu 13,83% față de anul 2010
- fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie 335 salariați, în creștere cu 88,2% față de anul 2010
- tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor 444 salariați, în creștere cu 25,42% față de anul 2010
- fabricarea substanțelor și a produselor chimice 1.156 salariați, numărul acestora fiind în creștere cu 262,38% față de anul 2010
- fabricarea produselor farmaceutice – în sector sunt angajați 201 persoane, cu 56,96% mai mult raportat cu anul 2010

- fabricarea produselor din cauciuc și a maselor plastice 1.218 salariați, în creștere cu 73,10% față de anul 2010
- fabricarea altor produse din minerale nemetalice – în sector au fost raportați în anul 2020 794 salariați, numărul lor fiind în creștere cu 2,19% față de anul 2010
- industria metalurgică – 2.018 salariați în anul 2020, numărul acestora fiind în creștere cu 145,205 față de anul 2010
- industria construcțiilor metalice și a produselor din metal 2.496 salariați, numărul acestora fiind în scădere cu 4,81% față de anul 2010
- fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice 52 salariați, în scădere cu 76,68% față de anul 2010
- fabricarea echipamentelor electrice 4.102 salariați, în creștere cu 83,04% față de anul 2010
- fabricarea de mașini, utilaje și echipamente 616 salariați, numărul acestora fiind în creștere cu 129,85% față de anul 2010
- fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor în anul 2020 au fost raportați 307 salariați, în creștere cu 24,8% față de anul 2010
- fabricarea de mobilă – în acest sector lucrează 8.375 salariați (21% din salariații sectorului industrial din județul Maramureș), numărul acestora fiind în creștere cu 17,96% față de anul 2010

Industria de producere și furnizare de energie electrice, termice, gaze, apă caldă și aer condiționat se realizează cu un număr de 602 salariați, reprezentând 1,5% din totalul salariaților din industrie. În perioada 2010-2020, activitatea de producere și furnizare a energiei electrice și termice înregistrează o scădere a numărului salariaților, numărul acestora fiind cu 8,65% mai mic față de anul 2010.

Activitățile industriei specifice distribuției de apă, salubritate, gestionarea deșeurilor și alte activități de decontaminare, sunt realizate cu un număr de 1.644 salariați în anul 2020, numărul lor fiind în creștere cu 5,86% față de anul 2010.

Sectorul industrial din județul maramureș este dezvoltat, puternic și foarte diversificat. Întălnim domenii diverse cum ar fi industria IT, electronica, și de subansamble electrice, metalurgică, chimică, mase plastice, materiale de construcții, industria alimentară, industria textilă, componente auto, sticlăriei, a mobilei, a prelucrării lemnului. Numărul salariaților din majoritatea ramurilor industriale fiind în creștere în anul 2020 față de anul 2010, fapt ce indică creșterea afacerilor din sector, creșterea producției în baza unor cereri crescute, cererea crescută pentru forța de muncă din sectorul industrial.

Industria din județul Maramureș se dezvoltă prin contribuția a 73.643 agenți economici în anul 2019, contribuind cu 125.711 salariați și o cifră de afaceri netă de 37,7 mld lei. Sunt 49 de firme care au în structură

peste 250 salariați, sunt firme de dimensiuni mari care contribuie 9,87 mld lei reprezentând 26,2% la cifra de afaceri a industriei din județul Maramureș.

Tabel 23- Distribuția firmelor din județul Maramureș sectorul industrial, unități cu peste 250 salariați în anul 2020

	Denumire firmă	Specializare	Localizare	Cifra de afaceri netă 2020	Nr salariați 2020
1	ARAMIS INVEST	FABRICAREA DE MOBILA	BAIA MARE	1,183,797,690	4,640
2	EATON ELECTRO PRODUCTIE	FABRICAREA APARATELOR DE CONROL SI DISTRIBUTIE A ELECTRICITATII	BUDESTI	1,117,502,017	2,092
3	UNIVERSAL ALLOY CORPORATION EUROPE	FABRICAREA DE AERONAVE SI NAVE SPATIALE	DUMBRAVITA	471,530,102	1,964
4	AVIVA	FABRICAREA DE MOBILA PENTRU BUCATARII	BAIA MARE	424,945,922	1,919
5	PLIMOB	FABRICAREA DE MOBILA	SIGHETU MARMATIEI	177,095,984	1,251
6	ITALSOFA ROMANIA	FABRICAREA DE SALTELE SI SOMIERE	BAIA MARE	240,668,295	1,044
7	WEIDMULLER INTERFACE ROMANIA	FABRICAREA ALTOR ECHIPAMENTE ELECTRICE	TAUTII MAGHERAUS	265,201,412	934
8	TAPARO	FABRICAREA DE MOBILA	TARGU LAPUS	225,171,687	757
9	SIFA INTERNATIONAL	FABRICAREA ÎNCĂLȚĂMINTEI	BAIA MARE	92,954,665	667

10	VITAL	CAPTAREA, TRATAREA ȘI DISTRIBUȚIA APEI	BAIA MARE	78,016,528	626
11	OPTIBELT POWER TRANSMISSION	FABRICAREA ALTOR PRODUSE DIN CAUCIUC	TAUTII- MAGHERAUS	197,945,539	436
12	RAMIRA	FABRICAREA ALTOR MASINI ȘI UTILAJ	BAIA MARE	78,281,681	417
13	CABLEX RBM	FABRICAREA ALTOR ECHIPAMENTE ELECTRICE	BAIA MARE	68,187,297	393
14	ELECTRO SISTEM	FABRICAREA APARATELOR DE CONTROL ȘI DISTRIBUȚIE A ELECTRICITĂȚII	BAIA MARE	104,384,281	355
15	VALMEDY PROD	FABRICAREA DE ARTICOLE CONFECTIONATE DIN TEXTILE	SIGHETU MARMATIEI	51,338,584	268
16	SIGSTRAT	FABRICAREA DE FURNIRE ȘI A PANOURILOR DE LEMN	SIGHETU MARMATIEI	22,868,683	253

Sursa datelor: www.topfirme.com, 2022, prelucrări proprii de date

Firmele maramureșene cu peste 250 salariați în activitățile industriei, dezvoltă în principal activități ale: industriei prelucrătoare (15 agenți economici); captarea, tratarea și distribuția apei (1 agent economic)

Amplasarea la nivel teritorial a acestor societăți comerciale, cu peste 250 salariați per. unitate, se află în următoarele teritorii:

- Baia mare prin fabricarea mobilei, fabricarea de mobile pentru bucătării, fabricarea de saltele și somiere, fabricarea încălțăminte, captarea tratarea și distribuția apei, fabricarea altor mașini și utilaje, fabricarea altor echipamente electrice, fabricarea aparatelor de control și distribuției a electricității

- Budești prin fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității
- Dumbrăvița prin fabricarea de aeronave și nave spațiale
- Sighetu Marmăției prin fabricarea de mobilă, fabricarea de articole confecționate din textile, fabricarea de furnire și a panourilor de lemn
- Tăuții Magheraus prin fabricarea altor echipamente electrice, fabricarea altor produse din cauciuc
- Târgu Lăpuș prin fabricarea fabricarea mobilei;

Performanțe înregistrate în industrie

Tabel 24 Primele 10 firme din industria județului Maramureș, după cifra de afaceri realizată în anul 2020

	Denumire firmă	Specializare	Localizare	Cifra de afaceri netă 2020	Nr salariați
1	ARAMIS INVEST	FABRICAREA DE MOBILA	BAIA MARE	1,183,797,690	4,640
2	EATON ELECTRO PRODUCTIE	FABRICAREA APARATELOR DE CONTROL SI DISTRIBUTIE A ELECTRICITATII	BUDESTI	1,117,502,017	2,092
3	UNIVERSAL ALLOY CORPORATION EUROPE	FABRICAREA DE AERONAVE SI NAVE SPATIALE	DUMBRAVITA	471,530,102	1,964
4	AVIVA	FABRICAREA DE MOBILA PENTRU BUCATARI	BAIA MARE	424945922	1,919
5	WEIDMULLER INTERFACE ROMANIA	FABRICAREA ALTOR ECHIPAMENTE ELECTRICE	TAUTII MAGHERAUS	265,201,412	934
6	ITALSOFA ROMANIA	FABRICAREA DE SALTELE SI SOMIERE	BAIA MARE	240,668,295	1,044
7	TAPARO	FABRICAREA DE MOBILA	TARGU LAPUS	225,171,687	757
8	OPTIBELT POWER TRANSMISSION	FABRICAREA ALTOR PRODUSE DIN	TAUTII-MAGHERAUS	197,945,539	436

		CAUCIUC			
9	PLIMOB	FABRICAREA DE MOBILA	SIGHETU MARMATIEI	177,095,984	1,251
10	ELECTRO SISTEM	FABRICAREA APARATELOR DE CONROL SI DISTRIBUTIE A ELECTRICITATII	BAIA MARE	104,384,281	355

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Cele 10 companii cu cea mai mare cifră de afaceri din sectorul industrial activează în domenii diverse. Comania care a raportat cea mai mare cifră de afaceri din sectorul industrial are ca specializare : fabricarea calculatoarelor și a echipamentelor periferice.

În topul firmelor din sectorul industrial din Maramureș sunt 3 companii care activează în același sector, si anume : fabricarea de mobilă, compania ARAMIS INVEST este pe primul loc in clasament cu cifră de afaceri de 1.183 mil lei, firma TAPARO se află pe locul 7 în clasament raportând cifră de afaceri de 225 mil lei, firma PLIMOB se află pe locul 9 cu o cifră de afaceru de 177 mil lei.

În clasament se mai afla companii din sectorul indfabricării eaparatelor de control și distribuție a electricității: EATON ELECTRO PRODUCTIE(2) și ELECTRO SISTEM (10), o companie din sectorul fabricării de aeronave și nave spațiale – UNIVERSAL ALLOY CORPORATION EUROPE (3), fabricarea alor echipamente electrice – WEIDMULLER INTERFACE (5), fabricarea de saltele -ITALSOFA ROMANIA (6) , fabricarea altor produse din cauciuc – OPTIBELT POWER TRANSMISSION (8).

Tabel 25 Localizarea și domeniile în care activează firmele cu performanță remarcabilă (top 10 firme din industrie, prin cifra de afaceri înregistrată în anul 2020)

Tabel localitate	Activitate principală declarată, conform CAEN Rev. 2
BAIA MARE	FABRICAREA DE MOBILA
BUDESTI	FABRICAREA APARATELOR DE CONROL SI DISTRIBUTIE A ELECTRICITATII
DUMBRAVITA	FABRICAREA DE AERONAVE SI NAVE SPATIALE
BAIA MARE	FABRICAREA DE MOBILA PENTRU BUCATARII
SIGHETU MARMATIEI	FABRICAREA DE MOBILA
BAIA MARE	FABRICAREA DE SALTELE SI SOMIERE

TAUTII MAGHERAUS	FABRICAREA ALTOR ECHIPAMENTE ELECTRICE
TARGU LAPUS	FABRICAREA DE MOBILA
BAIA MARE	FABRICAREA ÎNCĂLȚĂMINTEI
BAIA MARE	CAPTAREA, TRATAREA ȘI DISTRIBUȚIA APEI
TAUTII- MAGHERAUS	FABRICAREA ALTOR PRODUSE DIN CAUCIUC
BAIA MARE	FABRICAREA ALTOR MASINI ȘI UTILAJ
BAIA MARE	FABRICAREA ALTOR ECHIPAMENTE ELECTRICE
BAIA MARE	FABRICAREA APARATELOR DE CONTROL ȘI DISTRIBUȚIE A ELECTRICITĂȚII
SIGHETU MARMATIEI	FABRICAREA DE ARTICOLE CONFECTIONATE DIN TEXTILE
SIGHETU MARMATIEI	FABRICAREA DE FURNIRE ȘI A PANOURILOR DE LEMN

Sursa datelor: www.topfirme.com, prelucrări proprii de date

Repartiția în cadrul rețelei de localități a zonelor industriale, parcurilor industriale, zonei libere

Parcurile industriale joacă un rol important în dezvoltarea economiei locale, iar prin crearea acestor zone există potențial pentru atragerea de noi investitori atât în municipiul Baia Mare, cât și în celelalte localități din județ.

Parcurile Industriale prezintă avantaje pentru agenții economici:

- Costuri reduse de închiriere
- Spații moderne, la standard actuale
- Rețele complete de utilități (canalizare, apa, iluminat, electrica, agent termic, telecomunicații, gaze naturale)
- Accesibilitate – fiind amplasate pe drumuri naționale, în apropierea rețelei de cale ferată, în periferia orașelor
- Posibilitatea utilizării de panouri fotovoltaice pentru folosirea energiei regenerabile
- Relocarea agenților economici care furnizează componente pentru dezvoltarea produselor, astfel lanțul de aprovizionare se reduce
- Servicii de pază și protecție, servicii de Securitate la incendiu

La nivelul județului Maramureș se dorește înființarea a patru parcuri industriale, și anume Baia Sprie, Groși, Fărcașa și Șomcuta Mare.

- Al doilea parc industrial este legat de zona fostă industrială veche a orașului, respectiv zona Pheonix-Cuprom (fost combinat metalurgic.), dar și zona fostei societăți de construcții de perioada comunistă (Agecom), și perimetrul este delimitat de strada M. Eminescu, Oborului, Electrolizei, Vasile Lucaci, Forestierilor.

PAT.J. MARAMUREȘ
 Situația zonelor industriale din județul Maramureș
 Surse: INS, Baza de date Tempo online

Legenda specifică

- Frontiera de stat
- Limita de județ
- Municipii reședință de județ
- Municipiu
- Oraș
- Sat reședință de comună

Zone industriale

- stagnare
- în declin
- în declin, dar și în restructurare
- în restructurare

146

Construcții

Activitatea de construcții este în plin proces de dezvoltare. În județul Maramureș, sunt 1.135 agenți economici în domeniul "lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale" care în anul 2020 au înregistrat o cifră de afaceri de 822,2 mil lei.

Există și subsectoare conexe care realizează lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor, a căilor ferate de suprafață și subterane, construcția de poduri și tuneli, lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru electricitate și telecomunicații, lucrări de construcții a altor proiecte ingineresti, lucrări de demolare a construcțiilor, lucrări de foraj și sondaj, lucrări de instalații electrice, sanitare, de încălzire și aer condiționat.

Resursele de muncă din activități de construcții

Populația ocupată civilă în activități de construcții, este de 12,8 mii persoane în anul 2020, reprezentând 6.56% din populația ocupată în economia județului.

Tabel 26 - Populația ocupată civilă, în activități de construcții, județ Maramureș

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani						
		Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Evoluție 2020/2010
		UM: Mii persoane						
TOTAL		195.1	190	192.7	194.3	196.6	195.2	0.05%
F CONSTRUCTII		10.4	12.4	12.2	12.2	12.9	12.8	23.08%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Prin evoluția populației ocupate în activități de construcții, se constată o tendință de creștere constantă în perioada 2010-2019, și o ușoară scădere în anul 2020 față de anul precedent. În anul 2020, se înregistrează o creștere cu 23,08% (2.400 pers.) față de anul 2010, și o scădere de 1% (100 pers.) față de anul 2019.

Numărul mediu de salariați din activități de construcții

Tabel 27 - Numarul mediu al salariatilor din activități de construcții, în perioada 2010-2020

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani						
		Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Evoluție 2019/2010
		UM: Numar persoane						

TOTAL	92,248	106,649	110,190	111,202	113,186	111,789	21.18%
F CONSTRUCTII	6,736	8,349	8,170	8,143	8,800	8,534	26.69%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Numărul salariaților din sectorul construcțiilor a crescut în anul 2020 față de anul 2010 cu 26,69% reprezentând o creștere cu 1.798 salariați față de anul 2010. În anul 2020, numărul salariaților din sectorul construcțiilor a scăzut cu 266 salariați față de anul 2019. În intervalul analizat numărul salariaților din sectorul construcțiilor a avut o evoluție oscilantă, dar are tendințe de creștere.

Performanțe înregistrate în activități de construcții

După cifra de afaceri realizată în anul 2020 în "lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale" se constată că primele 10 firme din acest sector au obținut venituri cumulate de peste 231,8 milioane lei, de unde se constată că există cerere în creștere pentru prestarea lucrărilor de construcții. De remarcat este faptul că performanța este înregistrată de firme care realizează activități de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, majoritatea având sediul social în mun. Baia Mare.

După cifra de afaceri realizată în anul 2020 în activități de construcții, se constată că pe primul loc este situată firma care are și cei mai mulți salariați în domeniu (194 salariați).

Tabel 28 - Top 10 firme din construcții, după cifra de afaceri realizată în anul 2020

	Denumire firmă	Specializare	Localizare	Cifra de afaceri netă 2018	Nr salariați
1	CONREP	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale	WISEU DE SUS	43,351,134	194
2	PROF CON INVEST		BAIA MARE	30,807,061	15
3	EDIL-BAUSTEEL		SALISTEA DE SUS	30,684,648	37
4	TAFFO		BAIA MARE	30,318,152	23
5	GRICON		TARGU LAPUS	19,124,250	98
6	PRIMUS ART CONS		BAIA MARE	18,010,620	10
7	BLC STROOCT		BAIA MARE	15,027,294	56
8	NATANAEL COM SERV		CICARLAU	15,006,816	50

9	GDO-MOV IMPEX	BAIA MARE	14,788,711	51
10	OMA CONSTRUCT	BAIA MARE	14,691,710	24

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Firmele care au înregistrat cele mai mari cifre de afaceri din sectorul construcțiilor de clădiri rezidențiale și nerezidențiale au sediul în localitățile: mun Baia Mare- 6 agenți economici, Vișeu de Sus- 1 agent economic, Salistea de sus- 1 gant economic, Târgu Lăpuș – 1 agent economic, Cicărlau – 1 agent economic.

Fondul de locuințe - construcția de locuințe noi

Graficul evoluției numărului locuințelor finalizate pentru perioada 2000-2008 arată o creștere anuală a numărului de locuințe nou construite indicând o creștere a cererii pentru locuințe noi la nivel județean înainte de recesiunea economica din anul 2008 și implicit creșterea sectorului construcțiilor și creșterea numărului de locuitori. În perioada 2009-2017 numărul de locuințe finalizate a scăzut, datorită cererii reduse pentru locuințe noi construite. În intervalul 2018-2020 curba reprezentând numărul locuințelor finalizate în județul Maramureș are o evoluție ascendentă, în anul 2020 au fost finalizate 752 noi locuințe, valoare mai redusă decât maximum intervalului înregistrat în 2008 care a fost de 1.269 locuințe.

Numărul locuințelor existente în județul Maramureș a crescut în perioada 2000-2020 datorită numărului de locuințe noi finalizate în fiecare an. În anul 2020 numărul locuințelor existente în Maramureș a fost de 208.045, cu 25.583 locuințe mai mult decât în anul 2001, reprezentând o creștere de 14%.

Principalele probleme și disfuncționalități

Distribuția populației ocupate civile, pe ramuri ale industriei, evidențiază o ocupare de 93,4% în industria prelucrătoare; 4,5% în industria de distribuție a apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; 1% în industria de furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; și 1% din industria extractivă.

Celelalte ramuri importante ale industriei, cea de producere și distribuție a energiei electrice, gaze, apa caldă înregistrează regres în structura populației ocupate, în perioada 2010-2020, în timp ce populația ocupată în sectorul de distribuție a apei, salubritate și gestionarea deșeurilor a crescut în intervalul 2010-2020.

Există la nivelul județului Maramureș localități care dispun de resurse minerale ale subsolului, dar acestea nu sunt valorificate, neexistând exploatații pentru acestea: Șomcuța Mare, Târgu Lăpuș, Bistra, Câmpulung la Tisa, Cernești, Copalnic-Mănăstur, Ocna Șugatag, Remetea Chioarului, Rona de Sus, Săcel, Săpânța, Valea Chioarului.

Industria a înregistrat numeroase transformări de-a lungul anilor, existând progres prin privatizarea multor societăți. Acestea au absorbit forță de muncă locală, dar au contribuit și la reducerea șomajului.

Industria ușoară s-a adaptat mai ușor la condițiile pieței și a transformat activitatea productivă în sistem lohn, atrăgând în procesul economic și numeroase investiții străine. Această tendință a favorizat dezvoltarea zonelor industriale și platformelor mari de producție.

Analizând structura salariaților din activități ale industriei maramureșene, se constată că în anul 2020 erau 39.497 persoane salariate, numărul acestora fiind în creștere cu 23,4% față de anul 2010.

Industria extractivă se realizează cu un număr mediu de salariați de 567 pers. În anul 2020, numărul salariaților este mai mare cu 58,8% față de anul 2010.

Activitățile industriei prelucrătoare sunt cele care contribuie substanțial la creșterea numărului de salariați, acest domeniu de activitate înregistrând creșteri ale numărului de salariați de 24,58% în anul 2020 față de anul 2010. Industria prelucrătoare are în structură un număr de 36.684 persoane salariate, în anul 2020, reprezentând 92,9% din salariații industriei și 35,6% din numărul total de salariați din județ. Industria prelucrătoare, este activitatea industrială cu cele mai mari performanțe înregistrate în economie.

Activitățile industriei prelucrătoare care înregistrează o scădere a numărului salariaților în anul 2020 față de anul 2010 sunt: fabricarea băuturilor, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, industria construcțiilor metalice, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice, repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor. Industria de producere și furnizare de energie electrice, termice, gaze, apă caldă și aer condiționat se realizează cu un număr de 602 salariați, structură ce reprezintă numai 1,5% din industria județului Maramureș (2020). În perioada 2010-2020, activitatea de producere și furnizare a energiei electrice și termice înregistrează o scădere a numărului salariaților cu 57 pers., reprezentând o scădere de 8,6%.

Activitățile industriei specifice distribuției de apă, salubritate, gestionarea deșeurilor și alte activități de decontaminare, sunt realizate cu un număr de 1.644 salariați în anul 2020, înregistrând o creștere a numărului salariaților cu 5,9% în perioada analizată.

Subramurile industriei prelucrătoare care au avut cel mai mare număr de salariați la nivelul anului 2020 sunt: fabricarea mobilei (8.375 salariați), prelucrarea lemnului (5.431 salariați), fabricarea echipamentelor electrice (4.102 salariați), industria alimentară (3.813 salariați), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (2.661 salariați)/ Performanțele în activități ale industriei sunt analizate prin indicatorul cifra de afaceri netă, realizată de mediul privat din județ, prin firme precum: ARAMIS INVEST, EATON ELECTRO PRODUCTIE, UNIVERSAL ALLOY CORPORATE, AVIVA, WEIDMULLER INTERFACE, ITALSOFA ROMANIA, TAPARO, OPTIBELT POWER TRANSMISSION, FERMA ZOOTEHNICA, PROMOB.

La nivelul județului Maramureș s-au identificat UAT-uri cu activitate industrială în declin, datorită zonelor industriale și spațiilor industriale abandonate: Mun Baia Mare, Mun Sighetu Marmăției, Baia Sprie, Ulmeni.

S-au identificat la nivelul județului UAT cu zone industriale aflate în restructurare și modernizare: Mun Baia Mare, Baia Sprie, Seini, Șomcuța Mare, Tăuții-Magheraus, Fărcașa, Groși, Lăpuș, Recea

Parcurile industriale pot avea un rol important în dezvoltarea economiei locale, iar prin crearea acestor zone se pot atrage investitori noi, atât în municipiul Baia Mare, cât și în celelalte localități din județ. Se dorește înființarea a patru parcuri industriale pe raza județului Maramureș, și anume Baia Sprie, Groși, Fărcașa și Șomcuta Mare. La nivelul municipiului Baia Mare se vor dezvolta două parcuri industriale. Lipsa acestor parcuri industriale care incurajează investitorii să dezvolte afaceri prin facilitățile oferite a condus la o lipsă de atractivitate a județului Maramureș comparativ cu județele din regiune care au dezvoltat structuri industriale, și au atras un număr mare de companii.

În județul Maramureș funcționează 1.135 agenți economici în domeniul "lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale", care în anul 2020 au înregistrat o cifră de afaceri de 822,2 mil lei. Cea mai mare performanță este realizată de compania CONREP, care a raportat în anul 2020 cifră de afaceri în valoare de 43,35 mil lei.

În anul 2020 au fost finalizate 752 noi locuințe, valoare mai redusă decât maximul intervalului 2000-2020 înregistrat în anul 2008 care a fost de 1.269 locuințe.

3.4.2.4. Servicii, inclusiv cercetare-dezvoltare-inovare

Servicii economice și sociale

Resursele de muncă din activitățile de servicii

Populația ocupată civilă în activități de servicii este de 51,2 mii persoane în anul 2020, reprezentând 26,23% din populația ocupată a județului Maramureș.

Tabel 29 - Populația ocupată civilă, în servicii, județ Maramureș

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani						Evoluție 2020/2010	Pondere din sector
		Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020		
		UM: Mii persoane							
TOTAL		195.1	190	192.7	194.3	196.6	195.2	0.05%	100.00%
SERVICII TOTAL		43.4	46.8	48.2	49.6	50.6	51.2	17.97%	26.23%
H TRANSPORT SI DEPOZITARE		9.2	9.3	9.7	9.8	10.1	10.6	15.22%	20.70%
I HOTELURI SI RESTAURANTE		3.2	3.9	4.2	4.2	4.2	4	25.00%	7.81%
J INFORMATII SI COMUNICATII		0.8	1.2	1.3	1.3	1.5	1.5	87.50%	2.93%

K INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI	1.5	1.7	1.5	1.5	1.7	1.7	13.33%	3.32%
L TRANZACTII IMOBILIARE	0.4	0.4	0.4	0.5	0.4	0.4	0.00%	0.78%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE	1.5	2.3	2.3	2.6	2.3	2.4	60.00%	4.69%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT	1.8	3.1	3.3	3.3	3.3	3.4	88.89%	6.64%
O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	3.8	3.6	3.6	3.6	3.7	3.6	-5.26%	7.03%
P INVATAMANT	9	8.6	8.6	8.7	8.9	9	0.00%	17.58%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	8.6	8.5	8.9	9.6	10.1	10.1	17.44%	19.73%
R ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE	0.9	1	1	1.1	1.1	1.1	22.22%	2.15%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	2.7	3.2	3.4	3.4	3.3	3.4	25.93%	6.64%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Repartiția populației ocupate pe diferite activități din domeniul serviciilor, se prezintă astfel:

- 20,70% în activități de transport și depozitare;
- 19,73% în activități de servicii de sănătate și asistență socială;
- 17,58% în servicii de învățământ;
- 7,81% servicii din domeniul horeca (hoteluri și restaurante);
- 7,03% servicii ale administrației publice și apărare alături de servicii de asigurări sociale din sistemul public;
- 6,64% în activități de servicii administrative și servicii suport;
- 4,69% în servicii ce privesc activități profesionale, științifice și tehnice;
- alte activități reprezentând ponderi sub 4%.

În toată perioada 2010-2020 se înregistrează o tendință de creștere a populației ocupate în activități de servicii, în anul 2020 fiind cu 17,97% mai multe persoane ocupate în sectorul serviciilor față de anul 2010, reprezentând o creștere de aprox. 7.800 persoane ocupate, tendința este de creștere susținută, de la an la an.

Prin evoluția populației ocupate în activități de servicii, se constată o evoluție pozitivă în perioada 2010-2020 în următoarele sectoare:

- servicii administrative și servicii suport acestora +88,89%
- informații și comunicații +87,50%
- servicii în activități profesionale științifice și tehnice +60%
- servicii în hoteluri și restaurante +25%
- servicii culturale +22,22%
- servicii transport și depozitare +15,22%
- Activitățile de servicii care au înregistrat regres în rândul populației ocupate, în perioada 2010-2020 sunt:
- administrație publică și apărare -5,26%

Prin evoluția populației ocupate în activități de servicii, se constată o evoluție pozitivă în activități precum: servicii administrative și servicii suport acestora (+88,89%), servicii în informații și comunicații (+87,80%), activități profesionale științifice și tehnice (+60%), servicii în hoteluri și restaurante (+25%), servicii culturale (+22,22%), servicii de transport și depozitare (+15,22%),

Activitățile de servicii care au înregistrat regres în rândul populației ocupate, în perioada 2010 - 2020, administrație publică și apărare (-5,26%)

Numărul mediu de salariați din activitățile de servicii este de 38.968 pers. salariate, în anul 2020, structură ce se află în continuă creștere, de la an la an, structura salariaților fiind cu 16% mai mare față de anul 2010. În județul Maramureș, numărul salariaților din activitățile de servicii, raportați la numărul total de salariați din economia județeană, reprezintă 37,8% în anul 2020.

Tabel 30 - Numarul mediu al salariatilor pe activități ale economiei naționale (secțiuni si diviziuni) CAEN

Rev.2, perioada 2010-2020

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani						
		Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Evoluție 2020/2010
		UM: Numar persoane						
TOTAL		86,256	95,829	101,131	102,377	106,403	103,087	
SERVICII TOTAL		34,216	36,676	38,039	38,939	39,555	38,968	16%
H TRANSPORT SI DEPOZITARE		3,766	4,342	5,133	4,682	4,949	4,603	31%
I HOTELURI SI RESTAURANTE		2,043	3,403	3,215	3,370	3,654	3,272	79%
J INFORMATII SI COMUNICATII		797	1,125	1,149	1,282	1,375	1,293	73%
K INTERMEDIERI FINANCIARE SI ASIGURARI		1,443	1,210	1,177	1,223	1,178	1,104	-18%
L TRANZACTII IMOBILIARE		265	350	331	437	300	381	13%
M ACTIVITATI PROFESIONALE, STIINTIFICE SI TEHNICE		1,045	1,572	1,697	2,104	1,773	1,831	70%
N ACTIVITATI DE SERVICII ADMINISTRATIVE SI ACTIVITATI DE SERVICII SUPORT		1,766	2,755	2,927	2,870	2,860	3,002	62%

O ADMINISTRATIE PUBLICA SI APARARE; ASIGURARI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	3,737	3,406	3,483	3,472	3,510	3,489	-6%
P INVATAMANT	9,118	8,224	8,066	8,146	8,154	8,179	-11%
Q SANATATE SI ASISTENTA SOCIALA	8,010	7,929	8,344	8,674	8,873	9,171	11%
R ACTIVITATI DE SPECTACOLE, CULTURALE SI RECREATIVE	799	871	913	952	1,068	904	34%
S ALTE ACTIVITATI DE SERVICII	1,427	1,489	1,604	1,727	1,861	1,739	30%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Așa cum se observă în tabelul atașat, se identifică activități de servicii unde numărul salariaților înregistrează o tendință de creștere, în perioada 2010-2020. Aceste activități sunt:

- activități în hoteluri și restaurante +79%;
- servicii în domeniul informațiilor și comunicațiilor +73%;
- activități profesionale, științifice și tehnice +70%;
- activități de servicii administrative și suport pentru acestea +62%;
- activități de spectacole culturale și recreative +34%
- activități de transport și depozitare +31%;
- servicii de tranzacții imobiliare +13%;

Activități din domeniul serviciilor care înregistrează scăderea numărului salariaților, în perioada 2010-2020, sunt :

- servicii în intermedieri financiare și asigurări -18% ;
- servicii în învățământ -11%;
- servicii administrație publică și apărare -11%;

Ponderea salariaților din ramurile sectorului servicii în total salariați în sectorul servicii:

salariați sănătate și asistență socială 23,53% din total salariați în servicii

salariați învățământ 21 % din total salariați în Servicii

salariați transport și depozitare 11,81% din total salariați în Servicii

salariați hoteluri și restaurante 8,40% din total salariați în servicii

salariați administrație publică și apărare 8,95% din total salariați în Servicii

salariați servicii administrative și activități suport 7,70% din total salariați în servicii

Prin distribuția numărului mediu de salariați din activitățile de servicii, pe principale activități ale domeniului, se constată că: cea mai mare repartitie a salariaților din servicii realizează activități: sănătate și asistență socială (23,53%), activități din învățământ (21%), transport și depozitare (11,81%), servicii în hoteluri și restaurante (8,40%), administrație publică și apărare (8,95%), servicii administrative (7,70%).

Performanțe înregistrate în activități de servicii

Tabel 31 Primele 10 subramuri în domeniul serviciilor în funcție de cifra de afaceri raportată în 2020

	Subramuri servicii	Cifra de afaceri realizată 2020	Nr firme	Top domenii Maramures dupa cifra de afaceri
1	Transporturi rutiere de mărfuri	1,100,000,000.00	1056	3
2	Întreținerea și reparaarea autovehiculelor	327,800,000.00	330	12
3	Alte activitati de creditare	183,200,000.00	20	21
4	Activitati de realizare a soft- ului la comanda	171,300,000.00	147	24
5	Activitati de design specializat	128,000,000.00	43	31
6	Restaurante	121,300,000.00	260	34
7	Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea	88,600,000.00	263	47
8	Intermedieri în comerțul cu produse diverse	77,600,000.00	103	57

9	Închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate	75,500,000.00	208	58
10	Colectarea deșeurilor nepericuloase	74,100,000.00	14	61
		2,347,400,000.00	2444	

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Primele 10 subramuri din sectorul serviciilor au obținut în anul 2020 cifră de afaceri cumulată în valoare de 2,35 mld lei, reprezentând 10,26% din cifra de afaceri totală raportată la nivelul județului Maramureș. Sectorul "Transporturi rutiere de mărfuri" se află pe locul 1 în topul sectoarelor economice din județul Maramureș după cifra de afaceri obținută (1,1 mld lei), care are o pondere de de 4,8% în cifra de afaceri totală a județului. Pe locuri de top se afla sectoarele: "Întreținerea și repararea autovehiculelor"- CA 327,8 mil lei – locul 12 în topul județului după cifra de afaceri, " Alte activități de creditare" – CA 183,2 mil lei – locul 21 în topul județului după cifra de afaceri, " Activități de realizare a soft-ului la comandă"- CA 171,3 mil lei – locul 24 în topul județean după cifra de afaceri.

Numărul firmelor din topul domeniului servicii după cifra de afaceri a fost în 2020 de 2.444, reprezentând 19,56 % din totalul firmelor din sectorul comercial ce funcționează în județul Maramureș (12.492).

Tabel 32 Întreprinderi active în sectorul serviciilor în județul Maramureș perioada 2010-2020

	Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Pondere în sector	Evoluție 2020/2010
Total	3,287	4,005	4,347	4,558	4,753	5,135	-	56.22%
H Transport si depozitare	934	1,250	1,326	1,384	1,372	1,463	28.49%	56.64%
I Hoteluri si restaurante	565	622	644	693	687	758	14.76%	34.16%
J Informatii si comunicatii	212	244	261	278	294	310	6.04%	46.23%
K Intermedieri financiare si asigurari	86	118	122	120	116	120	2.34%	39.53%

L Tranzactii imobiliare	230	218	244	249	263	273	5.32%	18.70%
M Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	692	792	874	917	950	1,021	19.88%	47.54%
N Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	214	287	311	315	355	389	7.58%	81.78%
P Invatamant	45	62	76	70	92	105	2.04%	133.33%
Q Sanatate si asistenta sociala	93	150	180	202	219	248	4.83%	166.67%
R Activitati de spectacole, culturale si recreative	65	93	116	118	149	166	3.23%	155.38%
S Alte activitati de servicii	151	169	193	212	256	282	5.49%	86.75%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Conform statisticilor publicate de INSSE , în județul Maramureș, în anul 2020 erau active 5.135 societăți comerciale în sectorul serviciilor, numărul acestora crescând cu 56,22% raportându-ne la anul 2010. Ponderile cele mai mari sunt înregistrate se întreprinderile din sectoarele: transport și depozitare (28,49%), activități profesionale științifice și tehnice (19,88%), hoteluri și restaurante (14,76%), servicii administrative (7,58%).

Cele mai mari creșteri în privința numărului agenților economici din sectorul serviciilor în perioada 2010-2020 s-au înregistrat în subramurile:

Sănătate și asistență socială +15 companii reprezentând o creștere de 166,67%

Activități de spectacole +101 companii reprezentând o creștere de 155,38%

Învățământ +60 companii reprezentând o creștere de 133,33%

Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport +175 companii, reprezentând o creștere de 81,78%

Transport si depozitare +529 companii, reprezentând o creștere de 56,64%

Activitati profesionale, stiintifice si tehnice +329 companii, reprezentând o creștere de 47,54%

Informații și comunicații +98 companii, reprezentând o creștere de 46,23%

Tabel 33 Top firme servicii, după cifra de afaceri realizată în anul 2020

Nr crt	Companie	Sector	Localitate	Cifra de afaceri 2018	Nr angajați
1	ATP MOTORS	Întreținerea și reparaarea autovehiculelor	BAIA MARE	182,602,183	195
2	BERTUS	Alte activitati de creditare	BAIA MARE	178,920,523	403
3	FRAGRA DESIGN	Activitati de design specializat	BAIA MARE	116,447,975	30
4	TRENCADIS CORP	Activitati de realizare a soft-ului la comanda	BAIA MARE	99,332,340	73
5	HAGERO	Transporturi rutiere de mărfuri	BUDESTI	52,845,484	123
6	PROIECT PERSONAL LEASING	Transporturi rutiere de mărfuri	BAIA SPRIE	47,298,258	79
7	DRUSAL	Colectarea deșeurilor nepericuloase	BAIA MARE	33,179,770	234
8	FRITZ MAYER	Transporturi rutiere de mărfuri	BAIA MARE	32,773,522	65
9	TAXAT	Transporturi rutiere de mărfuri	WISEU DE SUS	30,774,340	70
10	KST VERVOER	Transporturi rutiere de mărfuri	BAIA MARE	21,310,190	71
				795,484,585	1343

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Cele mai performante 10 companii din sectorul serviciilor care activează în județul Maramureș au obținut în anul 2020 cifră de afaceri cumulată de 795.484.585 lei, reprezentând 4% din cifra de afaceri totală raportată la nivel județean. Companiile din acest sector au avut în 2018 3.095 salariați reprezentând 3,5% din numărul total al salariaților din sectorul servicii.

Pe primul loc în clasament se situează ATP MOTORS, care activează în sectorul întreținerii și reparării autovehiculelor, compania a realizat în 2020 cifră de afaceri de 182,6 mil lei. Compania BERTUS care activează în sectorul activităților de creditare se află pe a doua poziție în clasament realizând în anul 2020 cifră

de afaceri de 178,92 mil lei. FRAGRA DESIGN care realizează activități de design specializat se află pe locul 3 în clasament, având cifră de afaceri de 116,4 mil lei.

Clasamentul este dominat de companiile din sectorul rutier de mărfuri, 5 companii din acest sector au realizat în anul 2018 cifre de afaceri între 52,85-21.31 milioane lei. În clasament mai sunt companii din sectoarele: activități de realizare a soft-ului la comandă, colectarea deșeurilor nepericuloase.

Activitatea de Cercetare, Dezvoltare și inovare

Activitatea de cercetare-dezvoltare s-a redus județul Maramureș ocupând la nivelul anului 2020 locul 4 în cadrul regiunii după indicatorul specific acestui domeniu, respectiv numărul de salariați din acest sector. Astfel dacă în anul 2000 numărul salariaților din sectorul CDI în județul Maramureș a fost de 139 salariați, numărul acestora a scăzut până la valoarea de 36 salariați raportați în anul 2020, o scădere de aproximativ 4 ori.

Tabel 34 Salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare în Regiunea Nord-Vest 2010-2020

	Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Pondere 2020/2010
TOTAL	39,065	44,386	44,801	44,733	43,973	45,304	15.97%
Regiunea NORD-VEST	4,018	3,175	3,280	3,484	3,639	4,319	7.49%
Bihor	571	60	93	63	56	56	-90.19%
Bistrita-Nasaud	182	174	165	85	64	130	-28.57%
Cluj	3,098	2,859	2,945	3,268	3,447	4,037	30.31%
Maramures	139	20	30	24	26	36	-74.10%
Satu Mare	26	44	25	21	22	35	34.62%
Salaj	2	18	22	23	24	25	1150.00%

La nivelul Regiunii Nord-Vest numărul salariaților din sectorul cercetare-dezvoltare a crescut gradual în perioada 2010-2020, bazându-se în principal pe creșterea salariaților din acest sector din județul Cluj. La nivelul regiunii numărul salariaților din acest sector a crescut cu 7,49% în intervalul analizat. În județul Maramureș asistăm la un regres accentuat al salariaților din sector, numărul acestora fiind cu 75% mai redus în anul 2020 față de anul 2010.

Tabel 35 Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare în Regiunea Nord-Vest 2010-2020

Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete (mii RON)	Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Pondere 2020/2010
TOTAL	2,413,467	3,675,142	4,317,086	4,769,279	5,065,332	4,964,532	105.70%
Regiunea NORD-VEST	197,378	229,229	247,611	250,112	230,218	267,954	35.76%
Bihor	5,827	3,312	6,192	2,870	6,843	5,871	0.76%
Bistrita-Nasaud	9,626	8,899	13,107	6,561	4,705	7,530	-21.77%
Cluj	176,353	213,461	224,182	237,547	213,464	246,651	39.86%
Maramures	4,557	392	1,582	632	1,600	3,018	-33.77%
Satu Mare	790	2,042	1,201	1,219	1,470	2,761	249.49%
Salaj	225	1,123	1,347	1,283	2,136	2,123	843.56%

În perioada 2016-2020 cheltuielile din activitatea de cercetare dezvoltare din județul Maramureș sunt în creștere, valoarea înregistrată în anul 2020 – 3.018 mii ron este mai redusă decât valoarea raportată în anul 2010 – 4.557 mii ron. După valoarea raportată în anul 2020, județul Maramureș se plasează pe locul 4 în regiune, valoarea raportată reprezentând 1% din valoarea totală a regiunii, o valoare modestă reliefând lipsa interesului pentru sectorul CDI. Județul Cluj raportează cea mai mare valoare a cheltuielilor din activitatea de cercetare-dezvoltare, reprezentând 92% din valoarea regiunii.

Principalele probleme și disfuncționalități

Salariații din activitățile de servicii reprezintă 37,8 % din totalul salariaților din economia județului Maramureș la nivelul anului 2020. Cea mai mare repartiție a numărului salariaților sunt în activitățile: sănătate 23,53%, învățământ 21%, transport și depozitare 11,81%, hoteluri și restaurante 8,40% . In sectoarele aparținând mediului privat (transporturi, hoteluri și restaurante) ponderea acestora in total angajați este mai redusă decât sectoarele aparținând sectorului public(sănătate, învățământ, administrație). Numărul salariaților din sectorul serviciilor a scăzut în anul 2020 față de anul anterior.

Primele 10 subramuri din sectorul serviciilor în funcție de valoarea vânzărilor, au obținut în anul 2020 cifră de afaceri cumulată în valoare de 2,35 mld lei, reprezentând doar 10,26% din cifra de afaceri totală raportată la nivelul județului Maramureș.

Sectorul serviciilor din județul Maramureș este diversificat si dinamic, având totuși o contribuție redusă în economia județului.

Activități din domeniul serviciilor care înregistrează scăderea numărului salariaților, în perioada 2008-2020, sunt : servicii în intermediere financiară și asigurări -18% ; %; servicii în învățământ -14%, administrație publică și apărare -6%.

Cele mai performante firme din domeniul serviciilor, clasamentul după cifra de afaceri realizată în anul 2020, își au sediul în mun. Oradea (7), localitățile Budești (1) și Baia Sprie(1) Vișeu de Sus (1). Se observă polarizarea companiilor care obțin cele mai mari valori ale vânzărilor în zona municipiului Baia Mare, existând un dezechilibru la nivelul teritoriului. Domeniile de activitate în care performează aceste unități sunt întreținerea și repararea autovehiculelor, alte activități de creditare, activități de design specializat, realizare software, transporturi rutiere de mărfuri.

Cifra de afaceri realizată de cele mai performante 10 firme din sectorul serviciilor, reprezintă doar 4% din cifra de afaceri realizată în sub-domeniile de care aparțin din sectorul serviciilor în anul 2020.

Preponderent firmele care realizează cele mai mari valori ale vânzărilor sunt localizate în zona municipiului Baia Mare, existând un dezechilibru major cu localitățile din teritoriu.

În privința dotărilor din sectorul învățământ toate localitățile din județul Maramureș au unități de învățământ primar și gimnazial. Conform datelor publicate de INS unități de învățământ de tip preșcolar sunt prezente doar în localitățile: Baia Mare, Sighetu Marmăției, Baia Sprie, Borșa, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Mireșu Mare, Moisei, Recea.

Dotările sanitare au o prezență redusă la nivelul județului Maramureș, unități de tip Spital și Dispensar sunt prezente doar în 6 localități : Baia Mare, Sighetu Marmăției, Borșa, Cavnic, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, restul localităților din județ nu dispun de unități medicale.

Figura 47 Zone lipsite de servicii economice și sociale de bază

În privința dotărilor din sectorul învățământ toate localitățile din județul Maramureș au unități de învățământ primar și gimnazial. Conform datelor publicate de INS unități de învățământ de tip preșcolar sunt prezente doar în localitățile: Baia Mare, Sighetu Marmăției, Baia Sprie, Borșa, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, Mireșu Mare, Moisei, Recea.

Învățământ de tip liceal este prezent doar în localitățile: Baia Mare, Sighetul Marmăției, Baia Sprie, Borșa, Cavnic, Seini, Șomcuța Mare, Târgu Lăpuș, Tăuții Magheraus, Ulmeni, Vișeu de Sus, Petrova, restul localităților nu dispun de această facilitare.

Dotările sanitare au o prezență redusă la nivelul județului Maramureș, unități de tip Spital și Dispensar sunt prezente doar în 6 localități : Baia Mare, Sighetu Marmăției, Borșa, Cavnic, Târgu Lăpuș, Vișeu de Sus, restul localităților din județ nu dispun de unități medicale.

Comerț

Resursele de muncă din activități de comerț

Populația ocupată civilă care realizează activități de comerț cu amănuntul, comerț cu ridicata, inclusiv repararea autovehiculelor și motocicletelor a fost în anul 2020 de 23.9 mii persoane, reprezentând 12,24% din populația ocupată din județul Maramureș.

Tabel 36 - Populația ocupată civilă în activități de comerț, județ Maramureș

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani						Evoluție 2020/2010
		Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	
		UM: Mii persoane						
TOTAL		195.1	190	192.7	194.3	196.6	195.2	100.05%
G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR		22.20	23.60	23.60	23.30	24.50	23.90	107.66%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2020

Comparând populația ocupată în sectorul comerț din județul Maramureș în anul 2020 cu populația ocupată în sectorul comerț în anul 2010 se constată o creștere cu 7,66% a populației ocupate. În perioada 2010-2019 populația ocupată din județul Maramureș a crescut până la un maxim de 24,5 mii persoane ocupate în comerț, ulterior, în anul 2020 numărul persoanelor ocupate în sectorul comercial a scăzut până la 23,90 mii, o scădere de 2,5% față de anul 2019.

Numărul mediul de salariați care realizează activități de comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, dar și activități de reparare a autovehiculelor și motocicletelor a fost de 16.104 pers. salariate în anul 2020.

Tabel 37 – Evoluția numărului mediu de salariați din activități de comerț, în perioada 2008-2019

CAEN (activitati economiei nationale)	Rev.2 ale	Ani						
		Anul 2010	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Evoluție 2020-2010
		UM: Numar persoane						
TOTAL		92,248	106,649	110,190	111,202	113,186	111,789	121.18%

G COMERT CU RIDICATA SI CU AMANUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR SI MOTOCICLETELOR	13,788	15,635	16,026	16,223	16,449	16,104	116.80%
---	--------	--------	--------	--------	--------	--------	---------

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Numărul salariaților din sectorul comercial este mai mare cu 16,8% în anul 2020 față de anul 2010. În anul 2020, numărul salariaților din sectorul comercial a avut o ușoară scădere raportat la anul anterior. La nivelul anul 2020 salariații din sectorul comercial reprezintă 14,4% din totalul salariaților din județul Maramureș.

Performanță în activități de servicii

Tabel 38 Primele 10 subramuri comerciale în funcție de cifra de afaceri raportată în 2020

	Subramuri comerț	Cifra de afaceri realizată 2020	Nr firme	Top domenii Maramures dupa cifra de afaceri
1	Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare	835,800,000.00	178	4
2	Comert cu amanuntul in magazine specializate, cu vanzare prdominanta de produse alimentare, bauturi si tutun	575,500,000.00	528	6
3	Comert cu amanuntul al produselor farmaceutice, in magazine specializate	365,600,000.00	104	9
4	Comert cu ridicata nespecializat	326,700,000.00	92	13

5	Comert cu ridicata de piese si accesorii pentru autovehicule	277,800,000.00	48	15
6	Comert cu ridicata al produselor farmaceutice	244,400,000.00	13	18
7	Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun	178,200,000.00	31	23
8	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare	151,100,000.00	310	25
9	Comert cu amanuntul al articolelor de fierarie, al articolelor din sticla si a celor pentru vopsit, in magazine specializate	145,700,000.00	61	26
10	Comert cu ridicata al altor masini si echipamente	141,100,000.00	37	27
		3,241,900,000.00	1402	

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Primele 10 subramuri din sectorul comercial au obținut în anul 2020 cifră de afaceri cumulată în valoare de 3,24 mld lei, reprezentând 14% din cifra de afaceri totală raportată la nivelul județului . Sectorul "Comert cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții" se află pe locul 4 în topul sectoarelor economice din județul Maramureș după cifra de afaceri obținută, care are o pondere de de 3,65% în cifra de afaceri totală a județului. Pe locuri de top se afla sectoarele: "Comert cu amănuntul în magazine specializate cu vânzare predominantă de produse alimentare"- CA 575,5 mil lei – locul 6 în topul județului după cifra de afaceri, " Comert cu amanuntul al produselor farmaceutice" – CA 365,6 mil lei – locul 9 în topul județului după cifra de afaceri, " Comert cu ridicata nespecializat CA 326,7 mil lei – locul 13 în topul județean după cifra de afaceri.

Numărul firmelor din topul domeniului comercial după cifra de afaceri a fost în 2020 de 1.402, reprezentând 43,77% din totalul firmelor din sectorul comercial ce funcționează în județul Maramureș (3.203).

Tabel 39 Top firme comerț, după cifra de afaceri realizată în anul 2020

Nr crt	Companie	Sector	Cifra de afaceri 2020	Nr angajați
1	STEELCORP DISTRIBUTION	Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare	291,536,429	35
2	MARAVET	Comert cu ridicata al produselor farmaceutice	201,977,109	134
3	STORO	Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare	111,572,656	216
4	NORDPHARM	Comert cu amanuntul al produselor farmaceutice, in magazine specializate	87,348,771	133
5	BEN RESOURCES	Comert cu ridicata de piese si accesorii pentru autovehicule	86,687,106	44
6	TIMARA	Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare	66,751,923	44
7	MEDIAPRESS	Comert cu ridicata nespecializat	64,688,013	40
8	ORIZONT SIGHETU MARMATIEI	Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare	59,132,566	103

9	ATP -EXODUS	Comert cu ridicata de piese si accesorii pentru autovehicule	52,901,116	141
10	OBERHAUSER INVEST	Comert cu ridicata al materialului lemnos si al materialelor de constructii si echipamentelor sanitare	44,003,275	16
11	COMEXMAR	Comert cu ridicata nespecializat de produse alimentare, bauturi si tutun	42,322,904	101
12	GAJ COMIMPEX	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun	40,022,724	81
13	B&K ELECTRO SYSTEM	Comert cu ridicata al altor masini si echipamente	38,906,473	64
14	GENTIANA	Comert cu amanuntul al produselor farmaceutice, in magazine specializate	32,595,583	27
15	LAND MOTORS	Comert cu autoturisme si autovehicule usoare	31,787,648	23

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Cele mai performante 15 companii din sectorul comerțului care activează în județul Maramureș au obținut în anul 2020 cifră de afaceri cumulată de 1,25 mld lei, reprezentând 5.45% din cifra de afaceri totală raportată la nivel județean. Companiile din acest sector au avut în 2020 1.202 salariați reprezentând 7,5% din numărul total al salariaților din sectorul comercial.

În clasament sunt companii care activează în comerțul produselor materialelor de construcții, materialului lemnos, farmaceutice, piese și accesorii auto, produse alimentare, mașini și echipamente, autoturisme.

Principalele probleme și disfuncționalități

Numărul mediul de salariați care realizează activități de comerț cu ridicata, comerț cu amănuntul, dar și activități de reparare a autovehiculelor și motocicletelor a fost în anul 2020 de 16.104 pers, în scădere cu 2,1% față de anul precedent.

Salariații din activitățile de comerț reprezintă 16,8 % din totalul salariaților din economia județului Maramureș la nivelul anului 2020 .

Primele 10 subramuri din sectorul comercial în funcție de valoarea vânzărilor, au obținut în anul 2020 cifră de afaceri cumulată în valoare de 3,24 mld lei, reprezentând 14% din cifra de afaceri totală raportată la nivelul județului Maramureș.

Sectorul comercial din județul Maramureș este diversificat și dinamic, având o contribuție importantă în economia județului.

Cele mai performante firme din domeniul serviciilor, clasamentul după cifra de afaceri realizată în anul 2020, își au sediul în mun. Baia Mare (13), localitățile Baia Sprie (1) și Recea(1). Se remarcă polarizarea celor mai mari companii din sectorul comercial în municipiul Baia Mare, rezultând lipsa de atractivitate și competitivitate a celorlalte localități. Dezvoltarea sectorului comercial nu este proporțională pe întreg teritoriul administrativ, companiile din sector alegând să deruleze afaceri în zona Baia Mare.

Cifra de afaceri realizată de cele mai performante 15 firme din sectorul comercial, reprezintă 5,45% din cifra de afaceri realizată la nivelul județului Maramureș.

Comerț Exterior

La nivelul anului 2021 exporturile au înregistrat valorile din tabelul de mai jos. Conform INS, județul Maramureș a obținut în anul 2021 valoarea de 1.506.743 din operațiuni de exporturi, reprezentând o pondere de 2,02% din valoarea totală a operațiunilor de export raportată la nivel național. Județul Maramureș obține astfel o valoare mică a exporturilor, ponderea la nivel național fiind modestă. Valoarea cu care ar trebui să contribuie în mod egal un județ pentru obținerea valorii totale la nivel național este de 1.778.602 mii eur, județul Maramureș a raportat o valoare mai redusă.

Tabel 40 Valoarea exporturilor pe secțiuni în județul Maramureș în anul 2021

Secțiuni și capitole conform Nomenclatorului Combinat (NC)	ROMANIA	MARAMUREȘ	Pondere exporturi județ Maramureș în total
	2021	2021	
	mii eur	mii eur	
Total	74,701,282	1,506,743	2.02%
I. Animale vii și produse animale	1,021,271	22,584	2.21%

01. Animale vii	493,170	14,202	2.88%
02. Carne si maruntaie comestibile	239,895	6,189	2.58%
03. Peste si crustacee	27,277	61	0.22%
04. Lapte si produse lactate; oua; miere naturala	226,338	1,634	0.72%
05. Alte produse de origine animala	34,595	495	1.43%
II. Produse vegetale	5,426,880	4,819	0.09%
06. Plante vii si produse de floricultura	2,793	77	2.76%
07. Legume, plante, radacini si tuberculi	107,400	947	0.88%
08. Fructe comestibile	99,152	709	0.72%
09. Cafea, ceai, condimente	34,054	434	1.27%
10. Cereale	3,626,747	912	0.03%
11. Produse ale industriei moraritului	26,708	91	0.34%
12. Seminte si fructe oleaginoase; plante industriale sau medicinale	1,527,092	1,630	0.11%
13. Gume, rasini si alte seve	932	2	0.21%
14. Materiale pentru impletit	2,007	16	0.80%
III. Grasimi si uleiuri animale sau vegetale	359,439	146	0.04%
15. Grasimi si uleiuri animale sau vegetale	359,439	146	0.04%
IV. Produse alimentare, bauturi si tutun	2,779,441	6,332	0.23%
16. Preparate din carne si peste	206,574	1,176	0.57%
17. Zahar si produse zaharoase	38,270	74	0.19%
18. Cacao si preparate din cacao	122,158	135	0.11%
19. Preparate pe baza de cereale	262,589	2,237	0.85%
20. Preparate din legume, fructe	94,290	322	0.34%
21. Preparate alimentare diverse	224,805	311	0.14%
22. Bauturi alcoolice si nealcoolice	194,506	640	0.33%

23. Reziduuri ale industriei alimentare	290,764	821	0.28%
24. Tutun si inlocuitori de tutun	1,345,488	614	0.05%
V. Produse minerale	2,776,305	2,299	0.08%
25. Sare; sulf, pietre; ipsos, var si ciment	70,611	186	0.26%
26. Minereuri, zgura si cenusa	68,911	1,280	1.86%
27. Combustibili si uleiuri minerale; materii bituminoase	2,636,783	832	0.03%
VI. Produse chimice	2,630,119	10,446	0.40%
28. Produse chimice anorganice	158,188	553	0.35%
29. Produse chimice organice	269,667	256	0.09%
30. Produse farmaceutice	962,575	1,625	0.17%
31. Ingrasaminte	148,779	88	0.06%
32. Extracte tanante sau colorante	104,678	4,683	4.47%
33. Uleiuri esentiale	347,062	2,486	0.72%
34. Sapun; preparate pentru spalat	309,370	129	0.04%
35. Substante albuminoide	24,731	83	0.34%
36. Pulberi si explozivi	11,184	14	0.13%
37. Produse fotografice sau cinematografice	3,769	42	1.11%
38. Produse diverse ale industriei chimice	290,120	488	0.17%
VII. Materiale plastice, cauciuc si articole din acestea	4,609,648	106,394	2.31%
39. Materiale plastice si articole din material plastic	2,206,204	25,554	1.16%
40. Cauciuc si articole din cauciuc	2,403,444	80,842	3.36%
VIII. Piei crude, piei tabacite, blanuri si produse din acestea	326,061	3,219	0.99%
41. Piei crude si piei tabacite (altele decat blanurile)	53,984	873	1.62%
42. Obiecte din piele	268,649	2,339	0.87%

43. Blanuri si articole din blana	3,424	7	0.20%
IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier	2,198,945	110,734	5.04%
44. Lemn brut, cherestea, produse stratificate si alte produse din lemn	2,198,080	110,731	5.04%
45. Pluta si articole din pluta	455	2	0.44%
46. Produse din impletituri din fire vegetale sau nuiele	408	0	0.00%
X. Hirtie si articole din acestea	611,077	2,722	0.45%
47. Pasta din lemn	41,992	57	0.14%
48. Hirtie si articole din acestea	480,824	1,415	0.29%
49. Carti, ziare	88,262	1,252	1.42%
XI. Textile si articole din textile	3,245,311	51,916	1.60%
50. Matase	57,398	24	0.04%
51. Lana	136,766	64	0.05%
52. Bumbac	62,415	617	0.99%
53. Alte fibre textile vegetale	4,101	9	0.22%
54. Filamente sintetice sau artificiale	165,949	585	0.35%
55. Fibre sintetice sau artificiale discontinue	190,767	273	0.14%
56. Vata, pasla, fire speciale	78,177	4,758	6.09%
57. Covoare	21,193	76	0.36%
58. Tesaturi speciale	61,896	501	0.81%
59. Tesaturi impregnate	239,590	3,263	1.36%
60. Tesaturi crosetate sau tricotate	32,375	59	0.18%
61. Articole si accesorii din imbracaminte din tricotaje	519,891	9,512	1.83%
62. Articole si accesorii din imbracaminte altele decit tricotate sau crosetate	1,203,586	21,525	1.79%
63. Alte articole textile	471,214	10,646	2.26%
XII. Incaltaminte, palarii, umbrele si articole similare	1,007,598	34,966	3.47%

64. Incaltaminte si parti ale acesteia	983,546	34,936	3.55%
65. Obiecte de acoperit capul	20,134	17	0.08%
66. Umbrele	2,633	0	0.00%
67. Pene si puf prelucrate	1,289	6	0.47%
XIII. Articole din piatra, ipsos, ciment, ceramica, sticla si din alte materiale similare	500,585	9,534	1.90%
68. Articole din piatra	113,653	3,638	3.20%
69. Produse ceramice	152,090	1,803	1.19%
70. Sticla si articole din sticla	234,843	4,090	1.74%
XV. Metale comune si articole din acestea	7,906,333	59,152	0.75%
72. Fonta, fier si otel	3,281,595	7,904	0.24%
73. Produse din fonta, fier si otel	2,320,287	20,290	0.87%
74. Cupru si articole din cupru	307,555	328	0.11%
75. Nichel si articole din nichel	6,746	2	0.03%
76. Aluminiu si articole din aluminiu	1,270,595	24,473	1.93%
78. Plumb si articole din plumb	35,451	29	0.08%
79. Zinc si articole din zinc	4,948	26	0.53%
80. Cositor si articole din cositor	5,622	11	0.20%
81. Alte metale comune	31,415	10	0.03%
82. Unelte si scule, tacamuri din metale comune	87,384	174	0.20%
83. Articole diverse din metale comune	554,737	5,897	1.06%
XVI. Masini, aparate si echipamente electrice; aparate de inregistrat sau de reprodus sunetul si imaginile	21,523,866	432,685	2.01%
84. Reactori nucleari, boilere, masini si dispozitive mecanice	8,350,095	22,293	0.27%
85. Masini, aparate si materiale electrice; aparate de inregistrat si reprodus sunetul si imagini de televiziune	13,173,771	410,393	3.12%

XVII. Mijloace si materiale de transport	12,118,732	58,591	0.48%
86. Vehicule si echipamente pentru caile ferate si de comunicatii	158,171	161	0.10%
87. Automobile, tractoare si alte vehicule terestre	10,923,780	7,930	0.07%
88. Aeronave, nave spatiale	290,423	49,795	17.15%
89. Vapoare, nave si structuri plutitoare	746,355	704	0.09%
XVIII. Instrumente si aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale	2,412,258	4,451	0.18%
90. Instrumente si aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale	2,376,210	2,781	0.12%
91. Ceasornicarie	21,867	1,640	7.50%
92. Instrumente muzicale	14,181	29	0.20%
XX. Marfuri si produse diverse	2,809,200	566,099	20.15%
94. Mobila; aparate de iluminat si alte articole similare (inclusiv componente)	2,476,156	565,600	22.84%
95. Jucarii, jocuri, articole pentru divertisment sau pentru sport	216,785	328	0.15%
96. Articole diverse	116,261	172	0.15%
XXII. Bunuri necuprinse in alte sectiuni din Nomenclatorul Combinat	438,217	19,658	4.49%
99. Coduri speciale din Nomenclatorul Combinat	121,777	0	0.00%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Comparând valorile mărfurilor exportate de companiile din județul Maramureș, cu exporturile totale raportate în 2021 la nivel național, se observă ca unele produse au o pondere mai mare în media națională. Produsele exportate din județul Maramureș care au o pondere peste 3% din media națională sunt:

- Extracte tanate sau colorante (coloranți alimentari) – 4,47% din media națională

- Cauciuc și articole de cauciuc – 3,36% din media națională
- Lemn brut, cherestea, produse stratificate și alte produse din lemn – 5,04% din media națională
- Vată, pâslă, fire speciale – 6,09% din media națională
- Încălțăminte și părți ale acesteia – 3,55% din media națională
- Articole din piatră – 3,20% din media națională
- Mașini, aparate și materiale electrice, aparate de înregistrat și reprodus sunetul și imagini de televiziune – 3,12% din media națională
- Aeronave, nave spațiale – 17,15% din media națională
- Ceasornicărie -7,50% din media națională
- Mobilă, aparate de iluminat și alte articole similare – 22,84% din media națională

Articolele exportate din Maramureș în anul 2021, a caror pondere din valoarea exporturilor la nivel național se apropie de valoarea 0% sunt:

- Peste și crustacee 0,22%
- Cereale – 0,03%
- Produse ale industriei morăritului – 0,34%
- Seminte și fructe oleaginoase; plante industriale sau medicinale – 0,11%
- Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale – 0,04%
- Zahăr și produse zaharoase – 0,19%
- Preparate din legume și fructe – 0,34%
- Băuturi alcoolice și nealcoolice – 0,33%
- Tutun și înlocuitori de tutun – 0,05%
- Produse minerale – sare, sulf, pietre, ipsos, var, ciment – 0,26%
- Combustibili și uleiuri minerale – 0,03%
- Produse chimice 0,4%
- Săpun, preparate pentru spălat – 0,04%
- Blănuri și articole de blană – 0,20%
- Plută și articole din plută – 0,44%
- Hârtie – 0,29%
- Mătase – 0,04%
- Lână -0,05%
- Covoare – 0,36%

- Țesături croșetate sau tricotate – 0,18%
- Fontă, fier și oțel – 0,24%
- Cupru și articole din cupru – 0,11%
- Unelte și scule -0,20%
- Vehicule și echipamente pentru caile ferate și de comunicații – 0,10%
- Automobile, tractoare și alte vehicule terestre – 0,07%
- Instrumente și aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale 0,12%
- Jucării, jocuri, articole pentru divertisment sau pentru sport – 0,15%

Produsele cu pondere mare în valoarea exporturilor totale rezultând un grad mai mare de specializare la nivelul județului Maramureș pentru aceste produse: sunt lemn brut și cherestea, și produse prelucrate din lemn- mobilă, aeronave și nave spațiale, produse chimice, produse din cauciuc, produse de încălțăminte, produse de ceasornicărie.

Printre produsele a căror valoare a exporturilor este redusă, deci producția lor nu este competitivă la nivel național putem menționa: cereale și produse de morărit, Seminte și fructe oleaginoase, grăsimi și uleiuri animale sau vegetale, bauturi alcoolice și nealcoolice, produse minerale, produse chimice, săpun, hârtie, lână, covoare și țesături, fontă, fier, oțel, cupru. Se poate observa că anumite sectoare cu tradiție în județul Maramureș au regresat – producția de covoare și țesături, blănuri și articole din blană sau producția de lână.

Trebuie avut în vedere dezvoltarea sectoarelor industriale deficitare pentru a crește gradul de competitivitate la nivel național – industria chimică, industria morăritului și panificației, industria alimentară (prelucrarea produselor din legume și fructe), industria țesăturilor, industria metalurgică etc.

Având în vedere situația geopolitică și deficiențele în sectoarele industriale cauzate de războiul din Ucraina, județul Maramureș poate să beneficieze de avantajele oferite de reducerea ofertei pe piață în condițiile unei cereri crescute. Dezvoltarea sectorului industrial pentru obținerea produselor pe care Ucraina nu le poate produce/livra către partenerii externi – ex industria metalurgică, industria morăritului și panificației, industria textilă și alimentară.

Tabel 41 Valoarea exporturilor la nivelul Regiunii Nord-Vest anul 2021

Județe	Valoare Exporturi	Pondere la nivelul Regiunii Nord-Vest
TOTAL	74,701,282	-

Regiunea Nord-Vest	8,765,591	-
Bihor	2,373,428	27.08%
Bistrita-Nasaud	665,701	7.59%
Cluj	2,352,828	26.84%
Maramures	1,506,743	17.19%
Satu Mare	1,162,480	13.26%
Salaj	704,411	8.04%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Județul Maramureș deține 17,19% din valoarea exporturilor la nivelul Regiunii Nord-Vest, situându-se pe locul 3 la nivel regional după județele Bihor (27,08%) și Cluj (26,84%).

La nivelul anului 2021 importurile au înregistrat valorile din tabelul de mai jos. Conform INS, județul Maramureș importat în anul 2021 bunuri în valoare de 1.212.161 mii eur, reprezentând o pondere de 1,23% din valoarea totală a operațiunilor de import raportată la nivel național. Județul Maramureș obține astfel o valoare mică a importurilor.

Tabel 42 Valoarea importurilor pe sectiuni, județul Maramureș anul 2021

Județe	Sectiuni si capitole conform Nomenclatorului Combinat (NC)	România	Maramureș	Pondere importuri județul Maramureș
TOTAL	Total	98,401,246	1,212,161	1.23%
-	I. Animale vii si produse animale	2,236,728	21,275	0.95%
-	01. Animale vii	186,081	11,600	6.23%
-	02. Carne si maruntaie comestibile	976,991	3,780	0.39%
-	03. Peste si crustacee	248,832	370	0.15%
-	04. Lapte si produse lactate; oua; miere naturala	753,297	1,382	0.18%
-	05. Alte produse de origine animala	71,530	4,145	5.79%
-	II. Produse vegetale	3,133,175	16,613	0.53%
-	06. Plante vii si produse de floricultura	198,427	3,919	1.98%
-	07. Legume, plante, radacini si tuberculi	528,831	2,807	0.53%

-	08. Fructe comestibile	764,997	4,073	0.53%
-	09. Cafea, ceai, condimente	302,674	991	0.33%
-	10. Cereale	640,529	2,196	0.34%
-	11. Produse ale industriei moraritului	131,257	1,277	0.97%
-	12. Seminte si fructe oleaginoase; plante industriale sau medicinale	533,378	1,299	0.24%
-	13. Gume, rasini si alte seve	31,207	48	0.15%
-	14. Materiale pentru impletit	1,878	2	0.11%
-	III. Grasimi si uleiuri animale sau vegetale	273,487	435	0.16%
-	15. Grasimi si uleiuri animale sau vegetale	273,487	435	0.16%
-	IV. Produse alimentare, bauturi si tutun	4,486,686	28,233	0.63%
-	16. Preparate din carne si peste	318,985	287	0.09%
-	17. Zahar si produse zaharoase	337,094	358	0.11%
-	18. Cacao si preparate din cacao	374,305	393	0.10%
-	19. Preparate pe baza de cereale	657,148	709	0.11%
-	20. Preparate din legume, fructe	429,338	2,538	0.59%
-	21. Preparate alimentare diverse	668,205	11,016	1.65%
-	22. Bauturi alcoolice si nealcoolice	671,576	1,670	0.25%
-	23. Reziduuri ale industriei alimentare	688,224	11,174	1.62%
-	24. Tutun si inlocuitori de tutun	341,816	87	0.03%
-	V. Produse minerale	8,183,327	6,073	0.07%
-	25. Sare; sulf, pietre; ipsos, var si ciment	196,888	1,346	0.68%
-	26. Minereuri, zgura si cenusa	547,148	25	0.00%
-	27. Combustibili si uleiuri minerale; materii bituminoase	7,439,289	4,704	0.06%
-	VI. Produse chimice	10,910,658	81,076	0.74%
-	28. Produse chimice anorganice	374,802	3,479	0.93%
-	29. Produse chimice organice	1,208,417	23,377	1.93%
-	30. Produse farmaceutice	4,076,586	7,272	0.18%

-	31. Ingrasaminte	910,115	587	0.06%
-	32. Extracte tanante sau colorante	551,369	18,285	3.32%
-	33. Uleiuri esentiale	967,164	7,486	0.77%
-	34. Sapun; preparate pentru spalat	668,007	6,086	0.91%
-	35. Substante albuminoide	180,427	6,000	3.33%
-	36. Pulberi si explozivi	58,149	106	0.18%
-	37. Produse fotografice sau cinematografice	28,049	726	2.59%
-	38. Produse diverse ale industriei chimice	1,887,577	7,677	0.41%
-	VII. Materiale plastice, cauciuc si articole din acestea	7,296,932	159,515	2.19%
-	39. Materiale plastice si articole din material plastic	5,534,375	121,457	2.19%
-	40. Cauciuc si articole din cauciuc	1,762,555	38,059	2.16%
-	VIII. Piei crude, piei tabacite, blanuri si produse din acestea	788,599	31,598	4.01%
-	41. Piei crude si piei tabacite (altele decat blanurile)	322,145	29,210	9.07%
-	42. Obiecte din piele	460,112	2,096	0.46%
-	43. Blanuri si articole din blana	6,344	293	4.62%
-	IX. Produse din lemn, exclusiv mobilier	1,017,903	45,806	4.50%
-	44. Lemn brut, cherestea, produse stratificate si alte produse din lemn	1,000,906	45,628	4.56%
-	45. Pluta si articole din pluta	9,008	167	1.85%
-	46. Produse din impletituri din fire vegetale sau nuiele	7,989	12	0.15%
-	X. Hirtie si articole din acestea	1,414,208	12,367	0.87%
-	47. Pasta din lemn	93,813	388	0.41%
-	48. Hirtie si articole din acestea	1,197,788	10,703	0.89%
-	49. Carti, ziare	122,605	1,279	1.04%
-	XI. Textile si articole din textile	4,855,584	109,365	2.25%

-	50. Matase	51,570	98	0.19%
-	51. Lana	212,004	1,413	0.67%
-	52. Bumbac	248,082	13,434	5.42%
-	53. Alte fibre textile vegetale	19,997	1,146	5.73%
-	54. Filamente sintetice sau artificiale	539,557	28,690	5.32%
-	55. Fibre sintetice sau artificiale discontinue	280,704	8,789	3.13%
-	56. Vata, pasla, fire speciale	311,167	10,184	3.27%
-	57. Covoare	111,523	868	0.78%
-	58. Tesaturi speciale	142,812	13,575	9.51%
-	59. Tesaturi impregnate	390,970	10,470	2.68%
-	60. Tesaturi crosetate sau tricotate	194,061	9,625	4.96%
-	61. Articole si accesorii din imbracaminte din tricotaje	1,040,101	3,028	0.29%
-	62. Articole si accesorii din imbracaminte altele decit tricotate sau crosetate	912,338	3,311	0.36%
-	63. Alte articole textile	400,696	4,730	1.18%
-	XII. Incaltaminte, palarii, umbrele si articole similare	1,108,104	8,847	0.80%
-	64. Incaltaminte si parti ale acesteia	1,028,601	8,072	0.78%
-	65. Obiecte de acoperit capul	43,135	365	0.85%
-	66. Umbrele	14,456	188	1.30%
-	67. Pene si puf prelucrate	21,911	225	1.03%
-	XIII. Articole din piatra, ipsos, ciment, ceramica, sticla si din alte materiale similare	1,397,146	10,688	0.76%
-	68. Articole din piatra	394,784	2,627	0.67%
-	69. Produse ceramice	415,112	2,361	0.57%
-	70. Sticla si articole din sticla	587,250	5,701	0.97%
-	XV. Metale comune si articole din acestea	10,859,369	186,783	1.72%
-	72. Fonta, fier si otel	3,874,687	73,598	1.90%

-	73. Produse din fonta, fier si otel	3,049,357	49,503	1.62%
-	74. Cupru si articole din cupru	1,056,048	4,135	0.39%
-	75. Nichel si articole din nichel	49,623	184	0.37%
-	76. Aluminiu si articole din aluminiu	1,304,139	15,737	1.21%
-	78. Plumb si articole din plumb	43,916	108	0.25%
-	79. Zinc si articole din zinc	102,981	1,934	1.88%
-	80. Cositor si articole din cositor	26,122	383	1.47%
-	81. Alte metale comune	86,659	3,986	4.60%
-	82. Unelte si scule, tacamuri din metale comune	448,106	6,599	1.47%
-	83. Articole diverse din metale comune	817,736	30,614	3.74%
-	XVI. Masini, aparate si echipamente electrice; aparate de inregistrat sau de reprodus sunetul si imaginile	25,773,927	378,003	1.47%
-	84. Reactori nucleari, boilere, masini si dispozitive mecanice	11,340,927	85,547	0.75%
-	85. Masini, aparate si materiale electrice; aparate de inregistrat si reprodus sunetul si imagini de televiziune	14,432,995	292,456	2.03%
-	XVII. Mijloace si materiale de transport	9,129,757	46,871	0.51%
-	86. Vehicule si echipamente pentru caile ferate si de comunicatii	133,519	155	0.12%
-	87. Automobile, tractoare si alte vehicule terestre	8,739,268	35,341	0.40%
-	88. Aeronave, nave spatiale	164,970	11,024	6.68%
-	89. Vapoare, nave si structuri plutitoare	91,998	354	0.38%
-	XVIII. Instrumente si aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale; ceasuri; instrumente muzicale	2,403,956	21,066	0.88%

-	90. Instrumente si aparate optice, fotografice, cinematografice, medico-chirurgicale	2,285,977	9,504	0.42%
-	91. Ceasornicarie	89,924	11,354	12.63%
-	92. Instrumente muzicale	28,055	210	0.75%
-	XX. Marfuri si produse diverse	2,521,532	38,176	1.51%
-	94. Mobila; aparate de iluminat si alte articole similare (inclusiv componente)	1,422,302	33,069	2.33%
-	95. Jucarii, jocuri, articole pentru divertisment sau pentru sport	712,016	2,313	0.32%
-	96. Articole diverse	387,214	2,792	0.72%
-	XXII. Bunuri necuprinse in alte sectiuni din Nomenclatorul Combinat	610,169	9,374	1.54%
-	99. Coduri speciale din Nomenclatorul Combinat	7,213	1	0.01%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Comparând valorile mărfurilor importate de companiile din județul Maramureș, cu importurile totale raportate în 2021 la nivel național, se observă ca unele produse au o pondere mai mare în media națională. Produsele exportate din județul Maramureș care au o pondere peste 3% din media națională sunt:

- Animale vii – 6,23% din media națională
- Alte produse de origine animală – 5,79% din media națională
- Extracte tanate sau colorante (coloranți alimentari) – 3,32% din media națională
- Substanțe albuminoide -3,33% din media națională
- Piei crude și piei tăbăcite – 9,07% din media națională
- Blănuri și articole din blană – 4,62% din media națională
- Lemn brut, cherestea, produse stratificate și alte produse din lemn – 4,56% din media națională
- Bumbac - 5,42% din media națională
- Alte fibre textile vegetale – 5,73% din media națională
- Filamente sintetice sau artificiale – 5,32% din media națională
- Fibre sintetice 3,13% din media națională
- Vată, pâslă, fire speciale – 3,27% din media națională

- Țesături speciale -9,51% din media națională
- Țesături croșetate sau tricotate - 4,96% din media națională
- Alte metale comune - 4,60% din media națională
- Articole diverse din metale comune – 3,74% din media națională
- Aeronave, nave spațiale – 6,68% din media națională
- Ceasornicărie -12,63% din media națională
- Articolele exportate din Maramureș în anul 2021, a caror pondere din valoarea exporturilor la nivel național se apropie de valoarea 0% sunt:
- Peste și crustacee 0,15%
- Lapte și produse lactate – 0,18%
- Grăsimi și uleiuri animale sau vegetale – 0,16%
- Preparate din carne și pește – 0,09%
- Zahăr și produse zaharoase – 0,11%
- Cacao – 0,10%
- Tutun – 0,03%
- Combustibili și uleiuri minerale – 0,06%
- Îngrășăminte 0,06%
- Pulberi și explozivi – 0,18%
- Produse din împletituri – 0,15%
- Vehicule și echipamente pentru caile ferate și de comunicații – 0,12%

Produsele cu pondere mare în valoarea importurilor totale rezultând necesitatea achiziționării de materii prime și materiale din afara României pentru consum sau pentru producția de bunuri la nivelul județului Maramureș aceste produse sunt: animale vii, alte produse de origine animală, produse chimice, produse pielărie, produse blană, lemn și cherestea, bumbac și fibre sintetice, țesături, metale comune, produse pentru industria aeronautică, produse pentru ceasornicărie.

Printre produsele a caror valoare a importurilor este redusă, deci necesarul este acoperit de producția internă: pește și crustacee, lapte și produse lactate, grăsimi și uleiuri animale sau vegetale, preparate din carne și pește, zahăr, cacao, tutun, combustibili și uleiuri minerale, îngrășăminte, produse din împletituri, vehicule și echipamente pentru caile ferate.

Trebuie avut în vedere dezvoltarea sectoarelor industriale deficitare pentru a reduce valoarea importurilor de materie prime, precum și dezvoltarea industriei prelucrătoare pentru obținerea produselor finite din materialele importate.

Tabel 43 Valoarea importurilor la nivelul Regiunii Nord-Vest anul 2021

	Valoare Importuri	Pondere la nivelul Regiunii Nord-Vest
TOTAL	98,401,246	-
Regiunea Nord-Vest	9,605,089	-
Bihor	2,530,473	26.35%
Bistrita-Nasaud	695,829	7.24%
Cluj	3,543,956	36.90%
Maramures	1,212,161	12.62%
Satu Mare	1,243,601	12.95%
Salaj	379,069	3.95%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Județul Maramureș deține 12,63% din valoarea importurilor la nivelul Regiunii Nord-Vest, situându-se pe locul 4 la nivel regional după județele Cluj(36,9%), Bihor (26,35%), Satu Mare(12,95%). Rezultând o necesitate mai redusă pentru materii prime/mărfuri/produse decât în județele învecinate, putându-se concluziona ca la nivelul județului Maramureș cererea este satisfăcută de pe piața locală/internă în mai mare măsură decât în județele învecinate.

O valoare redusă a importurilor poate însemna și ca industria prelucrătoare nu are un grad mare de specializare, nici o capacitate mare de procesare/producție, astfel neavând nevoie de cantități mari de materie primă.

La nivelul anului 2021 la nivelul județului Maramureș valoarea bunurilor exportate(1.506.743 mii eur) a fost mai mare decât valoarea bunurilor importate (1.212.161 mii eur), rezultând un sold pozitiv al balantei de plăți de 294.582 mii eur.

3.4.2.5. Turism

Potențial, structură, dinamică, domenii de excelență

Potențial

Județul Maramureș deține un potențial turistic extraordinar. Frumusețea și bogăția faunistică și de biodiversitate a Munților Rodnei, resursele balneare exploatare la Ocna Șugatag și nu numai, patrimoniul construit al Mun Baia Mare și diversitatea tradițiilor și manifestărilor culturale permit un panou variat de activități turistice.

Îmbinarea între patrimoniul natural și o moștenire culturală importantă, respectiv diversitatea geografică și etnografică, oferă județului Maramureș oportunitatea de a valorifica o diversitate de atracții ce pot fi dezvoltate drept produse turistice și pot poziționa județul Maramureș ca destinație turistică extrem de importantă pentru zona de nord-vest a României.

Pentru identificarea potențialului turistic putem supune analizei resursele locale ce pot fi integrate în activități turistice. Ne referim la resursele: culturale, istorice, arhitecturale, arheologice, ecumenice, naturale, balneare, curative, resurse ale solului și subsolului, dotări și servicii de agrement și/sau de petrecere a timpului liber etc. Turismul balneo-climateric reprezintă o formă de turism cu tradiție în județul Maramureș, care dispune de un potențial natural semnificativ.

Prin potențial turistic se înțelege **gruparea spațială și funcțională a elementelor de atractivitate turistică** (fondul turistic natural și antropic), **a infrastructurii turistice** (baze de cazare, alimentație, tratament, agrement, animație și divertisment, centre de dezvoltare și informare turistică, căi de comunicație și mijloace de transport etc.)” și **a resurselor umane cu pregătire de specialitate, toate evaluate cantitativ și calitativ pe baza următoarei idei: potențial turistic = cu posibilități de valorificare turistică, nu valorificare turistică efectivă.**

În cadrul Județului Maramureș se disting patru areale cu amprentă etno-culturală proprie, regiuni geografice de tip „țară”, deosebit de favorabile practicării turismului rural. Aceste regiuni beneficiază și de statutul de brand turistic, dispunând și de elemente incluse în Patrimoniul UNESCO.

1. Țara Codrului

Reprezintă teritoriul situat în partea de sud-vest a județului, pe partea stângă a râului Someș, reprezentând o doar o parte din Țara Codrului cunoscută la nivel național, restul teritoriului fiind situat în perimetrul județelor Satu Mare și Sălaj. Pentru această regiune se recomandă o valorificare turistică comună cu celelalte județe învecinate. Până în prezent nu s-a înregistrat o preocupare deosebită față de practicarea turismului rural, concluzie desprinsă din lipsa infrastructurii de cazare specifice turismului rural (pensiuni turistice.) O situație incipientă ar putea fi remarcată totuși prin prisma festivalul organizat în luna septembrie la Asuaju de Sus (Festivalul „Cepelor”)

2. Țara Chioarului

Teritoriul acestui ținut se situează la sud de Municipiul Baia Mare, având ca axă principală cursul inferior al râului Lăpuș, aval de satul Sâlnița.

Punctele forte ale acestui areal sub aspect turistic, utilizabile și în construirea brandului de destinație sunt:

Bisericile de lemn incluse în Patrimoniul UNESCO, de la Șurdești și Plopiș, prima fiind, până nu demult, cea mai înaltă biserică de lemn din România și a doua din Europa. Totuși, ca biserică veche de lemn, poate fi considerată și în prezent ca fiind cea mai înaltă;

Obiectivele de proveniență istorică: Castelele Contelui Teleki de la Satulung, Coltău și Pribilești, Cetatea Chioarului de pe malul râului Lăpuș

Elementul de natură gastronomică: „plăcinta creată de Țara Chioarului”;

Bisericile de lemn situate în localitățile Coltău, Săcălășeni, Coruia, Culcea, Coaș, Berința, Cărpiniș, Buciumi, Vălenii șomcutei, Stejera, și Vărai;

Satele care dispun de un potențial turistic de natură etno-culturală cum sunt localitățile Satulung, Mireșu Mare, Coltău, Săcălășeni, Remecioara și Valea Chioarului;

Situarea pe o axă importantă de circulație Dej - Baia Mare cu legături spre Satu Mare și Sighetu Marmăției

Existența la periferia regiunii Țara Chioarului a două areale turistice cu caracter complementar turismului rural:

- Municipiul Baia Mare, cu statut de reședință de județ și cu numeroase elemente de atractivitate turistică de factură urbană dar și specifice mineritului;
- Amenajările pentru practicarea schiului de la Cavnic, Moșoș și Șuor.

Sub aspectul dezvoltării infrastructurii turistice specifice turismului rural, Țara Chioarului se situează pe locul al doilea, la mare distanță după Țara Maramureșului, cu câteva locații mai importante, reprezentate de Coltău, Șișești și Valea Chioarului.

3. Țara Lăpușului

Reprezintă arealul situat în bazinul superior al râului Lăpuș, amonte de defileu, incluzând și câteva localități situate în extremitatea sudică a județului, ce gravitează hidrografic spre dud, spre axul Someșului. Acest teritoriu dispune de identitate proprie, având următoarele elemente de sprijin:

- Biserica de lemn de la Rogoz, inclusă în Patrimoniul UNESCO;
- Mănăstirea Rohia, ca loc de pelerinaj de rezonanță națională;
- Bisericile din lemn de la Suci de Jos, Boiereni, Dobricu Lăpușului, Stoiceni, Costeni, Ungureni, Poiana botizii, Băiuț, Vima Mică, Peteritea, Dumbrava, Înău, Răzoare și Groape;
- Folclorul lăpușean promovat prin intermediul artistului Grigore Leșe;
- Edificiile arheologice specifice Culturii Suci de Sus.

4. Țara Maramureșului

Reprezintă jumătatea nord-estică a județului Maramureș, fiind și regiunea a cărei denumire a fost extinsă la nivelul întregului județ. În acest teritoriu potențialul turistic specific mediului rural este la cel mai înalt nivel din România, dispunând de un cadru natural de excepție, o moștenire etno-culturală bine conturată și conservată, completată cu o infrastructură turistică, în special pensiuni turistice, destul de extinsă.

Țara Maramureșului reprezintă un spațiu devenit brand turistic datorită marii concentrări de atracții turistice de interes național și internațional, existând o combinație deosebită între cadrul natural și rezultatele activității umane pe parcursul a secole de existență.

Potențialul turistic al centrelor urbane

Centrele urbane din Județul Maramureș care dispun de elemente ce pot contribui la dezvoltarea turismului urban sunt Baia Mare și Sighetu Marmăției.

Baia Mare

Elementele de sprijin în dezvoltarea unui turism urban sunt:

- funcția de reședință de județ, ceea ce îi conferă automat un rol în turismul de afaceri;
- Muzeul de Mineralogie, brand de nivel internațional;
- Muzeele județene: Muzeul de Etnografie și Artă Populară Baia Mare, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Baia Mare
- centrul vechi al orașului, reabilitat recent;
- poziționarea pe axa de legătură spre Țara Maramureșului și chiar Bucovina;

Disfuncționalități:

Păstrarea unei șosele de tranzit rutier prin perimetrul centrului vechi al orașului;

Lipsa unui sistem de semnalizare și orientare turistică performant.

Sighetu Marmăției

Elemente de sprijin în dezvoltarea turismului urban:

- Existența Specializării universitare de Geografia Turismului în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” la Sighetu marmăției, fiind și un element promotor al numeroaselor proiecte de dezvoltare și cercetare derulate în zonă;
- Deținerea unui perimetru foarte extins al orașului vechi (cca. 2500 Ha), cu clădiri de patrimoniu din perioada sec. XVII-XX;
- Situată pe un nod de circulație în Țara Maramureșului;
- Dispunerea sa pe axa de tranzit spre Bucovina;
- Deținerea unor muzee de interes internațional: Muzeul Etnografic al Maramureșului, Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței, Casa-Muzeu Ellie Wiesel.

Disfuncționalități:

- Lipsa unui plan funcțional de amenajare corespunzătoare a centrului vechi al orașului;
- Inexistența unui sistem de informare, orientare și semnalizare turistică urbană;

Unul dintre cele mai vizitate obiective turistice din Maramureș, Cimitirul Vesel din Săpânța a devenit celebru pentru crucile mormintelor viu colorate într-o nuanță specială de albastru (denumit “albastru de Săpânța”), cu motive tradiționale, și pentru mesajele amuzante inscripționate pe cruci.

Devenit faimos în întreaga lume pentru că oferă o abordare diferită despre moarte, Cimitirul Vesel este locul în care moartea nu este tratată cu jale și tristețe, ci mai degraba cu veselie, ocupând astfel un loc fruntaș în topul obiectivelor turistice din România.

Cascada Cailor

Una dintre cele mai frumoase cascade din România, Cascada Cailor este situată în apropierea stațiunii Borșa, în partea nord-estică a Munților Rodnei, fiind vizitată anual de mii de turiști.

Aici, apa de pe Muntele Cailor se adună într-un cerc glaciar și se scurge în mai multe trepte peste un versant abrupt calcaros intitulat “Podul Cailor”. Cu o înălțime de aproximativ 90 de metri, Cascada Cailor este cea mai mare cascadă din România și unul dintre cele mai frumoase obiective turistice din Maramureș, fiind accesibilă dinspre Borșa-Complex, cu telescaunul sau pe jos, pe un traseu de o oră și jumătate.

Lacul Albastru din Baia Sprie

Unic în lume prin modul său de formare, Lacul Albastru din Baia Sprie a fost declarat rezervație naturală, fiind unul dintre puținele obiective turistice din Maramureș despre care multă lume nu știe.

Lacul Albastru este situat într-o zonă sălbatică și neamenajată de la poalele munților Gutâi, într-un loc parcă uitat de lume.

Satul Breb

Satul Breb este cel mai vizitat sat din Maramureș și unul dintre cele mai frumoase sate din România, fiind inclus de National Geographic Traveler în Top 20 de destinații de vizitat.

Mocănița

Mocănița reprezintă unul dintre cele mai deosebite obiective turistice din Maramureș întrucât este singurul tren cu aburi de calibru îngust din Europa care încă este complet funcțional.

Trenul pleacă din Vișeu de Sus și traversează Parcul Natural al Munților Maramureșului, călătorind pe Valea Vaserului.

Mănăstirea Bârsana

Mănăstirea Bârsana este una dintre cele mai frumoase mănăstiri din România, fiind construită la începutul secolului al XVIII-lea.

Situată pe Valea Izei într-un cadru natural de vis printre coline și păduri, mănăstirea este un colț de rai în inima Maramureșului, impresionând prin picturile interioare în care predomină scenele religioase în stil baroc. A fost inclusă în Patrimoniul UNESCO din România.

Lacurile sărate de la Ocna Șugatag

Dacă tot ai ajuns aici, cu siguranță nu ți-ar strica o vizită în stațiunea balneară Ocna Șugatag. Lacurile de aici au luat naștere în doline de dizolvare pe sare, fiind unice în Europa datorită modului de formare.

Valea Vaserului

Printre cele mai vizitate obiective turistice din România, Valea Vaserului este una dintre cele mai pitorești meleaguri din România. Întinsă pe o suprafață de 40 km, Valea Vaserului poate fi traversată cu Mocănița, peisajul de aici fiind impresionant.

Pasul Prislop

Pasul Prislop este cea mai înaltă trecătoare din Carpații Orientali și totodată cea mai frumoasă trecătoare din România. Drumul de 50 km lungime cunoscut ca DN18, leagă Maramureșul de Moldova, mai precis Vișeu, Moisei și Borșa de Câmpulung Moldovenesc, fiind amplasat la o altitudine de 1416 m.

Memorialul Sighet

Amenajat pe locul unei foste închisori din Sighetu Marmăției, Memorialul este cunoscut drept Închisoarea Miniștrilor întrucât aici au fost închiși și torturați mai multe personalități ale epocii interbelice.

Muzeul Satului Maramureșean

Muzeul Satului Maramureșean este un obiectiv turistic situat în Sighetu Marmăției, fiind inaugurat în 1981. Muzeul grupează o serie de case specifice din zona Maramureșului.

Muzeul Etnografic

Muzeul Maramureșean este compus din două sectoare, respectiv Secția de aer liber intitulată Muzeul Satului și Secția Pavilionară.

Muzeul Satului a fost construit în 1984, fiind amplasat pe Dealul Florilor, în timp ce secția pavilionară a fost creată în 1964, conținând obiecte numeroase din Țara Maramureșului, Chioarului, Codrului și Lăpușului.

Având în vedere că la nivel de județ turismul rural este în plină dezvoltare, iar oferta în structuri de tip pensiuni turistice și agroturistice a crescut în teritoriu, înregistrând tendință de continuă dezvoltare, putem identifica și aspecte ce țin de atragerea turiștilor în aceste structuri de cazare. Dintre acestea amintim: ospitalitatea gazdelor, calitatea serviciilor oferite (cazare, alimentație, organizarea unor activități specifice pentru divertisment și recreere), meșteșugurile tradiționale (olărit, împletituri din nuiile, țesături), sărbători tradiționale și locale, lăcașe de cult și alte obiective turistice, manifestări culturale, degustări de vinuri și gastronomie etc.

Structură și dinamică în activități de turism

În județul Maramureș, numărul mediu de salariați care realizează activități de servicii hoteliere și restaurante, a fost în anul 2020 de 3.279 persoane.

Tabel 44 Numărul mediu de salariați care realizează activități de servicii hoteliere și restaurante

	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Variație 2020/2015
TOTAL	94,729	95,829	101,131	102,377	106,403	103,087	8.82%
I HOTELURI SI RESTAURANTE	2,513	3,403	3,215	3,370	3,654	3,272	30.20%

Sursa datelor: INS, Tempo, 2022

Ponderea salariaților care realizează activități de servicii în activități hoteliere și restaurante specifice domeniului în numărul total de salariați din activități de servicii realizate în județul maramureș, este de numai 3,17% în anul 2020.

Numărul salariaților din serviciile hoteliere și restaurantelor are o tendință ascendentă în perioada 2015 – 2020, în 2020 numărul salariaților din acest domeniu fiind cu 30,20% (+ 759 persoane) mai mare decât valoarea înregistrată în 2015.

Mediul privat din domeniul serviciilor de cazare și ospitalitate

În județul Maramureș, în anul 2020 sunt 259 societăți comerciale, unități private, care realizează activități de servicii turistice, mai puțin cele de alimentație în restaurante și baruri. Întâlnim următoarele subramuri turistice: Hoteluri și alte facilități de cazare similare (59 firme, cu sediul social înregistrat în localitățile Borșa, Vișeu de Sus, Baia Sprie, Sighetu Marmăției, Baia Mare, Recea, Sisești, Petrova Bradet, Târgu Lăpuș, Sărsău, Bistra, Ieud,, Băiuț, Șomcuta Mare,, Moisei, Desești, Cavnic, Tăuții-Magheraus, Satulung, Ocna Șugatg, Remetea Chioarului);

facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată (133 firme, cu sediul social înregistrat în localitățile: Vișeu de Sus, Cicărlău. Budești, Seini, Borșa, Botiza, Sighetu Marmăției, Budești, Moisei, Baia Mare, Sarsau, Suci de Sus, Strâmtura, Repedea, Ocna Șugatag, Cernești, Săpânța, Borșa, Vișeu de Jos, Poienile de sub Munte, Cavnic, Baia Sprie, Bîrsana, Ferești, Sighetu Marmăției, Coltau, Budești, Giulești, Ieud, Băița de sub Codru, Băiuț, Mireșu Mare);

alte servicii de cazare (60 firme, în localitățile: Sighetu Marmăției, Ocna Șugatag, Baia Mare, Borșa, Cupseni, Oncești, Brădet, Săpânța, Poienile Izei, Vișeu de Jos, Desești, Cicărlău, Vadu Izei, Salistea de Sus, Târgu Lăpuș, Câmpulung la Tisa, Cavnic, Sarasau, Recea, Moisei, Bîrsana, Vișeu de sus, Strâmtura);

parcuri pentru rulote, campinguri și tabere (7 firme în localitățile: Cicărlău, Ocna Șugatag, Săcălăseni, Recea, Borșa, Recea, Săpânța);

Domenii de excelență realizate prin activități de turism

La nivelul județului Maramureș funcționează 59 agenți economici în domeniul "Hoteluri și alte facilități de cazare similare" care au raportat în anul 2020 cifră de afaceri cumulată de 34,97 milioane lei, având 319 angajați.

Tabel 45 – Primele 10 firme din domeniul serviciilor turistice și ospitalitate, după cifra de afaceri realizată în anul 2020

Nr crt	Companie	Sector	Localitate	Cifră de afaceri 2018	Nr angajați
1	ALBROM	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	BORSA	7,718,160	53
2	DARKNESS	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	WISEU DE SUS	4,858,757	43
3	TURIST SUIOR	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	BAIA SPRIE	4,430,328	56
4	HOTEL GRADINA MORII	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	SIGHETU MARMATIEI	3,522,773	21
5	CASTEL TRANSILVANIA	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	BAIA MARE	3,353,238	27
6	COMPLEX MARA	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	BAIA MARE	2,714,498	40
7	MY LADY ANGEL	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	BORSA	2,523,553	15
8	TRIPLU R	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	RECEA	2,408,883	16
9	BILARDI PRODUCT	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	BAIA MARE	1,746,643	26
10	CREDOS PRODCOM	Hoteluri si alte facilitati de cazare similare	SISESTI	1,695,209	22

Sursa: prelucrare proprie date www.topfirme.com

Primele 10 companii după cifra de afaceri realizată în anul 2020 cifră de afaceri de 34,97 mil lei reprezentând 75,86% din cifra de afaceri totală realizată la nivelul sectorului. Primele 10 companii după cifra de afaceri au avut 319 angajați reprezentând 68% din totalul angajaților din sector. În clasament întâlnim 3 firme din localitatea Baia Mare, 2 firme din localitatea Borșa, câte 1 firmă din localitățile: Vișeu de Sus, Baia Sprie, Sighetu Marmăției, Recea, Sisești. Compania ALBROM a raportat în 2020 cifră de afaceri de 7,7 mil lei,

reprezentând 16,7% din cifra de afaceri totală la nivelul domeniului. DARKNESS, companie situată le locul secund în clasamentul companiilor din sectorul ”hoteluri și alte facilități de cazare similare” a raportat în 2020 cifră de afaceri de 4,86 mil lei, având o pondere de 10,54% din cifra totală a sectorului.

Forme de turism

Turismul de afaceri – este o formă de turism care se realizează cu precădere în centrele urbane mari, acolo unde există interes pentru dezvoltarea afacerilor, în localități în care se dezvoltă afaceri noi și sunt atrase investiții în economie. Municipiul Baia Mare este cel mai important centru unde se practică această formă de turism. Pentru a practica turismul de afaceri, agenții economici din turism trebuie să dețină infrastructura specifică pentru conferințe și evenimente de afaceri.

Turism de tranzit – având în vedere poziția pe care o deține județul Maramureș la nivel național și amplasarea punctelor de frontieră din zonă, județul beneficiază de un turism de tranzit destul de bine reprezentat.

Turismul de recreere și agrement – este o formă de turism ce se află în plin proces de dezvoltare, existând totodată la nivel de județ o multitudine de resurse care pot fi integrate în activitățile turistice. Facem referire la resursele istorice, culturale, resursele naturale prin floră, faună, fond forestier deosebit, resurse ale solului și subsolului, resurse climatice, etc. La nivel județean se manifestă un interes deosebit pentru promovarea și dezvoltarea acestei forme de turism.

Turism rural și agroturism – o formă de turism care capătă amploare, de la an la an. Sunt multe gospodării la nivel local care pot valorifica resursele proprii și care pot pune la dispoziție o infrastructură turistică cu o amprentă tradițională. Cultura, tradiția, meșteșugurile, datinile, obiceiurile, portul, evenimentele locale, sunt numai câteva din resursele care pot fi promovate și valorificate eficient prin practicarea acestei forme de turism. Populația rurală și gospodăriile acestora sunt factori tot mai atractivi pentru dezvoltarea turismului în mediul rural. Caracteristicile geografice și etnografice ale spațiului rural, reprezintă elemente de luat în considerare de către majoritatea turiștilor care își doresc să petreacă vacanța la țară, într-o manieră rustică.

Turism științific – dezvoltat prin observarea și cunoașterea florei și faunei locale. Această formă de turism se naște prin dorința de a redescoperii natura și de a cunoaște tainele acesteia. Rezervațiile naturale prezente pe teritoriul județului ajută la explorarea naturii și la dezvoltarea turismului științific.

Turism ecumenic, cultural și istoric - Turismul cultural - istoric este reprezentat atât de clădirile vechi și foarte vechi (palate, conace, muzee și alte clădiri), cât și arhitectura lor, dar și de cultura oamenilor și obiceiurile acestora. Turismul ecumenic este în strânsă legătură cu turismul cultural deoarece ambele au la bază construcții istorice de arhitecturi impresionante, deosebite, multe dintre ele fiind încadrate ca monumente istorice. La nivel de județ există monumente, situri și ansambluri istorice și culturale care merită vizitate și promovate.

Turism balnear – practicat în principal în stațiunile balneoclimaterice din județ, locuri unde resursele naturale sunt exploatate pentru a fi valorificate în activități curative și turistice.

Infrastructură turistică

Structuri de primire turistică

Structura de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică reprezintă orice construcție sau amenajare, care furnizează în mod permanent sau sezonier, ce deține serviciul de cazare și alte servicii specifice pentru turiști. În categoria acestor structuri nu sunt incluse structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică care au o capacitate de cazare instalată de mai mică de 5 locuri.

După tipologia acestor structuri de primire turistică, ele pot fi unități de tip: hoteluri, hoteluri pentru tineret, hosteluri, hotel apartament, moteluri, hanuri, vile turistice, cabane turistice, cabane de vânătoare și de pescuit, bungalow, camping, popas turistic, unitate turistică de tip căsuțe, tabere, pensiuni turistice, pensiuni agroturistice, spații de cazare pe nave, etc.

Tabel 46 - Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare turistica pe tipuri de structuri, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete

Tipuri de structuri de primire turistica	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	Ani							
		Anul 1990	Anul 2000	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Evoluție 2021-1990
		UM: Numar							
Total	Regiunea NORD-VEST	277	292	1,019	1,127	1,124	1,225	1,405	407.22%
	Bihor	72	60	216	267	256	283	278	286.11%
	Bistrita-Nasaud	27	23	87	94	95	110	127	370.37%
	Cluj	77	87	283	316	334	344	377	389.61%
	Maramures	36	66	277	264	262	298	392	988.89%
	Satu Mare	42	39	36	68	62	77	106	152.38%
	Salaj	23	17	120	118	115	113	125	443.48%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

La nivelul Regiunii Nord-Vest județul Maramureș se situează pe primul loc în privința structurilor de cazare turistica cu 392 unități cazare, reprezentând 26,8% din totalul regiunii. În privința evoluției structurilor de

cazare în intervalul 1990-2021, în județul Maramureș numărul structurilor de cazare a crescut de 10 ori, fiind cea mai mare creștere din regiune.

Tabel 47 - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, pe tipuri de structuri, la nivel județean, în perioada 1990-2021

Tipuri de structuri de primire turistică	Ani								Evoluție 2021-2010
	Anul 1990	Anul 2000	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	
	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	Numar	
Total	36	66	191	277	264	262	298	392	205.24%
Hoteluri	15	16	22	29	34	33	34	34	154.55%
Hosteluri	0	0	3	7	3	4	3	5	166.67%
Hoteluri apartament	0	0	1	0	0	0	0	0	0.00%
Hanuri si moteluri	0	7	0	0	0	0	0	0	-
Moteluri	0	7	4	7	7	6	6	6	150.00%
Vile turistice	5	3	3	1	3	3	3	3	100.00%
Cabane turistice	13	7	2	3	4	3	5	5	250.00%
Campinguri	0	0	0	2	1	2	1	2	-
Tabere de elevi si prescolari	2	5	3	1	1	0	0	0	0.00%
Pensiuni turistice	0	6	49	79	66	63	60	70	142.86%
Pensiuni agroturistice	0	22	104	147	144	147	185	264	253.85%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Infrastructura turistică a județului Maramureș este foarte bine dezvoltată. În anul 2021 sunt înregistrate 392 unități de primire turistică: 34 hoteluri, 5 hosteluri, 6 moteluri, 3 vile turistice, 5 cabane, 2 campinguri, 70 pensiuni turistice, 264 pensiuni agroturistice. În anul 2021 la nivelul județului Maramureș funcționau cu 201 mai multe unități turistice față de anul 2010, reprezentând o creștere de 105%.

Comparând numărul de unități turistice existente în anul 2021 față de anul 2010 se constată:

- numărul hotelurilor a crescut cu 54,55%, de la 22 de unități în 2010 la 34 de unități în 2021
- numărul hostelurilor prezente în 2021 este de 5, la nivelul anului 2010 existând 3 astfel de unități de cazare
- vilele turistice au crescut a ramas constant față de anul 2010 cand existau 3 astfel de unități de cazare
- pensiunile turistice care funcționează în anul 2021 sunt de 70 unități numărul acestora este cu 42,86% mai mare față de anul 2010 când funcționau 49 unități la nivelul județului Maramureș
- numărul pensiunilor agroturistice a fost de 264 unități în anul 2021, număr de 1,5 ori mai mare față de anul 2010, când funcționau 104 unități

Tabel 48 – Structuri de primire turistica cu funcțiuni de cazare, în județul Maramureș și în localitățile acestuia, 2021

Structuri turistice/localități	Anul 2021	Pondere în total
	Numar	
TOTAL	392	-
106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	46	11.73%
106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	19	4.85%
106684 ORAS BAIA SPRIE	10	2.55%
106746 ORAS BORSA	32	8.16%
106782 ORAS CAVNIC	6	1.53%
108892 ORAS SALISTEA DE SUS	1	0.26%
108963 ORAS SEINI	1	0.26%
109176 ORAS SOMCUTA MARE	3	0.77%
106817 ORAS TARGU LAPUS	5	1.28%
106461 ORAS TAUTII-MAGHERAUS	2	0.51%
106979 ORAS VISEU DE SUS	16	4.08%
107083 ASUAJU DE SUS	1	0.26%
107154 BAIUT	2	0.51%

107314 BARSANA	9	2.30%
107270 BISTRA	1	0.26%
107403 BOGDAN VODA	1	0.26%
107485 BOTIZA	9	2.30%
107519 BUDESTI	5	1.28%
107546 CALINESTI	2	0.51%
107662 CICARLAU	1	0.26%
179846 COLTAU	5	1.28%
107733 COPALNIC-MANASTUR	8	2.04%
107975 DESESTI	10	2.55%
108035 DUMBRAVITA	3	0.77%
108151 GIULESTI	5	1.28%
179622 GROSII TIBLESULUI	1	0.26%
108204 IEUD	4	1.02%
108268 MIRESU MARE	1	0.26%
108348 MOISEI	23	5.87%
108400 OCNA SUGATAG	69	17.60%
179864 ONCESTI	6	1.53%
108455 PETROVA	1	0.26%
179604 POIENILE IZEI	13	3.32%
106407 RECEA	4	1.02%
108632 RONA DE SUS	1	0.26%
108669 ROZAVLEA	1	0.26%
108696 RUSCOVA	2	0.51%
108794 SACALASENI	2	0.51%
108874 SACEL	8	2.04%
108945 SAPANTA	15	3.83%
106620 SARASAU	2	0.51%
108712 SATULUNG	2	0.51%
179613 SIEU	5	1.28%
109096 SISESTI	5	1.28%
109005 STRAMTURA	3	0.77%

109041 SUCIU DE SUS	1	0.26%
106648 VADU IZEI	15	3.83%
109354 VALEA CHIOARULUI	2	0.51%
109504 VISEU DE JOS	3	0.77%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Cea mai mare pondere a unităților de cazare turistică din județul Maramureș o deține localitatea Ocna Șugatag, aici funcționând 69 unități de cazare turistică, reprezentând 17,6% din unitățile de cazare din județ. În municipiul Baia Mare funcționează 46 de unități de cazare turistică, reprezentând 11,73% din totalul unităților de cazare prezente în Maramureș. În Borșa funcționează 32 unități de cazare turistică, reprezentând 8,16% din din totalul unităților de cazare din Maramureș.

Tipuri de structuri de primire turistică

După tipologia acestor structuri de primire turistică, cu funcțiuni de cazare turistică se identifică o distribuție numerică și o dispersie în teritoriu a acestora, astfel:

Hoteluri

Hotelul este structura de primire turistică amenajată în clădiri sau în corpuri de clădiri, care pune la dispoziția turiștilor camere, garsoniere sau apartamente dotate corespunzător, asigură prestări de servicii specifice și dispune de hol de primire (recepție) și de spații de alimentație în incintă.

Tabel 49 Tipuri de structure de primire turistică- Hoteluri

Tipuri de structuri de primire turistica	Localitati	Ani						
		Anul 2000	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Hoteluri	TOTAL	16	22	29	34	33	34	34
	106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	7	8	12	15	15	16	17
	106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	2	3	2	3	3	2	2
	106684 ORAS BAIA SPRIE	:	1	1	1	1	1	1
	106746 ORAS	4	4	5	4	4	5	5

BORSA							
106782 ORAS CAVNIC	:	2	2	2	2	2	2
106817 ORAS TARGU LAPUS	1	:	:	:	:	:	:
109265 ORAS ULMENI	:	:	:	1	:	:	:
106979 ORAS VISEU DE SUS	1	2	4	4	4	4	4
108400 OCNA SUGATAG	1	2	1	2	2	2	1
106407 RECEA	:	:	1	1	1	1	1
109096 SISESTI	:	:	1	1	1	1	1

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Județul Maramureș dispune, în anul 2021, de 34 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare. Cele mai multe hoteluri își au sediul în mun. Baia Mare (17 unități), urmate de Borșa (5), Vișeu de sus (4), Sighetu Marmăției (2), Cavnic (2), Baia Sprie, Ocna Șugatag, Recea, Sisești (câte o unitate).

Infrastructură turistică de tip hotelier a înregistrat creștere cu 12 unități față de anul 2010, iar noile structuri sunt investiții în Baia Mare (9) , Borșa (1), Recea (1), Sisești (1)

Hosteluri

Hostelul este o structură de primire turistică cu o capacitate minimă de 3 camere, garsoniere sau apartamente dispuse pe niveluri, în spații amenajate, de regulă, în clădiri cu altă destinație inițială față de cea de cazare turistică.

În anul 2021 numărul de hosteluri din județul Maramureș a fost de 11 unități, dintre acestea în mun. Baia Mare, Sighetu Marmăției, Baia Sprie, Borșa, Cavnic (cate 1 unitate).

Tabel 50 Tipuri de structuri de primire turistică- Hosteluri

Tipuri de structuri de primire turistica	Localitati	Ani					
		Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Hosteluri	TOTAL	3	7	3	4	3	5

106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	3	3	2	2	2	1
106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	:	1	:	:	:	1
106684 ORAS BAIA SPRIE	:	:	:	1	1	1
106746 ORAS BORSA	:	:	:	:	:	1
106782 ORAS CAVNIC	:	:	:	:	:	1
106817 ORAS TARGU LAPUS	:	2	1	1	:	:
109265 ORAS ULMENI	:	1	:	:	:	:

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Moteluri

În anul 2021 sunt 6 unități de tip motel la nivel de județ, localizarea acestora în teritoriu este: în Sighetu Marmăției 3 unități, Baia Mare, Baia Sprie, Săcălăseni câte o unitate. În anul 2010 numărul unităților de tip motel din județ era de 4 unități, în intervalul analizat s-au deschis 2 unități de cazare de tip motel în localitățile Sighetu Marmăției și Baia Sprie.

Tabel 51 Tipuri de structure de primire turistică- Moteluri

Tipuri de structuri de primire turistica	Localitati	Ani					
		Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Moteluri	TOTAL	4	7	7	6	6	6
	106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	1	1	1	1	1	1
	106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	2	2	3	2	2	3
	106684 ORAS BAIA SPRIE	:	1	1	1	1	1
	106746 ORAS BORSA	:	1	1	1	1	:
	106461 ORAS TAUTII-MAGHERAUS	:	1	:	:	:	:
	108794 SACALASENI	1	1	1	1	1	1

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Pensiuni turistice

În anul 2021, sunt 70 de astfel de unități, distribuția acestora în teritoriu fiind: Baia Mare (21), Borșa (21), Sighetu Marmăției (9), Vișeu de Sus (7), Baia Sprie (5), Cavnic (2), Târgu Lăpuș (2), Seini, Șomcuța Mare, Tăuții-Magheraus cate 1 unitate.

Tabel 52 Tipuri de structuri de primire turistică- Pensiuni turistice

Tipuri de structuri de primire turistica	Localitati	Ani					
		Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Pensiuni turistice	TOTAL	49	79	66	63	60	70
	106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	16	25	23	23	21	21
	106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	6	12	9	7	6	9
	106684 ORAS BAIA SPRIE	2	5	4	4	4	5
	106746 ORAS BORSA	11	15	13	13	14	21
	106782 ORAS CAVNIC	2	3	2	2	2	2
	108892 ORAS SALISTEA DE SUS	1	:	:	:	:	:
	108963 ORAS SEINI	:	1	1	1	1	1
	109176 ORAS SOMCUTA MARE	2	2	2	2	1	1
	106817 ORAS TARGU LAPUS	2	1	3	2	2	2
	106461 ORAS TAUTII-MAGHERAUS	:	:	1	1	1	1
	109265 ORAS ULMENI	1	:	:	:	:	:
	106979 ORAS VISEU DE SUS	6	8	7	7	7	7
	108035 DUMBRAVITA	:	1	:	:	:	:
	108400 OCNA SUGATAG	:	2	:	:	:	:
	106407 RECEA	:	1	:	:	:	:

	109005 STRAMTURA	:	1	:	:	:	:
	109504 VISEU DE JOS	:	2	1	1	1	:

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

Se identifică o creștere a numărului de pensiuni turistice în perioada 2010-2021, în Baia Mare (+5), Sighetu Marmăției (+3), Baia sprie (+3), Borșa(+10), Vișeu de Sus (+1).

Pensiuni agroturistice

Pensiunile agroturistice sunt structuri de primire turistică cu o capacitate de cazare de până la 8 camere, funcționând în locuințele cetățenilor sau în clădiri independente, care asigură în spații special amenajate, cazarea turiștilor și condițiile de pregătire și servire a mesei, precum și posibilitatea participării la activități gospodărești sau meșteșugărești.

Pensiunile agroturistice sunt structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, care înregistrează o tendință ascendentă în dezvoltare. Se observă că la nivel teritorial sunt tot mai multe unități de acest tip care încep să-și dezvolte activitate.

În anul 2021 sunt înregistrate un număr de 264 unități de tip pensiune agroturistică, distribuția teritorială a acestora fiind prezentată în tabelul următor. La nivel teritorial se remarcă Ocna Șugatag cu 66 unități.

Tabel 53 Tipuri de structuri de primire turistică- Pensiuni agroturistice

Tipuri de structuri de primire turistica	Localitati	Ani					
		Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Pensiuni agroturistice	TOTAL	104	147	144	147	185	264
	106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	:	1	2	5	5	4
	106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	:	2	2	5	8	3
	106684 ORAS BAIA SPRIE	:	1	:	:	1	:
	106746 ORAS BORSA	:	3	4	4	3	5
	106782 ORAS CAVNIC	:	2	3	3	2	1
	108892 ORAS SALISTEA	1	1	:	1	1	1

DE SUS						
109176 ORAS SOMCUTA MARE	:	1	1	1	2	2
106817 ORAS TARGU LAPUS	2	1	:	1	3	3
106461 ORAS TAUTII- MAGHERAUS	:	1	1	1	1	1
109265 ORAS ULMENI	:	1	:	1	1	:
106979 ORAS VISEU DE SUS	1	1	2	1	2	5
107083 ASUAJU DE SUS	:	:	:	:	:	1
107154 BAIUT	:	1	1	1	1	2
107314 BARSANA	4	7	5	5	6	7
107270 BISTRA	:	:	:	:	:	1
107350 BOCICOIU MARE	1	:	:	:	:	:
107403 BOGDAN VODA	1	1	1	1	1	1
107485 BOTIZA	26	11	9	9	10	9
107519 BUDESTI	1	3	3	3	4	5
107546 CALINESTI	:	1	2	2	2	2
107582 CERNESTI	:	:	1	:	:	:
107662 CICARLAU	:	1	1	1	1	1
179837 COAS	:	:	1	:	:	:
179846 COLTAU	3	5	5	5	5	5
107733 COPALNIC- MANASTUR	1	1	1	1	3	8
107975 DESESTI	1	6	5	4	7	9
108035 DUMBRAVITA	2	1	2	2	1	2
108151 GIULESTI	1	4	3	3	5	5
179622 GROSII TIBLESULUI	:	:	:	:	1	1
108204 IEUD	4	1	1	1	3	4
108268 MIRESU MARE	:	1	1	1	1	1
108348 MOISEI	2	9	10	10	15	23

108400 OCNA SUGATAG	12	26	20	21	24	66
179864 ONCESTI	6	3	4	4	7	6
108455 PETROVA	:	1	1	1	1	1
179604 POIENILE IZEI	7	10	9	10	10	13
106407 RECEA	2	1	3	3	3	3
108614 RONA DE JOS	:	1	1	:	1	:
108632 RONA DE SUS	:	1	1	1	1	1
108669 ROZAVLEA	:	:	:	:	:	1
108696 RUSCOVA	:	:	1	1	2	2
108794 SACALASENI	:	1	1	1	1	1
108874 SACEI	1	3	4	2	4	8
108945 SAPANTA	8	4	4	4	6	14
106620 SARASAU	:	2	2	1	1	2
108712 SATULUNG	:	1	1	1	1	1
179613 SIEU	2	4	3	3	4	5
109096 SISESTI	1	2	2	2	2	4
109005 STRAMTURA	1	2	3	3	3	3
109041 SUCIU DE SUS	1	1	1	1	1	1
106648 VADU IZEI	9	13	12	12	14	15
109354 VALEA CHIOARULUI	2	2	2	2	3	2
109504 VISEU DE JOS	1	1	2	2	1	3

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

În anul 2021 structura unităților de tip pensiune agroturistică se mărește cu 79 unități față de anul precedent (185 unități în 2020). În perioada 2017 – 2021 numărul pensiunilor agroturistice a crescut cu 117 unități, reprezentând o creștere de 79,6% .

Localitățile care se remarcă prin numărul mare de pensiuni agroturistice sunt: Ocna Șugatag(66 unități), Moisei (23 unități), Vadu Izei (15 unități), Săpânța (14 unități), Poienile Izei (13 unități)

Capacități de cazare turistică

Capacitatea de cazare turistică existentă reprezintă numărul de locuri de cazare de folosință turistică înscrise în ultimul act de recepție, omologare, clasificare al unității de cazare turistică, exclusiv paturile

suplimentare care se pot instala în caz de necesitate. Locurile aferente structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică complementare (căsuțe, terenuri de campare, etc.) la o structură de cazare turistică de bază (hotel, motel, camping etc.) și utilizarea acestor locuri sunt cuprinse la structura de bază.

Tabel 54 - Capacități de cazare turistică existente în structuri turistice, la nivel teritorial, în perioada 2010-2022

Tipuri de structuri de primire turistica	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	Ani					
		Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Total	Regiunea NORD-VEST	8,105,382	11,440,975	11,879,876	11,766,476	8,350,780	11,135,200
	Bihor	2,354,654	3,483,951	3,546,728	3,503,220	2,396,940	3,302,895
	Bistrita-Nasaud	718,709	905,923	885,116	909,271	556,255	793,949
	Cluj	2,588,925	3,271,853	3,583,591	3,651,561	2,622,640	3,373,951
	Maramures	1,563,958	2,358,184	2,446,276	2,354,397	1,752,363	2,373,831
	Satu Mare	469,500	769,806	784,099	784,383	619,170	816,066
	Salaj	409,636	651,258	634,066	563,644	403,412	474,508

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2021

La nivelul anului 2021 județul Maramureș are o capacitate de 2.373.831 locuri-zile cu 51,8% mai mare comparativ cu anul 2010. Comparând numărul locurilor de cazare din Maramureș cu numărul locuri de cazare la nivel regional, județul Maramureș are 21,3% locuri-zile cazare din totalul regiunii, fiind pe locul al treilea după județele Cluj și Bihor.

Distribuția la nivel județean și local se prezintă astfel:

Tabel 55 - Capacități de cazare turistică existente în structuri turistice, la nivel de județ și localități componente, în perioada 2010-2021

Localitati	Ani						Pondere	Evoluție 2021/2010
	Anul 2010	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021		

	UM: Locuri							
	Locuri	Locuri	Locuri	Locuri	Locuri	Locuri		
TOTAL	4,368	7,157	7,223	7,213	7,694	8,816	-	101.83%
106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	1,610	2,126	2,140	2,197	2,212	2,125	24.10%	31.99%
106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	440	507	527	549	539	549	6.23%	24.77%
106684 ORAS BAIA SPRIE	90	310	286	286	310	313	3.55%	247.78%
106746 ORAS BORSA	393	654	610	612	623	817	9.27%	107.89%
106782 ORAS CAVNIC	143	227	237	237	243	193	2.19%	34.97%
108892 ORAS SALISTEA DE SUS	18	63	:	63	63	63	0.71%	250.00%
108963 ORAS SEINI	0	21	21	21	21	21	0.24%	#DIV/0!
109176 ORAS SOMCUTA MARE	33	63	63	61	61	61	0.69%	84.85%
106817 ORAS TARGU LAPUS	48	70	60	60	76	76	0.86%	58.33%
106461 ORAS TAUTII- MAGHERAUS	0	44	44	44	38	38	0.43%	-
109265 ORAS ULMENI	16	59	28	28	28	0	0.00%	-100.00%
106979 ORAS VISEU DE SUS	134	365	375	353	400	548	6.22%	308.96%
107083 ASUAJU	0	0	0	0	0	10	0.11%	-

DE SUS								
107154 BAIUT	0	14	14	14	14	36	0.41%	-
107314 BARSANA	88	140	127	127	151	177	2.01%	101.14%
107270 BISTRA	0	0	0	0	0	16	0.18%	-
107350 BOCICOIU MARE	6	0	0	0	0	0	0.00%	-100.00%
107403 BOGDAN VODA	14	19	19	19	19	19	0.22%	35.71%
107485 BOTIZA	237	135	115	113	123	108	1.23%	-54.43%
107519 BUDESTI	6	44	54	54	70	84	0.95%	1300.00%
107546 CALINESTI	0	16	32	32	50	26	0.29%	-
107582 CERNESTI	0	0	14	0	0	0	0.00%	-
107662 CICARLAU	0	16	16	16	16	16	0.18%	-
179837 COAS	0	0	63	0	0	0	0.00%	-
179846 COLTAU	31	75	75	75	75	75	0.85%	141.94%
107733 COPALNIC- MANASTUR	11	11	11	11	37	69	0.78%	527.27%
107975 DESESTI	38	105	87	49	127	164	1.86%	331.58%
108035 DUMBRAVITA	19	26	20	20	23	37	0.42%	94.74%
108151 GIULESTI	8	58	48	48	73	73	0.83%	812.50%
179622 GROSII TIBLESULUI	0	0	0	0	16	16	0.18%	-
108204 IEUD	24	27	27	27	47	53	0.60%	120.83%
108268 MIRESU MARE	0	9	9	9	9	9	0.10%	-
108348 MOISEI	28	164	186	186	214	354	4.02%	1164.29%
108400 OCNA SUGATAG	427	560	515	599	570	885	10.04%	107.26%

179864 ONCESTI	50	53	85	85	117	107	1.21%	114.00%
108455 PETROVA	0	20	30	30	30	30	0.34%	-
179604 POIENILE IZEI	66	104	99	114	142	163	1.85%	146.97%
106407 RECEA	49	128	138	138	137	137	1.55%	179.59%
108614 RONA DE JOS	0	8	8	0	8	0	0.00%	-
108632 RONA DE SUS	0	36	36	36	36	36	0.41%	-
108669 ROZAVLEA	0	0	0	0	0	12	0.14%	-
108696 RUSCOVA	0	0	30	30	43	43	0.49%	-
108794 SACALASENI	52	80	80	80	80	80	0.91%	53.85%
108874 SACEL	12	77	136	54	88	205	2.33%	1608.33%
108945 SAPANTA	70	177	183	183	186	306	3.47%	337.14%
106620 SARASAU	0	49	82	60	60	82	0.93%	-
108712 SATULUNG	0	36	36	36	36	36	0.41%	-
179613 SIEU	14	49	55	55	67	75	0.85%	435.71%
109096 SISESTI	14	84	84	84	84	110	1.25%	685.71%
109005 STRAMTURA	25	62	62	62	62	62	0.70%	148.00%
109041 SUCIU DE SUS	6	16	16	16	14	14	0.16%	133.33%
106648 VADU IZEI	96	183	173	173	205	220	2.50%	129.17%
109354 VALEA CHIOARULUI	32	33	33	33	31	31	0.35%	-3.13%
109504 VISEU DE JOS	20	34	34	34	20	36	0.41%	80.00%

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

În anul 2021 în județul Maramureș au fost raportate 8.816 locuri de cazare, valoare cu 101,83% mai mare față de anul 2010. Cele mai mari creșteri ale locurilor de cazare raportând valorile raportate în 2021 față de

anul 2010 le regăsim în localitățile: Săcel (+ 1608%), Budești (+1300%), Moisei (+1164%), Giulești (+812,5%), Sisești (+685%).

Cele mai mari ponderi din totalul locurilor de cazare din județ sunt deținute de următoarele localități: Baia Mare (24,10%), Ocna Șugatag (10%), Borșa (9,27%), Sighetu Marmatiei (6,23%), Vișeu de Sus (6,22%).

Cele mai multe locuri de cazare sunt în localitățile: Baia Mare (2125 locuri), Ocna Șugatag (885 locuri), Borșa (817 locuri), Sighetu Marmatiei (549 locuri), Vișeu de Sus (548 locuri).

În județul Maramureș există 2511 locuri de cazare în hoteluri, cele mai multe locuri sunt în localitățile: Baia Mare (1345 locuri), Vișeu de Sus (315 locuri), Borșa (277 locuri)

Numărul locurilor de cazare din hosteluri din Maramureș a fost în 2021 – 373 locuri, în Baia Mare sunt 203 locuri, Baia Sprie 63 locuri, Sighetu Marmatiei 48 locuri

Numărul locurilor din pensiunile turistice din Maramureș în anul 2022 a fost de 1.321 locuri. Mai multe locuri cazare s-au înregistrat în: Baia Mare (418 locuri), Borșa (387 locuri), Sighetu Marmatiei (164 locuri), Vișeu de Sus (141 locuri)

În pensiuni agroturistice existau în anul 2021 3.961 locuri, un număr mai mare de locuri sunt în localitățile: Ocna Șugatag – 721 locuri, Moisei -354 locuri, Vadu Izei - 220 locuri, Săcel -205 locuri

Circulația turistică

Circulația turistică, analizată ca numărul de sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică din județ și localitățile acestuia, reprezintă numărul turiștilor cazați în unitățile de cazare turistică, cuprinzând toate persoanele (români și străini) care călătoresc în afara localităților în care își au domiciliul stabil, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și stau cel puțin o noapte într-o unitate de cazare turistică în zone vizitate din țară; motivul principal al călătoriei este altul decât acela de a desfășura o activitate remunerată în locurile vizitate.

Tabel 56 Sosiri ale turistilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, pe tipuri de structuri, în județul Maramureș (anii 2010, 2021)

Tipuri de structuri de primire turistică	Ani	
	Anul 2010	Anul 2021
Total	92,500	216,514
Hoteluri	59,560	130,859
Hosteluri	4,027	1,226
Hoteluri apartament	2	:
Moteluri	3,146	3,868
Vile turistice	1,589	901

Cabane turistice	333	2,910
Campinguri	:	500
Casute turistice	:	711
Tabere de elevi si prescolari	4,823	:
Pensiuni turistice	11,235	22,428
Pensiuni agroturistice	7,785	53,111

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

La nivelul anului 2021 s-au înregistrat 216.514 sosiri ale turiștilor în județul Maramureș, în creștere cu 134% față de anul 2010. Ponderile cele mai mari ale turiștilor se înregistrează în unitățile de cazare de tip: hoteluri (60,43%), pensiuni agroturistice (24,5%), pensiuni turistice (10,35%).

În intervalul 2010-2021 numărul sosirilor a crescut în unitățile de tipul: hoteluri +120%, pensiuni turistice +100%, pensiuni agroturistice +582%.

Dacă în anul 2010 s-au înregistrat 4.823 sosiri în taberele de elevi și preșcolari, în anul 2021 s-au înregistrat 0 sosiri, lipsa locurilor de cazare în tabere este un aspect negativ în educarea și dezvoltarea cunoașterii pentru elevi și preșcolari.

Tabel 57 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, în județul Maramureș (anii 2010, 2021)

Localități	Ani	
	Anul 2010	Anul 2021
TOTAL	92,500	216,514
106318 MUNICIPIUL BAIA MARE	55,467	87,759
106559 MUNICIPIUL SIGHETU MARMATIEI	7,379	16,899
106684 ORAS BAIA SPRIE	4,424	6,885
106746 ORAS BORSA	4,400	20,204
106782 ORAS CAVNIC	1,393	2,883
108892 ORAS SALISTEA DE SUS	39	492
108963 ORAS SEINI	:	330
109176 ORAS SOMCUTA MARE	829	1,559
106817 ORAS TARGU LAPUS	237	500
106461 ORAS TAUTII-MAGHERAUS	79	265
109265 ORAS ULMENI	198	:

106979 ORAS VISEU DE SUS	4,197	24,548
107083 ASUAJU DE SUS	:	96
107154 BAIUT	:	270
107314 BARSANA	928	890
107270 BISTRA	:	139
107403 BOGDAN VODA	50	151
107485 BOTIZA	357	902
107519 BUDESTI	76	1,323
107546 CALINESTI	:	272
107582 CERNESTI	:	160
179846 COLTAU	270	631
107733 COPALNIC-MANASTUR	19	1,272
107975 DESESTI	232	3,438
108035 DUMBRAVITA	119	565
108151 GIULESTI	:	717
106363 GROSU	59	:
179622 GROSII TIBLESULUI	:	18
108204 IEUD	44	814
108268 MIRESU MARE	:	88
108348 MOISEI	243	5,153
108400 OCNA SUGATAG	6,617	9,175
179864 ONCESTI	180	1,399
108455 PETROVA	:	2,510
179604 POIENILE IZEI	291	1,135
106407 RECEA	1,716	5,566
108632 RONA DE SUS	:	607
108669 ROZAVLEA	:	6
108696 RUSCOVA	:	741
108794 SACALASENI	1,130	426
108874 SACEL	45	681
108945 SAPANTA	71	2,287
106620 SARASAU	67	2,242

108712 SATULUNG	:	570
179613 SIEU	10	535
109096 SISESTI	100	2,910
109005 STRAMTURA	158	661
109041 SUCIU DE SUS	2	431
106648 VADU IZEI	923	4,518
109354 VALEA CHIOARULUI	122	272
109504 VISEU DE JOS	29	619

Sursa datelor: INSSE, Baza statistică TEMPO-INSSE, 2022

Cel mai mare număr de sosiri ale turiștilor în anul 2021, s-a înregistrat în mun.Baia Mare (87.759), reprezentând 40,5% din totalul sosirilor în structurile de cazare din județul Maramureș. În localitatea Vișeu de Sus s-au înregistrat 24.548 sosiri ale turiștilor în structurile de cazare, reprezentând 28% din numărul totalul turiștilor sosiți în județ. În localitatea Borșa au fost în 2021 20.204 turiști sosiți în structurile turistice din teritoriul, reprezentând 9% din totalul turiștilor sosiți în structurile din județ.

Se constată o creștere a numărului de turiști sosiți în unitățile de cazare din teritoriu, în perioada 2010-2021 în: Suci de Sus (21450%) Copalnic Mănăstur (6594%),Sărăsău (3246%),Săpânța (3121%), Sisești(2810%),Vișeu de Jos (2810%), Ieud (1750%), Desești (1381%)